

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

M-8 SZIG

0680

ANNOTÁLT BIBLIOGRÁFIA

A BŐS (GABČIKOVO)-NAGYMAROSI VÍZLÉPCSŐRENDSZER
HATÁSTERÜLETÉT ÉRINTŐ FONTOSABB KÖRNYEZETI
KUTATÁSOKRÓL

Budapest

1994

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

342.

ANNOTÁLT BIBLIOGRÁFIA

A BŐS (GABČIKOVO) - NAGYMAROSI VÍZLÉPCSŐRENDSZER
HATÁSTERÜLETÉT ÉRINTŐ FONTOSABB KÖRNYEZETI
KUTATÁSOKRÓL

Budapest

1994

A kötetet szerkesztette:

Láng István
Banczerowski Januszné
Berczik Árpád

Technikai munkatárs:

Szekeresné Czuczor Zsuzsa

A bibliográfia elkészítésében részt vettek:

- ABAFFY Jenőné (A.J.)
(MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete - Magyar Dunakutató Állomás)
- BANKOVICS Attila (B.A.)
(Magyar Természettudományi Múzeum)
- BÁLDI András (B.A.*)
(Magyar Természettudományi Múzeum)
- BERCZIK Árpád (B.Á.)
(MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete - Magyar Dunakutató Állomás)
- CSANÁDY Mihály (CS.M.)
(„Johan Béla” Országos Közegészségügyi Intézet)
- CSAPÓ Frigyesné (Cs.F.-né)
(Pannon Agrártudományi Egyetem)
- CSORBA Gábor (Cs.G.)
(Magyar Természettudományi Múzeum)
- CSUTOR Ferencné (Cs.F.)
(MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete - Magyar Dunakutató Állomás)
- FORRÓ László (F.L.)
(Magyar Természettudományi Múzeum)
- GUBÁNYI András (G.A.)
(Magyar Természettudományi Múzeum)
- GULYÁS Pál (G.P.)
(VITUKI Vízminőségvédelmi Intézete)
- HAHN István (H.I.)
(ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tanszéke)
- KISS KEVE Tihamér (K.K.T.)
(MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete - Magyar Dunakutató Állomás)
- MAJOROS Gábor (M.G.)
(Magyar Természettudományi Múzeum)
- MERKL Ottó (M.O.)
(Magyar Természettudományi Múzeum)
- MÉSZÁROS Ferenc (M.F.)
(Magyar Természettudományi Múzeum)
- NOSEK János (N.J.)
(MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete - Magyar Dunakutató Állomás)
- OERTEL Nándor (O.N.)
(MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete - Magyar Dunakutató Állomás)
- PALKOVITS Gusztáv (P.G.)
(Pannon Agrártudományi Egyetem)
- RÁKÓCZI László (R.L.)
(VITUKI Hidrológiai Intézete)
- RÁTH Tamásné (R.T.)
(MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete - Magyar Dunakutató Állomás)
- RECHNITZER János (R.J.)
(MTA Regionális Kutatások Központja - Észak-dunántúli Osztálya)

RONKAY László (R.L. *)
(Magyar Természettudományi Múzeum)
SCHUMMEL Péter (S.P.)
(Pannon Agrártudományi Egyetem)
SOMOGYI Sándor (S.)
(MTA Földrajztudományi Kutatóintézete)
SZABÓ Mária (SZ.M.)
(ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tanszéke)
TÓTH László (T.L.)
(MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézete)
TÓTH Sándorné (T.S.-né)
(Pannon Agrártudományi Egyetem)
VÁRALLYAY György (V.GY.)
(MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézete)

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	7
FÖLDRAJZ	9
FÖLDTAN	35
A DUNA VÍZ- ÉS HORDALÉKJÁRÁSA	41
TALAJTAN	61
ÉLŐHELYEK ÉS ÉLŐVILÁGUK	77
Terresztris élőhelyek és élőviláguk	79
Vízi élőhelyek és élőviláguk	111
GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HATÁSOK	205
- Mezőgazdaság	207
- A vízminőség közegészségügyi vonatkozásai	229
- Táj- és településfejlesztés	237
NÉVMUTATÓ	243

ELŐSZÓ

A Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer építése során egyre gyakrabban vetődik fel a hatásterületén végbemenő változások felmérésének, elemzésének igénye. Igen szerteágazó azoknak a tanulmányoknak, jelentéseknek, tudományos közleményeknek a köre, amelyek különböző megrendelők igényei szerint tekintik át és értékelik a Magyarország és Szlovákia határterületén fekvő, nagyértékű kistáji táj természeti, gazdasági, társadalmi változásait. A bibliográfia szempontjából a Vízlépcsőrendszer hatásterületének a Duna Rajka és Budapest közötti szakaszát, a Szigetközt és a folyóhoz csatlakozó területeket tekintettük addig a mélységig, ameddig közvetlen hatás feltételezhető volt. A kizárólag Szlovákia területét érintő tanulmányokra gyűjtésünk nem terjedt ki.

A Magyar Tudományos Akadémia a közelmúltban parlamenti és kormányzati felkérésre alapos elemző munkával áttekintette a Szigetközre vonatkozó eddigi ökológiai kutatásokat. Az elemző, és az eredményeket szintetizáló munkában akadémiai kutatók, egyetemi, közgyűjteményi, vízügyi, közegészségügyi, természetvédelmi, elméleti és gyakorlati szakemberek széles köre vett részt. Elsődlegesen az élővilág és a környezet kölcsönhatásait elemezték, de a szükséges mértékben figyelembe vették más környezettudományi diszciplínák eredményeit is. A vizsgálódást összegző, közel 150 oldalnyi tanulmányt (*Szigetköz. Környezeti kutatások, környezeti állapot, ökológiai követelmények. MTA Bp. 1993. Szerk.: Láng I., Banczerowski J.-né., Berczik A.*) az MTA döntéshozók, intézmények és szakemberek körében terjesztette.

Magyarország és Szlovákia a vízerőmű-létesítéssel kapcsolatos vitás kérdések rendezése ügyében a Hágai Nemzetközi Bírósághoz fordult. A perben részt vevő hazai és külföldi szakemberek számára több háttérstudium, szakanyag készült és készül. Ezek között sok olyan elemzés szerepel, amely tudományos igénnyel tekinti át a problémakört, és publikált közleményekben, vagy nem publikus jelentésekben fellelhető információkat összegez.

A most közreadott annotált bibliográfia-kötet azoknak a reprezentatív és szelektált közleményeknek a főbb tartalmi ismertetését fogja össze, amelyeket az elemzésekben részt vevő kutatók fontosnak tartottak. A referált munkák elsősorban a tényanyag ismertetését célozzák, de különböző, sokszor egymással ellentétes nézeteket, szemléleteket is tükrözhetnek. Természetszerűleg a bibliográfia nem terjedhet ki valamennyi közlemény ismertetésére, de minden bizonnyal jó képet ad a releváns munkákról.

A bibliográfiai adatokat nagyobb témakörök szerint csoportosítottuk, ezzel is segítve azon döntéshozók, szakemberek munkáját, akik egy-egy kérdéskör tekintetében kívánnak további, részletesebb információhoz jutni. A tartalmi ismertetés lehetővé teszi a szakanyagok közötti tallózást. A tematikai csoportosítás következtében elkerülhetetlen, hogy egyes tanulmányok vagy jelentések, könyvek hivatkozása több fejezetben is megjelenjen, mivel különböző diszciplínákra vonatkozóan is tartalmazhatnak adatokat. A tájékozódást a kötet végén névmutató, a szövegben pedig a referáló szakember nevének kezdőbetűire utaló jelzés is segíti.

A kiadvány angol nyelven is megjelenik.

A kötet közrebocsátásakor megköszönjük mindazok munkáját, segítő közreműködését, akik e hiánypótló bibliográfia elkészítését lehetővé tették.

Budapest, 1994. június

Láng István
akadémikus

FÖLDRAJZ

1. Asztalos, I. - Somogyi, S.

A Rajna-Majna-Duna és a Duna-Tisza csatornák megépítésének területfejlesztési kihatásai.
Területfejlesztési Közlemények. 3: 1-135.
1977.

Az MTA FKI-ban az ÉVM megbízásából 1972-74-ben fenti címen végzett kutatási eredményeknek az összefoglalása. A Felső-Dunára vonatkozóan kiemelten foglalkozik a mederrendezéssel és folyószabályozással, a hajózás kiépítésének szükségszerű követelményeivel és következményeivel. Hatásuk a folyó életére, az érintett partmenti sáv talajvíz viszonyaira, növény- és talajviszonyaira, a környék gazdasági életére, a mezőgazdasági termelésre, a közlekedésre, a települések és a népesség életére. A környezetvédelem feladatai.

S.

2. Ábrahám, M. - Várday, N.

A Rajka-Esztergom közötti Duna-szakasz vízminőségi problémái.
Hidrológiai Közöny. 2: 60-63.
1977.

A bal parti terhelések ismerete nélkül megbízható hidrokémiai hosszszelvény készítése nehéz. A tervezett tisztítók megépítéséhez is szükséges a terhelések pontos ismerete. Az öntisztítókéesség 4-600 t KOI/nap. A vízminőséget a jobb parti vízgyűjtő szennyezőanyagok csak kis mértékben befolyásolják. A határszelvényben továbbra is számolni kell a lassú ütemű minőségromlással.

S.

3. Balogh, J. - Lóczy, D.

A Dunakiliti víztározó megépítése utáni talajvízszint-változás hatása a Szigetköz geomorfológiai fáciesekre.
Földrajzi Értesítő. 41: 115-125.
1992.

Szerzők a geomorfológiai térkép (Pécsi M.) és a talajvízszint-süllyedést prognosztizáló térkép összeszerkesztésével mutatják ki a geomorfológiai fáciesek (árterek, zátonyszigetek, feltöltött medrek, övzátonyok) várható területi különbségeit.

Számításaik szerint a talajvízszint-változás a területnek több, mint 80 %-át érinti, mert a fedőréteg alatti kavicsból kapillárisan nem jut víz a felszín közelébe. Emiatt a terület 75 %-án a Duna tenyészidőszaki közepes vízállása befolyásolja a termésátlagokat.

S.

4. Barna, A. - Danicska, L. - Nagy, L.

A Gabcikovo-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer hatása az európai víziútrendszerre.
Vízügyi Közlemények. 2: 273-288.
1974.

A hajózás gazdaságosságát az mutatja, hogy egy LE energiával nyolcszor annyi teher továbbítható, mint vasúton és 30-szor annyi, mint közúton. Az élők munkáigény is kisebb, 1968-71-ben a Felső-Duna átmenő forgalma 4,5 millió tonna volt. Magyarországra a forgalom 12,0 %-a jutott. Az átbocsátó képesség kb. 7 millió árutonna, amit kb. a 70-es évek végére elér. A fejlődés az ezredfordulóra 30 millió árutonna is lehet. A vízlépcső növeli a hajózás hasznos időalapját, a hajópark kihasználhatóságát és kedvezőbb hajózási módszereket tesz lehetővé (tolóhajózás).

S.

5. Bendefy, L.

A Duna medrében görgetett hordalék eredete és kőzetminősége.
Földrajzi Közlemények. 1: 73-89.
1979.

A Duna a Bécsi-medencéből a Dévényi kapun át a 10-szer mélyebb kisalföldi-medencébe lép. Eséstörése miatt a határnál még 10 mm-es átlagos szemcseátmérőjű a görgetett hordalék. Gönyűig 3 mm alá csökken, viszont a lebegtetett hordalék nagyjából egyensúlyban marad. A hordalék zöme az Alpokból, kisebb részben a Kis-Kárpátokból származik.

S.

6. Breinich, M. - Nagy, L. - Szántó, M.

A dunai vízlépcsőrendszer koncepciójának kialakulása.
Vízügyi Közlemények. 4: 483-500.
1983.

A Duna komplex hasznosítása Európa jelentős részének érdeke. Célkitűzései: vízierő-hasznosítás; a hajózás és víziút fejlesztés; az árvízvédelem és a folyószabályozás; a vízkészlet-gazdálkodás; a vízgyűjtő infrastruktúrájának fejlesztése. Változatok a vízlépcsőrendszer koncepciójára (13 csehszlovák + 12 magyar). A tervezett létesítmény megvalósításához kapcsolódó kutatások.

S.

7. Bulla, B.

Magyarország természeti földrajza.
Tankönyviadó, Bp. 423 p.
1962.

A közelmúlt iskolateremtő nagy professzora hazánk földrajzának keretében foglalkozik összefoglaló jelleggel a Kisalföld természeti

viszonyaival. Sorban találja azokat a fontosabb felszínfejlődési szakaszokat, amelyek e terület mai környezeti képét is kialakították. Az országterület általános jellemzését az egyes természeti tényezők sorrendjében végzi, de kiemeli az egyes tájak sajátosságait, így a Kisalföldet is. A könyv zárófejezeteként az egyes nagy tájegységek főbb jellemzőit még külön is összefoglalja.

S.

8. Bulla, B. - Mendöl, T.

A Kárpát-medence földrajza.
Nevelők könyvtára 2.
Országos Köznevelési Tanács, Bp. 611. p.
1947.

A magyar geográfia kiváló megújítói és nemzetközi hírű művelői közösen írt, az egész Kárpát-medencét felölelő munkájuk keretében foglalták össze korunknak az egyes tájakra vonatkozó természeti és társadalmi földrajzi ismeretanyagát. A későbbi hasonló jellegű munkákkal szemben itt az egyes, az egész medencére kiterjedő táji kölcsönhatásokat is jól kiemelik és értékelik. A Kárpát-medence egészének általános jellemzői után az egyes tájak részletes bemutatását is elvégezték. Így a Kisalföld természeti képe után megismerkedünk az ott élő ember gazdasági életével és településeivel is.

S.

9. Cholnoky, J.

Magyarország földrajza.
In: A Föld és élete. VI. 1-529.
Franklin Társ. Bp.
É.n.

Kora legnépszerűbb geográfusa életművének összefoglalásaként írta meg a sorozatban Magyarország földrajzát. Az országterület általános jellemzése után a tájakat rajzolta meg kora szemlélete alapján, aminek azonban vannak ma is érvényes megállapításai. Így a kisalföldi Duna-hordalékkúp felismerése, kialakulásának első szakszerű magyarázata is az ő nevéhez fűződik. Kitűnő megfigyelése a folyók szelvényjellegének (mederépítő mechanizmusának) leírása, amivel a Felső-Duna főmedrének feltöltődő alsó-szakasz jellegét és a fattyúágak (Mosoni- és Kis-Duna) kanyargó, közép-szakasz jellegét magyarázza. Jól látta a kiföldi szakasz hordalékviszonyainak az összefüggését is a felsőbb szakaszokkal.

S.

10. Csobok, V. - Csománé, Szabó, K.

Folyócsatornázás hatása a talajvíz alakulására a Szigetközben.
Beszámoló a VITUKI 1966. évi munkájáról. 445-454.
1968.

Szerzők a Major Páltól korábban (1962) kidolgozott módszerrel megszerkesztették a Szigetköz várható talajvízállás változásának térképét. Annak maximális értéke szerintük a Duna hullámterén a 3 m-t is meghaladja, míg a Mosoni-Duna sávjában kb. 1 m-rel csökken. A káros mértékű szintcsökkenést szivárogtató rendszer kiépítésével javasolják kivédeni.

S.

11. Dóka, K.

A Lajta szabályozása (1786-1935)
Győri Tanulmányok. 5: 219-234.
1983.

A Lajta vízvidékének természetes állapotát bemutatva, levezeti a szabályozás szükségességének indokait (eséstörés miatt heves árvizek). A szabályozás fő célkitűzése volt Moson és Magyaróvár védelme, a vízigények biztosítása, a fokozódó vízhozamok levezetése. Az intenzív mezőgazdasági termelést biztosították, de a talajvíz süllyedés a réteket kiszáritotta.

S.

12. Dóka, K.

A karlsruhei térképek vízrajzi tanulságai.
Vízügyi Közlemények. 1: 64-76.
1986.

A magyar kutatók már többször meglátogatták Karlsruhe híres térképgyűjteményét. A Felső-Duna vidékét igen jól szemlélteti egy 1670-es térkép, amelynek méretaránya 1: 550.000-es. Igen jó e vidékről de Jamaigne 1667-es térképe (M= 1:175.000). Ugyanezt a területet ábrázolja Hanstein, J. Ph. 1683-ból származó térképe (M= 1:100.000), ami részletes helyszínrajzot közöl.

S.

13. Dudás, Gy.

Európa belső víziútjának távlati hasznosítása 1980 után.
Földrajzi Közlemények. 19: 73-75.
1971.

A Ruszeban tartott nemzetközi konferencia előadásával kapcsolatban számol be a szerző arról a várakozásról és azokról a tervekről, amelyekkel Bulgáriában a Duna-Rajna csatorna megvalósítását követik. Kiemeli Magyarország központi helyzetét az Északi-tengert a Fekete-tengerrel összekötő nemzetközi víziúton. Rámutat azokra a következményekre, amelyek a megnövekedett áruszállítási és hajózási lehetőségekkel járnak.

S.

14. Erdélyi, M.

A Győri-medence természeti-gazdasági értékei és a tervezett vízlépcső.
Földrajzi Értesítő. 3-4: 475-489.
1983.

Szerző kétségbevonja a tervkoncepció kialakulása óta a célkitűzések fontossági sorrendjét. A hajózással és energiatermeléssel szemben előbbre sorolja a mezőgazdaság, vízellátás és környezetvédelem érdekeit. A medence hidrogeológiájának bemutatásából levezeti a talajvíz és rétegvíz esetleges minőségromlásának és szintsüllyedésének lehetőségét.

S.

15. Erdélyi, M.

A Kisalföld hidrogeológiája a vízlépcsők megépítése előtt és után.
Földrajzi Értesítő. 39: 7-27.
1990.

A vizsgált terület régi kutatója foglalkozik a talajvíz és a folyóvíz kapcsolatával, a rétegvíz készlettel, a bősi erőmű üzembe helyezése utáni változásokkal, a talajvízpótló rendszer várható következményeivel, továbbá a feltételezetten hiányzó víz pótlásának módjaival. Ezután a mélyebb rétegekben tárolt vizet vizsgálja abból a szempontból, hogy mennyiben helyettesíthető vele a felszínközeli kavicsrétegek talajvíze. Véleménye szerint ez nem oldható meg. A szerző a régi Duna-mederben kiépített vízlépcsős megoldást kedvezőbbnek tartja hatásaiban, mint az oldalcsatornást.

S.

16. Fekete, Gy.

A Duna-Majna-Rajna víziút megépítését megelőzően szükséges nemzetközi teendők.
Közlekedéstudományi Szemle. 8. 281-286.
1991.

A Rajna és a Majna többszörös kihasználtsága a Dunához viszonyítva előrevetíti utóbbi hajóforgalmának gyors növekedését. Szerző nemzetközi egyezményt javasol az egységes berendezkedésekre a belvízi utak, kikötők, hajógyárak és hajójavító műhelyek, hajók, jogszabályok, adminisztrációs és szervezési kérdések tekintetében.

S.

17. Franyó, F.

A negyedkori rétegek vastagsága a Kisalföldön.
MÁFI Évi Jelentése 1965. 443-458.
1967.

A szerző a mélyfúrások adatainak segítségével - kb. 600 fúrásból - megszerkesztette a Kisalföld medencéjét kitöltő fiatal üledékek szelvényeit, amiből az egyes területek negyedkori üledékvastagsága is kitűnik. Ebből látszik, hogy a Mosoni-Duna és Duna közötti területen (a Szigetközben) a negyedkori kavicsos folyóvízi üledék vastagsága végig meghaladja a 200 m-t. Ez természetesen a szerkezeti alap lesüllyedésének a következménye.

S.

18. Franyó, F. et al.

Győr, L-33-VI. Magyarázó Magyarország 200000-es földtani térképsorozatához.
MAFI. Bp. 157. p.
1971.

A terület pontos rétegtani felépítését és fejlődéstörténetét, valamint kőzettani, üledékföldtani, vízföldtani viszonyait és hasznosítható nyersanyagait írják meg részletesen, benne a Szigetközét is. Különösen értékes a vízáradó kutak számának, vízhozamának és a nyersanyagok elterjedésének községi közigazgatási határokhoz kötött táblázatos feltüntetése.

S.

19. Göcsei, I.

Szigetköz.
Természettudományi Közlöny. 7: 337-340.
1963.

A Szerző elsősorban a Szigetköz természeti képét mutatja be, ahogy az a korábbi természetes állapotából az emberi, társadalmi hatásra napjainkig kialakult. Foglalkozik a Duna főmedrét és a Mosoni-Dunát érintő szabályozási munkálatokkal is. Érinti a tájban lakó ember életének jellemző vonzásait is.

S.

20. Göcsei, I.

A szigetközi Kőszegi-tó és keletkezése.
Földrajzi Értesítő. 3: 361-364.
1970.

A Győrtől É-ra a Duna védgátja melletti tó talányos eredetű. A kutatók kiderítették, hogy az 1880-as árvíznek a Duna töltésén átbukó vize mélyítette. Legnagyobb mélysége 9 m, hossza 120 m volt. A védgátak megerősítése céljából feltöltötték.

S.

21. Göcsei, I.

Győr-Sopron megye mezőgazdaságának fejlődése a felszabadulás óta.
Földrajzi Közlemények. 19: 51-59.
1971.

Győr-Sopron megye keretében a szerző részletesen jellemzi a Szigetköz mezőgazdaságilag művelt területét. A Duna O-pontja felett 3 m-ig alacsony, a felett magas ártérként különíti el a területet. Taglalja azokat a tényezőket, amelyek az országon belül kiemelten kedvező piaci helyzetet nyújtottak az itteni termelésnek. Ezután sorra veszi az egyes növényfélések terméseredményeit, összehasonlítva azt az országos átlagokkal, amelyeket rendre meghaladnak a kedvező természeti adottságok kihasználásával. A kedvező piaci lehetőségek kihatnak az állattenyésztés fejlettségére is.

S.

22. Göcsei, I.

A Szigetköz természetföldrajza.
Akadémiai Kiadó Bp. 120 p., 1 t.
1979.

A Szigetköz természeti viszonyainak eddig legrészletesebb összefoglalása. Első részében a természeti földrajzi tényezők területi szerepkörét jellemzi (geomorfológiai, éghajlat, vízrajz, növényzet, talajok) a legújabb kutatáseredmények alapján, nagytömegű számszerű adattal. Külön kiemelendő a vízrajzi viszonyok szakszerű tárgyalása, amelyben még tárgyilagosan elemezte a GNV-megépítésének kérdéseit is. A tanulmány második része a Szigetköz K-i részének tájelemeit, fácieseit mutatja be helyszíni ökológiai vizsgálatok alapján (ártéri erdő, rét és legelő a védgátakon belül és kívül, morotvák és hátságok, magasártéri szántók talajtípus szerint, futóhomok felszínek, árvédelmi töltések, medencék és agyaggödörök). 3 faciesrendszert különít el (alacsony és magas ártér és antropogén eredetűek). Bő irodalma külön érték.

S.

23. Göcsei, I.

Változások Győr környékének vízrajzában.
Földrajzi Közlemények. 2: 111-117.
1985.

Győr vízrajzi centrum jellege - a Rába-Rábca-Marcal torkolata a Mosoni-Dunába. Szerepük a vár védelmében. Rába szabályozás: 1886-88. Marcal szabályozás: 1890-1893. Rábca szabályozás: 1886-88, 1907, 1986. Mosoni-Duna szabályozása: 1907-1908. A Duna szabályozásáig (1880-88) a hajóforgalom a Mosoni-Dunán haladt át. Mai szabályozások: a Rábca torkolat áthelyezése és a Mosoni-Duna Püspökerdei-kanyarulat átvágása.

S.

24. Göcsei, I.

Változások Győr környékének vízrajzában.
Földrajzi Közlemények. 2: 111-117.
1986.

Győr vízrajzi centrum jellege - a Rába-Rábca-Marcál torkolata a Mosoni-Dunába. Szerepük a vár védelmében. Rába szabályozás 1886-88. Marcál szabályozás 1890-1893. Rábca szabályozás 1886-88, 1907, 1986. Mosoni-Duna szabályozása: 1907-1908. A Duna szabályozásáig (1880-88) a hajóforgalom a Mosoni-Dunán haladt át. Mai szabályozások: a Rábca torkolat áthelyezése és a Mosoni Duna Püspökerdei kanyarulatának átvágása.

S.

25. Göcsei, I. szerk.

Győr-Sopron megye földrajza.
Győr-Sopron megyei Pedagógiai Intézet, Győr, 95.p. 7 t.
1990.

A szerzők a megye területét tájegységenként jellemzik. A Győri-medencét a Rábaköz, Fertő-Hanság medence, Mosoni-síkság és Szigetköz területére osztva ismerjük meg. Külön összefoglaló fejezet foglalkozik a megye vízrajzával. Kiemelik, hogy a GNV feladata a Duna itteni szakaszán évi 50 millió tonna hajóforgalom átbocsátási képességének kialakítása, míg anélkül csak 4,8 millió tonna volt. Rámutatnak, hogy az oldalcsatornás vízerőmű létesítése hozzájárul az 1954-es és 1965-ös árvizekhez hasonló helyzetek elkerüléséhez is.

S.

26. Hajósy, F.

A Kisalföld éghajlata.
Földrajzi Közlemények. 10: 143-156.
1962.

Bemutatja a Kisalföld éghajlatának sajátos eltéréseit a környezetétől, felsorolva annak okait is. Azután az éghajlati elemek tér- és időbeli változásait írja le (sugárzás, légnyomás, szélviszonyok, párányomás, nedvesség, párolgás, felhőzet, hőmérséklet, csapadék). Végül az egyes középtájak éghajlatának - így a Győri-medencének is - a jellemzőit foglalja össze.

S.

27. Hock, B.

A Felső-Duna csatornázásának várható vízminőségi hatásai. In.: A Duna-Majna-Rajna és Duna-Tisza csatornák megépítésének területfejlesztési hatásai.
Készült az ÉVM megbízásából. MTA FKI Könyvtára. 1-22.
1973.

A jelenlegi vízminőségi és szennyvízterhelési viszonyok bemutatása után felvázolja azok várható átalakulásait, majd külön-külön tárgyalja a főbb létesítmények (tározó, fel- és alvízcsatorna, elhagyott meder) vízminőségi hatásait. Ezután a jégviszonyok változásának és a megnövekedett hajózás várható szennyezésével kapcsolatos vízminőségi hatásokat foglalja össze.

S.

28. Horváth, S.

A magyar víziúthálózat fejlesztésének irányai.
Vízügyi Közlemények. 48: 239-258.
1966.

A Szerző a jelenlegi helyzet ismertetésének keretében tárgyalja a Felső-Duna hajózási akadályait, ami miatt a Duna hajózási lehetőségei már az akkori igényeket sem elégítették ki. A továbbiakban a víziútfejlesztés európai és hazai érdekelttségét, a beruházási költségeket, és a gazdaságossági kérdéseket tárgyalja. Utóbbi tekintetében a víziutak lényegesen kifizetődőbbek, mint a vasutak, főleg a belföldre irányuló áruszállítás területén. A víziutak fejlesztése azonban csak komplex vízgazdálkodási - kikötők, rakodók, raktárházak, hajóépítés - program keretében oldható meg.

S.

29. Ihrig, D. szerk.

A magyar vízszabályozás története.
Országos Vízügyi Hivatal Bp. 1-398.
1973.

Az utóbbi évtizedek legnagyobb szabású összefoglalása a magyar folyók szabályozásáról. Az általános történeti összefoglalót Ihring Dénes (a természeti viszonyok jellemzését), a magyarországi korábbi antropogén hatásokat Károlyi Zsigmond írta meg. Ezután Károlyi Zoltán a Duna szabályozás történetének fontosabb fázisait és fő eredményeit szedte sorba. Ennek keretében foglalkozott a Felső-Dunával, a Mosoni-Dunával, a Duna-Lajta ártérrel és a Szigetköz ármentesítésével és lecsapolásával. A szöveget a korábbi és a szabályozások utáni helyzetet feltüntető, jól összehasonlítható térképek teszik világossá és könnyen érthetővé.

S.

30. Illei, V.

A magyar Duna-szakasz vízlépcsőzése.
Vízügyi Közlemények. 1: 95-101.
1975.

A szerző a Duna Bizottság által előírt méretű hajózhatóság lehetőségeinek megteremtését tartja a vízlépcsők megépítése fő eredményének.

A vízienergia kihasználása és az egyéb jobb hasznosítási lehetőségek csak járulékos eredmények.

S.

31. Jakucs, L.

A Kisalföld műholdas földtudományi vizsgálata
Földrajzi Közlemények. 32: 217-254.
1984.

A szerző a LANDSAT felvételek értékeléséhez sorra veszi és térképeken szemlélteti a Kisalföld legutóbbi időkben végzett természeti- környezeti kutatásának eredményeit a domborzattól a talaj típusokig, kiegészítve azt a földtani aljzatra vonatkozó térképes adatokkal. Ezután a LANDSAT felvételekkel összevetve azokat, elemzi a levonható következtetéseket. Rámutatott, hogy azok elsősorban a vonalas felszíni elemek értelmezésében és pontos helyrajzi követéséhez adnak értékes támogatást.

S.

32. Jakus, Gy.

A Bős (Gabcikovo)-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer hatása a Szigetközben.
Földrajzi Közlemények. 3-4. 221-228.
1988.

A közvélemény nem ismeri az 1985. évi "Környezeti hatástanulmány"-t, az aggodalmak részben ebből erednek. A Szigetközi Duna-szakasz jellege - oka az oldalcsatornás hajózóút és vízlépcső megépítésének. Hatások és szükséges intézkedések. A mederszakasz természetes jellegét már az 1880-as szabályozások is megváltoztatták. A hatások eltérően érintik a Felső- Középső- és Alsó- Szigetközi területet, mert a Dunakiliti-duzzasztó a felső terület talajvizét megemeli, a középső részét lesüllyeszti, az alsóét változatlanul hagyja.

S.

33. Kakas, J.

Természetes kritériumok alapján kijelölhető éghajlati körzetek Magyarországon.
Időjárás. 328-339.
1960.

Korábbi kezdeményezések után szerző az újabb meteorológiai mérések segítségével a hőmérséklet, csapadék és légmozgások alapján kísérelte meg az ország éghajlati körzeteinek kijelölését.

Megfontolásai szerint a Szigetköz (a Kisalfölddel együtt) a mérsékelt száraz (60 mm-ig terjedő vízhiány), mérsékelt meleg (50-75 nyári nap előfordulása), enyhe télű éghajlati körzetek közé tartozik.

S.

34. Kató, P.

A Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer ökológiájának néhány fontos kérdése.

Hidrológiai Közlöny. 70: 359-366.

1990.

A szerző több évtizedes erdőmérnöki tapasztalatai alapján foglalkozik a GNV ökológiai kérdéseivel az elutasító bírálatok tükrében. Az erdészeti károsodás pótolható, mert csak erdőtípus változásról van szó. A mezőgazdasági károsodás a tervezett mentett oldali (gátakon kívüli) vízpótló rendszerrel kivédhető. A Duna meder halállományát a meder lépcsőzésével lehet megtartani, s kb. 200 m³/s folyamatos vízpótlással életterét biztosítani. A gerinces vadállomány korlátozódik, a szárnyas valószínűleg gyarapodik. A víz eutrofizációját, algásodását a beáramló szennyvizek okozzák, ami ellen a vízlépcső nélkül is védekezni kell. A gazdaságossági számítások csak a megépítés elmaradása esetén jelentenek veszteséget.

S.

35. Károlyi, Z.

A Kisalföld vizeinek földrajza.

Földrajzi Közlemények. 10: 157-174.

1962.

A vízgyűjtők általános jellemzését az évi vízmérleg segítségével végzi. Azután az egyes folyók (Duna, Mosoni-Duna, Rába, Rábca, Fertő tó, Marcal és Lajta) részletes jellemzését végzi el az azok fontosságától meghatározott részletességgel. Mindegyik folyónál felsorolja az emberi beavatkozás - folyószabályozás összefoglaló adatait is.

S.

36. Károlyi, Z.

A Kisalföld és az Alpok-alja vízrajza.

In: Magyarország vízvidékeinek hidrológiai viszonyai.

VITUKI, BP. 57-78.

1965.

A táj felszíni vizeit (Duna, Mosoni-Duna, Rába, Rábca, Marcal, Lajta, Fertő tó) veszi sorra és mutatja be jelentőségük szerinti terjedelemben. A fontosabb adatok térbeli változásait táblázatokon és ábrákon szemlélteti. Kiemeli a szabályozások fontosságát és fontosabb következményeit.

S.

37. Károlyi, Z. - Somogyi, S.

A Győri-medence felszíni vízfolyásai.

In: Magyarország tájféldrajza 3. A Kisalföld és a nyugat-magyarországi peremvidék.

Akadémiai Kiadó Bp. 98-115.

1975.

A folyóhálózat meghatározói a szerkezeti domborzat és a folyók hordalékkúpépítő tevékenysége. A Duna jellegzetes hordalékkúp építését erős eséstörése okozza. A hordalékszállítás jellemzői, mennyiségi változásai. A főmeder mesterséges, alig 100 éves. A vízjárást az Alpok időjárása irányítja. Árvizek - kisvizek időszakai. A szabályozás nem tudta a zavartalan hajózást biztosítani. A védgátak a mellékágrendszerek miatt kanyargós futásúak. Mosoni-Duna: kanyargós középszakasz jellegű medrének vízjárást zsilip szabályozza. A Rábát eséstörés és hordalékkúp építés jellemzi. A Rábca a Hanság teknőjének lecsapolója, a Mosoni-Duna erősen visszaduzzasztja. A Lajta vízjárását oldalcsatornával szabályozzák.

S.

38. Kerényi, A. - Berki, I.

Szigetközi kapilláris vízemelés-vizsgálatok környezetvédelmi szempontú értékelése.

Acta Geographica ac Geologica et Meteorologica Debrecina. 24-25: 89-98.

1985-86.

1986-ban Dunaszeg környékén végzett fúrások szelvényéből vizsgálták meg a fedőréteg nedvességviszonyait. Ahol a talajvíz eléri a felső réteget, de a csapadékhatással nem érintkezik, ott közbülső száraz réteg alakul ki. Az uralkodó típusnál a fedőréteg végig a talajvíz kapilláris vízemelésének hatása alatt áll. Itt csak akkor lesz hátrányos következmény, ha a talajvíz lesüllyed. A magas talajvízállás is hátrányos, mert levegőtlené teszi a talajt és glejesedés következhet be. Itt hasznos is lehet a talajvíz süllyedése. Az ideális helyzet az, amikor a talajvíz időszakosan eléri a fedőréteget, ami vékonyabb, mint a csapadékhatás zónája.

S.

39. Kollár, F.

A Gabcikovo-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer környezeti hatásai Magyarországon (Vplyv Sustavy vodnich diel ne zivotné prostredie v Madarskej ľudovej republika).

Inz. Stvby, 29. k. 7/8. sz. 289-290.

1981.

Kedvező hatások: megváltoznak a vízi szállítási lehetőségek, megszűnik az úszójárművek merülési korlátozása, a közlekedés fejlődését nyomonköveti az ipar fejlődése, a kialakuló nagy vízfelületek javítják az üdülési lehetőségeket, kedvezően hatnak ki a közvetlen környezet éghajlati viszonyaira, jobb vízkivételi lehetőségek állnak elő a parti szűrésű

kutakkal történő víznyerés számára. A Szigetközben megjavulnak a mezőgazdasági termelési feltételek, mert állandósul a talajvízállás.

Hátrányok: a tartósan megemelkedett vízállások miatt fokozott védelemre van szükség a mentett területeken; a növényzet egyes szakaszokon teljesen megváltozik.

S.

40. Korompai, G.

A fejlődő dunai áruszállítás szerkezetének és irányának változásai.
Földrajzi Értesítő 19: 451-470.
1970.

Szerző a folyó vízjárását alakító természeti tényezőket elemezve kimutatja, hogy az Inn és a Száva torkolata között az állandó hajózás csak mesterséges módon, a Duna csatornázásával biztosítható. A terület gazdasági fejlődésének és egyéb specialitásainak következménye, hogy a felfelé irányuló áruszállítás meghaladja a lefelé haladót. Ugyancsak a terület gazdasági lemaradása az oka, hogy relatíve jóval alacsonyabb az áruszállítási igénybevétele, mint más európai folyóknak. Míg Budapest 1950-ben első volt a dunai kikötők között, a későbbi időkben a szomszéd országok dunai áruszállításának növekedése miatt elveszítette vezető helyét.

S.

41. Kovács, Gy.

A Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer. Tervek, aggályok, feladatok. 1989.
Sorskérdéseink.
Akadémiai Kiadó. Bp. 9-31. 19.
Magyar Tudomány. 4: 249-271.
1986.

A Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer célja, megvalósításának módja és gazdaságossága. A vízlépcsőrendszer leírása. Fő feladat: a zavartalan hajóúttal biztosítása. Korabeli értéken a közlekedési megtakarítás évi 4,8 milliárd Ft. A vízlépcsőrendszer létesítése körüli viták, elemzések, talajvízfelszín süllyedése, a főmeder elvezető határfolyó jelleget, a mellékágak kiszáradása a természetes élővilág pusztulásához vezet, a Szigetköz rétegvize is minőségi károsodást szenved, a bósi erőmű csúcsjáratása káros víz-visszaduzzasztást okoz a Mosoni-Dunán. A szerző a felsorolt kifogásokra szakmailag kielégítő válaszokat adott. A váratlan változások kivédését szolgálja az észlelőhálózat (monitoring) rendszer kiépítése.

S.

42. Lászlóffy, W.

Die Hydrogeographie der Donau.
In: Szerk.: Liepolt, Limnologie der Donau. Lf. 1. Stuttgart. 16-57.

1965.

A Duna kiváló hazai kutatója írta meg a folyó hidrografiáját a nemzetközi szerzői munkabizottság által összeállított kiadványban. A folyóhálózat felépítését, a mederveviszonyokat, a folyó vízjárását, a lefolyásviszonyokat, a víz hőfok és jégjelenségek változásait, a hordalékviszonyokat nagyszámú adattal és ábrával jellemzi a folyó teljes hosszában. A Szigetköz helyzetét így a felette és alatta fekvő folyószakaszokhoz viszonyítva jól össze lehet hasonlítani.

S.

43. Liska, M. B.

A Gabcikovo-Nagymaros vízlépcsőrendszer problémája.
Hidrológiai Közöny. 4: 198-201.
1991.

A vízlépcsőrendszer fő célkitűzése: energiatermelés, hajózás folyamatosságának biztosítása, árvízi biztonság fokozása. A bevágódó folyómeder természetes állapotban is süllyesztí a talajvizet. A jelenlegi helyzet fenntartásához 350 m³/s vízhozam szükséges. A legjobb megoldás az eredeti tervnek a megvalósítása.

S.

44. Lóczy, D. - Balogh, J.

Ökofáciések térképezése a dunai ártéren.
Földrajzi Értesítő. 1-4: 71-80.
1990.

Szerzők a tervezett vízlépcső okozta ökológiai változások feltárásához egy mintaterületen - Győrújfalú térségében - ökofáciés térképet készítettek. Ehhez felhasználták az űrfelvételek adatait is. Javaslatot dolgoztak ki az esetleg megvalósítandó szivárogtató rendszer vonalvezetésére.

S.

45. Nagy, L.

A Duna-szabályozás fejlődése.
Vízügyi Közlemények. 4: 575-583.
1983.

A duzzasztásos folyóhasznosítást az igények és a technika fejlődése kb. 100 éve terjesztette el. A Dunán az első erőmű (Kachlet) 1927-ben lépett üzembe a bajor szakaszon. A Dunára a zárt vízlépcső-sorozatot a KGST dolgozta ki a magyar szakaszra is. Ennek egyik tagja a Bős- Nagymarosi Vízlépcsőrendszer. Az osztrák és bajor szakasz vízlépcsői medertározók nélküli alaperőműveket működtetnek. Önköltségeik 1/10-ét sem éri el a hőerőművékének.

S.

46. Nagy, L.

A Duna hasznosítása.
Földrajzi Közlemények. 1-2. 55-60.
1988.

A folyók hasznosítási típusai. A Duna hasznosításának jelenlegi állapota és továbbfejlesztési lehetőségei. A Bős (Gabcikovo)-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer feladatai. Tervek és tapasztalatok a komplex hasznosítás megvalósításához. Elérendő célkitűzések: energiatermelés, állandó hajózás, árvízveszély megszüntetése.

S.

47. V. Nagy, I.

A Duna-Majna-Rajna víziút.
Hidrológiai Közlöny. 6: 338-342.
1990.

A Duna Bizottság 1962-ben határozta el a Bécs alatti hajóút 3,5 m mélyre való kiépítését. Jelenleg az osztrák vízlépcsők miatt a teljes magyar szakasz mélyül. Ennek ellenére Rajka és Gönyű között 60 km-en 17 gázló található, ami a főszakasz átbocsátó képességét lerontja. A 2,5 m-es vízmélység fenntartása is nagy medermélyítést és fenntartó munkát igényelne. Az optimális megoldást az odalcsatornás vízlépcső biztosítaná. A Szigetköz K-i részének a kiszáradását és a víz elszennyeződését - ami a külső területről folyamatosan most is folyik - csak költséges további művekkel lehet megakadályozni. Magyar oldalról 0,5, szlovák részről napi 1,5 millió m³ szennyezett víz érkezik erre a Duna szakaszra.

S.

48. Nádás, P.

A Dunai hajózási viszonyok várható változásai.
Közlekedéstudományi Szemle 1.
1991.

Az Európai Közlekedési Miniszterek Konferenciájának (CEMT) 1988. novemberi tárgyalásain a vízi közlekedéssel kapcsolatban elfogadott tanulmány alapján tárgyalja az európai belvízi hajózás fejlődésének problémáit. Elemzi a Duna-Majna-Rajna víziút részét képező magyarországi Duna-szakasz helyzetét. Megállapítása szerint Budapest-Rotterdam között annak legrosszabb szakasza a közös magyar-szlovák határt képező rész. A Bajor Tartományi Kormány Gazdasági és Közlekedési Minisztériumának 1989. évi beszámolója szerint 1987-ben az NSZK-ban egy árutonna szállítási költsége közúton 24,4 pfennig, vasúton 12,8, belvízi hajóval 3,9 pfennig volt.

S.

49. Pális, P.

Szigetország a Dunán.
Bp.
1956.

A szigetközi ártér hangulatos leírása egy újságíró szemével. Bele van foglalva az 1954. évi árvíz története is, ahogy az a helybéli lakosok tapasztalatában él.

S.

50. Páncélos, A.

A Duna hajózási nagylétesítmények megvalósításának feltételei és várható vízgazdálkodási hatásai.

In.: A Duna-Majna-Rajna és Duna-Tisza csatornák megépítésének területfejlesztési kihatásai.

Készült az ÉVM megbízásából.

MTA FKI Könyvtára 1: 8+26.

1973.

Szerző bemutatja a tervezett vízlépcső technikai - építési előfeltételeit. Ezután összefoglalja a várható hatásokat az ár- és belvízvédelem, a víz, jég és hordalékviszonyok, a közlekedési lehetőségek és feladatok, az energia- és a mezőgazdasági termelés adottságainak megváltozása szemszögéből.

S.

51. Pécsi, M.

Újabb völgy-fejlődéstörténeti és morfológiai adatok a Duna-völgy Pozsony (Bratislava) - Budapest közötti szakaszáról.

Földrajzi Értesítő. 5: 21-41.

1956.

Szerző a korszerű anyagvizsgálatok segítségével vizsgálta a fenti folyószakaszt kísérő teraszok térbeli helyzetét és kialakulási korát. Azok elterjedését térképen is rögzítette, és számos metszettel ábrázolta felépítésüket. A szigetközi szakaszon négy szelvényben táblázaton szemlélteti magassági viszonyukat. Adatai a szigetközi Duna-szakaszra vonatkozólag ma is helytállóak.

S.

52. Pécsi, M.

A magyarországi Duna-völgy kialakulása és felszínalaktana.

Földrajzi Monográfiák 3.

Akadémiai Kiadó Bp. 342. p.

1959.

Szerző évtizedes kutatáseredményeit foglalja össze e műben, ahol az egyes különböző felépítésű Duna-szakaszok azonos módszerrel, kitűnően összehasonlítható részletességgel kerültek bemutatásra. A kistáplási szakaszon külön jellemzi a jelenleg is épülő nagy hordalékkúp ártéri szintjeit, azok keletkezési körülményeit, az emelkedő szakasztól eltérő fejlődési menetüket, jelenlegi alakulásukat a gátakon belül és kívül. Részletesen tárgyalja a fiatal kéregmozgások korát és nagyságrendjét és azok hatását a folyó mederépítő mechanizmusára. Végül összefoglalja a folyóvölgy szintjeinek keletkezését magyarázó elméleteket, azok megmagyarázott és további kutatásokat igénylő részleteit. A kötetet bő irodalom zárja.

S.

53. Pécsi, M.

Negyedkori tektonikus mozgások mértéke a Duna-völgy magyarországi szakaszán.
Geofizikai Közlemények. 8: 73-85.
1959.

Szerző a folyóvízi lerakódásoknak, főleg a teraszoknak a mai folyó 0 vízszintjétől eltérő magassági helyzete alapján nyomozta ki a negyedkori szintváltozások mértékét. A legnagyobb emelkedés a középhegységi (Esztergom - Vác közötti), a legnagyobb süllyedés a szigetközi Duna szakaszán mutatható ki a mai meder vonalán.

S.

54. Pécsi, M.

A Kistáplási geomorfológiai képe.
Földrajzi Közlemények. 10: 113-138.
1962.

A korszerű geomorfológiai szemlélet tükrében mutatja be a Kistáplási felszín-fejlődésére vonatkozó - akkor - új kutatási eredményeket. A földtani szerkezeti mozgások és a klímaváltozások kölcsönhatásaként írja le az ottani dunai hordalékkúp fejlődéstörténetét, amit kifejező ábrákon is szemléltet. Az általános fejlődési menet után külön is foglalkozik az egyes középtájak (Győri-medence, Fertő, Hanság-medence, Rábaköz, Moson-síkság, stb.) jellemzésével.

S.

55. Pécsi, M.

A Duna ártéri szintek kialakulása és fontosabb agrár földrajzi vonatkozásai.
Földrajzi Közlemények. 92. 267-271.
1968.

A Duna-ártér típusainak felépítését és fejlődését vizsgálva elkülöníti a kistáplási Duna-szakaszt, mint hordalékkúpon elterülő akkumulációs árteret. Kimutatja, hogy azt csak alacsony és magas szintre lehet osztani.

Ezek relatív magassága a Duna közepes és magas árvizeivel mutat közvetlen összefüggést. De a hullámtéri holtágak és meanderek feltöltődése is különböző stádiumokon át megy végbe (főmederrel összefüggő, elkülönített, száraz, feltöltődött, elláposodott, stb. medrek és medermaradványok), amely nem nélkülözi az antropogén behatás következményeit.

S.

56. Prinz, Gy. - Cholnoky, J. - Teleki, P.

Magyar Földrajz.

Kir. Magyar Egy.-i Nyomda. Bp. I. 1-385. II. 1-434. III. 1-475.

É.n.

A magyar földrajztudomány kiemelkedő tudósai által a 30-as években írt sorozat a Kárpát-medence egészének sokoldalú leírása. Benne kiemelkedő részletességgel kerülnek bemutatásra az egyes tájak is, így a Kisalföld, s azon belül a Szigetköz is.

Hangsúlyozottan kiemelik éghajlatunk átmeneti jellegét, ami sokoldalúan tükröződik a tájak képében és a folyók vízjárásában is. De viszonyítják az ország helyzetét Európa egészéhez is. Külön foglalkoznak a hajózható folyók jelentőségével.

S.

57. Rétvári, L.

A megvalósuló dunai vízlépcsőrendszer.

Földrajztanítás. 30: 80-83.

1987.

Szerző a gyakorló földrajzot tanító tanárok számára írta meg a vízlépcsőrendszer várható nemzetgazdasági előnyeit és környezetkárosító hatásait. Tárgyilagosan mérlegeli a pozitívumok és negatívumok kérdését. Hangsúlyozottan rámutat, hogy a várható előnyök is csak a vízminőség javulása mellett válhatnak igazán hasznossá.

S.

58. Rónai, A.

Vízföldtani tanulmány a Kisalföldről.

Hidrológiai Közlöny. 40: 470-484.

1960.

A hazai talajvizek kiváló kutatója szokott alaposágával tárgyalja a táj, s benne a Szigetköz felszín alatti vízviszonyait. Foglalkozik a terület domborzatával, folyóvízi üledékeivel, a kavics rétegek méreteivel, az artézi kutak vízhozamával, fajlagos vízhozamával, nyomásviszonyaival, hőmérsékletével, a talajvíz mélységével a vízzáró rétegek előfordulásával, a talajvízszint változásokkal, kémiai jellegével.

Mindazokat a terület egészét felölelő térképeken szemlélteti. Kimutatja, hogy a Szigetköz talajvízjárása szoros összefüggésben van a Duna vízállásával.

S.

59. Sárközi, Z.

Vízgazdálkodás és mezőgazdaság Győr és Moson megyében.
Győr. 134. p.
1955.

Az 1954. évi nagy felső-dunai árvíz adott aktualitást e munkához, amiben a Szerző részletesen elemzi az itteni Duna-szakasz árvizei keletkezésének körülményeit. Történelmi adatok alapján visszatekint a középkorra is, és felsorolja az akkori víziélet jellegzetességeit, leírja a maitól elűtő főbb vízhálózati különbségeket. Természetesen mások voltak a hasznosítás módjai és lehetőségei is. Helyenként az ember már akkor is kénytelen volt szabályozni a folyók járását. A hajózás a Mosoni-Dunán folyt. A folyók szabályozását részletesen tárgyalja, nemcsak a Dunáét, hanem a mellékfolyókét is. Részletesen tárgyalja a folyószabályozások kedvező és hátrányos következményeit. A vízrajzi viszonyok átalakulását a mezőgazdasági termelés változásainak tükrében vizsgálja.

S.

60. Sikora, A. - Komora, J. - Brachtl, I.

A Gabcikovo-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer folyamszabályozási kérdései.
Magyar Hidrológiai Társaság Duna Ankét. Bp. 94-118.
1977.

A Dunakiliti tervezett tározó adatai.

Fő feladat: a 3,5 m-es hajózó mélység biztosítása. A hordalékszállítás jellemzői, a görgetett hordalék (az 1000-3000 m³ közötti vízhozamok a fő hordalékszállítók) a tározóban annak felső részén rakódik le (1863-67-es fkm-ek között), míg a lebegtetett főleg az 1844-52 fkm-ek között. A vízsebesség 2000 m³/s vízhozammal a legnagyobb, mert azután a visszaduzzasztás miatt csökken. Csúcsüzem és hajózás. A jég beállás a tározóban gyakoribb és tartósabb lesz. Jégdugók veszélye. A duzzasztási szintek változása a jég levonulásakor. Kemény teleken az üzemvíz (hajózó) csatorna is befagyhat. Ilyenkor a hajózás leáll. Az alvízcsatornán a jég nem áll be.

S.

61. Somogyi, S.

A dunai transzkontinentális nemzetközi hajózóút megvalósításának feladatai hazánkban.
Földrajzi Értesítő. 2-4: 255-264.
1976.

A Rajna-Duna csatorna megépítése után a transzkontinentális hajózóút legszűkebb szelvénye a Pozsony-Győr közötti szakasz (évi 7 millió tonna). Ezt lehetne megszüntetni egy oldalcsatornás hajózócsatornával, amelyen mellékhasznosításként erőmű is üzemelne. A megvalósításnak számos előfeltétele van. A 8. pontban kiemelten utal a vízminőségi viszonyok megóvására, valamint az ökológiai igények kielégítésére.

S.

62. Starosolszky, Ö.

A vízlépcsők hatása a jégjárásra.
Vízügyi Közlemények. 3: 345-382.
1989.

A jég a felvizen előbb jelenik meg, hamarabb áll be és később tűnik el. A beállott jég hideg teleken vastagabbra hízhat és torlódása megemelné a vízszintet, ha a vízlépcsővel nem szabályozzák. Az alvizen csak rendkívüli időjárás esetén van jég, ill. akkor, ha felülről engedik le. Alulról is terjedhet az alvízre a jégtakaró, de felülről való utánpótlás nélkül a vízlépcsőt nem éri el. Ha felülről érkező árhullám a tározó jegét nem töri fel, az ott el is olvadhat, anélkül, hogy a vízlépcsőn át kellene engedni. Ha viszont le kell engedni, az alsóbb szakaszon az torlódást is előidézhet, ami az alvizet is felduzzaszthatja. A természetes jégjárást tehát a vízlépcső megváltoztatja.

S.

63. Stefanovits, P. - Góczán, L.

A Kisalföld magyarországi részének talajföldrajzi viszonyai.
Földrajzi Közlemények. 10: 195-208.
1962.

Felsorolják a talajképződés helyi tényezőit és azok kölcsönhatásait a helyi talaj-típusok kialakításában. Ezután az egyes középtájak talajföldrajzi sajátosságait elemzik. A Győri-medencében külön foglalkoznak a Szigetköz, a Mosoni-síkság, a Fertő-Hanság-medence és a Rábaköz talajaival. Az egyes típusokat talajszelvényekkel is szemléltetik. Közlik a táj általuk megszerkesztett talajföldrajzi és eróziós térképét is.

S.

64. Szádeczky-Kardoss, E.

A Lajta folyó kialakulásáról.
Földrajzi Közlemények. 60: 27-31.
1937.

A hazai anyagvizsgálatokat egykor kezdeményező kiváló geológus elsőként tudta lerakódásaikból nyomomonkövetni az egyes folyószakaszok fejlődését. Ilyen módszerrel mutatta ki a Lajta változatos kialakulásmenetét is.

A Kisalföld felől hátravágódó patak fordította a Lajtát korábbi közvetlen dunai torkolatától a mai irányba.

S.

65. Szádeczky-Kardoss, E.

Geologie der rimpfungarländischen Kellinen Tiefebene mit Berücksichtigung der Donaugoldfrage. Mitt. d. Berg- u. Hüttenm. Abt. Sopron. 442. 1938.

Nagynevű akadémikus geológusunk az elsők között vezette be Magyarországon a korszerű anyagvizsgálatokat, amelyek segítségével konkrétan ki tudta elemezni az egyes folyószakaszok kialakulását. Így járt el a Felső-Duna esetében is, kimutatva annak viszonylag fiatal, pleisztocén eredetét és fejlődésének egyes fázisait. Külön elemezte a Duna-hordalék nemesfém (arany) tartalmának változásait előidéző tényezőket és a hazai termelés mennyiségi kilátásait, amelyek már akkor sem ösztönöztek nagyobbarányú termelési beruházásokra.

S.

66. Timaffy, L.

A Szigetköz vízrajza.
"Mosonvármegye" ny., Mosonmagyaróvár. 30 p., 8 t., 1 térk. 1939.

Kifejezetten csak a vízrajzi viszonyokkal foglalkozó doktori disszertáció. Először a víz szerepét tárgyalja a táj felépítésében, amit mai megítélésünk szerint már meghaladott nézetek alapján ír le. Részletesen leírja a hordalékkúp kialakulását, fejlődési menetét, a felszín domborzatát, az elhaló és fejlődő ágrendszereket, a Mosoni-Dunát, a Duna vízjárását, jégviszonyait, hordalékának lerakódását, a mederformákat, a talajvízviszonyoknak gyakorlati hatását, a szabályozás és ármentesítés folyamatát és következményeit.

S.

67. Tóry, K.

A Felső-Duna mederemelkedése.
Vízgazdálkodás. 1: 27-30. 1951.

A szerző a vízmélység mérések adataival jellemzi a Duna szigetközi szakaszának mederemelkedését, ami a Pozsony-Gönyű közötti eséstörés és abból származó energiaveszteség következménye. Rámutat, hogy a mederemelkedéshez a szabályozások alkalmával szélesre épített szabályozó (párhuzam) művek is erősen hozzájárulnak.

S.

68. Tóry, K.

A Duna és szabályozása.
Akadémiai Kiadó. Bp. 1-454.
1952.

A Szigetköz területét is különösen jól ismerő szerző a Duna teljes vízkörnyékét részletesen leírja. Ezután a folyó egyes szakaszainak jellemző megnyilvánulásaival (vízjárás, jégviszonyok, hordalékszállítás, hajózási lehetőségek, stb.) foglalkozik.

Összefoglalóan tárgyalja a folyam egyes szakaszainak szabályozását és mesterséges átalakítását. Végül a folyamatban levő csatornaterveket és egyéb tervbe vett dunai munkálatokat írja le. A Duna tanulmányozásához nélkülözhetetlen alapvető mű.

S.

69. VIZITERV

A Gabcikovo- Nagymarosi Vízlépcsőrendszer környezeti hatástanulmánya.
VIZITERV, Bp. 1-67 + 25 táblázat + 19 ábra.
1985.

Feladat: Az érintett Duna-szakasz jelenlegi helyzetének, a várható környezeti változások idejének és jellegének, a várható társadalmi válaszok lehetséges körének összefoglalása.

A Szigetköz az 1886-96 között végzett szabályozások óta már műtáj jellegű terület, ami nemcsak a természeti viszonyok módosulását váltotta ki, hanem erőteljes gazdasági változásokat (foglalkozási átrétegződés) okozott.

A Duna medre már ma is (1983) műcsatorna jellegű. A vízlépcső csak a folyamvíz forgalmát és a parti terület vízháztartását befolyásolja, amin át a területhasználatra is kihat. A hatástanulmány ajánlásokat ad a további kutatási feladatokra is.

S.

70. Völgyi, J.

Szigetköz.
Győr-egyházmegyei Alap ny., Győr. 64 p.
1937.

A tájat jól ismerő szerző doktori disszertációja. Az egykori ismeretek alapján összeállított anyagokból kiemelkedik a vízrajzi fejezet. Részletesen tárgyalja pl. a zátonyok, szigetek fejlődését, az ágrendszereket, a jégviszonyokat, az ármentesítés eredményeit és fogyatékoságait. Behatóan foglalkozik a táj és ember kapcsolataival, az itt élő lakosság társadalmi-gazdasági fejlődésével is. Említi a halászat itteni nagy jelentőségét is.

S.

71. Zajicek, V. - Gyalokay, M.

A Kisalföld csehszlovák részének talajvizei.
Földrajzi Értesítő. 9: 31-53.
1960.

A tanulmány általában foglalkozik a Csallóköz és a szomszédos területek talajvíz viszonyaival, de már az esetleges jövőbeni hidrotechnikai beavatkozások hatásaira is gondol. Ezért kiemelt részletességgel vizsgálja a Dunának és mellékfolyóinak a talajvízre gyakorolt hatásait. Ez a hatás szerintük a Felső-Csallóközben 8-10 km-es sávban mutatható ki a meder hosszában, ami lefelé keskenyedik. Az árvizek alkalmával jelentős területen a felszínre is tör, amit mesterségesen kell elvezetni. Szárazság idején mesterséges vízpótlást (öntözést) jelent a dunai árhullám a mezőgazdaságnak. Az áramlási irányokat is a dunai vízállás szabályozza, de egy idő után párhuzamos lesz a Dunával. Minőségére is a Duna hatása nyomja rá a bélyegét.

S.

72. Zorkóczy, Z.

A Felső-Duna szabályozása (Szepesi J. hozzászólásával).
Vízügyi Közlemények. 1: 54-96.
1969.

A Duna egységes középvízi medrét 1886-96. között alakították ki. A kisvízi szabályozást többször is megismételték, de a hajózás folyamatosságát az eséstörés miatti állandó hordaléklerakódás és gázló képződés miatt nem tudták biztosítani. A 60-as években előzetes kisminta-kísérletek alapján elkezdett munka a nagybajcsi szakaszon sikerrel járt. A szabályozott szakasz mederviszonyai állandósultak, de felette fokozódott a hordalék lerakás. Az ágrendszereket fokozottan igyekeznek a főmedertől elzárni, hogy a víz együtt maradjon.

S.

73. Bella.

A
B
C
D

74. Bl.

FÖLDTAN

75

73. Balla, Z.

A Dunakiliti térség tektonikai elemzése.

Kézirat, Budapest, 117 oldal.

MTA GGKI Szeizmológiai Obszervatórium Tanulmánytára.
1991.

A Kisalföld mélyszerkezetének legfontosabb eleme a Rába-vonal, az alpi és a középhegységi egység határa. Helyzete mindmáig bizonytalan, szeizmikus szelvényeken takaróhatárként és meredek törésként egyaránt értelmezik.

T.L.

74. Bisztricsány, E.

A Kárpát-medence földrengés veszélyeztetettségéről.

Földtani Közlöny. 2: 97-101.

1977.

A MS skála szerint minősíti a magyarországi földrengések térerősségét és megrajzolja azok eloszlási térképét. A Szigetköz beosztása szerint az 5-ös és 6-os fokozatú földrengési veszélyeztetettségi zónába kerül.

S.

75. Bondár, I.

A lokális geológiai viszonyok hatása a területen várható gyorsulásokra.

Kézirat, Budapest, 14 oldal.

MTA GGKI Szeizmológiai Obszervatórium Tanulmánytára.
1992.

A földrengés várható hatását a rengés nagysága mellett a terület geológiai felépítése is befolyásolja. Laza, üledékes területen a rezgések felerősödnek, illetve az energia a spektrum leginkább veszélyes tartományában koncentrálódik.

T.L.

76. Dávid, Gy.

A Kisalföld mélyszerkezete a szeizmikus mérések tükrében.

Kézirat, Budapest, 25 oldal és 4 melléklet.

MTA GGKI Szeizmológiai Obszervatórium Tanulmánytára.
1992.

A Kisalföldön végzett nyersanyagkutatói célú szeizmikus mérések áttekintése és ezek szerkezeti értelmezése.

T.L.

77. Dobrovolni, K. - Nemesi, L.

Kutatási jelentés a Dunakiliti tározó jobb parti fővédvonalán a töltéstest és az altalaj komplex mérnökgeológiai vizsgálatáról.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest, 19 oldal és 22 melléklet.
MAELGI Tanulmánytára.
1991.

Alkalmazott geofizikai módszerekkel vizsgálja az 1980-as években épült tározótöltés (61+799-52+983 töltéskilométer) fizikai állapotát és szerkezetét, valamint a csatlakozó, korábban épült és ugyancsak a 80-as években megerősített árvízvédelmi gáttest (52+983-51+000 tkm) felépítését. A fővédvonal szakaszon vizsgálja az altalaj litológiai felépítését. A horizontális ellenállásszelvények egyik lényeges információja, hogy több helyen ösfolyómedret mutat ki a töltések alatt. Ezek a néhány száz méter szélességű nagyellenállású (kavicsos) medrek a Körösöknél gátszakadást, árvizet eredményeztek.

T.L.

78. Goschy, B.

A Bős- Nagymarosi Vízlépcsőrendszer Dunakiliti tározó védőtöltéseinek alkalmassági vizsgálata.
Kézirat, Budapest, 37 oldal és 9 melléklet.
MTA GGKI Szeizmológiai Obszervatórium Tanulmánytára.
1991.

A Dunakiliti tározó létesítményeinek leggyengébb láncszeme a tározót övező földgát rendszer, mivel tömegében a legnagyobb, így a hibaforrások valószínűsége a terjedelemmel arányosan megnő, továbbá méretében, szerkezeti kialakításában, anyagában és minőségében a legheterogénebb építmény.

T.L.

79. Hajósy, A. - Scharek, P. - Tóth, Gy. - Tóth, L.

A Szigetköz földtani kutatásai.
Magyar Geofizika, Budapest, 34. évf. 2. szám.
1993.

A dolgozat vázlatos képet ad a Szigetköz geológiai, geofizikai megkutatottságáról, az e kérdéskörben született kutatási jelentések, értékelések alapján összefoglalja a térség a földtani felépítéséről rendelkezésre álló ismereteket.

T.L.

80. Már földi, G. - Rétvári, L.

Geofizikai javaslatok a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer környezeti hatásainak vizsgálatához.
Földrajzi Értesítő. 40: 25-38.

1991.

A szerzők összefoglalják a GNV-nek nevezett vízlépcsőrendszer által feltételezett környezeti hatásait. Ezután a környezeti hatásvizsgálat geofizikai módszereit foglalják össze (kémiai vizsgálatok, távérzékelés, szennyeződés-vizsgálatok, cementpalást vizsgálatok, réteg összekapcsolódás, szivárgási sebesség, mérnökgeofizikai szondázás "légi" geofizika). A korszerű vizsgálati eredmények alapján újra értékelendőnek ítélik az erőműrendszer műszaki-gazdasági feltételrendszerét.

S.

81. Mistéth, E.

A dunai vízlépcsőrendszer földrengéssel szembeni állékonysága. Vízügyi Közlemények. 2: 184-203. 1987.

A terület - Komárom térségét beszámítva - az MSK (az ENSZ-től 1964-ben elfogadott Medvegyev-Sponheuer-Karnik) skála szerint a 6-8 közötti fokozatba esik, erős épületsérülések valószínűsége). Az építmények tönkremenetelének valószínűsége 5 %-os, a tározó töltéséé 7 %-os. A felvízcsatorna földrengés biztonsága 2,3 %-os.

S.

82. Réthly, A.

A Kárpát-medence földrengései. MTA. Bp. 1952.

A 451-1918. közötti földrengések statisztikai adatait elemezve elkészítette azok területi gyakoriságának és erősségének térképeit. A Szigetköz területét aszeizmikusnak minősíti, míg Pozsony, Magyaróvár és Komárom földrengés központok.

S.

83. Schweitzer, F.

Komárom és környezetének ősföldrajzi viszonyai, különös tekintettel a szerkezeti mozgásokhoz kapcsolódó geomorfológiai formákra. Kézirat, Budapest, 23 oldal és 3 melléklet. MTA GGKI Szeizmológiai Observatórium Tanulmánytára. 1992.

A terület jellemző geomorfológiai formáinak elemzése, következtetések esetleges szerkezeti mozgásokról.

T.L.

84. Tarcsai, Gy. - Ferencz, Cs. - Büttner, Gy. - Timár, G. - Bognár, P. - Pásztor, Sz. - Székely, B.

A Bős (Gabcikovo) környéki létesítmények környezeti hatásainak vizsgálata műholdas távérzékeléssel.

Kézirat, Budaepst, 29 oldal.

ELTE Geofizikai Tanszék Tanulmánytára.

1992.

A vizsgálat célja az építkezés környezeti hatásainak felmérése, melyhez a LANDSAT műhold 52*79 méretű MSS és 30*30 pixelméretű TM felvételeket használták. A felvételek elemzése alapján megállapítják, hogy az építkezés következtében a természeti környezet jelentős mértékben károsodott, illetve a tározó területén az eredeti környezet teljesen megszűnt.

T.L.

85. Zsíros, T.

Dunakiliti valószínűségi földrengés veszélyeztetettsége.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-26.

MTA GGKI Szeizmológiai Observatórium Tanulmánytára.

1991.

Felhasználva a forrásterületek eloszlását, a forrásterületekre megállapított rengés gyakoriságot, valamint az intenzitás gyengülésekre kapott összefüggéseket meghatározza a Dunakilitinél (47.97N, 17.30E) várható éves rengésgyakoriságot és az 1000 évre vonatkozó veszélyeztetettséget a IV < I° < IX intenzitás intervallumban.

T.L.

86. Zsíros, T.

Bős földrengés veszélyeztetettsége.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest, 28 oldal.

MTA GGKI Szeizmológiai Observatórium Tanulmánytára.

1992.

Felhasználva a forrásterületek eloszlását, a forrásterületekre megállapított rengés gyakoriságot, valamint az intenzitás gyengülésekre kapott összefüggéseket meghatározza a Bősnél várható éves rengésgyakoriságot.

T.L.

P. -

ainak

hez a
TM
hogy
ekben
jesen

A DUNA VÍZ- ÉS HORDALÉKJÁRÁSA

ipített
apott
rható
séget

ipített
apott
éves

87. Bakonyi, P. - Hankó, Z. - Hegedüs, M. - Laczay, I. - Liebe, P. - Mistéth, E. - Starosolszky, Ö.

Rendkívüli helyzetek értékelése a Bős- Nagymarosi Vízlépcsőrendszer felső, Dunacsúny- Bósi Alrendszere üzembehelyezésével kapcsolatban. Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-76.

VITUKI Tanulmánytára
1992.

A folyót kísérő jobbparti tározótöltés, illetve árvédelmi gát esetleges átszakadásának körülményei és következményei. A Dunyacsúny- Bósi Alrendszer árvízlevezető képességének minősítése. A Bósi Vízerőmű hirtelen leállásakor keletkező zárási lökéshullám jellemzőinek feltárása. Az Öreg-Dunán gátszakadás esetén elinduló árhullám jellemzői.

R.L.

88. Bartha, P. - Body, K. - Laczay, I. - Sass, J. - Szekeres, J.

A paksi Duna-szakasz mederváltozásának ellenőrzése, víz- és jégjárásának előrejelzése.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-8.

VITUKI Tanulmánytár
1992.

Tájékoztató az Atomerőmű vízellátásának biztosításához mértékadó dunai kisvíznél. Rendszeres víz- és jégjárás előrejelzés. A mederváltozások ellenőrzése.

R.L.

89. Bogárdi, J.

A hordalékmozgás elmélete.

Akadémiai Kiadó, Budapest 1-547.

1955.

A görgetett és lebegtetett hordalék keletkezésére és mozgására vonatkozó ismeretek monografikus összefoglalása. A magyar folyók hordalékmozgásának vizsgálata, mérése. A dunai hordalékmérések eddigi eredményei 7 kiemelt vízmérceszelvényben. A dunai hordalékkutatások eredményeinek összefoglalása.

R.L.

90. Bogárdi, J.

Vízfolyások hordalékszállítása.

Akadémiai Kiadó, Budapest 1-837.

1971.

Az 1955-ben megjelent monografikus mű folytatása. A hordalékmozgás elméletének és mérés technikájának fejlődése. A dunai mérőállomásokon 1966-ig mért hordalék adatok feldolgozása és gyűjteményes közreadása.

Ezek az adatok a Duna vízlépcsőktől és nagyarányú ipari mederkotrásoktól még nem, vagy alig befolyásolt természetes hordalékmozgására vonatkoznak, és így minden jelenlegi hordalékszámítás összehasonlítási alapját alkotják.

R.L.

91. Bognár, S. - Rákóczi, L.

A Dunakiliti tározó és a BNV által érintett Duna-szakasz hordalékjárásának becslése.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-22.
VITUKI Tanulmánytára.
1987.

A nagymarosi csúcsenergia-termelés hatása a Dunaújvárosig terjedő Duna-szakaszon. A hidrodinamikai modell alkalmazása a fenti folyószakaszra.

A középsőbbességek, a csúsztatófeszültségek és a hordalékhozamok eloszlása a hossz mentén.

A fajlagos görgetett hordalékhozamok alakulása.

R.L.

92. Bognár, S. - Rákóczi, L.

A Dunakiliti tározó és a GNV által érintett Duna-szakasz hordalékjárásának becslése.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-18.
VITUKI Tanulmánytára.
1988.

A Gabcikovo - Nagymaros folyószakasz adatbázisának megteremtése és a hordalékjárás szimulációs modelljének előállítás. Az érdekességi tényezők és a mederanyag jellemzőinek számítása.

Az eredmények összegzése a további numerikus modellezéshez közvetlenül felhasználható formában.

R.L.

93. Bognár, S. - Rákóczi, L.

Prediction of scour and deposition in a river reach between two intermittently operating hydroelectric power plants. (Két szakaszos működésű vízerőmű közötti folyószakasz kimélyülésének és feltöltődésének előrejelzése).

In: Proceedings of the International Conference on Fluvial Hydraulics, VITUKI, Budapest 237-242.
1988.

A bősi alvívcsatorna visszatorkollása és Nagymaros között a Duna főmedrében várható kimosódások és lerakódások mértékének és helyének előrejelzése numerikus számítások segítségével, a bősi vízerőmű csúcsenergia termelésének figyelembevételével.

Az eredmények grafikus ábrázolása és értékelése.

R.L.

94. Bognár, S. - Rákóczi, L.

Állapotrögzítés és numerikus becslés a Rajka-Dunaújváros közötti Duna-szakasz hordalékjárásának változására és mederalakulására vonatkozóan.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-34.

VITUKI Tanulmánytára.

1989.

Az 1988-89. évi hordalékmérés-sorozat eredményeiből leszűrhető főbb következtetések. Javaslatok a helyszíni adatgyűjtés folytatására és szempontjaira. A sebességek és vízfelszínek hosszmenti változásának numerikus modellezése a Rajka-Nagymaros szakaszon, a bősi csúcsergia termelés feltételezésével. Az eredmények grafikus ábrázolása.

R.L.

95. Bognár, S.

A Dunakiliti-tározó hordalékjárásának becslése.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-21.

VITUKI Tanulmánytára.

1989.

A tározó várható feltöltődésének becslése az érintett Duna-szakasz hordalékjárásának sajátosságai, valamint korábbi kutatások eredményei alapján. A tározó mederanyagának és a tározóba érkező lebegtetett hordalék szemcseösszetételének jellemzése. A lebegtetett hordalékminták eloszlása a meder középvonalában az 1025 - 2076 m³/s vízhozamtartományban.

R.L.

96. Bognár, S.

Morfológiai kutatások a Felső-Dunán.

In: A Magyar Hidrológiai Társaság Szigetközi Ankétja, Győr 61-72.

1992.

A mederanyag szemcseösszetételének változékonysága. A Duna-meder morfológiai sajátosságai. Az emberi beavatkozások hatásai. A mederanyag szemcséihez kötődő szennyeződések. A numerikus morfológiai modellezés alapjai. Az eddigi eredmények.

R.L.

97. Bognár, S.

A "C" változat hatása a Kelenföldi Erőmű vízkivételére.
Kézirat, kutatási jelentés.
VITUKI Consult Rt. Budapest 1-8.
1993.

A Bósi vízerőmű meghibásodása esetén feltételezett vízszintsüllyedések számítása. A Pozsonynál érkező vízhozamok és a dunacsúnyi-tározó duzzasztott vízszintjeinek legkedvezőtlenebb kombinációi.
Az Öreg-Dunán lebocsátott vízhozam nagyságának jelentősége. A budapesti vízmérce szelvényére kapott eredmények ingadozása.

R.L.

98. Bognár, S.

A "C" változat hatásai a Paksi Atomerőmű vízkivételére.
Kutatási jelentés, kézirat,
VITUKI Consult Rt. Budapest 1-13.
1993.

Az apadási hullám jellemző értékeinek számítása a paksi szelvényre a bősi erőmű leállása és a dunacsúnyi tározó teljesen zárt állapota, illetve egy vízleeresztő nyílás nyitvatartása esetén. A Pozsonynál érkező négyféle vízhozam esetén kapott eredmények összefoglalása táblázatban.

R.L.

99. Csoma, J.

A Felső-Dunára vonatkozó tanulmányok értékelése.
Könyvrészlet
In: Beszámoló a VITUKI 1962. évi munkájáról.
VITUKI Budapest, 172-184.
1965.

A mederemelkedés káros hatásai. Az emelkedés megállítását célzó egységes főmeder-kialakítás érdekében végzett mederérdesség-, vízhozam- és vízsebesség számítások. Vonalsoros nomogram szerkesztése a görgetett hordalékhozamok kiszámításának megkönnyítése céljából. A nedves és a száraz évben szállított görgetett hordalékterfogatok becslése.

R.L.

100. Csoma, J.

A felső-dunai mellékágrendszerek mederváltozása.
Földrajzi Értesítő. 3: 309-324.
1968.

A Felső-Duna 1886-96 közötti szabályozásakor a középvízi meder kiépítésével mellékágrendszerek jöttek létre. Ezek (Doborgaz-szigeti,

Cikola-szigeti, Bodaki-, Ásványi és Bagoméri) vizsgálata elárulja a szigetközi Duna-szakasz mai fejlődésmenetét. A felső három erőteljesen feltöltődik, mert csökken a mederterület. A Doborgazi-ágrendszerrel eltérőleg a többinek kissé finomabb a hordaléka, mint a főmedernek. Az évi hordalékszállítás a Dunában 8-900 ezer m^3 , amiből 1/3 rész a mellékágrendszerekből rakódik le.

S.

101. Csoma, J.

A dunai vízerőműrendszer hatása a hordalékviszonyokra.

Könyvrészlet

In: Beszámoló a VITUKI 1966. évi munkájáról.

VITUKI, Budapest, 311-329.

1968.

A felső-dunai görgetett hordalékhozamok számítása vízhozam osztályközönként. A dunakiliti tározóban várható hordaléklerakódás hosszmenti változása. A lerakódó hordalékmennyiségek a tározóban, az üzemvízcsatornában és az Öreg-Dunában a bósi csúcsenergiatermelés feltételezésével. A Bős-Nagymaros közötti folyószakasz várható mederalakulása.

A pozsonyi szelvényben az évi lebegtetett hordalék átlaga 3,8 millió $m^3/6,7$ millió tonna), a görgetett hordaléké 650 ezer m^3 , ami Gönyű felett jórészt lerakódik. A vízierőműrendszer a természetes vízviszonyokat különbözőképpen változtatja meg. A 2-3000 m^3/s vízhozamok 345.000, az 1-2000 m^3/s vízhozamok 430 ezer t/s hordalékot szállítanak. Az 1864-70 fkm-ek között 490.000 m^3 rakódik le. A többiből is csak 60 ezer m^3 szállítódik az 1856 fkm alá. A görgetett hordalék koncentrált lerakódása sok kellemetlenséget okoz. A duzzasztott térben nem lesz hordalék lerakás, mert azt a folyó elszállítja. A lebegtetett hordalék 70 %-a 4000 m^3/s vízhozammal vonul le. Lerakódás csak a sebességcsökkenés helyén lehetséges (1848-56 fkm-ek között, 2,9 millió $m^3/év.$) Így a tározótér (180 millió m^3), feltöltődése kb. 60 év alatt lehetséges. Az üzemvízcsatornában nem kell rakódásra számítani. Az elhagyott mederben kisvíznél kiegyenlítődség megy végbe.

R.L./S.

102. Csoma, J.

A Gabčíkovo-Nagymarosi Vízerőműrendszer jégjelenségeivel kapcsolatos vizsgálatok.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-15.

VITUKI Tanulmánytára.

1975.

Az elhagyott meder 1816-1843 fkm közötti szakasza belépcsőzési tervének vizsgálata a meder, a jégjelenségek, a hajózási viszonyok és az árvízszintek alakulása szempontjából. Dunakiliti-Hrusov-i tározóból történő négy különböző vízeresztési állapotnál várható mederváltozások megállapítása.

R.L.

103. Csoma, J. - Kovács, D.

A Duna Rajka-Gönyű közötti szakaszán végzett szabályozási munkák értékelése.

Vízügyi Közlemények, Budapest 2: 267-291.
1981.

A 60-as években elkezdett felső-dunai folyószabályozás fő irányelvei a Nemzetközi Dunabizottság igényeinek figyelembevételével. A középvízi meder változásai a beavatkozások hatására.

Az időszakban levonult nagyobb árhullámok mederalakító hatása.

A kisvízszintek csökkenése a meder kimélyülése nyomán. A hajózást legjobban nehezítő gázlók alakulása 1921 és 1967 között.

R.L.

104. Csoma, J.

A Nagymarosi Vízlépcső alatti Duna-meder vizsgálata.

Vízügyi Közlemények, Budapest 2: 286-295.
1987.

Az évi legkisebb jégmentes vízállások idősorának elemzése Nagymaros, Vác, Dunabogdány és Budapest állomásokon. Az eredmények összevetése a Nagymarosi Vízlépcső tervezett alvízszintjével. A vízhozamgörbék változása a fenti állomásokon 1969 előtt és után.

Az ezen a folyószakaszon végzett ipari kotrások hatása a vízszintekre.

Javaslatok a folyószakasz medrének rendszeres és sűrű szelvényezésére.

R.L.

105. Deseő, É. - Laczay, I. - Liebe, P. - Rákóczi, L. - Sass, J. - Szekeres, J.

Hidrológiai és medermorfológiai vizsgálatok a Duna felső szakaszán és a szigetközi ágrendszerben.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-27.

VITUKI Tanulmánytár

1992.

A főmeder és a mellékágak mederalakulására, a hullámtér feltöltődésére, a vízjárásra vonatkozó ismeretek összegyűjtése, kiegészítő mérések végzése az 1790-1851 fkm közötti szakaszon. Komplex hidrológiai értékelés.

R.L.

106. Károlyi, Z.

A dunai hordalékvizsgálatok eredményeiből leszűrhető morfológiai következtetések.

Földrajzi Értesítő. 6: 11-27.

1957.

A magyar hordalékvizsgálatok 1941-től a Felső-Dunán indultak meg. Az azóta folytatott rendszeres mérések eredményeit foglalja össze a szerző. Rajka-Szap között kifejezetten feltöltő, attól kezdve az erős eséstörés miatt átmeneti jellegű a meder. A görgetett hordalék fokozatosan kevesebb és finomabb szemcséjű lesz. A meder szétágazása is megszűnik, mert a hordaléklerakódás is nagyon mérsékelt lesz. Ezután a hordalékmozgás jellegzetességeivel foglalkozik.

S.

107. Károlyi, Z.

A Felső-Duna feltöltődő szakaszán észlelhető kavicslerakódás mennyiségének meghatározása.
Vízügyi Közlemények. 39: 169-190.
1957.

A Felső-Dunán a hordalék állandó jellegű lerakódása az eséstörésnek, a meder szétágazásának és a felsőbb szakaszon végzett szabályozási (mederrövidítést okozó) munkák együttes következménye. Ez akadályozza a hajózást, vízszintemelkedést okoz, és emeli a környék talajvízállását is. Az évi lerakódás mennyisége 150-170 ezer m³ volt, amit csak kotrással lehet eltávolítani. Megjegyzendő, hogy a szerző által vizsgált időszakkal szemben az utóbbi két évtizedben az osztrák-bajor szakaszon kiépített vízlépcsők hordaléktározó és eróziót gátló hatására a Felső-Dunán is csökkent a lerakódás mennyisége, sőt helyenként medermélyítés következett be.

S.

108. Károlyi, Z.

Zátonyvándorlás és gázléalakulás - különös tekintettel a magyar Felső-Dunára.
Hidrológiai Közlöny, 40: 349-358.
1960.

A zátonyvándorlás főleg a mozgómedrű (feltöltődő) folyók sajátosága, amit a vízjárás változása, a hordalékmennyiség és a mederanyag idéz elő. Ezek együttesen jellemzik a Felső-Dunát. A kisebb vizeknél - a mederre gyakorolt fokozott eróziós hatás miatt - fokozott a zátonyok mozgása. A lerakódás azonban meghaladja a kimosást. A védekezést a jól elhelyezett sarkantyúk sem tudták mindig megoldani. Ilyenkor kotrásra is szükség volt.

S.

109. Károlyi, Z.

A Kisalföld vizeinek földrajza.
Földrajzi Közlemények, Budapest 2: 157-174.
1962.

A Felső-Duna első átfogó szabályozásának leírása. Az ausztriai szakaszról a Felső-Dunába jutó görgetett hordalék évi térfogatának becslése. A lerakódás hosszmenti eloszlása. A lerakódás okozta vízszintemelkedés mértéke Dunaremeténél a főmederben és hullámtereken.

R.L.

110. Kertész, J.

A szigetközi mellékágrendszer vízellátottsága.
In: A Magyar Hidrológiai Társaság Szigetközi Ankétja, Győr 73-82.
1992.

A szigetközi hullámtéri mellékágrendszerek általános ismertetése. A szigetközi vízpótló rendszer terve és főbb részei. A "C" változat várható hatásai a Szigetköz vízellátására.

R.L.

111. Kovács, D.

Duna-ankét 1977-ben.
Vízügyi Közlemények, Budapest 1: 125-137.
1978.

A Duna szomszédos országokkal közös, valamint teljesen magyarországi szakaszán az 1960-as évek óta végrehajtott folyószabályozási munkák értékelése. A Bős-Nagymaros Vízlépcsőrendszer folyószabályozási kérdései. Az ipari kavicskotrások hatása. A távlati hajózási medermélység-igények kielégítésének lehetőségei.

R.L.

112. Laczay, I.

Az 1965. évi árvíz tetőző vízszintjei a felső-dunai hullámtérben. Az árvíz hatása a mederalakulásra.
Vízügyi Közlemények, Budapest 1: 119-127.
1967.

Az árvíz tetőző vízszintjeinek rekonstruálása a hullámtéri növényzeten talált nyomokból. Az eredmények összehasonlítása a töltésmenti árvízi vízmércék idevágó adataival. Az árvíz levonulása alatt keletkezett laza hordaléklerakódások okozta időleges mederváltozások. Az árvizeket követő közép- és kisvizek mederhelyreállító hatása.

R.L.

113. Laczay, I.

A felső-dunai szabályozások hatásának vizsgálata
Kézirat, Kutatási jelentés, Budapest 1-9.
VITUKI Tanulmánytára.
1968.

A Felső-Duna doborgaz-szigeti ágrendszerének részletes vízrajzi felmérése. Az eredmények összevetése az 1962. évi felvételek eredményeivel. A mederváltozások kimutatása. Az 1 m³ feltöltődésre eső mederanyag-átrendeződés mértékének becslése. Az érkező görgetett hordalékból származó és az ágak medrének megbontásából keletkező anyag-részarányok közelítő meghatározása.

R.L.

114. Laczay, I.

A cikola-szigeti mellékágrendszer mederváltozásának vizsgálata. Vízügyi Közlemények, Budapest 2: 245-255. 1968.

Az ágrendszer 1903, 1962. és 1967. évi felmérési adatainak összehasonlítása a mederváltozások meghatározása céljából. A partelosztások szerepe és mértéke. A feltöltődések hosszmenti eloszlása. Az 1962-1967. között mozgásba került teljes mederanyag-mennyiség kapcsolata az eredő feltöltődés mértékével.

R.L.

115. Laczay, I.

A felső-dunai kisvíz-szabályozások hatásának vizsgálata. Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-11. VITUKI Tanulmánytára 1976.

A rajkai, a bőszi és a nagybajcsi kísérleti folyószakaszok mederfelmérése. A Duna-bizottsági vízszint alatti medertérfogatok számítása. Az eredő mederváltozások összehasonlítása a szakaszra érkező évi átlagos görgetett hordalék térfogatának becsült értékével.

R.L.

116. Laczay, I.

A felső-dunai kisvíz-szabályozások hatásának vizsgálata. Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-12. VITUKI Tanulmánytára 1977.

A rajkai, a bőszi és a nagybajcsi kísérleti folyószakaszok nyilvántartási szelvényeinek újbóli felmérése. Az 1976. április - 1977. november közötti mederváltozások számítása és értékelése.

A Duna 1790-1850 fkm közötti szakaszán az 1963-1976 időszakban végzett mederkotrások adatainak feldolgozása és az eredmények összevetése a lerakódott görgetett hordalék becsült térfogatával.

asról
se. A
kedés

se. A
árható

rszági
unkák
rozási
ység-

árvíz

talált
árvízi
t laza
izeket

I.L.

A Szap - Mosoni-Duna torkolat között az 1962-1976. időszakban előállt mederváltozások értékelése mederfelmérések és kotrási adatok alapján.

R.L.

117. Laczay, I.

A felső-dunai kisvízszabályozások hatásának vizsgálata.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-12.
VITUKI Tanulmánytára.
1978.

A rajkai, a bősi és a nagybajcsi kísérleti folyószakaszok újbóli mederfelmérése. A medertérfogatok számítása és az 1977. november óta előállt mederváltozások kimutatása. Az 1975. júliusi árhullám mederalakító hatásának vizsgálata a felső-dunai szakaszon.

R.L.

118. Laczay, I.

A felső-dunai kisvíz-szabályozások hatásának vizsgálata.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-8.
VITUKI Tanulmánytára.
1981.

A rajkai, a bősi és a nagybajcsi kísérleti folyószakaszok, valamint az 1823 - 1829 fkm közötti szakasz mederfelmérése. A medertérfogatok számítása, a mederváltozások mértékének megállapítása.

R.L.

119. Laczay, I.

A régi Duna-meder vizsgálata.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-7.
VITUKI Tanulmánytára.
1985.

A Dunakiliti duzzasztómű alatti mintegy 30 km hosszú Duna-szakasz vizsgálata a vízfelszínnek és a meder alakulása szempontjából 50-100 m³/s vízhozam tartós leeresztésének figyelembevételével.

R.L.

120. Laczay, I.

Folyószabályozás, ipari kotrás és a parti szűrésű vízbázis.
Vízügyi Közlemények, Budapest 3: 376-392.
1987.

25 keresztmetszvény és 175 mederanyagminta 1970 és 1986. évi adatainak összehasonlítása a folyószabályozások, illetve az ipari kotrások mederalakulásra és a parti szűrésű kutak vízelltésára kifejtett hatásának

előállt
ján.

kimutatása érdekében. A mederváltozások és a 16 év alatt kikotort mederanyag térfogatok összevetése. A mederanyag kismértékű durvulása. A kotrási gödrökben finomodás és durvulás együttesen jelentkezik.

R.L.

121. Laczay, I.

igell
SA.
ISIVY

A folyamszabályozás és az ipari kotrás hatása a Nagymaros - Budapest közötti Duna-szakasz mederszovonyaira. Vízügyi Közlemények, Budapest 4: 547-567. 1988.

újbo- er óta
alakító

A Nagymaros - Budapest közötti főmederben, valamint a Szentendrei Duna-ágban 1969-ben és 1987-ben végrehajtott szelvényfelvételek és mederanyag mintavételek eredményeinek összehasonlítása. Az 1937-1958. között végzett, a hajózást segítő szabályozások hatásai. A kavicsanyagú eredeti meder feltöltődése finomabb anyaggal. A kotrott gödrök visszatöltődése.

R.L.

122. Laczay, I.

igell
SA.
ISIVY

Ipari kotrások hatása a Komárom-Nagymaros közötti Duna-szakasz mederszovonyaira. Vízügyi Közlemények, Budapest 3: 387-400. 1989.

1823 -
nítása,

Az 1970 és 1988. között végrehajtott nagyarányú ipari kotrások és a természetes medermélyülés együttes hatása a vízszintekre. A sziklás meder-küszöbök hajózást akadályozó szerepe. A kotrási gödrök visszatöltődési üteme és anyaga. A nagymarosi duzzasztás várható hatása.

R.L.

123. Laczay, I.

zakasz
0 m³/s

A Duna-szabályozás alapadatainak felülvizsgálata. Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-17. VITUKI Tanulmánytára. 1990.

atainak
otrások
ásának

Az évi kis-, közép- és nagyvízhozamok, illetve vízállások változásainak értékelése, a jellemző értékek megállapítása, a görgetett hordalékszállítás jellemzése a Dunaföldvár - déli országhatár közötti Duna-szakaszon. A vízhozam lebegtetett hordalékhozam kapcsolatok, valamint az évente szállított hordalékmenyiségek újraszámítása.

R.L.

124. Laczay, I.

A mértékadó árvízszintek aktualizálása.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-14.
VITUKI Tanulmánytára.
1991.

Mintegy 90 vízmérce évi legnagyobb jégmentes vízállás adatsorának újbóli statisztikai vizsgálata. Az eredmények értékelése és javaslatlétel a jelenlegi mértékadó vízállások módosítására, vagy változatlanul hagyására. Az 1991. évi kiemelkedő maximummal kiegészített dunaremetei nagyvízi idősor részletes statisztikai elemzése és értékelése.

R.L.

125. Laczay, I.

A Felső-Duna szakasz helyreállítás előkészítése. A hajózási lehetőségek vizsgálata.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-36.
VITUKI Tanulmánytára.
1991.

Hidromorfológiai hossz-szelvények szerkesztése és értékelése. A gázlós szakaszok mélységvonalas helyszínrajzának megszerkesztése. A javítási lehetőségek mérlegelése. A hagyományos folyószabályozás lehetőségeinek megállapítása.
A GNV meglétének, vagy elhagyásának hatásai.

R.L.

126. Laczay, I. - Sass, J.

A Paksi Duna-szakasz mederváltozásának ellenőrzése.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-15.
VITUKI Tanulmánytára
1992.

Adatszolgáltatás és tájékoztatás az atomerőmű vízellátásának biztosításához mértékadó dunai kisvíznél. Rendszeres vízjárás-előrejelzés, a mederváltozások ellenőrzése.

R.L.

127. Liebe, P. - Maginecz, J. - Mayer, I. - Rákóczi, L. - Starosolszky, Ö. - Szepessy, Gy. - Szilágyi, F.

Szaktelemény a szigetközi mellékágak vízpótlásának megoldásához a szlovák "C" változattal kapcsolatban.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-30.
VITUKI Tanulmánytára.
1992.

A vízpótlás érdekében szükséges $100 \text{ m}^3/\text{s}$ biztosításához szóbjöhető változatok előnyeinek és hátrányainak, valamint szükségállapotbeli alkalmasságuknak elemzése. A változatok fő paramétereinek számszerűsítése és hatásuk becslése.

A mellékágak és a Duna kapcsolata. Hordalékszálítási kérdések. A finomszemcsés hordalék várható kiülepedése a mellékágakban.

R.L.

128. Mayer, I.

A nagymarosi körtöltés elbontásához kapcsolódó Duna-szakasz folyószabályozási tanulmányterve.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-90.
1992.

A Nagymaros - Visegrád-i helyreállítás, körtöltés elbontás által érintett 18 km hosszú Duna-szakasz jelenlegi helyzete. Javaslatok a szakasz szabályozására, a meder természetes dinamikus egyensúlyának kialakítására szolgáló beavatkozásokra.

R.L.

129. Rákóczi, L.

A Gabcikovo-Nagymaros Vízlépcsőrendszer hatása a hordalékjárásra.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-21.

VITUKI Tanulmánytára.
1985.

A Gabcikovo - Nagymaros közötti Duna-szakasz hordalékjárásának vizsgálata a csúcenergia-termelés következtében megváltozó lefolyási viszonyok hatására. A hordaléklerakódások és mederkimélyülések várható helyeinek becslése, különös tekintettel a partiszűrésű kutak vízellátására.

R.L.

130. Rákóczi, L.

A Dunakiliti-tározó és a BNV által érintett Duna-szakasz hordalékjárásának előrejelzése.

Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-17.

VITUKI Tanulmánytára.
1986.

A Dunakiliti-tározó feltöltődésére vonatkozó eddigi becslések felülvizsgálata és új becslés kidolgozása. A tározóba eső Duna-meder változása. A Duna hordalékszálításának csökkenése. Az osztrák tapasztalatok áttekintése. Javaslatok kiegészítő adatbeszerzésre.

R.L.

131. Rákóczi, L.

A BNV által érintett Duna-szakasz hordalékjárásának helyzetfeltárása.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-21.
VITUKI Tanulmánytára.
1987.

Az 1955-1985. közötti mérési eredmények a Rajka - Budapest szakaszon.
A vizsgált vízmérce szelvények jellemzői. A lebegtetett és görgetett
hordalékszállítás jellemzése. Az ipari kotrások kisvízszintekre gyakorolt
hatása.

R.L.

132. Rákóczi, L.

Állapotrögzítés a Rajka - Dunaújváros közötti Duna-szakasz
hordalékjárására és mederalakulására vonatkozóan.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-31.
VITUKI Tanulmánytára.
1988.

A felhagyott meder szabályozására vonatkozó eddigi vizsgálatok
értékelése Csoma és Laczay kutatási jelentései, a Csehszlovák-Magyar
Közös Műszaki Bizottság jegyzőkönyvei és a Gabčíkovo-Nagymaros
Vízlépcsőrendszer Közös Egyezményes Terve idevágó részei alapján.
Javaslatok a gázlók biztosítására, a mederanyag mintavételekre és a
numerikus modellezésre.

R.L.

133. Rákóczi, L.

Vízlépcsők hatása a hordalék- és mederviszonyokra.
Vízügyi Közlemények, Budapest 1: 5-24.
1989.

A dunai vízállás - lebegtetett hordaléktöménység kapcsolatok változása az
osztrák vízlépcsők, valamint a medersüllyedések hatására.
Az osztrák folyószakaszból érkező görgetett hordalék évi mennyiségének
csökkenése. A dunakiliti és a nagymarosi duzzasztott térben várható
hordaléklerakódások jellemzői a csúcsergia-termelés
figyelembevételével.

R.L.

134. Rákóczi, L.

Vorhersage von Flussbettveränderungen an der ungarischen
Donaustrecke.
(Folyómeder alakulás előrejelzése a magyar Duna-szakaszon.)
In: Bericht, XV. Konferenz der Donauländer über hydrologische
Vorhersagen, Varna, Bulgaria 315-324.

1990.

Az 1000 m³/s vízhozamhoz tartozó vízszintek számítása és ábrázolása Bratislavától Mohácsig a főbb dunai vízmércéken. A kisvízszintek csökkenésének mértéke és kapcsolata az ipari mederkostrásokkal. Az intezíven nem kotort szakaszon észlelhető medersüllyedések összevetése a be nem lépcsőzött osztrák folyószakaszon Kresser által kimutatott medersüllyedés mértékével.

R.L.

135. Rákóczi, L.

A Duna vízjárása és a hordalékviszonyok a Rajka-Gönyű közötti szakaszon.

In: A Magyar Hidrológiai Társaság Szigetközi Ankétja, Győr 33-52. 1992.

A vízjárás jellegzetességei. A vízhozamgörbék változásai. A lebegtetett és görgetett hordalékszállítás mennyiségi és minőségi jellemzői.

R.L.

136. Rákóczi, L.

Schwebstoff- und Geschieberegime der Donau.
(A Duna lebegtetett és görgetett hordalékjárása.)

Regionale Zusammenarbeit der Donauländer,
VITUKI, Budapest 1-83. 1993.

A német és orosz nyelvű monografikus mű a "Duna és Vízugyűjtője" című korábbi monográfia I. sz. pótkötete. Az egész Duna hordalékmozgásával foglalkozik 20 dunamenti mérőállomás 1956 - 1985 közötti mérési adataira támaszkodva. A táblázatosan és grafikusán közölt adatok jól mutatják a hordalékszállítás megváltozását (többnyire csökkenését) a vizsgált 30 éves időszakban a vízugyűjtőn, a mellékfolyókon és magán a Dunán végzett emberi beavatkozások, valamint az éghajlat szárazabbá válása hatására.

R.L.

137. Rákóczi, L.

A Duna hordalékjárása.
Vízügyi Közlemények, Budapest 2: 128-149. 1993.

A tanulmány rövidített változata a dunamenti országok hidrológiai együttműködése keretében német és orosz nyelven publikált monográfiának. 20 bel- és külföldi dunai mérőállomás 1956 - 1985 közötti hordalék adatsorainak elemzése, elsősorban a fenti időszakban a vízugyűjtőn, a mellékfolyókon és magán a Dunán végzett emberi beavatkozások hatásának kimutatására. Az évente szállított víz- és

hordalékmennyiségek csökkenő irányzata a közelmúlt regionális éghajlati változását, annak szárazabbá válását is tükrözi.

R.L.

138. Rákóczi, L. - Szekeres, J.

A Felső-Duna környezeti állapotértékelése.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-43.
VITUKI Tanulmánytára.
1993.

A vízállások, a vízhozamok, a lebegtetett és görgetett hordalékhozamok jellemzése, változásaik értékelése a legújabb mérési eredményekkel kiegészített adatsorok alapján. A vízállás - hordaléktöménység összefüggésekről áttérés a vízhozam - hordalékhozam összefüggésekre, a mederváltozások okozta eltérések kiküszöbölése céljából.

R.L.

139. Regionale Zusammenarbeit der Donauländer.

Die Donau und ihr Einzugsgebiet. - Eine hydrologische Monographie.
(A Duna és vízgyűjtője - Hidrológiai monográfia)
Bundesanstalt für Wasserwirtschaft, München 1-377.
1986.

A Duna-vízgyűjtő fizikai földrajzi és vízgazdálkodási jellemzői. A Duna és fontosabb mellékfolyói vízjárása. Regionális vízmérlegek. Nélkülözhetetlen alapadatok a felszíni vizek hidrológiai kutatásához minden dunai országban.

R.L.

140. Szekeres, J.

Hidrológiai feltárás a Duna rajkai szelvényében.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-5, 1-4.
VITUKI Tanulmánytára (2 részben).
1973 és 1974.

Mederfelmérések, részletes vízhozam- és sebességeloszlás mérések a rajkai automatikus vízminőségmérő állomás létesítése céljából. A korábbi víz- és jégjárési adatok összegyűjtése, elemzése. A rajkai keresztshelvény vízhozamgörbéjének meghatározása a kis- és középvizek tartományára.

R.L.

141. Szekeres, J.

Hordalékmérések a Dunán.
Kézirat, kutatási jelentés, Budapest 1-5.
VITUKI Tanulmánytára.
1989.

Víz- és hordalékhozam-mérések és mederanyag mintavételek négy alkalommal a Duna Rajka - Vác közötti szakaszán 12 kijelölt mérési szelvényben. A több, mint 25 éve szünetelő görgetett hordalékmérések újraindítása. A mérési eredmények számítógépes feldolgozása közvetlenül felhasználható formában.

R.L.

142. Tóry, K.

A Duna szabályozása.
Akadémiai Kiadó, Budapest 1-454.
1952.

A Duna fizikai földrajzi leírása. A folyószabályozások története, okai, jelentősége. A magyar Duna-szakasz szabályozásának részletes leírása monografikus formában. Adatai, képanyaga ma is alapvető források a múlttal való összevetés esetén.

R.L.

143. Tóry, K.

A Duna Rajkától Budapestig.
Kézirat
VITUKI, Budapest 1-15.
1971.

A címben jelzett folyószakasz műszaki jellemzőinek összefoglalója a Bős-Nagymaros Vízlépcsőrendszer tervezői és kivitelezői számára, különös tekintettel a Felső-Dunán a 60-as években elkezdett és az egységes főmeder kialakítását célzó munkálatokra.

R.L.

144. Zorkóczy, Z.

A Felső-Duna szabályozása.
Vízügyi Közlemények, Budapest 1: 54-91.
1969.

A kezdetektől 1963-ig végzett szabályozási munkák áttekintése. Az 1963 óta a csehszlovák féllel összehangoltan végzett folyószabályozási munkálatok alapelvei. Az építés előrehaladása és az 1967-ig végzett ellenőrző mérések és vizsgálatok eredményei.

R.L.

145

14

TALAJTAN

145. Dworak, L. - Kovács, E. - Széles, Gy.

Termeléspolitikai útmutató.
Növénytermesztési Kutatások, 6. sorozat, 7. füzet, 1-10.,
Mosonmagyaróvár.
1947.

A 46 tematikus térképpel illusztrált termeléspolitikai útmutató választ nyújt a fontosabb mezőgazdasági növények optimális termőtájjaira vonatkozóan. A munka az ország agroökológiai potenciál felmérése program "előhírnökének" tekinthető.

V.GY.

146. Gergelyné, Gál, E. - Németh, T.

Jelentés a BNV Projekt "A talaj tápanyagforgalmának megváltozása (transzport, abiotikus és biotikus transzformáció, kilúgzódás, felszíni és felszín alatti vízkészletek tápanyagterhelése" c. résztémájáról.
MTA TAKI, Budapest, Kézirat, 43 oldal.
1989.

A talajok tápanyagforgalmában bekövetkező változások regisztrálására kiválasztott táblák (19 talajszelvény) jelenlegi tápanyagellátottságának állapota.

A monitoring-táblák tápanyagforgalom vizsgálatának eredményei és tápanyag-mérlegei.

A mélyebb talajrétegek nitrát-készletének felmérése és annak környezet-szemponitú értékelése, beleértve a talajvíz nitrát-tartalmára vonatkozó adatok értékelését is.

V.GY.

147. Honti, Gy.

A Szigetköz talajvízviszonyainak vizsgálata.
Beszámoló a VITUKI 1954. évi munkájáról. 2: 122-134.
1955.

Szerző a Szigetköz talajvízváltozásait a Duna vízállás változásainak tükrében vizsgálja. Meghatározza a különböző Duna-vízszinteket követő talajvízingadozások mértékét és azok időbeli intenzitását. Ábrán szemlélteti az árhullám hatását a talajvízszint alakulására.

S.

148. Katzendorfer, Z.

Magyarázatok Magyarország Geológiai és Talajismereti Térképeihez.
Hédervár, 1:25 000 Nr. 4859/3.
Magyar Királyi Földtani Intézet Kiadása, 1-58.
1943.

A térképlap talajtani viszonyainak részletes leírása (öntéstalajok, mezőségi talajjá átalakuló öntéstalajok, dűnetalajok, láp és tőzeges talajok). A terület növénytermesztési viszonyai.

A feltárt talajszelvények (76) helyszíni leírásának és vizsgálatának adatai; valamint a begyűjtött talajminták laboratóriumi elemzésének eredményei. (Mindez magyar és német nyelven)

V.GY.

149. Láng, I. - Banczerowski, J.-né, Berczik, Á. (Szerk.)

Szigetköz. Környezettudományi kutatások.
Környezeti állapot, ökológiai követelmények. 3. fejezet; Talajtan. 52-62. oldal.
MTA Tanulmány, Budapest.
1993.

A Szigetközre vonatkozó talajtani kutatások rövid összefoglalása (talajtérképezés; a talajképződés tényezői és talajképződési folyamatok; a talajok vízháztartása és anyagforgalma; a talajok tápanyagforgalma.)

V.GY.

150. Marsi, I. - Síkhegyi, F. - Szurkos, G.

A szigetközi térség ártéri (fedőréteg) üledékei.
Kézirat, MAFI, Budapest, 1-10.
1991.

A térség talajainak vízháztartására és anyagforgalmára jelentős, gyakran meghatározó hatása van a kavicsfekű és az azt borító finom fedőréteg településviszonyainak (vastagság, rétegezettség, szemcse-összetétel, stb.). A munka erről tartalmaz 1:50 000 méretarányú térképet, s foglalja össze annak szöveges magyarázatát.

V.GY.

151. Miklay, F. - Molnár, L.

A Mosoni-síkság talajviszonyai.
Agrokémia és Talajtan. 17: 495-506.
1968.

Szerzők jellemzik a Mosoni-Duna és a Hanság között fekvő síksági terület talajképző tényezőit, amelyek között az azonális hatást kifejtő talajvízállás kiemelkedő szerepet játszik. A terület fő talajneme Ny-on az öntés-, K-en a réti csernozjom, míg a magasabb talajvízű helyeket a réti talaj különböző típusai töltik ki.

S.

152. MTA TAKI

A Gabcikovo-Nagymaros Vízlépcsőrendszer várható talajtani hatásai I. (a VIZITERV megbízásából 1986-ban végzett munkálatokról.)

Kézirat, MTA TAKI, Budapest, 56 oldal.
1986.

A terület talajtani felmérésének koncepciója és munkaterve, különös tekintettel a talajok vízgazdálkodására, és a Gabcikovo-Nagymaros Vízlépcsőrendszer (GNV) erre gyakorolt várható (prognosztizálható) hatására.

A GNV hatásterületén érvényesülő talajképződési tényezők, talajképződési folyamatok és az ezek eredményeképpen kialakult talajok leírása és részletes jellemzése.

A GNV lehetséges talajtani hatásainak felvázolása a talajok vízgazdálkodására és anyagforgalmára, s ezek lehetséges talajhasználati következményeinek elemzése.

V.GY.

153. MTA TAKI

Összefoglaló a magyar-szlovák akadémiaközi együttműködési egyezmény keretében végzett eddigi tevékenységről a talajtan területén.

Kézirat, MTA TAKI, Budapest, 15 oldal.
1986.

Mosonmagyaróvár és településcsoportja talajviszonyainak leírása. (Talajképződési tényezők, talajképződési folyamatok; az előforduló talajok és hasznosításuk.)

A GNV hatása Mosonmagyaróvár és településcsoportjának talajaira (hidrológiai viszonyok, vízháztartás, anyagforgalom), valamint a növénytermesztés feltételeire és lehetőségeire.

V.GY.

154. MTA TAKI

A Gabcikovo-Nagymaros Vízlépcsőrendszer várható talajtani hatásai II. Jelentés a VIZITERV megbízásából 1987-ben végzett munkálatokról.

MTA TAKI, Budapest, 33 oldal.
1987.

Az előző munka folytatása.

A GNV közvetlen vagy közvetett talajtani hatásainak alapesetei, azok leírása és jellemzése:

1. A talajvízszint jelenleg is kavicsban áll és vízszintje (vízszint ingadozása) abban is marad. 2. A talajvízszint jelenleg is a finom fedőrétegben áll és vízszintje (vízszint-ingadozása) abban is marad. 3. A talajvízszint jelenleg a finom fedőrétegben áll (illetve abban ingadozik), de a GNV közvetlen vagy közvetett hatására a kavics fekébe süllyed. 4. A talajvízszint jelenleg a kavicsfeküben áll (illetve abban ingadozik), de a GNV közvetlen vagy közvetett hatására a finom fedőrétegbe emelkedik.

A bekövetkező talajtani változások folyamatos térségi nyomonkövetését célzó észlelő-hálózat (monitoring-rendszer) elvi alapjai, követelményei, paraméter-rendszere.

A talaj vízháztartását, annak stabilitását és érzékenységét befolyásoló tényezők elemzése.

V.GY.

155. MTA TAKI

A Gabcikovo-Nagymaros Vízlépcsőrendszer váható talajtani hatásai. Összefoglaló a magyar-szlovák akadémiaközi együttműködési egyezmény keretében 1986-1987-ben végzett tevékenységről a talajtan szakterületén. MTA TAKI, Budapest, Kézirat, 13 oldal. 1987.

A végzett munkák leírása. A GNV közvetlen vagy közvetett talajtani hatásainak alapesetei és azok részletes leírása; talaj vízháztartási és anyagforgalmi következményeinek elemzése. A kialakítandó talajtani monitoring-rendszer alapelveinek és követelményeinek összefoglalása. Javaslatok a káros talajtani folyamatok megelőzésére, és a további jövőbeni együttműködésre.

V.GY.

156. MTA TAKI

Zárójelentés.

"A közös magyar-csehszlovák Duna-szakasz fejlesztésére és rehabilitációjára irányuló kutatások" c. program keretében.

"A térség talajviszonyainak felmérése, különös tekintettel azok vízháztartására és anyagforgalmára" c. 1991. évben végzett munkákról.

Kézirat, MTA TAKI, Budapest, 8 oldal. 1991.

A GNV közvetlen vagy közvetett talajtani hatásainak alapesetei és azok részletes leírása; talaj vízháztartási és anyagforgalmi következményeinek elemzése. A kialakítandó talajtani monitoring-rendszer alapelveinek és követelményeinek összefoglalása. Javaslatok a káros talajtani folyamatok megelőzésére, és a további jövőbeni együttműködésre.

V.GY.

157. Rónai, A.

A Kisalföld talajvízviszonyai.
Földrajzi Közlemények. 10: 175-182.
1962.

Kiemeli a talajvíz járását, mozgását meghatározó tényezőket és azok területenként változó szerepét.

Térképek segítségével tárgyalja az artézi kutak fajlagos vízhozamát, a talajvíztükör átlagos mélységét, a folyók és kutak vízjárásának

összefüggését, a talajvízjárás típusait és a talajvízminták kémiai jellegzetességeit.

S.

158. Stefanovits, P.

Magyarázatok Magyarország Geológiai és Talajismereti Térképeihez.
Bős, 1:25 000 Nr. 4859/1.
Magyar Királyi Földtani Intézet Kiadása, 1-58.
1943.

A térképlap talajtani és növénytermesztési viszonyainak részletes leírása. A feltárt talajszelvények (58) helyszíni leírásának és vizsgálatának adatai; valamint a begyűjtött talajminták laboratóriumi elemzésének eredményei. (Mindez magyar és német nyelven.)

V.GY.

159. Szabolcs, I. - Várallyay, Gy. - Miklay, F.

A dunántúli szikesek. I. Szikes talajok Győr környékén.
Agrokémiai és talajtan, 11: 161-184. Budapest.
1962.

A Győr környékén kialakult szikes talajok (szikes talajfoltok) részletes vizsgálata és alapos jellemzése alapján választ kívánnak adni a szerzők a szóban forgó szikes talajok keletkezésének okaira, képződési folyamataira vonatkozóan. Megállapítják, hogy a rossz természetes drénviszonyokkal rendelkező területen a felszíni és felszín alatti vizek nagy területekről származó mállástermékeket halmoznak fel az érintett térség(ek)ben, s ez a száraz éghajlatú (negatív vízmérlegű) táj lefolyástalan területein sófelhalmozódási és/vagy szikesedési folyamatokat eredményezhet, ami elsősorban a talaj vízgazdálkodási tulajdonságainak lerontásával csökkent(het)i a talajok (általában foltokban jelentkező) termékenységének csökkenését.

V.GY.

160. Treitz, P.

Magyaróvár környékének talajtérképe.
Magyar Királyi Földtani Intézet Évkönyve, XI. kötet, 7. füzet 283-319.
1896.

Az agrogeológiai térképek szerkesztésének elvi alapjai és módszerei. A térképek jelmagyarázata, ábrázolástana.

A szóban forgó terület természeti (elsősorban geológiai-agrogeológiai) viszonyai.

A képződött talajok elterjedése, leírása, jellemzése.

Magyaróvár és a Gazdasági Akadémia mellékelt talajtérképének (M = 1:25 000, 1:10 000, illetve 1:3 500) részletes leírása: 3 db színes térképlap, színes talajszelvény-vázlatokkal; a 210 helyszíni talajfeltárás (ásott

talajszelvények, fúrások) talajszelvény-rétegezetség leírásaival; valamint laboratóriumi elemzési eredményeivel.

V.GY.

161. Treitz, P.

Bodenkarte der Umgebung von Magyaróvár (Ung. Altenburg).
Magyar Királyi Földtani Intézet Évkönyve, XI kötet, 7. füzet, 311-348.
1898.

Az előző munka német nyelvű változata. Az agrogeológiai térképek szerkesztésének elvi alapjai és módszerei. A térképek jelmagyarázata, ábrázolástana. A szóban forgó terület természeti (elsősorban geológiai-agrogeológiai) viszonyai.

A képződött talajok elterjedése, leírása, jellemzése.

Magyaróvár és a Gazdasági Akadémia mellékelt talajtérképének (M = 1:25 000, 1:10 000, illetve 1:3 500) részletes leírása: 3 db színes térképlap, színes talajszelvény-vázlatokkal; a 210 helyszíni talajfeltárás (ásott talajszelvények, fúrások) talajszelvény-rétegezetség leírásaival; valamint laboratóriumi elemzési eredményeivel.

V.GY.

162. id. Várallyay, Gy.

Magyarázatok Magyarország Geológiai és Talajismereti Térképeihez.
Moson, 1:25 000 Nr. 4858/4.
Magyar Királyi Földtani Intézet Kiadása, 1-58.
1942.

A terület térszíni és tájviszonyainak; vízrajzi viszonyainak; és geológiai eredetének, éghajlati viszonyainak; talajtani és növénytermesztési viszonyainak részletes leírása. A feltárt talajszelvények (410) helyszíni leírásának és vizsgálatának adatai; valamint a begyűjtött talajminák laboratóriumi elemzésének eredményei. (Mindez magyar és német nyelven.)

V.GY.

163. Várallyay, Gy.

Háromfázisú talajrétegekben végbemenő vízmozgás tanulmányozása.
Agrokémia és Talajtan, 23. 261-296. Budapest.
1974.

4-lépcsős modell ismertetése a talajvízből a talajvízszint feletti rétegekbe irányuló vízmozgás leírására, rétegzett talajszelvények és ingadozó talajvízszint esetén.

A modell alkalmazásával - a talaj nedvességprofiljának, illetve a nedvességprofil időbeni változásának, a talajvízszint ingadozásának, valamint a talaj mért, számított vagy becsült kapilláris vezetőképességének ismeretében - pontosan és szabatosan meghatározható az ún. "optimális talajvízszint" (a növények jóminőségű talajvízből történő kapilláris csapadék kegszítését biztosító talajvízszint), valamint az ún. "kritikus

talajvízszint" (a talaj talajvízből történő másodlagos szikesedésének megelőzését, kizárását garantáló talajvízszint) terep alatti mélysége, megszerkeszthető ezek térképe, és ezek alapján megfelelő talajvízszint-szabályozási intézkedések foganatosíthatóak.

V.GY.

164. Várallyay, Gy.

Hydrophysical aspects of salinization from the groundwater. Agrokémia és Talajtan, 23: Suppl. 29-44. Budapest. 1974.

4-lépcsős modell leírása a talaj talajvízből történő másodlagos szikesedését kizáró ún. "kritikus talajvízszint" meghatározására. A modell négy alapvető lépése a következő:

- a talaj háromfázisú zónájában végbemenő víz-, illetve oldal-transzport jellemzése;
- a kapilláris vízvezetőképesség mérése vagy becslése alapján görbeseregek szerkesztése adott talaj háromfázisú zónájában végbemenő folyadékmozgás kifejezésére;
- fenti összefüggések alkalmazása rétegzett talajokra;
- fenti összefüggések alkalmazása ingadozó talajvízszintű területekre.

A modell alapján - a talaj folyadékfázisának koncentrációja és kémiai összetétele ismeretében - nagy valószínűséggel meghatározható a kritikus talajvízszint terepalatti mélysége, illetve ennek szezonidamikája. A kapott értékek térképezhetők és jó tudományos alapját képezik a másodlagos szikesedés megelőzését garantáló intézkedések kidolgozásának és bevezetésének.

V.GY.

165. Várallyay, Gy.

A talajvíz szerepe a talaj vízgazdálkodásában és növények vízellátásában. Tudomány és Mezőgazdaság, 18: (5) 22-29. Budapest. 1980.

4-lépcsős modell ismertetése a talajvízből a talajvízszint feletti rétegekbe irányuló vízmozgás leírására, rétegzett talajszelvények és ingadozó talajvízszint esetén.

A modell alkalmazásával - a talaj nedvességprofiljának, illetve a nedvességprofil időbeni változásának, a talajvízszint ingadozásának, valamint a talaj mért, számított vagy becsült kapilláris vezetőképességének ismeretében - pontosan és szabatosan meghatározható az ún. "optimális talajvízszint" (a növények jóminőségű talajvízből történő kapilláris csapadékkiegészítését biztosító talajvízszint), valamint az ún. "kritikus talajvízszint" (a talaj talajvízből történő másodlagos szikesedésének megelőzését, kizárását garantáló talajvízszint) terepalatti mélysége, megszerkeszthető ezek térképe, és ezek alapján megfelelő talajvízszint-szabályozási intézkedések foganatosíthatóak.

V.GY.

166. Várallyay, Gy.

Soil water management as a factor on the necessity, possibilities and conditions of irrigation (Contribution to the Roundtable Meeting on the Subject of Irrigation).

Acta Agronomica 30: 87-122. Budapest.
1980.

A szerző röviden összefoglalja, hogy miképp hatnak a talaj fizikai és vízgazdálkodási tulajdonságai az öntözés szükségességére, az ésszerű öntözés feltételeire és körülményeire (egy alkalommal kiadagolandó és kiadagolható öntözővíz mennyisége, öntözés gyakorisága, öntözési mód). Elemzi a nem megfelelő körültekintéssel végrehajtott öntözések lehetséges káros mellékhatásait, valamint azok megelőzésének, kiküszöbölésének, mérséklésének lehetőségeit.

V.GY.

167. Várallyay, Gy.

Kedvezőtlen vízgazdálkodás- korlátozott talajtermékenység.
Agrokémia és Talajtan, 30: 151-161.
1981.

Magyarországon a talajok termékenységét, sokoldalú funkcióképességének zavartalanságát akadályozó tényezők, valamint a talajtermékenységet csökkentő, káros talajdegradációs folyamatok túlnyomó része a talaj vízháztartásával kapcsolatos, annak oka és/vagy következménye. Ezt bizonyítja számszerű területi adatokkal a szerző. Térképet közöl a kedvezőtlen, korlátozott és kedvező vízgazdálkodású talajok területéről, azok arányairól, talajtani okairól. Felmérései és vizsgálatai alapján következtetéseket von le a talajok vízgazdálkodási tulajdonságainak és vízháztartásának javítási lehetőségeiről, amely beavatkozások a talajtermékenység megőrzése és fokozása, valamint a környezetvédelem szempontjából egyaránt megkülönböztetett jelentőségűek.

V.GY.

168. Várallyay, Gy.

A talaj vízgazdálkodása és a környezetvédelem.
Agrokémia és Talajtan 32: 438-447. Budapest.
1983.

A szerző összefoglalja a talaj szilárd fázisának és a növény vízellátásának legfontosabb talajtani tényezőit. Bemutatja a talaj vízgazdálkodási tulajdonságainak, valamint vízháztartásának és anyagforgalmának jellemzésére kidolgozott kategóriákat és következtetéseket von le azok környezetvédelmi vonatkozásaira, valamint befolyásolási lehetőségeire vonatkozóan.

V.GY.

169. Várallyay, Gy.

Talajtani szakvélemény Mosonmagyaróvár és település-csoportja általános rendezési tervének tájrendezési és környezetszabályozási munkarészeihez.

Kézirat, MTA TAKI, Budapest, 37 oldal + Mosonmagyaróvár és településcsoportjának 1:25 000 méretarányú talajtérképe. 1983.

Mosonmagyaróvár és településcsoportjának talajtani viszonyai:

- talajképződési tényezők és talajképződési folyamatok (geológiai viszonyok, mikrodomborzat; humuszosodás, szerkezet-képződés; talajképződési sorok és szekvenszek: kronoszekvensz, toposzekvensz);
- az előforduló talajok részletes leírása és mezőgazdasági hasznosításuk;
- a terület 1:25 000 méretarányú talajtérképe, amelyen 5 jegyű kódszámmal az alábbi talajjellemzők kerültek ábrázolásra: a talaj típusa és altípusa; a talaj karbonáttartalma; fizikai talajféleség; humuszréteg vastagsága; termőréteg gátló tényezők és megjelenésének mélysége. A GNV hatása Mosonmagyaróvár és településcsoportjának talajviszonyaira (hidrológiai viszonyok; hatás a talaj vízháztartására; hatás a talaj anyagforgalmára).

A GNV hatása a növénytermesztés lehetőségeire és feltételeire.

V.GY.

170. Várallyay, Gy.

Magyarország 1:100 000 méretarányú agrotopográfiai térképe. Agrokémia és Talajtan 34: 243-248. Budapest. 1985.

Magyarország 1:100 000 méretarányban megszerkesztett (és Magyarország gazdag információ-tartalmú topográfiai térképeire történő felülnyomatként nyomtatásban is megjelent) agrotopográfiai térképeken 10-jegyű kódszámmal az alábbi 9 talaj-jellemző került feltüntetésre: talaj típusa és altípusa (összesen 31 kategória); talajképző kőzet (9); a talaj kémhatása és mészállapota (5); fizikai talajféleség (7); a talaj vízgazdálkodási tulajdonságai (9); a talaj szervesanyagkészlete (6); termőréteg vastagsága (5); a talaj agyagásvány társulásai (10); talajértékszám (10). A térképet az azok szegélyén feltüntetett meteorológiai információk (mini-térképek és havi megoszlás diagramok) teszik ténylegesen agrotopográfiai-agroökológiai térképpé.

V.GY.

171. Várallyay, Gy.

Műtrágya, hígtrágya és az ivóvízkészlet.
Egészségtudomány. XXXIV. (2) 126-137. Budapest. 1990.

A műtrágya és szervestrágya felhasználás alakulása a magyar mezőgazdaság II. világháború utáni fejlődésének főbb periódusaiban (kisparaszti gazdálkodás, kollektivizáció, látványos mezőgazdasági

hozamnövekedés, a megamán mennyiségi termésmnövekedés hajszolásának problémái, privatizáció) és e trendek kedvező és kedvezőtlen talajtani és környezeti következményei. A talaj, talajhasználat és műtrágyázás lehetséges, illetve kizárható hozzájárulásai felszíni és felszín alatti vízkészleteink, ivóvízbázisaink minőségének leromlásához és annak egyéb lehetséges okai (koncentrált állattartótelepek hígtrágyája, nyíló közmű-olló, ipar- és üdülésfejlesztés, stb.)

V.GY.

172. Várallyay, Gy.

A Szigetköz és környékének talajviszonyai, különös tekintettel azok vízgazdálkodására.

Acta Ovariensis, 34: 65-73.
1991.

Talajterképezések a Szigetközben.

Térkép elfogadott megnevezés	Méretarány	Elkészítés ideje	Mire készült
1. OTTK	1:10 000	1957-1959	térk.lapokra
2. Géczy-féle talajismereti térkép	1:25 000	1958-1961	községre
3. Genetikus üzemi talajterképek	1:10 000	1960-1970	mg. üz.-re
4. Megyei talajterkép	1:75 000	1959-1960	Győr-Sop.m.
5. Ökopot. talajterkép	1:100 000	1978-1980	TIEDIT térk.l.
6. Agrotopográfiai térkép	1:100 000	1988-1990	tpgráf. térk.l.
7. M.óvár és település-csoportjának talajviszonyai	1:25 000	1983	M.óvár, t.cs.

Talajképződés tényezői és talajképződési folyamatok a Szigetközben (kronoszekvensz; toposzekvenszet követő hidromorf sor). A talajok vízháztartása és anyagforgalma: kapilláris vízutánpótlás lehetőségei a talajvízből különböző prognosztizált talajvízhelyzetek esetén; mézszakumulációs szintek kialakulása.

V.GY.

173. Várallyay, Gy.

A Szigetköz talajtani kutatások eredményei.

In: Pro Aqua "Szigetközi Ankét", Győr, 1992. május 25-26. 179-187. old.
1992.

Talajterképezések a Szigetközben.

Térkép elfogadott megnevezés	Méretarány	Elkészítés ideje	Mire készült
1. OTTK	1:10 000	1957-1959	térk.lapokra
2. Géczy-féle talajismereti térkép	1:25 000	1958-1961	községre
3. Genetikus üzemi talajterképek	1:10 000	1960-1970	mg. üz.-re
4. Megyei talajterkép	1:75 000	1959-1960	Győr-Sop.m.
5. Ökopot. talajterkép	1:100 000	1978-1980	TIEDIT térk.l.
6. Agrotopográfiai térkép	1:100 000	1988-1990	tpgráf. térk.l.

7. M.óvár és település-
csoportjának talajviszonyai 1:25 000 1983 M.óvár, t.cs.

Talajképződés tényezői és talajképződési folyamatok a Szigetközben (kronoszekvensz; toposzekvenszet követő hidromorf sor).

A talajok vízháztartása és anyagforgalma: kapilláris vízutánpótlás lehetőségei a talajvízből különböző prognosztizált talajvízhelyzetek esetén; mészzakkumulációs szintek kialakulása.

V.GY.

174. Várallyay, Gy.

A talajfejlődés főbb sajátosságai a Magyar Alföldön.
Hidrológiai Közlöny, 73: (1) 24-27.
1993.

A talajképződés főbb tényezői (geológiai felépítés, domborzat, éghajlat, vízrajzi és hidrológiai viszonyok, növényzet, talajhasználat) és folyamatai a Magyar Alföldön.

A talajképződés idő-sora (kronoszekvensz), domborzatot követő hidromorf sora (Catena, toposzekvensz), kilugzási sora, szikesedési sora és ezek összefonódó kombinációinak szerepe a magyar alföldek változatos, helyenként mozaikosan tarka talajtakarójának kialakulásában. Talajfolyamatok szabályozása, mint a racionális és környezetkímélő talajhasználat kulcskérdése és a fenntartható mezőgazdasági fejlődés előfeltétele.

V.GY.

175. Várallyay, Gy.

Talajtan (részanyag a Bős- Nagymaros Projekt környezeti ökológiai fejezetéhez). Kézirat.
MTA TAKI, Budapest. 19 oldal + 5 táblázat + 7 ábra, 2 térkép melléklet.
1993.

A Bős-Nagymaros Projekt hatásterületére vonatkozó talajtani kutatások összefoglalása.

- Talajtérképezések a Bős-Nagymaros Projekt hatásterületén.
- A talajképződés tényezői és talajképződési folyamatok a Bős-Nagymaros projekt hatásterületén.
- A Bős-Nagymaros Projekt hatásterületének talajai.
- A talajok vízháztartása és tápanyagforgalma.
- Prognosztizálható változások a talajok vízháztartásában és anyagforgalmában.

Az anyag magyar és angol nyelven készült.

V.GY.

176. Várallyay, Gy. - Molnár, E.

A talaj vízháztartásának, anyagforgalmának és termékenységének változása a Bős-Nagymaros Vízlépcsőrendszer hatására. Magyar-Szlovák Szeminárium (1989. május) anyaga.
Magyar-Szlovák Szeminárium (1989. május) anyaga.
1989.

A GNV közvetlen vagy közvetett talajtani hatásainak alapesetei és azok részletes leírása; talaj vízháztartási és anyagforgalmi következményeinek elemzése.

A kialakítandó talajtani monitoring-rendszer alapelveinek és követelményeinek összefoglalása.

Javaslatok a káros talajtani folyamatok megelőzésére, és a további jövőbeni együttműködésre.

V.GY.

177. Várallyay, Gy. - Rajkay, K.

Model for the estimation of water (and solute) transport from the groundwater to overlying soil horizons.
Agrokémia és Talajtan, 38: 641-656. Budapest.
1989.

4-lépcsős modell ismertetése a talajvízből a talajvízszint feletti rétegekbe irányuló vízmozgás leírására, rétegzett talajszelvények és ingadozó talajvízszint esetén. A modell alkalmazásával - a talaj nedvességprofiljának, illetve a nedvességprofil időbeni változásának, a talajvízszint ingadozásának, valamint a talaj mért, számított vagy becsült kapilláris vezetőképességének ismeretében - pontosan és szabatosan meghatározható az ún. "optimális talajvízszint" (a növények jóminőségű talajvízből történő kapilláris csapadék kiegészítését biztosító talajvízszint), valamint az ún. "kritikus talajvízszint" (a talaj talajvízből történő másodlagos szikesedésének megelőzését, kizárását garantáló talajvíz-szint terepalatti mélysége, megszerkeszthető ezek térképe, és ezek alapján megfelelő talajvízszint-szabályozási intézkedések fogantatosíthatóak. A szerzők lehetőségeket mutatnak be arra vonatkozóan is, hogy a nehezen mérhető kapilláris vezetőképességet miként lehet egyszerű talajfizikai paraméterek (mechanikai összetétel, térfogattömeg, telített talaj hidraulikus vezetőképessége) alapján jó közelítéssel becsülni, s így a térképezéshez felhasználható adatok számát - viszonylag egyszerűen és megfelelő pontossággal - növelni.

V.GY.

178. Várallyay, Gy. - Szűcs, L. - Murányi, A. - Rajkai, K. - Zilahy, P.

Magyarország termőhelyi adottságait meghatározó talajtani tényezők 1:100 000 méretarányú térképe. I.
Agrokémia és Talajtan, 28: 363-384.
1979.

A Magyarország agroökológiai potenciáljának felmérése program keretében végzett talajtani munkálatok eredményeinek összefoglalása, tudományos szintézise. A talajtani felmérés koncepciója, adatforrásai, módszertana. A magyarországi talajok termőhelyi adottságait (agroökológiai potenciálját) meghatározó főbb tényezők és ezek kategóriái: talaj típusa és altípusa (31); talajképző kőzet (9); a talaj kémhatása és mészállapota (5); fizikai talajféleség (7); a talaj vízgazdálkodási tulajdonságai (9); a talaj szervesanyag készlete (6); termőréteg vastagsága (5). A térkép szerkesztési alapelvei.

V.GY.

179. Várallyay, Gy. - Szűcs, L. - Murányi, A. - Rajkai, K. - Zilahy, P.

Magyarország termőhelyi adottságait meghatározó tényezők 1:100 000 méretarányú térképe. II.
Agrokémia és Talajtan, 29: 35-76.
1980.

A térkép területi adatainak részletes bemutatása. A 8-jegyű kódszámmal kifejezett 7 tényező %-os területi megoszlásának bemutatása megyénként, agroökológiai körzetenként és talajtípusonként. Az elkülönített talajfoltok számszerű elemzése. A térkép sokoldalú felhasználási lehetőségeinek felsorolása.

V.GY.

180. Várallyay, Gy. - Szűcs, L. - Rajkai, K. - Zilahy, P. - Murányi, A.

Magyarországi talajok vízgazdálkodási tulajdonságainak kategóriarendszere és 1:100 000 méretarányú térképe.
Agrokémia és Talajtan, 29: 77-112.
1980.

A talajok vízgazdálkodási tulajdonságainak kategória-rendszerében a 9 fő kategória a fizikai talajféleség; a talaj (pF görbéről leolvasható) szabadföldi vízkapacitása, holtvíztartalma, és hasznosítható vízkészlete; helyszínen meghatározott víznyelésének mértéke; valamint bolygatatlan szerkezetű talajmintákon meghatározott hidraulikus vezetőképessége; illetve a talaj vízgazdálkodási tulajdonságait meghatározó egyéb talajtani okok (szikesedés, pszeudoglej képződés, láposodás, sekély termőréteg) alapján került elkülönítésre. A 9 fő kategórián belüli 15 alkategória esetében a talajszelvény rétegzettség, valamint a kedvezőtlen vízgazdálkodási tulajdonságok talajtani okai voltak a variáns-képzők. A fő kategóriák talajtani jellemzésén túlmenően a közlemény a 15 alkategória területi elhelyezkedését ábrázoló térkép területi adatait is összefoglalja - megyénkénti, agroökológiai körzetenkénti és talajtípusonkénti bontásban.

V.GY.

181. Várallyay, Gy. - Szűcs, L. - Zilahy, P. - Rajkai, K. - Murányi, A.

Soil factors determining the agroecological potential of Hungary.
Agrokémia és Talajtan, 34: Suppl. 90-94.

1985.

A Magyarország agroökológiai potenciáljának felmérése program keretében végzett talajtani munkálatok eredményeinek összefoglalása, tudományos szintézise. A talajtani felmérés koncepciója, adatforrásai, módszertana. A magyarországi talajok termőhelyi adottságait (agroökológiai potenciálját) meghatározó főbb tényezők és ezek kaptegoriái: talaj típusa és altípusa (31); talajképző kőzet (9); a talaj kémhatása és mészállapota (5); fizikai talajféleség (7); a talaj vízgazdálkodási tulajdonságai (9); a talaj szervesanyag készlete (6); termőréteg vastagság (5). A térkép szerkesztési alapelvei és főbb területi adatai.

V.GY.

182. Várallyay, Gy. et al. (Németh, T. - Molnár E. - Czímber, Gy. - Palkovits, G.)

Talajtani-agrokémiai kutatások és mezőgazdasági megfigyelések a Szigetközben.

Kézirat, MTA TAKI, Budapest, 49 oldal.

1993.

A Szigetköz talajviszonyai.

- talajtérképezések a Szigetközben;
- a talajképződés tényezői és talajképződési folyamatok;
- a talajok vízháztartása és anyagforgalma;
- a talajok tápanyagforgalma.

A Szigetköz szegénális gyomvegetációja. Mezőgazdasági megfigyelések a Szigetközben. Összefoglaló következtetések és javaslatok. Részletes bibliográfia.

V.GY.

183. Várallyay, Gy. - Molnár E. (Palkovits, G. - Szabó, M. - Németh, T. - Halupa, L. anyagainak felhasználásával).

A Szigetköz talajtani megfigyelőrendszere. Kutatási jelentés. Kézirat. MTA TAKI, Budapest. 56 oldal + 2 melléklet (helyszínrajz, táblázatok). 1994.

Szigetköz talajai (talajképződés tényezői és talajképződési folyamatok; a talajok vízháztartása; a talajok tulajdonságai; a talajok tápanyagforgalma). A mezőgazdasági termelésben beálló változások nyomonkövetése a környezeti tényezők (időjárás, talajvíz, talajnedvesség) és a technológia függvényében. A botanikai megfigyelőrendszer. Az erdészeti megfigyelőrendszer.

V.GY.

ÉLŐHELYEK ÉS ÉLŐVILÁGUK

Terresztris élőhelyek és élőviláguk

184. Alexay, Z.

Új adatok a Szigetköz flórájához.
Jelentés.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1987.

40 fajról közöl új előfordulási adatokat. Ezek jelentősebb része a kevésbé ismert Alsó-Szigetközre vonatkozik.

Sz.M./H.I.

185. Alexay, Z. - Kevey, B.

A Szigetköz mocsári páfrányos égerlápjai (Thelypteridi-Alnetum).
Jelentés.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1988.

Ez a társulás, hasonlóan a fűzlápokhoz, a terület vízellátottságának rosszabbodása után jelentős mértékben visszaszorult. A fennmaradt 5 állományban 5 cönológiai felvétel készült, amelyek alapján jellemezték az asszociációt.

Sz.M./H.I.

186. Alexay, Z. - Kevey, B.

A Szigetköz fűzlápjai (Calamagrostio-Salicetum cinereae). Az Alsó-Szigetköz tölgy-kóris-szil ligeterdeinek védett és ritka növényei.
Jelentés.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1989.

A kisszámú, még elérhető fűzláp állományaiban készült 5 cönológiai felvétel alapján jellemezték a társulást.
A terület 10 ligeterdejére nézve a figyelemreméltó fajok előfordulásait közlik, az erdők természetvédelmi problémáit érintő megjegyzésekkel.

Sz.M./H.I.

187. Ambrus, A. - Bánkuti, K. - Kovács, T.

A Kisalföld és a Nyugat-Magyarországi Peremvidék Odonata faunája.
Győr-Moson-Sopron megyei múzeumok kiadványa, Tanulmányok 2., Győr, 1-81.
1992.

A Szigetközben előforduló szitakötő fajok. Gyűjtőhelyek, UTM kód, élőhelyek víztípusa.

M.F.

188. Babos, I. - Járó, Z.

A Gabcikovo-Nagymarosi Vízlépcsőrendszerrel érintett hullámtéri erdők termőhelyi és faállomány viszonyai.

Kézirat.

Bp. ERTI Irattár.

1976.

A Szigetközben az ágrendszer sajátos mezoklíma kialakulását biztosítja. Ennek következménye, hogy a területen az eredeti térszínél magasabban fekvő területek jellemző társulásai is megtalálhatók. A szigetközi hullámtér a cseres-tölgyes klímába sorolható, ÉNY-i része átmenet gyertyán klímába. A tanulmány áttekintést ad az erdők faállomány összetételéről.

Sz.M./H.I.

189. Báldi, A. - Kisbenedek, T.

Comparative analysis of edge effect on bird and beetle communities.

Acta Zoologica Hungarica. 40: 1-14.

1994.

Tölgyes erdők szegélyének a hatását vizsgálták madár és bogár közösségeken. Madarak esetében a szegélyben élő közösség és az erdő belsejében élő közösség között fajszámában nem volt különbség, ellenben a szegélyekben a denzitás nagyobb volt. A bogár közösségek viszont szignifikánsan különböztek egymástól a szegélyben, az erdő belsejében illetve nyiladéokban.

B.A.*

190. Báldi, A. - Moskát, C.

Effect of the edge on the structure of bird communities in Hungarian riparian forests.

Proceedings of the 12th International Conference on Bird Atlas and Census Work.

1994. (in press)

Tölgy és nyár erdők szegélyének és belső élőhelyének madárközösségét számlálták. A szegélyek madárközösségeiben több faj fordult elő, az összdensitás is nagyobb volt. Mindez azonban a szegélyekben közönséges és gyakori fajok előfordulásának volt köszönhető. A közösségek összehasonlítása rámutatott, hogy az erdők belsejében élő közösségek képviselik leginkább az adott szigetközi élőhely madárvilágát.

B.A.*

191. Boros, M. - Magyar, E. - Horváth, J.

A Felső-Duna szakasz térség ökológiai célrendszere és környezetfejlesztési javaslata.

ÖKO Rt. (Kézirat). Budapest, 1-91 + 5., 3., 6., 7., sz. melléklet.

1991.

A Duna mederviszonyai, vízjárása, a vízterek hidrológia vizsgálata. A Szigetköz élővilága. A Szigetköz alatti területek élővilága. Problémaelemzés, (vízhiány, erdőművelés, környezetszennyezés). Ökológiai feltételek, területhasznosítási javaslatok.

M.F.

192. Boros, M. - Magyar, E. - Horváth, J.

A "C" változat hatásai a szárazföldi vegetációra.
ÖKO Rt.(Kézirat). Budapest, 1-46.
1992.

A ható tényezők azonosítása és a hatásterület becslése. A hatásterület Duna elterelés előtti állapota (flóra, fauna). A hatásfolyamatok leírása és értékelése.

M.F.

193. Boros, M. - Horváth, J. - Magyar, E.

A Felső-Duna-szakasz térsége ökológiai célrendszere és környezetfejlesztési javaslata.
Környezetgazdálkodási Intézet, ÖKO Rt., Budapest.
1991.

A tanulmány áttekintést ad a Szigetköz természeti adottságairól, környezeti, ökológiai értékeiről. Hangsúlyozott szerepet kaptak az élő rendszerek: a vízi, a vízhez kötött és a teresztris életközösségek. Részletesen bemutatja azok értékeit és az azokat fenyegető veszélyeket. Az anyag Szigetköz érintő botanikai részének elkészítésében Werner Ervin, Alexay Zoltán és Kevey Balázs vett részt.

Sz.M./H.I.

194. Csiba, L.

A billegető cankó magyarországi fészkelése.
Aquila, 63-64, 278-279.
1957.

A cikk adatokat közöl a billegető cankó (*Tringa hypoleucos*) szigetközi fészkeléséről.

B.A.

195. Csiba, L.

Kiegészítő adatok dr. Keve A.: "Adatok a Közép-Duna madárvilágához" című munkájához.
Aquila, 65, 302-304.
1958.

A rövid közlemény 21 madárfajról ad elterjedési és fészkelési adatokat a Szigetköz területéről.

A ritkább fajok az alábbiak: szürkebegy (*Prunella modularis*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), kendermagos réce (*Anas strepera*).

B.A.

196. Csiba, L.

Hattyú előfordulások.
Aquila, 69-70, 257.
1963.

1961-ből két bütykös hattyú (*Cygnus olor*) megfigyelést közöl Cikola-szigetről.

B.A.

197. Csiba, L.

Rétisas a Szigetközben.
Aquila, 69-70, 258.
1964.

1958-ból való megfigyelés alapján, a Körtvényes-szigeti "Középfüzesben" fészkelő rétisast (*Haliaeetus albicilla*) talált.

B.A.

198. Csiba, L.

Apácalúd a Szigetközben.
Aquila, 71-72, 287.
1965.

Az 1962-es adat alapján, apácaludat (*Branta leucopsis*) figyeltek meg Dunakilitinél.

B.A.

199. Czimber, Gy.

A Szigetköz nagyüzemi sárgarépavetéseinek gyomnövényzete.
Növényvédelem.
Megjelenés alatt, 1993.

A nagyüzemi sárgarépavetésekben legnagyobb borítással a *Reseda lutea* (3.91 %) és az *Echinochloa crus-galli* (2.08 %) szerepel. További lényegesebb fajok: *Ambrosia elatior*, *Datura stramonium*, *Mercurialis annua*. Szálanként *Ammi majus*.

Sz.M./H.I.

200. Czímber, Gy.

A Szigetköz szegetális gyomvegetációja.

Akadémiai doktori értekezés.

PATE Növénytani Tanszék, Mosonmagyaróvár; MTA Kézirattár Budapest, 1-167.

1992.

Az értekezés bemutatja a fontosabb kultúrák átlagos gyomborítottságát, és a gyomirtás szempontjából jelentős rezisztens fajokat. A 90-es évek adatait összevetették a 40 ill. 20 éves adatokkal. A fajokat elemezték életformák, flóraelemek és vízigényük szerint. Külön fejezet tárgyalja a gyomfajok vízigény spektrumát, és annak lehetőségét, hogy ezekkel a Szigetköz ökológiai állapotváltozását detektálni lehessen.

Sz.M./H.I

201. Czímber, Gy.

Északnyugat-Magyarország szegetális gyomvegetációja III. A Szigetköz cukorrépavetéseinek gyomnövényzete.

Növénytermelés Vol. 42: 143-154.

1993.

A cikk megadja a cukorrépavetemények legdominánsabb gyomfajait, illetve a dominanciaviszonyok egy évtizedes változását. A fellelt fajok közül 3 új a Szigetközre nézve.

Sz.M./H.I.

202. Czímber, Gy.

Északnyugat-Magyarország szegetális gyomvegetációja II. A Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete.

Növénytermelés Vol. 42: 241-252.

1993.

A cikk megadja a kukoricavetések legdominánsabb gyomfajait, illetve a dominanciaviszonyok négy évtizedes változását.

Megállapították, hogy a rezisztens fajok aránya nőtt, a tarackos fajoké viszont csökkent.

Sz.M./H.I.

203. Czímber, Gy.

Északnyugat-Magyarország szegetális gyomvegetációja I. A Szigetköz búzavetéseinek gyomnövényzete.

Növénytermelés.

Megjelenés alatt, 1993.

A terület szegetális gyomnövényzetének tanulmányozását 1990-ben kezdték. Fő céljuk a mintegy 40 éve folyó herbicidhasználat gyomflórára

gyakorolt hatásának megállapítása volt. A cikk megadja a búzavetések legdominánsabb gyomfajait, illetve a dominanciaviszonyok 4 és 2 évtizedes változását.

A nem vegyszerezett táblák therophyta fajainak aránya 86 %, ami erős mediterrán hatásra utal.

Sz.M./H.I.

204. Dely, O. Gy.

Hüllők-Reptilia.

In: Magyarország állatvilága - Fauna Hungariae XX. kötet, 4. füzet, Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 120. 1983.

A magyarországi hüllőfajok ismertetése és a meghatározáshoz szükséges határozókulcs mellett az egyes fajok elterjedése is közlésre került.

G.A.

205. Fejérváry-Lángh, A. M.

Beiträge und Berichtigungen zum Amphibien-Teil des ungarischen Faunenkaloges.

Fragm. Faun. Hung., 6(3): 42-58. 1943.

A kétéltűfajok Kárpát-medencei elterjedése mellett a térség herpetológiai kutatásai is ismertetésre kerültek.

G.A.

206. Felföldy, L.

Hínár határozó.

Vízügyi hidrobiológia 18. Aqua Kiadó, Budapest, 145 oldal. 1990.

A könyv a hazai hínárfajok gyűjtési és határozási módszerei után részletes nemzetség és fajhatározót tartalmaz. Az egyes fajok hazai elterjedéseit UTM rendszerű hálózattérképen mutatja be.

Sz.M./H.I.

207. Forró, L. - Gulyás, P.

Eurytemora velox (Lilljeborg, 1853) (Copepoda, Calanoida) in the Szigetköz region of the Danube.

Miscnea Zool. Hung., 7: 53-58. 1992.

Az *Eurytemora velox* 1991-ben került elő a Szigetközéből, több lelőhelyről is. Faunára új faj. A cikk rövid leírást tartalmaz, és az élőhelyekről ad információt.

F.L.

208. Frank, C. - Jungbluth, F. - Richnovszky, A.

Mollusken der Donau von Schwarzwald bis zum Schwarzen Meer.
Budapest.
1990.

A Dunából és a mellékágaiból származó, összes előkerült puhatestű lelőhelyének felsorolása a folyam eredetétől a deltáig. Szigetközi lelőhelyeket is megemlít.

M.G.

209. Fürjes, I.

Az *Aegopinella* genus Lindholm 1927. Magyarországon.
Soósiana, 13: 43-54.
1985.

Az *Aegopinella minor*, az *A. pura* és az *A. ressmanni* magyarországi lelőhelyeinek felsorolása. A Szigetközéből csak az *A. minor* előfordulását említi meg.

M.G.

210. Göller, L.

Az ember és a természetes növénytakaró kapcsolata - szigetközi esettanulmány.
Diplomamunka.
ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tsz. Könyvtára.
1992.

A munka Szigetközre vonatkozó része a keményfa ligeterdőket tekinti át. Erdőtagonként összegyűjtötte a fafaj elegyarányt. A mellékletben 1:20000-es léptékű erdőgazdasági üzemtervi térkép található.

Sz.M./H.I.

211. Gubányi, A.

Adatok a szigetközi vízibéka populációk szerkezetének ismeretéhez.

In: Varga J (Ed.): Trópusi és Szubtrópusi Mezőgazdasági Tanszék Napja, Összefoglaló, Trópusi és Szubtrópusi Mezőgazdasági Tanszék, GATE, Gödöllő, pp. 53-59.
1991.

A Szigetköz TVT-en L-E populációs rendszerek találhatóak az LDH izoenzim vizsgálatok alapján. A *Rana lessonae* példányai között az

ivararány közel egyenlő. A hím *Rana esculenta* egyedek előfordulási aránya alacsony.

G.A.

212. Gubányi, A.

Distribution of green frogs (*Rana esculenta* complex, Anura: Ranidae) in Hungary.

In: Korsós, Z. & Kiss, I. (eds) Proc. Sixth Ord. Gen. Meet. S.E.H., Budapest, pp.205-210. 1992.

A Nyolc különböző régió között Cikola-sziget térsége is szerepelt, mint gyűjtési terület. A vízbékák között erős nőstény túlsúly volt, mind a *Rana lessonae*-nál mind a *Rana esculenta*-nál. A hím kecskebékák aránya 2 % volt. A minta (61 db) 5 %-ban *Rana ridibunda*-kat is tartalmazott.

G.A.

213. Gubányi, A. - Creemers, R. C. M.

Reproduction sites of Amphibians in a floodplain of the river Danube (Szigetköz) in Hungary.

Program and Abstracts of 7th Ordinary General Meeting of Societas Europea Herpetologica, pp. 75. 1993.

A tanulmány a vízbékák 1988 és 1992 között folytatott felmérésén ill. 1993-ban az összes kétéltű faj akvatikus fázisának térképezésén alapult.

A térséget a következő 11 kétéltűfaj népesítette be: *Triturus vulgaris*, *Triturus cristatus*, *Bombina bombina*, *Pelobates fuscus*, *Bufo bufo*, *Bufo viridis*, *Hyla arborea*, *Rana arvalis*, *Rana lessonae*, *Rana ridibunda*, *Rana esculenta*

G.A.

214. Halupa, L.

A Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer hatása a szigetközi erdők ökológia viszonyaira.

Kézirat.
ERTI Irattár.
1985.

A szigetközi telepített erdők fennmaradását a talaj hidrológiai adottságai biztosítják. Meghatározták az erdőgazdálkodás vízigényét, illetve a fenntartandó hidrológiai követelményeket. Számításaik alapján megállapították, hogy 2 m-es talajvízszint csökkenés esetén a gazdasági hasznú erdők fatermő képessége a jelenleginek csak harmada lenne.

Sz.M./H.I.

215. Halupa, L.

A Dunai vízlépcsőrendszer üzemeltetésével érintett szigetközi hullámtéri erdők jelenlegi állapotáról és az elmúlt 30 évben bekövetkezett változásokról.

Kézirat.

ERTI Irattár.

1987.

A vizsgált időszakban az alacsonyártér természetes erdőtársulása (fűz-nyár ligeterdő égerrel keveredve) majdnem teljesen visszaszorult, ma is kis foltokban megtalálható állományai jórészt sarjeredetűek. A hajdani erdőterület mintegy 70 %-át az euramerikai nyárok adják. Ezen erdők aljnövényzete azonban megőrizte az eredeti típusjelző elemeket.

Sz.M./H.I.

216. Halupa, L.

A Duna menti területi megfigyelőhálózat erdészeti részének kialakítása és eredményei.

Magyar Hidrológiai Társaság, Szigetközi Ankét, Győr, Pro Aqua, 189-209.

1992.

1986-ban kezdte meg az ERTI a szigetközi megfigyelőrendszer kialakítását, amely kapcsolódott más szakterületek, pl. botanika, zoológia, talajtan monitoring vizsgálatokhoz. Céljuk a termőhelyi tényezők és az állománytípusok összefüggésének pontos megállapítása. Ahhoz, hogy a termőhelyi viszonyok ne romoljanak, szükséges az eredetihez hasonló vízállás biztosítása.

Sz.M./H.I.

217. Halupa, L. - Járó, Z.

A szigetközi hullámtéri erdők ökológiája.

Kézirat.

ERTI Irattár.

1985.

Az alacsonyártéri területek termőképességét alapvetően három tényező, a mezoklíma, a hidrológiai viszonyok és a talajsajátságok határozzák meg. A hullámtér egykori eredeti fűz-nyár ligeterdei helyére telepített, jórészt nemesnyár hibridekből álló erdők fennmaradását és fahozamát ezen tényezők alakítják.

Sz.M./H.I.

218. Horánszky, A. - Jakucs, P. - Láng, E. - Simon, T.

A Gabcsikovo-Nagymarosi és a Tisza II. vízlépcsőrendszerek ökológiai problémái.

MTA Biol. Oszt. Közlem. Bp. 22: 407-415.

1979.

A vízlépcsők által érintett területek potenciális vegetációjának felmérése, feltérképezése, az ismert szukcessziós fejlődési viszonyok és tendenciák ismerete alapján a várható vízállásváltozások figyelembevételével. Becslést ad a várható vegetációs változásokra.

Sz.M./H.I.

219. Horváth, Gy.J.

A *Caloptilia roscipennella* Hbn. elterjedése a Kisalföldön I. (Lepidoptera).
Folia ent. hung. 42. (34) 1: 238.
1981.

A címben említett lepkefaj hazai és szigetközi elterjedési és fenológiai (nevelési, aknagyűjtési) adatai. A szigetközi adatokat egy kis elterjedési térképvázlat is feltünteti.

R.L.

220. Horváth, Gy. J.

Magyarország faunájára új molylepkefaj a Szigetközből: a fagyalsodrómoly - *Clepsis consimilana* (Hübner, 1817) (Lepidoptera: Tortricidae).
Folia ent. hung. 54: 169-170.
1993.

A címben megnevezett faj általános ismertetése, leírása és ivarszervének ábrázolása; szigetközi előfordulási adatainak felsorolása, bizonyos fenológiai jellemzők.

R.L.

221. Horváth, Gy. J.

Adatok a Szigetköz lepkefaunájának ismeretéhez (Lepidoptera).
Folia ent. hung. 54: 170-185.
1993.

A Kovács Lajos által publikált hazai nagylepke-faunakatalógus (1953-56) utáni egyetlen, szakfolyóiratban megjelent összefoglaló lepidopterológiai munka a Szigetköz lepkefaunájáról. Nyolcszáznál több faj szigetközi adatainak ismertetése; több, faunisztikai szempontból fontos faj részletesebb tárgyalása. Alapmunka.

R.L.

222. Kálóczy, L.

Bütykös hattyú a Mosoni-Dunán.
Aquila, 69-70, 257.
1963.

Egy fiatal bütykös hattyút (*Cygnus olor*) figyeltek meg Mecsér határában, a Kis-Dunán 1962-ben.

B.A.

223. Kárpáti, I.

A hazai Duna-ártér erdei.
Kandidátusi értekezés.
Budapest, MTA Kézirattára.
1957.

Több összesített cönológiai tabellával mutatja be a hazai Duna-ártér erdőtársulásait. A Szigetközben az alábbi társulásokat érinti: *Calamagrosti-Salicetum cinereae*, *Thelipteridi-Alnetum*, *Salicetum purpureae*, *Salicetum triandrae*.

Sz.M./H.I.

224. Kárpáti, I.

Magyarországi ártéri szintek és vizek vegetációjának synkológiai és produkcióbiológiai viszonyai.
Akadémiai doktori értekezés.
Budapest, MTA Kézirattára.
1973.

Az értekezés a vízi-vízparti társulások cönológiai leírását adja. Ez kiegészül egyes helyeken végzett produkcióbiológiai vizsgálatok eredményeivel

Sz.M./H.I.

225. Keve, A.

Das Vogelleben der mittleren Donau. (A Közép-Duna madárvilága.)
Studia Biologica Hungarica 7.
Akadémia Kiadó, Budapest, 1-127.
1969.

Az önálló kötetben megjelent tanulmány a Duna magyarországi szakasza madárvilágának ökofaunisztikai elemzését adja. Adatai csupán kisebb mértékben vonatkoznak a Szigetköz területére.

B.A.

226. Kevey, B.

A Szigetköz gyertyános-tölgyeseinek társulási viszonyai és a tájtalakító tevékenység várható szukcessziós hatása.
VEAB Pályamunka.
VEAB Veszprém Kézirattár.
1984.

15 cönológiai felvétel alapján jellemzi a Szigetközben ma már csak kis foltokban fellelhető erdőtársulást, és annak különböző típusait.

Rámutat a vízgazdálkodási problémákra, amelyek az erdők kiszáradásáért felelősek. Ez idővel egy szárazabb erdőtípusba való átalakulást eredményez.

Sz.M./H.I.

227. Kevey, B.

Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez II.
Bot. Közlem. 70: 19-23.
1983.

40 növényfajról közöl florisztikai adatokat, ezekből három (*Equisetum hyemale*, *Ribes rubrum* és *Carpinus betulus*) a Szigetközre vonatkozik. A szerző utólagos szóbeli kiegészítése: az *Anemone nemorosa* mosonmagyaróvári adata téves, a faj ott *A. sylvestris*.

Sz.M./H.I.

228. Kevey, B.

Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez III.
Bot. Közlem. 72: 155-158.
1985.

A [Kevey 1983] folytatása, további 5 növényfaj (*Cerasus avium*, *Carpesium cernuum*, *Fraxinus excelsior*, *Neottia nidus-avis*, *Tilia cordata*) új szigetközi elterjedési adatairól számol be.

Sz.M./H.I.

229. Kevey, B.

Javaslat a Szigetközi TK létesítéséhez.
Kézirat.
Fertő-tavi NP Igazgatósága, Sopron.
1986.

Elsősorban a Mosoni-Dunamenti és a Cikolai Holt-Duna ligeterdőket javasolja védelemre. Egyrészt az erdőállományok miatt, amelyek még ma is képviselik az ártéri ősi növénytársulásokat. Másrészt a bennük található védett, vagy a Szigetközben ritka fajok miatt. Ezek lelőhelyeit tételesen felsorolja.

Sz.M./H.I.

230. Kevey, B.

A Szigetköz gyertyános tölgyesei (*Quercus robor-Carpinetum*).
Jelentés a Szigetköz 1987 évi botanikai kutatásáról.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1987.

15 cönológiai felvétellel jellemzi a Szigetköz magasárterének jellegzetes, ma már csak fragmentumokban fellelhető erdőtársulását. Közli ezek állományában előforduló értékesebb növényfajok listáját, melyek egy része az alföldre nem jellemző montán vagy szubmontán elem.

Sz.M./H.I.

231. Kevey, B.

A Szigetköz tölgy-kőris-szil ligeterdei (Fraxino [pannonicae] -Ulmetum).
Kézirat.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1987.

20 cönológiai felvétel alapján ad jellemzést a magasártér egykor nagykiterjedésű erdőtársulásáról. Felsorolja a jellegzetes ligeterdei fajokat.

Sz.M./H.I.

232. Kevey, B.

A Szigetköz tölgy-kőris-szil ligeterdeinek erdőtípusai.
Jelentés.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1988.

A ma már elsősorban magas kőris dominanciájú természetközeli ligeterdők tíz típusát különbözteti meg és írja le. Az erdőtípezés elsősorban a lágyszárú szint domináns fajain, az ún. fáciesképzőkön alapul.

Sz.M./H.I.

233. Kevey, B.

Adatok a Szigetköz flórájához.
Jelentés.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1988.

19 növényfajról közöl új előfordulási adatokat. Ezek jelentős része a Szigetközre nézve új adat.

Sz.M./H.I.

234. Kevey, B.

Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez IV.
Bot. Közlem. 74-75: 93-100.
1988.

41 növényfaj új lelőhelyeit sorolja fel, melyek közül 4 faj (*Actaea spicata*, *Ribes rubrum*, *Vitis sylvestris* és *Carex alba*) a Szigetközre vonatkozik.

Sz.M./H.I.

235. Kevey, B.

A Felső-Szigetköz tölgy-kőris-szil ligeterdei.
Jelentés.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1989.

50 cönológiai felvétel alapján jellemzi a terület viszonylag jó állapotban megmaradt, relatíve nagy kiterjedésű magasártéri növénytársulását. Megadja az állományok pontos előfordulási helyeit, és jellemzi degradáltsági fokukat, felsorolja a védett és ritka fajokat.

Sz.M./H.I.

236. Kevey, B.

A Középső-Szigetköz tölgy-kőris-szil ligeterdei.
Jelentés.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1989.

50 cönológiai felvétellel jellemzi a terület valaha jellemző erdőtársulását.

Sz.M./H.I.

237. Kevey, B.

Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez V.
Bot. Közlem. 76: (1-2) 83-96.
1989.

79 növényfajról közöl új előfordulási adatokat, ezekből 15 faj a Szigetközre nézve új, közülük hat védett (*Ophrys insectifera*, *O. apifera*, *Cephalanthera longifolia*, *Epipactis microphilla*, *Pyrola rotundifolia* és *Vitis sylvestris*.)

Sz.M./H.I.

238. Kevey, B.

A Szigetköz erdőtársulásainak összefoglalása.
In: Jelentés a Szigetköz 1990 évi botanikai kutatásáról.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1990.

A tanulmány kilenc szigetközi erdőtársulás (puha- és keményfaligetek egyaránt) átfogó leírását tartalmazza. Részletesen ismerteti a cönológiai viszonyokat, a jellemző domináns, valamint a ritka vagy védett fajokat.

Sz.M./H.I.

239. Kevey, B.

Az Alsó-Szigetköz tölgy-kőris-szil ligeterdei.
Jelentés.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1990.

50 cönológiai felvétel alapján ad állapotrajzot a terület erdőtársulásairól.

Sz.M./H.I.

240. Kevey, B.

A Szigetköz ökológiai állapotfelmérése.
Kézirat.
ÖKO Rt. Budapest.

A tanulmány megtalálható a Környezetgazdálkodási Intézet és az ÖKO Rt. által együtt készített, "A felső Duna-szakasz térsége ökológiai célrendszere és környezetvédelmi javaslata." című munkában is.
1991.

A Szigetköz erdeinek természetvédelmi szempontok alapján megállapított minősítését adja.

A minősítéshez kódszámokat használ, melyek a tájérték, az egyedi botanikai érték, a természetesség és a degradáltság kifejezésére szolgálnak.

A tanulmányhoz térképmelléklet tartozik.

Sz.M./H.I.

241. Kevey, B.

Jelentés a Szigetköz 1992 évi természetvédelmi-botanikai kutatásáról.
Fertő-tavi NP Igazgatóság, Sopron.
1992.

Ásványráró, Bezenye és Darnózseli környéki erdők állapotfelmérését tartalmazza a tanulmány. A védett fajokat erdőtagonként, egyedszámbecslési kódokkal együtt adja meg.

Sz.M./H.I.

242. Kevey, B.

Adatok Magyarország flórájához és vegetációjához VI.
Bot. Közlem. (80) p. 53-60.
1993.

83 növényfaj új lelőhelyi adatait adja meg, ebből 17 faj a Szigetközből származik, közülük 5 védett.

Sz.M./H.I.

243. Kevey, B. - Alexay, Z.

A Szigetköz mocsári sásos-égerlápjai (Carici acutiformis-Alnetum).
A Szigetköz védett növényei.
Természetvédelmi problémák a Szigetközben.
Jelentés.
PATE Mosonmagyaróvár; OTvH Budapest.
1990.

A terület ritka, és ma a szárazodás miatt egyik leginkább veszélyeztetett növénytársulását jellemzik 5 cönológiai felvétellel.
Megadják 56 védett növényfaj szigetközi előfordulási adatait.
Ismertetik a Szigetközben jelentkező három legjelentősebb természetvédelmi problémát (erdőgazdálkodás, mezőgazdaság, vízgazdálkodás). Javaslatot tesznek a TK határainak módosítására, és egyes erdőrészek felvételét az erdőrezervátum programba.

Sz.M./H.I.

244. Kevey, B. - Alexay, Z.

Adatok a Szigetköz flórájához.
Acta Ovariensis 34: (1) 29-37.
1992.

61 növényfaj - köztük 26 védett - új szigetközi lelőhelyeit adja meg. A 61 fajból 1 az Alföld flóraidékére, 2 a Kisalföld flórajárására, 15 pedig a Szigetközre jelent új előfordulást. Jelentős még 14 növényfaj megtalálása, melyeket utoljára a múlt században láttak.

Sz.M./H.I.

245. Kevey, B. - Czimber, Gy.

Az *Allium ursinum* növényföldrajzi szerepe a Szigetközben.
ATEK Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtud. Kar. Közlem. 24: 262-287.
1982.

20 cönológiai felvétel alapján értékeli a tölgy-kóris-szil ligeterdő társulásokat. Megadja az *Allium ursinum*-ra vonatkozó konkrét területi elterjedési adatokat, a növény termőhelyi leírását, valamint a medvehagymás erdők (*Fraxino [pannonicae]-Ulmum* és *Quercu robori-Carpinetum*) előfordulását a Szigetközben. Megállapították, hogy ezek a Mosoni-Duna menti kb. 100 m-es sávra korlátozódnak, elsősorban a Nyugati-Szigetközben.

Sz.M./H.I.

246. Kevey, B. - Czimber, Gy.

A mosonmagyaróvári "Május 1-liget" kapcsolata a Szigetköz természetes növénytakarójával.
ATEK Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtud. Kar. Közlem. 26: 235-255.
1984.

20-20 cönológiai felvétel alapján hasonlítja össze a Szigetköz tölgy kőriszil ligeterdeit az egyetemi parkerdővel. Utóbbira vonatkozóan a közölt táblázatból konkrét előfordulási adatok olvashatók ki.

Sz.M./H.I.

247. Kovács, L.

A magyarországi nagylepkek és elterjedésük. (Die Gross-Schmetterlinge Ungarns und ihre Verbreitung.)

Folia ent. hung. 6: 76-164.

1953.

A faunafüzetek mellett a hazai lepkefaunára vonatkozó legfontosabb összefoglaló dolgozat; alapmunka. A Szigetközt tekintve elsősorban Mosonmagyaróvár és Győr környékéről közöl nagyszámú adatot.

R.L.

248. Kovács, L.

A magyarországi nagylepkek és elterjedésük. II.

Die Gross-Schmetterlinge Ungarns und ihre Verbreitung. II.

Folia ent. hung. 9: 89-140.

1956.

Az 1953-ban megjelent alapvetés második része, a Szigetközből csak kevés új lelőhelyadatot közöl.

R.L.

249. Láng, I. - Banczerowski, J.-né. - Berczik, Á. (Szerk.)

Szigetköz. Környezettudományi kutatások, környezeti állapot, ökológiai követelmények. 4.1. fejezet: Terresztris élőhelyek 63-77.

MTA Tanulmány, Budapest.

1993.

A 36 szerzős kötet áttekintést ad a Szigetköz kialakulásáról, jelenlegi természeti képéről, valamint a területtel kapcsolatos eddigi természettudományos és gazdasági kutatások eredményeiről. Felvázolja a jövőben elvégzendő kutatások fő irányait. Sokoldalúsága miatt az eddigi legjelentősebb munka a Szigetköz környezeti viszonyairól.

Sz.M./H.I.

250. Magyar Természettudományi Múzeum Állattára

A szigetközi Duna-szakasz magyarországi részének terresztris zoológiai állapotfelmérése (1991-1992). (Rövid összefoglalás).

MTM Állattára (Kézirat), Budapest, 1-18.

1992.

Az egyes állatcsoportokra vonatkozó eredmények rövid összefoglalása magyar és angol nyelven.

M.F.

251. Mahunka, S. - Mészáros, F. - Ronkay, L. - Simon, T. (Szerk.)

Tanulmány a Szigetköz természeti értékeiről és a "C" változat várható hatásáról.

MTM Állattár, KTM, Fertő-tavi NP Igazgatósága (Kézirat), Budapest, 1-86. 1993.

A Szigetköz élő természeti értékei régiók szerint (flóra, fauna, növénytakasulások). A kiemelten értékes élőhelyek és várható változások. A "C" változat hatása az állatvilágra élőhelytípusok szerint.

M.F.

252. Matskási, I. - Mészáros, F. - Murai, É. - Dudich, A.

On the parasite fauna of *Microtus oeconomus* Pallas, 1776 ssp. mehely Ehik, 1928 in Hungary

Miscnea zool. Hung. 7: 9-14. 1992.

A *Microtus oeconomus* pocokfajból Magyarország területén előkerült külső és belső élősködők kiegészítésekkel ellátott listája élőhelyekkel, illetve a parazita szervezeten belüli lokalizációjával.

Cs.G.

253. Mészáros, F. (Szerk.)

A szigetközi Duna-szakasz magyarországi részének zoológiai állapotfelmérése. Összefoglaló jelentés (1991-1992).

MTM Állattára. MTA (Kézirat). Budapest, 1-81. 1992.

Állatcsoportok alapján közli a Szigetközben előforduló fajokat és rövid értékelést ad.

M.F.

254. Mészáros, F. (Szerk.)

A Szigetköz Biológiai Megfigyelő Rendszere - zoológiai monitoring -. Az 1993. évi eredmények összefoglalása.

MTM Állattára, (Kézirat). Budapest, 1-56. 1993.

A Duna elterelése következtében bekövetkező változások tendenciái. A változások hatása a Szigetköz állatvilágára 1993-ban.

M.F.

255. Mészáros, F. - Bankovics, A. (Szerk.)

A Szigetközben végzett ökológiai kutatások eredményei (zoológia).
MTM Állattára, MTA (Kézirat). Budapest, 1-28.
1993.

A zoológiai kutatási eredmények rövid összefoglalása. A védelemre
érdemes területek jellemzése.

M.F.

256. Mészáros, F. - Báldi, A. (Szerk.)

A tervezett Fertő-tavi- Hansági- és Szigetközi Nemzeti Park botanikai és
zoológiai állapotfelmérése és javasolt övezeti rendszere. I. Szigetköz.
Budapest, Fertő-tavi NP Igazgatósága, Sarród (Kézirat).
1992.

A Szigetköz védelemre érdemes területei, a térség botanikai és zoológiai
jellemzése. Növénycönológiai táblázatok, az ismert állatfajok jegyzéke.

M.F.

257. Mészáros, F. - Ronkay, L. - Vojnits, A. (Szerk.)

A Bős-Nagymaros Project természetvédelmi vonatkozásai.
MTM Állattára, MTA (Kézirat). Budapest, 1-22.
1993.

Fontosabb politikai (kormányzati) döntések és a természeti értékek
feltárásának kapcsolatai. A hatásterület természeti értékei. A "C" változat
hatása az élővilágra. Az élőhelyek megőrzésének és rehabilitációjának
feltételei.

M.F.

258. Mészáros, F. - Ronkay, L. - Vojnits, A. (Szerk.)

The Nature Protection Aspects of the Gabcikovo-Nagymaros Project.
MTM Állattára, KTM (Kézirat). Budapest, 141-167.
1994.

Az érintett térség flórájának és faunájának általános jellemzése a Duna
elterelése előtti állapotban. A "C" változat hatása az élővilágra.

M.F.

259. Moskát, C. - Báldi, A. - Waliczky, Z.

Habitat selection of breeding and migrating icterine warblers *Hippolias
icterina*: a multivariate study.
Ecography. 16: 137-142.
1993.

A kerti geze vonuló és költő populációinak élőhelyválasztását vizsgálták. A vonuló, illetve költő egyedek által használt területen vegetációs felvételeket készítettek, és ezt hasonlították össze véletlenszerűen választott pontok vegetációjával. Az adatokat sokváltozós statisztikai módszerekkel elemezték, és eltérő élőhelyválasztást mutattak ki a vonuló és költő populációk között.

B.A.*

260. Nagy, I.

Nagy kócsagok Győr környékén.
Aquila, 67-68, 204.
1961.

A cikk a Győr környéki vizes területeken egyre nagyobb számban megjelenő nagy kócsagok (*Egretta alba*) adatait közli az 1950-es évekből.

B.A.

261. Nagy, I.

Apácalúd a Szigetközben.
Aquila, 71-72, 226-227.
1965.

A cikk Máriakálnok és Arak községek között megfigyelt apácalúdról (*Branta leucopsis*) ad híradást.

B.A.

262. Nagy, I.

Kis-kárókatona a Szigetközben.
Aquila, 71-72, 226.
1965.

A Kis-Duna Mosonmagyaróvár és Feketeerdő közti szakaszán két pár kis-kárókatont (Phalacrocorax pygmaeus) figyeltek meg.

B.A.

263. Nagy, I.

1962-63 telének hatása a Szigetköz és környéke madárvilágára.
Aquila, 71-72, 228-229.
1965.

1962-63 telén szokatlan hideg decemberi időben, a Szigetköz szigetei között megmaradt nyílt vizen óriási tömegű madár jelent meg. Jelentősebb fajok: nagy lilik (*Anser albifrons*), vetési lúd (*Anser fabalis*), apácalúd (*Branta leucopsis*), hósármány (*Plectrophenax nivalis*), sarki búvár (*Gavia arctica*), erdei szalonka (*Scolopax rusticola*), stb.

B.A.

264. Ottó, L.

Levél a szerkesztőségnek: A Lipót községi termálfürdő puhatestűi.
Soósiana, 8: 9-10.
1980.

Az *Eobania vermiculata* első magyarországi behurcolásának felfedezése
és néhány csigafaj előfordulásának közlése a lipóti strand mellől.

M.G.

265. Pintér, L.

Paladilhia oshanovae n. sp. (Gastropoda, Prosobranchia).
Malakol. Abh. Mus. Tierkunde, Dresden
1968.

Malakol. Abh.
Mus. Tie

Új Hydrobiida-faj leírása a Duna hordalékából.

M.G.

266. Pintér L.

Győr-Sopron megye puhatestűi: az eddigi kutatások felmérése.
Soósiana, 8: 35-44.
1980.

Az addig megtalált Győr-Sopron megyei puhatestűek lelőhelyeinek és
azok UTM kódjának felsorolása a fajok rendszertani sorrendjében.

M.G.

267. Pintér, L. - Richnovszky, A. - Szigethy, A.

A magyarországi recens puhatestűek elterjedése.
Soósiana, Suppl.1. pp 351.
1979.

Szigetközi lelőhely adatokat is tartalmazó faj- és lelőhelyjegyzék UTM
kódokkal.

M.G.

268. Pintér, L. - Szigethy, A.

Die Vorbereitung der rezenten Mollusken Ungarns: Neunachweise und
Berichtigungen II.
Soósiana, 8: 65-80.
1980.

Magyarországi puhatestűek lelőhelyeinek revideált adatai, több szigetközi adattal.

M.G.

269. Polgár, S.

Győr-megye flórája.
Bot. Közlem. 38: 201-352.
1941.

Részletes képet nyújt a Szigetköz Győr-megye területére eső részének flórájáról. Az edényes növények mellett a gombák, mohok és zuzmók előfordulását is megadja, mennyiségi jellegekkel együtt.

Sz.M./H.I.

270. Révy, D.

Adatok Mosonvármegye bogárfaunájának ismeretéhez.
(Beiträge zur Kenntnis der Käferfauna des Komitates Moson.)
Folia ent. Hung., 8: 47-57.
1943.

Futóbogár-alkatúak (Caraboidea) lelőhelyadatai Cikolasziget,
Dunaremete, Feketeerdő és Máriakálnok területéről.

M.O.

271. Révy, D. - Siroki, Z.

Beiträge zur Kenntnis der Käferfauna des Komitates Moson.
I. Anthribidae, Curculionidae und Scolytidae.
(Adatok Mosonvármegye bogárfaunájához. I. Anthribidae,
Curculionidae és Scolytidae.)
Folia ent. Hung., 7: 73-84.
1942.

Ormányosbogár-alkatúak (Curculionoidea) lelőhelyadatai Cikolasziget,
Feketeerdő és Máriakálnok területéről.

272. Richnovszky, A.

Data to the mollusca fauna of the flood area of the Danube.
Opusc. zool. Budapest, 7: 195-205.
1967.

A Duna árterének fontosabb puhatestűi, és élőhelyük rövid jellemzése.

M.G.

273. Schmidt, E.

Kleinsäugerfaunistische Daten aus Eulengewöllen in Ungarn.

Aquila 82: 119-144.
1976.

Kisemlősfajok magyarországi elterjedésének ponttérképe,
bagolyköpetekből származó adatok alapján.

Cs.G.

274. Simon, T.

A Kisalföld természetes növénytakarója.
Földrajzi Közlemények. 10: 183-193.
1962.

A természetes vegetáció kialakulását és a flóraelemek megoszlását diagramokkal szemlélteti. A táj növényzetét a mocsári és lápi, tölgyes és homoki társulások szukcessziójának leírásával mutatja be, amit ábrákon is dokumentál. Végül a félkultúr társulásokat sorolja fel.

S.

275. Simon, T. (Szerk.)

A Gabcikovo-Nagymaros Vízlépcsőrendszer létesítésével összefüggő
biológiai egyensúly vizsgálata.

Kézirat.

Bp. ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tanszék Könyvtára.

1978.

Összefoglalja a vízlépcsőrendszer által érintett teljes Duna-szakasz
potenciális vegetációját, a mineralogén és organogén szukcesszió
menetét. Rögzíti a különböző térszíneken levő társulások akkori állapotát.
Előrejelzéseket ad az erőmű üzembehelyezésének várható hatásairól,
amely a talaj hidrológiai állapotának megváltozásán keresztül érvényesül.

Sz.M./H.I.

276. Simon, T.

A magyarországi edényes flóra határozója.

Harasztok-Virágos növények.

Tankönyvkiadó, Budapest, 892 oldal.

1992.

A határozó a megjelenésekor legelfogadottabb rendszertani ismeretek
alapján készült. Magyar és latin növénynevei szabványként tekinthetők. A
tárgyalt taxonok határozókulcsa mellett a kötet tartalmazza a hazai
növénytársulások természetességi értékeit, valamint a hazai fajok
besorolását a következő ismérvek szerint: flóraelem, cönoszisztematikai
besorolás, életforma, TWR és természetvédelmi kategória. Az egyes fajok
ismertetésénél a legújabb elterjedési adatokat is tartalmazza, többek
között a Szigetközre vonatkozóakat is.

Sz.M./H.I.

277. Simon, T.

A Szigetköz növénytársulásai és azok természetessége.
Természetvédelmi Közlemények 2: 43-55.
1993.

A szerző a Szigetközből ismert 67 növénytársulást sorolja fel 12 asszociáció-osztályba sorolva őket. Közli a társulások elterjedését, növényföldrajzi és természetvédelmi besorolását. Értékeli a természetvédelmi érték szerinti megoszlásukat. Természetes állapotra utal a társulások 64 %-a, a TK-en belül 72 %-a.

Sz.M./H.I.

278. Simon, T. - Horánszky, A. - Kovács-Láng, E.

Potentielle Vegetationskarte der Donau-Strecke Zwischen Rajka und Nagymaros.
Bp. Acta Bot. Acad. Sci. Hung. 26: 191-200.
1980.

Ismerteti a teljes Duna-ártér természetes vegetációját, és 1:100000-es léptékű potenciális vegetációtérképet tartalmaz. Körvonalazza a talajvízszint emelkedésének és csökkenésének várható hatásait a természetes növényzetre.

Sz.M./H.I.

279. Simon, T. - Sasvári, L.

Botanikai és madártani megfigyelések a Szigetközben.
Magyar Hidrológiai Társaság, Szigetközi Ankét, Győr, Pro Aqua, 221-231.
1992.

Öt évig (1987-1991) tartó monitoring eddigi adatbázisa alapján értékeli a mintaterületek növényzetének faji összetételbeli, vízháztartási és természetességi-degradáltsági állapotát. A vizsgált területek degradáltsága 10 és 40 % között van. A V-érték spektrumában, valamint az asszimiláló levélfelület változásai jól indikálják a termőhelyek vízellátottságában bekövetkező változásokat.

Sz.M./H.I.

280. Simon, T. - Szabó, M. - Hahn, I. - Draskovits, R. - Gergely, A.

A Szigetköz flórájának és növénytársulásainak állapotfelmérése I. A fűzések cönológiai állapota, természetvédelmi értékelése.
AKA jelentés.
ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tsz. Könyvtára.
1991.

12 cönológiai felvétel és készült a bokorfűzések, és 23 a fűz-nyár ligeterdők különböző állományaiban. Az alapadatokból szintetikus tabellák

készültek. A mintavételek a főmeder, az ágrendszerek és a Mosoni-Duna mentén történtek. Az állományok egy része természetközeli állapotokat tükröz, nagyobb részük azonban degradációt, gyomosodást jelez.

Sz.M./H.I.

281. Simon, T. - Szabó, M. - Hahn, I. - Draskovits, R. - Gergely, A.

A Szigetköz flórájának és növénytársulásainak állapotfelmérése II. A keményfaligetek cönológiai állapota, természetvédelmi értékelése.
AKA jelentés.
ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tsz. Könyvtára.
1992.

A munka 20 cönológiai felvétel, és az azokból készült szintetikus tabella alapján jellemzi a területen még szórványosan meglévő magasártéri tölgy-kőris-szil ligeterdő társulást. A természetvédelmi értékelés alapján kitűnik, hogy a legtöbb állomány a degradáció jeleit mutatja, elsősorban az ültetvényerdőkből és a mezőgazdasági kutúrákból származó elemek miatt.

Sz.M./H.I.

282. Simon, T. - Szabó, M. - Hahn, I. - Draskovits, R. - Gergely, A.

Ecological and phytosociological changes in the willow woods of Szigetköz, NW Hungary, in the past 60 years.
Abstracta Botanica Vol. 17. p. 179-186.
1993.

A Szigetköz különböző pontjai készített cönológiai felvételek alapján a bokorfüzesek és a fűz-nyár ligetek társulásait jellemzik és hasonlítják össze korábbi (Zólyomi, 1937 és Kárpáti, 1957) felvételekkel. A jellemzés rögzíti a mai állapotot, az egybevetés pedig lehetővé teszi a mintegy 3-6 évtized alatt bekövetkezett változások felmérését, jellegének megállapítását.

Sz.M./H.I.

283. Simon, T. - Szabó, M. - Hahn, I. - Kovács-Láng, E. - Gergely, A.

Területi megfigyelőrendszer biológiai programja I.-VII.
Kéziratok.
ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tsz. Könyvtára.
VIZITERV, Budapest.
1992-től Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség, Győr.
1986-1992.

A kutatási jelentések az 1986-ban kijelölt állandó mintaterületek cönológiai felvételeit tartalmazzák. A felvételek mintaterületenként egy 25 x 25 m-es négyzet flóráját tartalmazzák, a becsült A-D értékekkel együtt. Ezt kiegészítik a mintaterületek közvetlen környezetének flóralistái. A feldolgozott anyagban a V-érték és a természetvédelmi érték spektrumot is meg lehet találni, ezen eloszlások diverzitási és egyenletességi értékeivel együtt.

284. Simon, T. - Szabó, M. - Hahn, I. - Sasvári, L.

Felső-Duna környezeti állapotértékelés 1986-1992.
Kézirat, Budapest, 55 oldal.
ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tsz. Könyvtára.
1993.

A tanulmány bemutatja az 1986-ban létrehozott területi megfigyelőrendszer botanikai, madártani és vízirovar megfigyelési hálózatát. Az eddigi vizsgálatok arra utalnak, hogy a Szigetköz élővilágának azon része, melyre a vizsgálatok kiterjedtek, kismértékű változásokon esett át az utóbbi években. Ennek oka a szerzők szerint az, hogy az élőlények rendelkezésére álló vízmennyiség csökkent. A Duna főmedrében és az ágrendszerben az utóbbi években nem állt rendelkezésre az víztömeg, melyhez a honos élővilág alkalmazkodott. A vízszintcsökkenés mellett ez az ágrendszerben a víz áramlási sebességét is kedvezőtlenül befolyásolta. Ez a két tényező okolható elsősorban a vizsgált hat év szárazodási tendenciáiért. Az ennek következtében megindult folyamatok arra utalnak, hogy a terület élővilága nagyobb mértékű szárazodást nem tudna elviselni szerkezetének jelentős változása nélkül.

Sz.M./H.I.

285. Stollmann, A.

A rétisas újabb fészkelése a csehszlovákiai Duna-szakaszon.
Aquila, 59-62, 379-380
1955.

A Gabcikovo-Bős közötti szakaszon rendszeresen találtak fészkelő rétisast (*Haliaeetus albicilla*).
Sajnos a fészkelési folyamat többször megszakadt antropogén hatások miatt.

B.A.

286. Studinka, L.

Fekete gólyák tömeges vonulása és egyéb madártani megfigyelések a Szigetközben.
Aquila, 63-64, 263.
1957.

A Duna szigetközi szakaszán rendszeres vonuló fajok: fekete gólya (*Ciconia nigra*), halászsas (*Pandion haliaetus*), daru (*Grus grus*).

Fészkelését is bizonyították: szürkebegy (*Prunella modularis*), kerti geze (*Hippolais icterina*).

B.A.

287. Szabó, M. - Hahn, I.

A Szigetköz botanikai szempontból védelemre érdemes területei.
Kézirat.
ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tsz. Könyvtára.
Fertő-tavi NP Igazgatósága, Sopron.
1992.

A szerzők saját kutatás és irodalmi adatok alapján konkrét javaslatokat tettek arra, hogy a Szigetköz mely részeit tartják védelemre érdemesnek. Minden javasolt területnél megindokolják, hogy melyek azok a tényezők, melyek a különböző fokú védettséget indokolnák. A tanulmányhoz tartozó 1:25000-es léptékű térképmellékleten bejelölték a magterületek és a pufferzónák határait.

Sz.M./H.I.

288. Szabó, M. - Hahn, I.

A Szigetköz botanikai kutatásának eredményei és feladatai.
Kézirat.
ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tsz. Könyvtára. 75 oldal.
1993.

A tanulmány bemutatja a század szigetközzel kapcsolatos botanikai kutatásaiban résztvett személyeket és intézményeket. Ezek után rövid áttekintést ad a Szigetközzel kapcsolatos eddigi eredményekről. Az ezekből levonható következtetések és a még kutatandó témák a tanulmány IV. fejezetében találhatóak. A tanulmányhoz mellékletként egy részletes botanikai bibliográfia tartozik.

Sz.M./H.I.

289. Szerdahelyi, T.

Gallery forests in the Szigetköz protected area (Hungary).
Studia Bot. Hung.
Megjelenés alatt, 1993.

A munka 76 darab 10 x 10 m-es mintanégyzet cönológiai felvételi eredményeinek számítógépes kiértékelését tartalmazza. A clusteranalízis eredményét összevetették a flóraelem-, cönológiai karakter- és természetvédelmi értékspektrumokkal. Jellemzi az erdőtársulás jelenlegi állapotát, és elkülöníti az állományok különböző típusait.

Sz.M./H.I.

290. Terpó, A.

Kritische Revision der Arum-Arten des Karpatenbeckens.
Acta Bot. Hung. 18: 215-255.
1973.

A nemzetség hazai revíziójában néhány szigetközi előfordulás adata is szerepel az *Arum maculatum* és az *Arum alpinum* fajoknak.

Sz.M./H.I.

291. Tirják, L.

A kormosfejű cinege (*Parus montanus*) populációja a Szigetközben.
Mad-Táj. 1-4, 28-29
1988.

A cikk közli az első magyarországi adatokat a kormosfejű cinege (*Parus montanus*) Szigetközi fészkeléséről.

B.A.

292. Topál, Gy.

A Kárpát-medence denevéreinek elterjedési adatai.
Annls hist.-nat. Mus. natn. hung. 5: 471-483.
1954.

A Kárpát-medence területéről ismertté vált denevérfajok jegyzéke, a múzeumi példányok lelőhelyeivel.

Cs.G.

293. Vasas, G.

Jelentés a Szigetköz komplex kriptogám állapotfelmérési munkáiról 1992-ben.
AKA jelentés.
TTM Növénytár, Budapest.
1992.

Az alacsonyabbrendű növények (algák, gombák, mohák, zuzmók) vizsgálati eredményeit tartalmazza. Benne florisztikai adatok, állománybecslések ritka fajok ponttérképe és az antropogén hatások felmérése található.

Mindezt kiegészíti egy keményfa ligeterdő állományokban végzett erdőcönológiai felmérés eredménye.

Sz.M./H.I.

294. Waliczky, Z.

Különböző erdőtípusok madárközösségeinek vizsgálata a Szigetközben.
Ornis Hungarica. 2: 25-31.
1992.

Szigetközi fűzes, tölgyes és nyáras élőhelyek madárközösségeinek számlálása történt 1990-ben. A legtöbb fajt és legnagyobb összdenzitást a fűzes élőhely mutatta, a legkisebbet a nyáras. Természetvédelmi

szempontból az értékes élőhelyek jobban veszélyeztetettek, mivel az erdészet a gyorsabban növvő nyárákat telepíti a területre.

B.A.*

295. Waliczky, Z. - Moskát, C. - Báldi, A. - Lőrincz, G.

A kerti geze (*Hippolais icterina* Vieill., 1817) élőhelyválasztása a Szigetközben.

Aquila 98: 135-140.
1991.

Költő kerti gezék élőhelyválasztását vizsgálták.

Az éneklő egyedek territóriumán vegetációs felvételeket készítettek, és ezt véletlenszerűen vett pontok vegetációjával hasonlították össze.

Eredményeik szerint a kerti gezék élőhelyválasztása nem véletlenszerű a Szigetközben.

B.A.*

296. Werner, E.

A Szigetközi TK Mosoni-Duna menti és Kistrévi-Zátonyi-Vajkai-Duna-ág menti területeinek fokozottan védett és védett növényei.

Kézirat.

Fertői NP Igazgatósága, Sopron; OTvK, Budapest.
1987.

A jelentés tartalmazza a Szigetköz védett növényeinek és az összes kozborfélének a listáját, ismert élőhelyeit, becsült egyedszámát, és azt, hogy milyen társulásban találhatók. Az allokációk helyrajzi számmal ill. erdőtagszámmal vannak megadva.

Sz.M./H.I.

297. Werner, E.

A Felső-Szigetköz néhány botanikai értéke.

Mosonmagyaróvári Kossuth L. Gimn. Évk. 1989-1990: 20-29.
1990.

Sokéves botanikai kutatás eredményeképpen 112 növényfaj pontos elterjedési adatait közli a Szigetközből, közülük 36 védett. Több fajnak ez az első szigetközi leírása.

Sz.M./H.I.

298. Wiktor, A. - Szigethy, A.

Distribution of slugs in Hungary.

Soósiana, 10/11: 87-111.
1982.

Szigetközi adatokat is tartalmazó revideált faj- és lelőhelyjegyzék a gyűjteményekben megtalálható magyarországi meztelencsigákról.

M.G.

299. Zólyomi, B.

A Szigetköz növénytani kutatásának eredményei.

Bot. Közlem. 34: 169-192.

1937.

60 fajról közöl pontos elterjedési adatokat. Emellett jellemzi a Szigetköz öt legfontosabb erdőtársulásának cönológiai viszonyait. Az áltéri szukcessziót egy folyamatábrán szemlélteti.

Sz.M./H.I.

Vízi élőhelyek és élőviláguk

300. Ambrus, A. - Bánkúti, K. - Kovács, T.

A Kisalföld és a Ny-magyarországi peremvidék *Odonata* faunája.
A Győr-Moson-Sopron megyei múzeumok kiadványa. Győr.
Tanulmányok 2: 1-81.
1992.

A szerzők kutatásainak eredményeképpen a területre vonatkozó faunisztikai adatok megsokszorozódtak, s a vizsgálatok lárvákra történő kiterjesztésével információtartalmuk is megnövekedett. Hazánk területéről 11 újabb faj lárvális előfordulását mutatták ki. Több faj élőhelyének védetté nyilvánítását javasolták. Több faj előfordulását a szigetközi vízterekből is feljegyezték.

O.N./G.P.

301. Andrassy, I.

Nematoden aus dem Ufergrundwasser der Donau von Bratislava bis Budapest.
Arch. Hydrobiol. 27: 91-117.
1962.

Három szigetközi helyet vizsgált, ahol 11, 11 ill. 4 fajt mutatott ki. Részletesen elemzi az eredményeit, összehasonlítja a vízkémiával és korábbi irodalmi adatokkal.

F.L.

302. Andrassy, I.

Nematoden aus dem Ufergrundwasser der Donau von Bratislava bis Budapest. Danub. Hung. XVII.
Arch. f. Hydrobiol. Suppl. Donauforschung, 27: 91-117.
1962.

A felső Duna-szakasz (Bratislava-Budapest) 15 mintavételi helyéről származó - alapfelmérésnek tekinthető - vizsgálati anyagból 27 *Nematoda* faj részletes szisztematikai leírása történt meg. Három, a tudományra nézve új faj került elő a vizsgált populációkból.

O.N.

303. Andrassy, I.

Nematoden aus dem Grundschlamm des Mosoner Donauarmes. Danub. Hung. XXXIV.
Opusc. Zool. Budapest., 6: 35-44.
1966.

1962-ben és 1963-ban a Mosoni-Duna három mintavételi helyéről (Mosonmagyaróvár, Magyarakimle, Lickópuszta) származó szediment mintákból történt a mintegy 127 km hosszú szakasz *Nematodáinak* rendszertani feldolgozása.

O.N.

304. Andrassy, I.

Nematoden aus dem Grundsschlamm des Mosoner Donauarmes.
Opusc. zool. Budapest, 6: 35-44.
1967.

Ezek az első Nematoda adatok erről a helyről. Hét helyen vettek mintákat, 17 fajt került elő, a fajsám 1-8 között változott. Új fajokat is leírt.

F.L.

305. Ardó, J. - Richnovszky A.

Daten zur Molluskenfauna im Donanabschnitt bei Bratislava.
24. Arbeitstagung der IAD. Szentendre. Wissenschaftliche Kurzreferate, 1:
141-142.
1984.

A szerzők a vízi puhatestű fajok elterjedését vizsgálták 1982-83-ban Pozsony és Bős között a Dunán 4 ponton, ahol összesen 8 fajt (6 csiga és 2 kagyló) mutattak ki.

O.N./G.P.

306. Ábrahám, M. - Várday, N.

A Duna Rajka-Nagymaros közötti szakaszán vízminőségi változások jellemzése.
Környezetvédelem és Vízgazdálkodás '76. MHT Vándorgyűlés. Sopron, 1-8.
1976.

Az 1967-1975 közötti rutinvizsgálatok eredményeinek értékelése alapján jellemezték a Duna Rajka-Nagymaros közötti szakaszának vízminőség-változásait. Megállapították, hogy:

- a Duna ásványi anyag tartalma csak a vízhozam változásától függ,
- a határszelvény feletti vízgyűjtő területről eredő szervesanyag terhelés mutatói nemcsak a vízhozamtól és a hőmérséklettől függnek, hanem ettől függetlenül is évről-évre romlanak,
- a Rajka- Győrzámoly közötti, számos mellékággal rendelkező Duna-szakaszon a természetes tisztulási folyamatok nehezen követhetők, de a Győrzámoly alatti szakaszon a javulás már kimutatható,
- Komárom alatt közvetlenül, vagy közvetve a mellékvízfolyásokon keresztül újabb szennyvízterhelések érik a Dunát, amelyek hatása még a nagymarosi szelvényben is kimutatható,
- a Duna Gönyű-Nagymaros közötti szakaszán 400-600 t KOI-nak megfelelő szervesanyag bomlik le naponta. A természetes tisztulási

képesség nem mindig elégséges a szakaszon bekerülő szennyezőanyag teljes lebontásához.

O.N./G.P.

307. Ábrahám, M. - Várday, N.

A Rajka-Esztergom közötti Duna-szakasz vízminőségi problémái.
Hidrológiai Közöny, 57: 60-64.
1977.

Az 1967-1975 közötti rutinvizsgálatok eredményeinek értékelése alapján jellemezték a Duna Rajka-Esztergom közötti szakaszának vízminőségi változásait.

A rajkai szelvény adatsorainak értékelése alapján megállapították, hogy:

- az összes odott só, vezetőképesség, az összes kationok és anionok értékei határozott, fordított arányú összefüggést mutatnak a vízhozammal,
- a Na % értéke a többi kationnal szemben kisebb vízhozamoknál növekszik,
- a Duna szervesanyag terhelése a vizsgált szelvény felett évről-évre emelkedett,
- emelkedett a növényi tápanyagok (N és P formák) koncentrációja is, és ezzel együtt a víz trofitási szintje,
- a nagyobb sebességű és ezzel összefüggően jobb oxigénellátottságú sodorvonalban a víz tisztább, a természetes tisztulás gyorsabb, mint a fenék és partközeli rétegben.

A Rajka-Győrzámoly közötti szakaszon, bár a folyót a jobb partról szennyvízterhelés nem éri, a Rajkánál mért értékek lényegesen nem csökkennek, sőt esetenként növekednek.

A Győrzámoly-Esztergom szakaszon kimutatható a természetes tisztulás hatása, de annak intenzitása nem elegendő a bekerülő szennyezőanyagok oly mértékű lebontásához, hogy a Duna KOI-koncentrációja nem emelkedjék.

A Duna Gönyű-Esztergom közötti szakaszának természetes tisztítóképessége becslésük szerint 400-600 t KOI/nap.

O.N./G.P.

308. Ács, É. - Kiss, K. T.

Investigation of periphytic algae in the Danube at Göd (1669 river km, Hungary).

Arch. Hydrobiol. Algological Studies, 62: 47-67.
1991.

Mintavétel: Gödnél 1985-86 nyarán mesterséges alzaton. Az eredményekből közvetve az a következtetés vonható le, hogy az erőművek tározótereiben a perifitikus algák jelentősége lényegesen jelentősebb lehet, mint a főágban. A csendes vizű, jól átvilágított részeken nagy tömegben szaporodhatnak el bevonatlakó algák, bentonikus eutrofizálódást okozva.

O.N./K.K.T.

309. Ács, É. - Kiss, K. T.

Effects of the water discharge on periphyton abundance and diversity in a large river (River Danube, Hungary).
Hydrobiologia, 249: 125-133.
1993.

Mintavétel: Gödnél 1985-86 nyarán mesterséges alzaton. Az eredményekből közvetve az a következtetés vonható le, hogy az erőművek tározótereiben a perifitikus algák jelentősége lényegesen jelentősebb lehet, mint a főágban. A csöndes vízű, jól átvilágított részeken nagy tömegben szaporodhatnak el bevonatlakó algák, bentonikus eutrofizálódást okozva.

O.N./K.K.T.

310. Bartalis, T. E. - Dvihally, Zs. T. - Kiss, K. T. - Schmidt, A.

Mit dem Sauerstoffgehalt zusammenhängende Untersuchungen in der Mittleren Donau. III.
24. Arbeitstagung der IAD. Szentendre. Wissenschaftliche Kurzreferate, 1, 1-4.
1984.

Sorozatos vízkémiai, algológiai és elsődleges termelés mérések Rajka (1848 fkm) - Almásneszmély (1751 fkm) - Göd (1669 fkm) - Baja (1481 fkm) szelvényekben 1983-ban (június, július, szeptember, október).
Vízhozam ($m^3 \text{ sec}^{-1}$); vízhőmérséklet ($^{\circ}\text{C}$); oldott oxigén (mg l^{-1}); oxigén telítettség (%); bruttó-, nettó-produkció, légzés ($\text{g O}_2 \text{ m}^{-3} \text{ nap}^{-1}$); algaszám (ind. l^{-1}); klorofil-a (mg m^{-3}).
Az 1975-1982-es periódushoz képest 1983-ban a nyári periódusban kétszeres bruttó produkciónövekedés Gödnél. A (Pozsony) Rajka - Budapest szakaszon a trofitás szintje egyértelműen növekszik (kisvízes időszakokban az algaszámok, a-klorofil tartalom 1.5-2.5-szörösére emelkedik).

O.N.

311. Bartalis, T. É. - Dvihally, Zs. T. - Ertl, M. - Kiss, K. T. - Schmidt, A.

Mit dem Sauerstoffgehalt zusammenhängende Untersuchungen in der Mittleren Donau. IV.
25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 117-121.
1985.

Sorozatos vízkémiai, algológiai és elsődleges termelés mérések Rajka (1848 fkm) - Gabčíkovo (1820 fkm) - Almásneszmély (1751 fkm) - Göd (1669 fkm) - Baja (1481 fkm) szelvényekben 1984-ben (május, június, augusztus, szeptember, október, november).
Vízhozam ($m^3 \text{ sec}^{-1}$); oldott oxigén (mg l^{-1}); oxigén telítettség (%); bruttó-, nettó-produkció, légzés ($\text{g O}_2 \text{ m}^{-3} \text{ nap}^{-1}$); algaszám (ind. l^{-1}); klorofil-a (mg m^{-3}).

A (Pozsony) Rajka - Budapest szakaszon a trofitás szintje egyértelműen növekszik (kisvizes időszakokban az algaszámok, a-klorofil tartalom 1.5-2.5-szörösére emelkedik).

O.N.

312. Bartalis, T. É. - Dvihally, Zs. T. - Ertl, M. - Kiss, K. T. - Schmidt, A. - Tomajka, J.

Mit dem Sauerstoffgehalt zusammenhängende Untersuchungen in der Mittleren Donau. V. (1985).

26. Arbeitstagung der IAD. Passau. Wissenschaftliche Kurzreferate, 326-330.

1987.

Sorozatos vízkémiai, algológiai és elsődleges termelés mérések Rajka (1848 fkm) - Gabčíkovo (1820 fkm) - Almásneszmély (1751 fkm) - Göd (1669 fkm) - Baja (1481 fkm) szelvényekben 1983-ban (május, június, július, augusztus, szeptember, október).

Vízhozam $\text{m}^3 \text{sec}^{-1}$); oldott oxigén (mg l^{-1}); oxigén telítettség (%); bruttó-, nettó-produkció, légzés ($\text{g O}_2 \text{m}^{-3} \text{nap}^{-1}$); algaszám (ind. l^{-1}); klorofil-a (mg m^{-3}).

A (Pozsony) Rajka - Budapest szakaszon a trofitás szintje egyértelműen növekszik (kisvizes időszakokban az algaszámok, a-klorofil tartalom 1.5-2.5-szörösére emelkedik).

O.N.

313. Bartalis, T. É. - Dvihally, Zs. T. - Kiss, K. T. - Schmidt, A. - Tomajka, J.

Mit dem Sauerstoffgehalt zusammenhängende Untersuchungen in der Mittleren Donau. VI. (1986).

26. Arbeitstagung der IAD. Passau. Wissenschaftliche Kurzreferate, 330-334.

1987.

Sorozatos vízkémiai, algológiai és elsődleges termelés mérések Rajka (1848 fkm) - Gabčíkovo (1820 fkm) - Almásneszmély (1751 fkm) - Göd (1669 fkm) - Baja (1481 fkm) szelvényekben 1983-ban (május, június, július, augusztus, szeptember, október).

Vízhozam $\text{m}^3 \text{sec}^{-1}$); oldott oxigén (mg l^{-1}); oxigén telítettség (%); bruttó-, nettó-produkció, légzés ($\text{g O}_2 \text{m}^{-3} \text{nap}^{-1}$); algaszám (ind. l^{-1}); klorofil-a (mg m^{-3}).

A (Pozsony) Rajka - Budapest szakaszon a trofitás szintje egyértelműen növekszik (kisvizes időszakokban az algaszámok, a-klorofil tartalom 1.5-2.5-szörösére emelkedik).

O.N.

314. Bánhegyi, J.

Aquatic Hypomycetes of the Danube. Danub. Hung. XVIII.

Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 5: 13-26.

1962.

Szerző a Duna Zebegény-Budapest közötti szakaszán a Dunában magában ill. a Gödnél befolyó patakban, valamint a Zebegénynél befolyó Malom-patakban előforduló *Hyphomyces* fajok részletes rendszertani elemzését adja. A mintavételi helyek alapos leírása mellett egy széleskörű irodalmi kitekintést és összehasonlítást is tartalmaz a dolgozat.

O.N.

315. Benedek, P.

A Duna vízminőségéről.
Hidrol. Közl., 66: 193-205.
1986.

A Duna vízminőségéről rendelkezésre álló információk összefoglalása. A vízlépcsők jelentős változásokat hoznak az érintett folyók fizikai, kémiai és biológiai viszonyaiban, ill. folyamataiban. Minden folyóra egységes vízminőség-szabályozást kell kidolgozni. Minden dunai országban működik a hidrobiológiai munkaközösség, amely az ökológiai jellemzőket tárja fel. A tározókban a trofitás-fokozat növekedni fog. A toxikológiai vizsgálatok kiterjesztését most tervezik. Növekedni fog a duzzasztott szakasz szaprobitása (BOI), melyek tisztítatlan vagy csak részben tisztított vizet juttatnak a Dunába. A görgetett hordalék ma az osztrák vízlépcsők felett rakódik le. A vízminőséget a lebegő hordalék befolyásolja. A határértékek a Duna Gönyű feletti szakaszát I. - II. osztály közöttinek minősítik. A nitráttartalom emelkedése a műtrágyától származik. A tanulmány ajánlásokat ad az egységes ivóvízminősítés szempontjához is.

O.N./B.Á./S.

316. Berczik, Á.

Über die Wasserfauna im Anland des ungarischen Donauabschnittes.
Opusc. zool. Budapest, 6: 79-91.
1966.

Irodalmi áttekintés, amelyben egy lelőhely a Mosoni-Dunán volt, Nematoda, Pseudoneuroptera és Mollusca fajokat említ innen.

F.L.

317. Berczik, Á.

Die Chironomidenlarven aus dem Aufwuchs der Schwimmkörper im Donauabschnitt zwischen Rajka und Budapest.
Acta zool. Hung., 12: 41-51.
1966.

Öt szigetközi gyűjtőhelye volt, innen összesen négy fajt mutatott ki, de lelőhelyenként 1-2 volt a fajsám.

F.L.

318. Berczik, Á.

Chironomidenlarven aus dem Aufwuchs der Schwimmkörper im Donauabschnitt zwischen Rajka und Budapest. Danub. Hung. XXXIX. Acta Zool. Hung. 12: 41-51. 1966.

A Rajka és Budapest közötti Duna-szakasz úszó pontonjainak bevonatában élő *Chironomida* lárvák részletes, 27 mintavételi helyen történt minőségi és mennyiségi feltárása. Kiemelt pontok a Szigetközben: Rajka (1848 fkm), Dunaremete (1824 fkm), Ásványráró (1816 fkm), 1810 fkm, Medve (1806 fkm), 1796 fkm. Részletes, szakaszokra jellemző hidrográfiai karakterisztikák, mintavételi helyek ismertetése, fauna listák, autökológiai adatok.

O.N.

319. Berczik, Á.

Über die Wasserfauna im Anland des ungarischen Donauabschnittes. Danub. Hung. XXXV. Opusc. zool. Budapest, 6: 79-91. 1966.

A magyar Duna-szakasz faunisztikai ismereteinek irodalmi összefoglalása 16 mintavételi hely megjelölésével és azok részletes szakaszra jellemző leírásával. Csallóköz, Szigetköz, Mosoni-Duna.

O.N.

320. Berczik, Á.

Benthos-Chironomiden des Mosoner Donauarmes. Danub. Hung. XLI. Opusc. Zool. Budapest, 7: 45-54. 1967.

Bentosz mintavételek a Mosoni-Duna 5 pontján (Lajta torkolat és Győr között), 1962. VI. 20. és 1963. V. 27. között a nyári, őszi és tavaszi periódusban. Fajlista, faunisztikai, minőségi elemzés (Magyarország faunájára új fajok), a bentikus *Chironomidák* mellett előforduló egyéb üledéklakó gerinctelen állatcsoportok ill. fajok.

O.N.

321. Berczik, Á.

Benthos-Chironomiden des Mosoner Donauarmes. Opusc. zool. Budapest, 7: 45-54. 1967.

Öt helyen vett mintákat, 18 Chironomidae fajt talált, pióca, rák, rovar és csigaadatokat is közöl.

F.L.

322. Berczik, Á.

Die Chironomiden in der Uferregion des ungarischen Donauabschnittes.
Opusc. zool. Budapest, 9: 249-254.
1969.

Rajka és Gönyű közötti tíz lelőhelyről mutatott ki hét fajt. Szezonális változásokról nem tud beszámolni a megfelelő adatok hiánya miatt, de egy fontos megállapítása, hogy a Chironomidae lárvák a napi néhány cm-es vízszintcsökkenést követni tudják különösebb nehézség nélkül.

F.L.

323. Berczik, Á.

Über die Chironomiden im Benthal des ungarischen Donauabschnittes.
Danub. Hung. XLIX.
Acta Zool. Hung., 5: 277-285.
1969.

A magyarországi Duna-szakasz általános hidrológiai jellemzése után a szerző részletesen elemzi a 343 km hosszú szakasz (11 mintavételi pontról származó 33 szediment minta alapján) bentikus *Chironomidae* együtteseit. A GNV által érintett szakaszra esnek a Gönyű, Komárom, Zebegény, Alsógöd, Lupa-sziget mintavételi pontok. A társulások összetétele mellett a vízjárásra, víz hőmérsékletre és az alzat jellegére utaló adatok egészítik ki a tanulmányt.

O.N.

324. Berczik, Á.

Die Chironomiden in der Uferregion des ungarischen Donauabschnittes.
Danub. Hung. L.
Opusc. Zool. Budapest, 9: 249-254.
1969.

A litorális zóna *Chironomida* faunájának alakulása a Rajka-Gönyű, Gönyű-Budapest és a Budapest-Mohács szakaszokon az 1958-tól - 1961-ig gyűjtött anyag alapján. A 46 mintavételi hely közül 9 esik a szigetközi Duna-szakaszra: Rajka (1848 fkm), Dunakiliti (1841 fkm), Fácán-sziget (1830 fkm), Dunaremete (1825 fkm), Lipót (1824 fkm), Ásványráró (1819 fkm), Szap (1810 fkm), Medvei-híd (1806 fkm), Nagybajcs (1802 fkm). Hidrológiai szakaszjellemzés; vízállás és víz hőmérséklet adatok a mintavételek időpontjában; szakaszonkénti, mintavételi pontonkénti fajlisták.

O.N.

325. Berczik, Á.

Die Chironomiden und ihre Lebenstätten auf dem ungarischen Donauabschnitt.
Limnologica, 8: 61-71.

1971.

A 417 km-es magyar Duna-szakasz *Chironomida* fajainak biotóponkénti (bentális régió, úszó pontonok élőbevonata, litorális zóna) megoszlása, az 1961-1966-os periódusból és 46 mintavételi helyről származó minta alapján.

Hidrológiai szakaszjellemzés, biotópok részletes leírása, tipizálása.

O.N.

326. Berezky, M. Cs.

Untersuchungen über die Protozoenfauna der Donau bei Alsógöd (Ungarn). Danub. Hung. LII.

Opusc. Zool. Budapest, 9: 87-97.

1969.

Az 1966 augusztusától 1968 márciusáig Gödnél gyűjtött mintából 70 *Ciliata* és *Testacea* faj került elő. Az indikátor fajok segítségével megállapították, hogy a Duna vize oligo-bétamezoszaprób minőségű volt.

O.N./Cs.F.

327. Berezky, M. Cs.

Einfluss der Wassertemperatur auf die Gestaltung der Ciliatenfauna im Donauabschnitt bei Alsógöd, Danub. Hung. LVI.

Ann. Univ. Sci. Budapest, Sect. Biol., 13: 291-294.

1971.

Kilenc kozmopolita *Ciliata* faj dunai éves megjelenését vizsgálták. Megállapították, hogy évszakos mennyiségi változásait a hőmérsékleti viszonyok is befolyásolják.

O.N./Cs.F.

328. Berezky, M. Cs.

A szentendrei és váci Duna-ág csillós egysejtűinek vizsgálata.

Hidrol. Közl., 52:214-217.

1972.

A szentendrei és váci Duna-ágot vizsgálták 1970-ben kéthetenkénti gyakorisággal. Megállapították, hogy a folyó ezen szakaszán, a biológiailag kissé szennyezett vízjelleg dominál, de helyi szennyezőhatás miatt az általános szaprobionta fajok gyarapodása a kedvezőtlen vízminőség változás lehetőségét előre jelzi.

O.N./Cs.F.

329. Berezky, M. Cs.

A Duna magyarországi szakaszának csillós egysejtű faunája és annak szerepe.

a Duna 27 domináns *Ciliata* fajának ökológiai spektrumát mutatja be a tanulmány összehasonlítva más szerzők más biotópokból mért eredményeivel.

O.N./Cs.F.

333. Bereczky, M. Cs.

Az áramlási sebesség és a vízállás változásának hatása a Duna planktoni *Ciliata*-populációjának alakulására. Danub. Hung. LXXVI. Allattani Közl., 62: 15-21. 1975.

A 2 m sec⁻¹ alatti áramlási sebesség nem akadályozza a planktoni protisztákat abban, hogy a mediális régióban táplálkozni és szaporodni tudjanak. Lényegében a 2 m sec⁻¹ feletti áramlási sebességnél sem a "gyorsaság" a limitáló tényező, hanem a több durva szemcsés hordalék, ami a finom plazmát tönkreteszi. Az évszakra jellemző állomány a főágban akkor kezd kialakulni, amikor az árvíz után apadáskor a vízállás lecsökken kb. 300 cm-re. A ripális és mediális régióban más-más összetételű fauna alakul ki.

O.N./Cs.F.

334. Bereczky, M. Cs.

Kurzfristige Untersuchungen über die Auswirkung des abnehmenden Donauwasserstandes auf die planktische Ciliaten-population und die Gestaltung ihrer saprobiologischen Verhältnisse. Danub. Hung. LXXXII. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 18: 179-188. 1976-1977.

A planktoni *Ciliata* populáció napszakos elterjedését vizsgálták Gödnél 24 órán keresztül 4 óránként, majd 6 napon keresztül reggel 8^h és este 8^h-kor. Keresztszelvényben, egyidejűleg, kémiai analíziseket is végeztek. A jobb és balparton, valamint a sodorvonalban mért eredmények bár különböznek egymástól, nem mondhatók jelentősnek. Meglepőnek látszik az a tény, hogy reggel 8 h-kor mindig szignifikánsan abundásabb volt az állomány, mint este.

O.N./Cs.F.

335. Bereczky, M. Cs.

Die ökologische Charakterisierung einiger Ciliatenorganismen des ungarischen Donauabschnittes. Danub. Hung. LXXXI. 2. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 18-19: 157-177. 1976-1977.

A Duna 21 karakter fajának ökológiai spektrumát (8 faktorra) mutatja be a tanulmány összehasonlítva más szerzők más biotópokból mért eredményeivel.

O.N./Cs.F.

Göd, 1-193. MTA Könyvtár.
1972.

A kandidátusi disszertáció 6 fő és 14 alfejezete az 1966 és 1971 között Gödnél és a Duna 29 egyéb térségében vett minták feldolgozása során kapott eredményeikről számol be. A fejezetek a történeti áttekintésről, módszerekről, planktoni vizsgálati eredményekről, szaprobiológiai analízisekről, stb. tájékoztatnak. (A disszertációnak számos részlete dolgozatban megjelent.).

O.N./Cs.F.

330. Berczky, M. Cs.

Kennzeichnung der saprobiologischen Verhältnisse des Donauabschnittes bei Budapest und unterhalb von Budapest durch bioindikative Ziliaten. 16. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 6. 1973.

Budapestnél és Budafok alatt vizsgálták a Duna vízminőségét *Ciliata* indikátor fajok segítségével. Korábbi - Budapest feletti - eredményeket is figyelembe véve megállapították, hogy Magyarországra rosszabb vízminőséggel érkezik a Duna, mint amely Jugoszlávia felé elhagyja az országot.

O.N./Cs.F.

331. Berczky, M. Cs.

Die Auswirkung der Wasserstandabnahme auf dieäplanktische Ziliatenpopulation und die Gestaltung ihrer saprobiologischen Verhältnisse auf Grund und kurzfristigen Untersuchungen an der Donau. 18. Arbeitstagung der IAD. Regensburg. Wissenschaftliche Kurzreferate, 163-180. 1975.

A vizsgálati eredmények szerint a csökkenő vízállás csökkenti a fajszámot, jelentősége az egyedszám alakulásában rövid periódus alatt viszonylag csekély.

A napszakos (reggel 8^h és este 8^h) felmérések szerint reggel nagyobb a populációk abundanciája, mint este, de a mennyiségi viszonyok változása ellenére a szaprobiológiai karakter változatlan marad.

O.N./Cs.F.

332. Berczky, M. Cs.

Die ökologische Charakterisierung einiger Ciliatenorganismen des ungarischen Donau-abschnittes. Danub. Hung. LXXIII. 1. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 17: 123-136. 1975.

336. Berczky, Cs. M.

Kennzeichnung der saprobiologischen Verhältnisse des oberen ungarischen Donauabschnittes mit Hilfe von Protozoen als Indikatoren. Opusc. zool. Budapest, 14: 55-66. 1977.

Három szigetközi lelőhelyről (Dunaremete, Ásványráró, Medve) mutatott ki 55 fajt. Muhits (1955) eredményeivel ellentétben a bécsi és a pozsonyi szennyvizek hatását ki tudta mutatni még Dunaremeténél, alföldi és poliszaprób szervezetek dominálnak. Hasonlóak a viszonyok Ásványráró és Medve környékén is.

F.L.

337. Berczky, M. Cs.

Kennzeichnung der saprobiologischen Verhältnisse des oberen ungarischen Donauabschnittes mit Hilfe von Protozoen als Indikatoren. Danub. Hung. XLIV. Opusc. Zool. Budapest, 14: 55-66. 1977.

A Felső-Duna (Dunaremete-Ásványráró-Medve ill. Gönyű-Szob) szakaszainak szaprobiológiai jellemzése a *Protozoák* faj és egyedszám vizsgálata alapján (1971. V., VII., X. hónap). Mintavételi hely szerinti fajlisták, hossz-szelvénybeli fajszám megoszlás és szaprobiológiai jellemzés csillagdiagrammal való ábrázolásban. Összehasonlító értékelés más Duna-szakaszokkal.

O.N.

338. Berczky, M. Cs.

Gestaltung der Ciliata- und Testacea-Populationen der Donau unter der Einwirkung des Flussregimes und der Wasserkunstabauten zwischen Vác und Göd. Danub. Hung. LXXXIX. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 20-21: 205-227. 1978-1979.

Vác (1678 fkm) - Göd (1669 fkm) között öt kereszt-szelvényben különböző vízállásnál figyelték az egysejtű állomány változását. A vízkormányzás céljából beépített sarkantyúk mögött a folyásiránnyal ellentétes oldalon gyakran alakulnak ki lenitikus csendes vízterületek. Ha két sarkantyú közel van egymáshoz, a közöttük lelassult vízmozgás kedvez a populációk fejlődésének, az így kialakult állományt azonban már a legkisebb vízszintemelkedés is kimossa. A beépített műtárgyaktól függetlenül a "természetes" állapotú kereszt-szelvényekben sokszor a szennyező anyagok feldúsulása okoz változást (ld. Égető-sziget). Minél alacsonyabb a vízállás, annál inkább mozaikos megoszlású karaktereket mutatnak a cönológiai paraméterek. A mozaikos jelleg az egyedszám vonatkozásában kifejezettebb.

O.N./Cs.F.

339. Berezky, M. Cs.

Vergleichende Untersuchungen über die Gestaltung der im Plankton vorkommenden Testaceen im Haupt- und Nebenarm der Donau bei Göd (Stromkm 1669). Danub. Hung. XC.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 20-21: 229-236.
1978-1979.

Nagy folyók *Testacea* állományáról még kevesebb ismeretanyaggal rendelkezünk, mint a *Ciliátákról*. Megnézték, hogy a héjak struktúrája szerint differenciálódás mutatkozik-e vertikumban, mivel ez a jelenség ismeretes tavakban: a mélységi fajok "nehéz" héjúak, a planktoniak "könnyűek".

A főágban a legcsekélyebb tavi hasonlóságra utaló jeleket sem találtak. A *Testaceák* a Duna nyíltvizében akcesszórius elemek. Az, hogy a *Testacea* populációk szegényesek azzal magyarázható, hogy többnyire oligoszaprobionta, azaz tisztavíz kedvelő szervezetek, valamint táplálékfelvételi módjuk ("legelés") köti őket az annak megfelelő habitátokhoz.

O.N./Cs.F.

340. Berezky, M. Cs.

Faunistische, ökologische, saprobiologische Untersuchungen an den Ciliaten aus dem ungarischen Donauabschnitt (1966-76).
19. Arbeitstagung der IAD. Sofia. Wissenschaftliche Kurzreferate, 235-238.
1979.

A Rajka-Mohács közötti Duna-szakasz 29 mintavételi helyről származó, mintegy 1500 minta alapján való értékelése a *Ciliáták* faunisztikai, ökológiai és szaprobiológiai szerepén keresztül. Az 1966-1967 közötti időszakból 190 *Ciliata* faj került elő. Autökológiai adatok, folyószakasz szaprobiológiai besorolása, bioindikáció.

O.N.

341. Berezky, M. Cs.

Vergleichende Untersuchungen über die Gestaltung der in Plankton vorkommenden Testaceen im Haupt- und Nebenarm der Donau bei Göd (Stromkm 1669).
21. Arbeitstagung der IAD. Novi Sad. Wissenschaftliche Kurzreferate, 159-170.
1979.

1976 márciustól - novemberig kéthetente vettek mintákat a Duna fő és mellékágából Gödnél. Egyidejűleg néhány vízkémiai paramétert is vizsgáltak. A főágban 24, a mellékágban 18 fajt találtak. Az egyedszám mindkét biotópban nyáron a legmagasabb. Euplanktonikus fajok csak a mellékágban fordultak elő, nyáron a lefűződött mellékágban.

O.N./Cs.F.

342. Bereczky, M. Cs.

Cönologische Untersuchungen über die Thekamöbenfauna der Donau.
24. Arbeitstagung der IAD. Szentendre. Wissenschaftliche Kurzfererate,
73-76.
1984.

A Duna *Testacea* faunájának mélységi elterjedését vizsgálták Gödnél. Az alacsony diverzitású (H) és viszonylag egyenletes eloszlású (E) héjas amóba állománya nem mutat rétegződésre utaló megoszlást sem faj, sem egyedszám tekintetében Gödnél egyetlen évszakban sem.

O.N./Cs.F.

343. Bereczky, M. Cs.

Übereinstimmung und Unterschiede bei den Rhein und in der Donau lebenden Ciliaten.
26. Arbeitstagung der IAD. Passau. Wissenschaftliche Kurzreferate, 335-338.
1987.

Azonos módszerrel és azonos időpontban vettek protozoológiai vizsgálat céljából planktonmintákat a Dunából és a Rajnából 1983-ban. Mindkét folyónak gazdag az egysejtű állománya. A két folyóban fellelt 141 *Ciliata* fajból 76 mindkettőben előfordult, az azonos napon vett mintáknak mégis csupán 0.22 és 0.04 volt a hasonlósági indexe (fajok alapján) Sörensen szerint. A folyók egyedisége vitathatatlan.

O.N./Cs.F.

344. Bereczky, M. Cs.

A Duna magyarországi felső szakaszának szaprobiológiai jellemzése egysejtű indikátor szervezetekkel.
In: T. Dvihally Zs. (szerk.): A kisalföldi Duna-szakasz ökológiája. VEAB Kiadvány, 126-147.
1987.

A szigetközi Duna főágában Dunaremete (1825 fkm), Ásványráró (1820 fkm), Medve (1805) és az Ásványrárói-mellékágrendszerben (9 helyen) 1971-ben, 1975-1976-ban 1979-1980-ban és 1984-ben (évszakosan is) gyűjtött planktonikus egysejtűek minőségi és mennyiségi vizsgálata, szaprobiológiai szempontok szerinti értékelése.

A főágra a bétamezoszaprób, kevésbé szennyezett felszínű vízjelleg dominál. A mellékágban a főágból származó egysejtű állomány jelentősen megnövekszik (maximálisan 6-szorosára) és a duzzasztott vizekre jellemző fajok jelennek meg.

O.N.

345. Bereczky, M. Cs.

Interspecific relationship of some *Suctorina* species in the Danube.

Arch. Protistenk., 138: 251-255.
1990.

Nyáron Gödnél mesterséges alzaton vetikális elterjedésben vizsgálták a bevonatlakó *Suctoría* fajok interspecifikus asszociáltságát. Megállapították, hogy a bevonat fajösszetétele a víztest fajkészletétől (pool) függ. A különböző folyamatok, melyek a bevonat fejlődését irányítják (predáció, kompetíció, stb.) azon faj egyedei között mennek végbe, amelyek a fajkészletből a szubsztrátumon meg tudnak telepedni. A *Suctoría* fajok többsége béta-mezoszaprób volt.

O.N./Cs.F.

346. Berezky, M. Cs.

Planktonikus *Ciliáták* táplálkozási spektrumának évszakos változása a Szigetköz cikorai mellékágrendszerében.

Szegedi Ökológus Napok. 24. Tiszakutató Ankét. Előadáskivonatok, 7.
1993.

Az áramló víz mozgás-megszűnése következtében az eredetileg fitofág protiszta állomány átalakult bakterio-fitofág dominanciájú állománnyá.

O.N./Cs.F.

347. Berezky, M. Cs. - Gulyás P.

Zooplanktonuntersuchungen in einem Nebenarm der Donau im Bereich der kleinen Schüttinsel bei Ásványráró. I. Die Arten und quantitative Zusammensetzung der Zooplankton-Gemeinschaften, Wertung der Diversität und Saprobität.

25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 279-283.
1985.

1984. szeptember 6. és október 24. között az Ásványrárói-mellékágban (9 ponton) végzett zooplankton vizsgálsorozat. 141 faj; (*Amoeba*:2; *Testacea*:10; *Heliozoa*:1; *Ciliata*:80; *Suctoría*:27; *Rotatoria*:27; *Cladocera*:15; *Copepoda*:5).

Főág-mellékág összehasonlítás a *Rotatoriák* abundancia viszonyai alapján, szaprobitás, hasonlósági indexek, cluster-analízis, tér-idő eloszlás.

O.N.

348. Berezky, M. Cs. - Nosek, J. N.

Structural investigations of periphytic protozoan communities in three layers of the Danube River. III. Analysis of the Saprobity relations. Danub. Hung. CVII.

In: Berezky, M. Cs.: Advances in Protozoological Research. Symp. Biol. Hung., 33: 217-224.

1986.

Amikor a Duna rétegződése kimutatható, a különböző rétegek elkülönülnek a szaprobitási fok szerint is. Az elkülönülésben mutatkozó minőségi különbség azonban nem mindig ugyanarra a rétegre jellemző: 1979-ben a fenékközeli, 1980-ban a felszíni réteg mutatott jobb vízminőséget. A bevonatban a kölcsönhatás szignifikanciája arra utal, hogy a két tényező, a mélység és az expozíciós időtartam nem függenek egymástól, azaz a rétegek közötti eltérés, a sztratifikáció, a bevonat fejlettségétől függ, és korai állapotban nem jelentkezik. A bevonat állományának összetétele évszakonként változik. Megállapították azt is, hogy a bevonat mindig rosszabb vízminőséget jelez, mint a plankton.

O.N./Cs.F.

349. Berczky, M. Cs. - Nosek, J. N.

Miliőspektrum vizsgálatok dunai *Ciliata* populációkban.

I. Magyar Ökológus Kongresszus. Budapest. Előadáskivonatok és poszterösszefoglalók, 31. 1988.

A tágtúrású fajok vizsgálata során megállapították, hogy a Dunán nem lehet ún. optimális miliőspektrum szakaszt megfigyelni, mivel laboratóriumi körülmények között sokkal tágabb tartományokat lehet előállítani, mint ami a Dunában megfigyelhető természetes körülmények között (Gödnél).

O.N./Cs.F.

350. Berczky, M. Cs. - Nosek, J. N.

Niche studies on some protozoa species on the Danube river (Hungary, Europe).

VIII. Internat. Congr. of Protozoology. Japan. Abstracts, 100. 1989.

A Hutchinsoni koncepcióra alapozott gödi tanulmányokhoz négy különböző vízjárású év adatsorát használták fel. A szelekció biztosította a vízhozam változások előfordulásának lehető legszélesebb tartományát. A legnagyobb niche szélesség jellemezte a következő fajokat, amelyek egyben a legáltalánosabbak is a Dunában: *Carchesium polypinum* a vízhozam tengelyen, *Stentor polymorphus* a hőmérséklet tengelyen, *Vorticella convallaria* az ammónia tengelyen.

O.N./Cs.F.

351. Berczky, M. Cs. - Nosek, J. N.

The influence of nine ecological factors on the abundance of different ciliated protozoa in the Danube river.

2nd. Int. Conf. of Hungary on Protozoology. In: "Current Problems in Protozoan Ecology". Abstracts, 13. 1991.

A leggyakoribb 30 *Ciliata* faj populációinak változását kísérték figyelemmel 9 fizikai-kémiai-ökológiai faktorra összefüggésben, Göd térségében.

O.N./Cs.F.

352. Berczky, M. Cs. - Nosek, J. N.

Distribution of Ciliated Protozoa in the River Danube.
European Journal of Protistology, 28.3. 1st European Congress of
Protozoology. Bulmershe Campus. Univ. of Reading. Abstracts, 332.
1992.

A két évtizede vizsgált egysejtű állomány évszakos aspektus változásait mutatják be szerzők, valamint néhány fizikai, kémiai jellemzőt, amelyeknek változásai pozitív korrelációban vannak a *Ciliata* állományok változásaival a gödi Duna-szakaszon.

O.N./Cs.F.

353. Berczky, M. Cs. - Nosek, J. N.

Protozoológiai vizsgálatok Szob 1707 fkm, Göd 1669 fkm és Lórév 1559 fkm térségében.
XXXIV. Hidrobiológus Napok. Tihany. ("Az áramló vizek kutatása").
Program és Előadáskivonatok, 12-17.
1992.

A begyűjtött mintákból 317 egysejtű fajt határoztak meg. Meglepően magas volt a *Testaceák* aránya. Az egyedszámban mérhető minimum és maximum értékek jelentősen eltávolodtak egymástól. Ez a jelenség és az abundáns *Testacea* állomány az osztrák Duna-szakasz belépcsőzésének tudható be.

O.N./Cs.F.

354. Berczky, M. Cs. - Nosek, J. N.

The Influence of Ecological Factors on the Abundance of Different Ciliated Protozoa populations in the Danube River. I. Investigation of the Ecological Amplitude.
Acta Protozoologica, 32: 1-16.
1993.

Különböző hidrológiai vízjárású évek során nyert adatok alapján annak a 30 *Ciliata* fajnak az ökológiai amplitúdóját vizsgálták Gödnél, amelyek legalább 10 % relatív gyakorisággal jelentek meg 4 év alatt (1981-, 1985-, 1986-, 1987-ben).

Nem találtak olyan paramétert, amelyet abszolút gátló faktornak lehetne tekinteni a nevezett fajok elterjedése szempontjából, vagyis a Duna megfelelő miliőt biztosít életvitelükhöz. Az állományképző kapacitás szempontjából tehát nem az egyedi tényezők, hanem azok kölcsönhatása látszik döntőnek. A fajok többsége toleranciát mutatott a víz áramlására, hőmérsékletére, a pH-ra és az oldott oxigén tartalomra. A fajok egy másik része ugyanakkor olyan faktorra szemben toleráns, amelyet antropogén

hatások létét feltételezték, mint pl. az oxigénigény, az ammónium és két különböző típusú baktérium populáció.

O.N./Cs.F.

355. Berczky, M. Cs. - Nosek, J. N.

Protozoological Investigations in the Side-Arm System "Szigetköz" of the River Danube.

IX. Int. Cong. of Protozoology. Berlin. Abstracts, 11.
1993.

A különböző biotópok fajösszetétele változatos és gazdag. A főág különböző biotópjait, teljes szeparálás után, azok fajösszetételével lehet jellemezni. A szaprobiológiai körülmények elemzése demonstrálta, hogy csökkenő áramlási sebességgel növekszik az autochton szerves anyag mennyisége.

O.N./Cs.F.

356. Berczky, M. Cs. - Nosek, J. N.

Composition and Feeding spektrum of Protozoa in the River Danube, in particular of the planktonic *Ciliata*.

Limnologica, (under publication)
1994.

A Duna mediális térségében euplanktonikus Ciliáták képezik a domináns fajcsoportot a protisza állományon belül. Az egysejtű fajok elterjedésében minden más ökológiai faktort megelőzve a táplálékkínálat a meghatározó. Szob, Göd és Lórév térségében *Ciliata* indikátor fajok százalékos abundanciája alapján Szob bizonyult a legszennyezettebbnek (alfa-bétamezoszaprób).

O.N./Cs.F.

357. Berczky, M. Cs. - Oertel, N. - Nosek, J. N.

Examination-series of Protozoa colonization on artificial substrates at three layers of River Danube.

Progress in Protozoology. VI. International Congress of Protozoology. Warszawa. Abstracts, 24.
1981.

Szubsztrátként fémkosárba helyezett bevonat nélküli és zselatinnal bevont üveglapokat exponáltak. Az eredmények értékeléséhez különböző statisztikai módszereket - pl. MANOVA, görbe illesztés, path és cluster analízis - használtak. A zselatinnal bevont üveglemezeken a közösség fejlődése gyorsabbnak tűnt, később a különbségek kiegyenlítődték. A közösség szesszilis részének növekedése intenzívebb volt, mint a mobilisé.

O.N./Cs.F.

358. Berczky, M. Cs. - Oertel, N. - Nosek, J. N.

Die tiefenabhängige Entwicklung des Protozoenaufwuchses auf künstlichem Substrat in der Donau. I. Die Frage der Tiefenschichtung. Danub. Hung. CII. Arch. f. Hydrobiol. Suppl., 68: 37-62. 1983.

A potamoökológiának régen vitatott kérdése, hogy lehetséges-e bizonyos áramlási sebesség mellett a folyó vízében vertikális rétegződés kialakulása. Ezt a kérdést bevonatképző és planktoni egysejtű állományokon egyaránt tanulmányozták. A bevonatvizsgálatokat tavasszal, nyáron és ősszel 32-32 napig végezték, s a rendszeres planktonvételeket ezzel egyeztetették. A biológiai paramétereken kívül 3 mélységi rétegből vizsgálták a fizikai-kémiai-ökológiai faktorokat is.

A három mélységben Gödön végzett mérések hamarosan ráirányították a figyelmet a rétegződés létére, amelyet folyóvízzel kapcsolatosan eddig az irodalom általában lehetetlennek tartott.

O.N./Cs.F.

359. Berczky, M. Cs. - Oertel, N. - Nosek, J. N.

Structural investigations of periphytic protozoan communities in three layers of the Danube River. I. The question of stratification. In: Wetzel, R.G. (ed.): Periphyton of Freshwater Ecosystems. Developments in Hydrobiology, 17. Dr. W. Junk, The Hague. 49-57. 1983.

A folyóvízi rétegződés lehetőségre vonatkozó vizsgálatok során megállapítást nyert, hogy mind a fizikai-kémiai paraméterek, mind a plankton és bevonatképző protozoa állomány esetenként rétegződést mutat. Az élőbevonat állomány-paraméterei alapján a felszínközeli réteg kevésbé stabil, s ezért kedvezőtlenebb életkörülményeket biztosít a bevonat protozoa állományának, mint amilyen az a fenékközeli régióban kimutatható volt.

O.N./Cs. F.

360. Bertalan, O.

1986. évi jelentés a Bős-Nagymarosi Vízlépcső hatásterületére eső vizek halfaunájának megfigyeléséről. MGESZV. Győr. Kézirat, 1-26. 1986.

A számítástechnikát is alkalmazó helyzetfeltárásból kiderült, hogy a szigetközi vízrendszer kedvező feltételeket biztosít a halfauna számára. Az országhatáron kívüli dunai kultúrbeavatkozások a természetes szaporodás helyeinek részbeni elvesztését eredményezik. Ezzel szemben egyes halfajok fogási mennyiségének növekedése a vízszennyezettség mérséklődését jelzi. Néhány halfaj (pl. csuka) előfordulási gyakorisága csökkenést mutat. A keszegfélék előretörése miatt a haltermelés

minősége összességében romlik. A halgazdálkodás intenzifikálása, a mesterséges ivadékpótlás fokozása, a halászati technológia fejlesztése miatt a dunai halállomány fiatalodik. Meg kell fontolni a bizonyos mértékű fajtaváltásra (busa, amur), valamint a nemes fajok mesterséges szaporításának a megvalósítására történő felkészülést.

O.N./G.P.

361. Binder, J. - Turi Nagy, J.

A Bős-Nagymaros Vízlépcsőrendszer hatása a Duna vízminőségére.
Hidrol. Közl., 70: 62-64.
1990.

A Duna vízminősége a külső szennyvíz bevezetések miatt 1980-ig fokozatosan romlott. Ekkortól érződik a megépített tisztítóművek hatása. A tervezett tározóban (Hrusov-Körtvélyes) lassul a vízmozgás, de gyorsul az oxigén felvétel. Kiülepedés miatti feltöltődés csak időszakos lesz. Az új mikrobiológiai közeget és annak hatását még nem ismerjük. A változásokat az érkező vizek minősége és a tisztítók építése is befolyásolja. Ezért az állandó rendszeres megfigyelőhálózat kiépítése szükséges.

O.N./B.Á./S.

362. Boros, M.

A "Szigetköz jövője"-ről.
ÖKO, 3: 10-12.
1992.

A Szigetköz élőhelyeinek ökológiai szempontú elemzése. A térség vízellátásának problémái.
A Szigetköz jövője, a szárazodás várható hatásai.

O.N./B.Á.

363. Bothár, A.

Beiträge zur Kenntnis der Weichtierfauna der ungarischen Donau. Danub. Hung. XXXVI.
Opusc. Zool. Budapest, 6: 93-107.
1966.

A magyar Duna-szakasz puhatestűinek (*Mollusca*, *Lamellibranchiata*) faunisztikai feltérképezése Rajka és Mohács között, 33 mintavételi pont alapján.
Szigetköz: Dunaremete (1825 fkm), Medve (1806 fkm), Nagybajcs (1802 fkm). Mosoni-Duna (12 pont): zsilip, Rajka, Dunakiliti-híd, Feketeerdő-híd, Halászi-híd, Lajta-torkolat, Mosonmagyaróvár, Máriakálnok, Magyarakimle, Lickópuszta, Zselye, Vének. 31 faj előfordulási listája, rendszertani és ökológiai besorolása.

O.N.

364. Bothár, A.

Untersuchungen des Donauplanktons an Entomostraca während der grossen Überschwemmung in Jahre 1965. Danub. Hung. XLVIII. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 9-10: 87-98. 1968.

1965 júliusában, az árvíz idején medréből kilépett Duna elöntötte árterületét és a magasabban fekvő mélyedéseket is. A cikk az 1669 fkm-nél, Gödnél elemzi az elöntött terület *Crustacea* faunáját, amely faji összetételében és egyedszámában alapvetően eltért a Dunáétól. Az árvíz visszavonulásakor a Dunában naponként változott a *Crustacea* fauna összetétele és az egyedszámok is erősen fluktuáltak.

O.N./A.J.

365. Bothár, A.

Plankton- und Benthos-Untersuchungen im Nebenarm der Donau bei Göd in Zeitraum von 1956-1967.

14. Arbeitstugung der IAD. Wien. Wissenschaftliche Kurzreferate, 6. 1971.

1965-67-ben 7-10 napos gyakorisággal történtek mintavételek a nyíltvízből és az üledékből a *Crustacea*, *Chironomida* és *Oligochaeta fauna* vizsgálata céljából alacsony, közepes és magas vízállású időszakokban. A vegetációs periódusban, tartós alacsony vízállású időszakokban a mellékágakban állóvíz jellegű állapotok alakulnak ki, amelyek gazdag fauna kialakulását teszik lehetővé. A mellék és főág vízjárás befolyásolta dinamikus kapcsolata döntő a folyóvízi élet szempontjából.

O.N./A.J.

366. Bothár, A.

Hydrobiologische Untersuchungen im Nebenarm der Donau bei Göd. Danub. Hung. LXII.

Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 13: 9-23. 1972.

1965-67-ben 7-10 napos gyakorisággal történtek mintavételek a nyíltvízből és az üledékből a *Crustacea*, *Chironomida* és *Oligochaeta fauna* vizsgálata céljából alacsony, közepes és magas vízállású időszakokban. A vegetációs periódusban, tartós alacsony vízállású időszakokban a mellékágakban állóvíz jellegű állapotok alakulnak ki, melyek gazdag fauna kialakulását teszik lehetővé. A mellék és főág vízjárás befolyásolta dinamikus kapcsolata döntő a folyóvízi élet szempontjából.

O.N./A.J.

367. Bothár, A.

Horizontale Planktonuntersuchungen an der Donau von Rajka bis Turnu Severin (Stromkm 1850-93). Danub. Hung. LXVIII.

Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 16: 157-162.
1974.

Az 1971. július 19-25 között Rajka és Turnu Severin között lebonyolított hajóút planktonvizsgálatából, 36 mintavételi helyről előkerült *Cladocera* és *Copepoda* fajok minőségi és mennyiségi elemzése kerül bemutatásra táblázatos formában. Ezt egészíti ki a *Crustacea* plankton hossz-szelvénybeli százalékos megoszlása is.

O.N.

368. Bothár, A.

Die Änderungen der Crustacea-Gemeinschaften des Planktons aufgrund der im Donauabschnitt von Göd, (Stromkm. 1669) durchgeführten Untersuchungen. Danub. Hung. LXXVIII.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 17: 137-146.
1975.

1965-1967 és 1971-1973 közötti hetenkénti vizsgálatok eredményeit foglalja össze, figyelembe véve a különböző vízjárású éveket. Az előkerült 71 *Crustacea* faj előfordulási gyakorisága szerint 3 csoportba osztható. A rákok évi mennyiségi eloszlása általában kétcsúcsú görbével írható le. Extrém nagy árvíz (1965) az árterületekkel való tartós kapcsolat következtében, egyedszám-növekedést és faji összetétel-változást okozott.

O.N./A.J.

369. Bothár, A.

Crustacea-Planktonuntersuchungen im Donauabschnitt zwischen Szob und Nagymaros. Danub. Hung. LXXXVIII.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 20-21: 249-259.
1978-1979.

Az 50 km hosszú Duna-szakasz három helyéről történt mintavétel (1707, 1695, 1656 fkm), sodorvonalból, a jobb és bal partról, havonkénti gyakorisággal. 25 *Cladocera* és 14 *Copepoda* fajt regisztráltunk.

Maximális egyedszámok májusban alakultak ki. A viszonylag rövid szakaszon a rákok hossz-szelvénymenti eloszlásában lényeges különbség nem volt.

A partközeli mintákban gyakoribb volt a nagyobb egyedszám, az adult egyedek aránya és a peteszám, mint a folyó közepén, mely a természetes partszakaszok jelentőségére utal.

O.N./A.J.

370. Bothár, A.

Tiefabhängige Verteilung der planktonischer Crustaceen in 1980-81.
23. Arbeitstagung der IAD. Wien. Wissenschaftliche Kurzreferate, 120-124.
1982.

1981-1982, Göd (1669 fkm), hetenkénti mintavétel. A felszínről és az alzat közeléből vett minták alapján értékelhető különbségek állapíthatók meg a két vízréteg között. Főleg hosszantartó közepes és alacsony vízjárású időszakokban az alsó vízrétegekben nagyobb egyedszámú rák együttesek fordulnak elő.

O.N./A.J.

371. Bothár, A.

Die qualitative und quantitative Verbreitung der planktonischen Crustaceen in ungarischen Donauabschnitt von 1965-1985.

25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 283-286.

1985.

1965-1985, Göd (1669 fkm), hetenkénti mintavétel. 78 *Crustacea* taxon jelenlétét határozták meg. Megállapították, hogy 20 év alatt a faji összetételben bekövetkezett változások, valamint az egyedszámnak - elsősorban a 80-as években - történő erőteljes növekedése a Duna eutrofizálódására vezethető vissza.

A rákegyüttesek évi mennyiségi eloszlását és faji összetételét főleg az aktuális hidrológiai viszonyok és a hőmérséklet szabályozza.

O.N./A.J.

372. Bothár, A.

Population dynamics and estimation of production in *Bosmina longirostris* (O.F. Müller) in the River Danube.

Hydrobiologia, 140: 97-104.

1986.

1981-82-ben, hetenkénti mintavétellel vizsgálták a *Bosmina longirostris* populáció dinamikáját.

Allóvízre kidolgozott másodlagos produkciót becslő módszert adaptáltak folyóvízi körülményekre.

A Dunában, összehasonlítva a tavakkal, kisebb állomány és produkció értékeket kaptak, míg a fekunditás és a P/B értékek nagyobbak, a turnover ideje rövidebb volt.

O.N./A.J.

373. Bothár, A.

Produktionsschätzung von *Acanthocyclops robustus* (G.O.Sars) in der Donau.

26. Arbeitstagung der IAD. Passau. Wissenschaftliche Kurzreferate, 339-343.

1987.

1982-ben Gödnél (1669 fkm) hetenkénti- napenkénti mintavételből a "growth lincrement summation" módszerével, ezt laboratóriumban végzett fejlődési vizsgálatokkal kiegészítve, végezték el a produkcióbecslést. A

teljes produkció több mint 50 %-át, a copepodit produkció alkotja. A tojásprodukció nagyon kicsi (7 %), melynek fő oka az adult nőstények nagy mortalitása. *Cladocerákkal* összehasonlítva, a *Copepodák* produktivitása a folyóvízben kisebb, elsősorban hosszabb egyedfejlődési idejük miatt.

O.N./A.J.

374. Bothár, A.

The estimation of production and mortality of *Bosmina longirostris* (O.F. Müller) in the River Danube.
Hydrobiologia, 145: 285-291.
1987.

1982-ben hetenkénti-napenkénti mintavételből becsülték Gödnél (1669 fkm) a *Bosmina longirostris* megtermelt és eliminálódott biomasszáját. Kísérletet tettek az elvándorlás és mortalitás rátájának kiszámítására, figyelembe véve a folyó hidrológiai jellemzőit. A produkció és elvándorlás körülbelül azonos mértékben befolyásolja a populáció változását.

O.N./A.J.

375. Bothár, A.

Results of long-term zooplankton investigations in the River Danube, Hungary.
Verh. Internat. Verein. Limnol., 23: 1340-1343.
1988.

1965-től - 1986-ig, kéthetenkénti mintavétel. A *Crustacea* együttesek faj összetételét, nagyságát elemezték. Ismertetik a horizontális, kereszt-szelvény-menti és vertikális eloszlásra vonatkozó ismereteket. Összefoglalják a két, nagy mennyiségben előforduló faj produkciójára vonatkozó eredményeket.

Folyókban, az állóvizekre is vonatkozó általános kapcsolatok mellett, a hidrográfiai jellemzők azok, amelyek részben restrictív módon, részben transzformáció útján hatnak a közösségek összetételére, abundanciájára és produktivására. Annak a valószínűsége, hogy a Duna eutrofizációja fokozódni fog az új erómű építése következtében, tudatos környezetpolitikát sürget.

O.N./A.J.

376. Bothár, A.

Need for Scientific and Political Cooperation in the Danube Basin. Water Problems due to Economic and Political Interest.
In: Sleicher, K. (ed.): Pollution Know No Frontiers. A Reader APWPA Book. Paragon House. New York, 1-17.
1988.

A Duna általános természetföldrajzi ismertetése után szerző foglalkozik a folyóra nehezedő társadalmi hatásokkal, vízfelhasználásokkal és szennyezésekkel. Részletesen elemzi a Szigetköz egész területét is érintő

Gabcikovo-Nagymaros Project okozta jövőbeli ökológiai, vízellátási problémákat és az előrejelzésükre, elhárításukra irányuló nemzetközi erőfeszítéseket.

O.N.

377. Bothár, A. - Dvihally, Zs. - Kozma, E.

Hydrobiologische Untersuchungen im Donauabschnitt zwischen Nagymaros und Megyer (Stromkm 1695-1656). Danub. Hung. LVII. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 13:5-18. 1971.

1967-68-ban, átlagos vízállású évben, Nagymaros és Megyer között a szentendrei és váci Duna-ágban havonkénti gyakorisággal 4 mintavételi helyről vízkémiai és *Crustacea* plankton vizsgálatok történtek. A 27 *Crustacea* faj közül 3 először került elő a magyar Duna-szakaszból. Az év folyamán tapasztalt kémiai változások a hidrológiai viszonyokkal és az algák asszimilációs tevékenységével hozhatók összefüggésbe. A két ág között sem zoológiai, sem kémiai szempontból lényeges különbségek nem voltak.

O.N./A.J.

378. Bothár, A. - Kiss, K. T.

Phytoplankton and Zooplankton (*Cladocera*, *Copepoda*) relationship in the eutrophicated River Danube. Hydrobiologia, 191:165-171. 1990.

A fito- és zooplankton egyedszámának és biomasszájának, az elsődleges és másodlagos produkciónak szezonális változását vizsgálták szerzők 1981-ben a Dunában (1669 fkm), heti mintavételi gyakorisággal. A primér "gross" produkció napi átlaga $970 \text{ mg m}^{-3} \text{ d}^{-1}$, a nettó produkció $660 \text{ mg m}^{-3} \text{ d}^{-1}$ volt. A primér produkció intenzitása alapján a folyót az eu-politróftól hipertrófig terjedő kategóriába lehet sorolni. A fitoplankton és zooplankton közötti ökológiai "efficiencia" nagyon alacsony, 0.03 % volt.

O.N./A.J.

379. Bothár, A. - Ponyi, J.

Informatory investigations about qualitative and quantitative conditions of the Crustacean Plankton of the Danube section near Alsógöd (Hungary). Danub. Hung. XLVII. Annal. Biol. Tihany, 35:117-126. 1968.

1956-66-ban hetenkénti mintavétel alapján Göd (1669 fkm)-nél 55 *Crustacea* taxon jelenlétét regisztrálták. Két faj új volt a Duna faunájára, 15 faj pedig a magyar Duna-szakaszra. 5 *Crustacea* faj részletes taxonómiai analízisét is elvégezték. A faji összetételt és a mennyiségi viszonyokat

döntő módon a vízállás viszonyok befolyásolták - elsősorban az 1965. évi extrém nagy árvíz.

O.N./A.J.

380. Bothár, A. - Ráth, B.

Abundance Dynamics of Crustacean in Different Littoral Biotopes of the "Szigetköz" Side Arm System, River Danube, Hungary.
XXV- SIL International Congress. Barcelona. Abstracts, 509.
1992.

Három, a feltöltődés különböző stádiumában levő mellékág alámerült és úszó makrofiton vegetációjának változása a vízjárás hatására.
Párhuzamosan a *Caldecera*, *Copepoda* fajok biotóponkénti megoszlása a nyílt vízben, a fenék közeli és a fitális régióban.

O.N.

381. Buczkó, K. - Ács, É.

Preliminary studies on the periphytic algae in the branch-system of the Danube at Cikolasziget (Hungary).
Stud. Bot. Hung., 23:49-62.
1992.

1991-92-ben bevonatmintát elsősorban a cikolaszigeti ágrendszerben gyűjtöttek, az ásványrárói szakasról csak tájékozódó jellegű gyűjtéseket végeztek. Gyűjtöttek kisvízes periódusokban, amikor a mellékágaknak nincs összeköttetése a főággal (a zárásokon nem folyik át a víz), valamint középvíz idején, amikor a záráson már átbukik a víz.

A mintavételek során klorofill-a vizsgálatokat is végeztek, valamint mérték a pH-t, vezetőképességet, összkeménységet, vízhőmérsékletet. A bevonatot különböző típusú alzatokról gyűjtötték: hajótestről, iszapfelszínről, kőről, szubmerz makrofitonokról (nád, sás, keserűfű, iszapkányafű), faágról. Vizsgálták az alzattól és a mintavételi helytől függő fajösszetételben jelentkező különbségeket.

Az eddig feldolgozott perifiton mintákból 190 faj került elő (*Cyanophyta* 13, *Euglenophyta* 6, *Chromophyta* 88 - ebből *Bacillariophyceae* 83, *Cryptophyta* 10, *Chlorophyta* 73). A planktonból 193 faj volt a cikolaszigeti ágrendszerben, viszont más törzsenkénti megoszlásban (*Cyanophyta* 7, *Euglenophyta* 7, *Chromophyta* 68 - ebből *Bacillariophyceae* 53, *Cryptophyta* 15, *Chlorophyta* 96).

A bevonat florisztikai összetétele, fajgazdagsága, szerkezete átmenetet mutatott a folyóvízi és az állóvízi bevonatok között. Az egyes mintavételi helyek bevonatai jobban hasonlítottak egymásra, mint az azonos alzatokról gyűjtöttek. A legmeghatározóbb tényezőnek azonban az áramlás tűnik. A hasonló áramlási viszonyok között általában hasonló összetételű bevonatok alakulnak ki.

O.N./G.P.

382. Buczkó, K. - Ács, É.

Algological studies on the periphyton in the branch-system of the Danube at Cikolasziget (Hungary).
Verh. Internat. Limnol. Ver., (in print).
1993.

1991-92-ben bevonatmintát elsősorban a cikolaszigeti ágrendszerben gyűjtöttek, az ásványrári szakaszról csak tájékozódó jellegű gyűjtéseket végeztek. Gyűjtöttek kisvízes periódusokban, amikor a mellékágaknak nincs összeköttetése a főággal (a zárásokon nem folyik át a víz), valamint középvíz idején, amikor a záráson már átbukik a víz.

Az eddig feldolgozott perifiton mintákból 190 faj került elő (*Cyanophyta* 13, *Euglenophyta* 6, *Chromophyta* 88 - ebből *Bacillariophyceae* 83, *Cryptophyta* 10, *Chlorophyta* 73). A planktonból 193 faj volt a cikolaszigeti ágrendszerben, viszont más törzsenkénti megoszlásban (*Cyanophyta* 7, *Euglenophyta* 7, *Chromophyta* 68 - ebből *Bacillariophyceae* 53, *Cryptophyta* 15, *Chlorophyta* 96).

A bevonat florisztikai összetétele, fajgazdagsága, szerkezete átmenetet mutatott a folyóvízi és az állóvízi bevonatok között. Az egyes mintavételi helyek bevonatai jobban hasonlítottak egymásra, mint az azonos alzatokról gyűjtöttek. A legmeghatározóbb tényezőnek azonban az áramlás tűnik. A hasonló áramlási viszonyok között általában hasonló összetételű bevonatok alakulnak ki.

A mintavételek során klorofill-a vizsgálatokat is végeztek, valamint mérték a pH-t, vezetőképességet, összkeménységet, vízhőmérsékletet. A bevonatot különböző típusú alzatokról kaparták le: hajótestről, iszapfelszínről, kőről, szubmerz makrofitonokról (nád, sás, keserűfű, iszapkányafű), faágról. Vizsgálták az alzattól és a mintavételi helytől függő fajösszetételben jelentkező különbségeket.

O.N./G.P.

383. Csanády, M.

A felszíni vizek réz- és cinktartalma.
Hidrol. Közl., 51: 91-93.
1971.

1966-tól - 1969-ig folyt a felszíni vizek nehézfém-tartalmának a felmérése. Ezek közül első helyen a réz és cinktartalmat vizsgálták. A Duna réztartalma a határtól távolodva fokozatosan csökken. A határközeli nagy ingadozás a közeli ipari centrumok (Bécs, Pozsony) hatását jelzi. A cink tartalom eloszlása sokkal egyenletesebb volt.

O.N./B.Á.

384. Csányi, B.

Hidrobiológiai vizsgálatok a Szigetköz vizeitereiben. Makrozoobentosz.
Műhely (suppl.). MTA Földrajztudományi Kutató Intézet.
1989.

A cikk a szigetközi vizek és a vízi makroszkópikus gerinctelen élőlényegyüttes tipizálását mutatja be többváltozós módszerek (cluster-

analízis, ordináció) segítségével. A Duna, a Mosoni-Duna, az aktív hullámtéri mellékágrendszer, valamint a mentesített terület holtágai, mocsaras területei egymástól jól elkülöníthetők a makrozoobentosz együttes alapján.

O.N./G.P.

385. Csányi, B. - Németh, J. - Gulyás, P.

Vergleichende hydrobiologische Untersuchungen in dem Haupt- und in dem Nebenarm der Donau bei Ásványráró in 1984. I. Gelöster Sauerstoffgehalt und photosynthetische Sauerstoffproduktion. 25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 190-193. 1985.

1984. szeptember 5-6-án és október 23-24-én az ásványrárói mellékágrendszer több mintavételi pontján, a fito- és zooplankton vizsgálatokkal egyidőben mérték a víz oldott oxigén koncentrációjának horizontális és vertikális eloszlását, valamint a fotoszintetikus oxigéntermelés intenzitását.

Az oldott oxigén koncentráció vertikális eloszlása szerint a mellékágban három jellegzetes terület különíthető el. Az oldott oxigén koncentráció és a túltelített vígréteg vastagsága a mellékág torkolatától, annak felső lezárt vége felé haladva csökken, párhuzamosan a fitoplankton biomasszával és a víz egységnyi térfogatára vonatkoztatott a-klorofill mennyiségével. A bruttó oxigén termelés a mellékág alsó szakaszán szeptemberben 12.9, októberben 3.4 g m² nap⁻¹ volt.

O.N.

386. Daubner, I.

A dunai vízlépcsők építésének biológiai aspektusai. MTA Bio. Oszt. Közlem. 24: 57-65. 1981.

A HYDROCONSULT csehszlovákiai vízügyi tervező vállalat megrendelésére készült környezeti hatástanulmány kivonatos ismertetése. Sorra veszi a felszíni vizekben, az ártéri erdőkben és vizenyős területeken várható, nagyobb részt negatívnak ítélt változásokat, rámutat a károk csökkentésének néhány lehetőségére. Ismerteti BIOPROJEKT című hatástanulmány fejezeteit.

B.Á.

387. Dudich, E. - Lászlóffy, W.

Einige wissenschaftliche Kenntnisse über die ungarische Donaustrecke. Rotaprint. Budapest, 1-32. 1960.

Az első rész (Lászlóffy) a magyar Duna-szakasz általános és részletes hidrográfiai, fizikai-kémiai viszonyait, az árvizek és az árvízvédelem

kérdéseit, a vízügyi igazgatási rendszert és a vízügyi tudományos kutatások korabeli helyzetét tárgyalja.

A második részben (Dudich) kerül sor a Duna részletes vízkémiai elemzésére (Ásványráró, Mosoni-Duna kiemelten), valamint a Duna élővilágának, állatfajainak, élőhelyeinek, szaprobitás-viszonyának bemutatására.

Részletes térképmelléklet mutatja be pl. a Pozsony-Gönyű közötti Duna-szakasz szabályozás előtti és utáni állapotát.

O.N.

388. Dvihally, Zs.

Optikai vizsgálatok a váci Duna-ág alsógödi szakaszán. Danub. Hung. II. Hidrol. Közl., 39: 357-364. 1959.

A Duna vizének zavarossága igen változékony: a télvégi alacsony tartós vízállásnál nagyságrendekkel nagyobb, mint a tavasi kis árhullám alkalmával.

A víz szelektív fényabszorpciója csak kismértékben függ a zavarosság fokától. A potamofitoplankton amúgy is kedvezőtlen életkörülményei mellett még az asszimilációs lehetőségei is korlátozottak, mivel a spektrumnak az a része hatol a legmélyebbre, amely a fotoszintézis szempontjából hatástalan.

O.N.

389. Dvihally, Zs.

Der gelöste Schauerstoff, die Scwebestoffmenge und die Trübung im Oberflächenwasser der Donau während des Jahres 1959. Danub. Hung. XV.

Arch. f. Hydrobiol. Suppl. 27. Donauforschung, 72-84. 1962.

Az oldott oxigén tartalmat, lebegőanyagot és a turbiditást vizsgálták 1959-ben a Duna főágában és a mellékágban Gödnél (1669 fkm). Az oxigéntartalom és a vízszint kapcsolatában fordított arány volt felfedezhető. A kémiai és hőmérsékleti változások sokkal erőteljesebbek a mellékágban mint a főágban, és amikor a mellékág részlegesen lefűződik, a víz átlátszósága, a lebegőanyag szervesanyag tartalma és mennyisége növekszik a plankton-szervezetek szaporodása következtében. Diurnális változások mellett az oxigén tartalom elérheti a szupertelítettséget is.

O.N.

390. Dvihally, Zs.

Die ungarische Donaustrecke.

In: Knie, K.: Physik, Chemie, Radioaktivität und Soffhaushalt der Donau. -

In: Liepolt, R. (Red.): Limnologie der Donau 2. Stuttgart. 66-88.

1966.

A 417 km hosszú magyar Duna-szakasz főbb hidrográfiai, vízhozam viszonyainak ismertetése és a Rajka-Mohács szakasz 10 pontra vonatkoztatott részletes vízkémiai analíziseinek táblázatos összefoglalása.

O.N.

391. Dvihally, S. T.

Zum Sauerstoffgehalt und zur Primär-produktion in der Donau. Danub. Hung. XCVIII.
Arch. f. Hydrobiol. Suppl. 52. Donauforschung, 4: 350-370.
1981.

Az oldott oxigén koncentrációnak és az élő szervezetek által történt oxigén termelésnek a szerző saját mérései (magyar Duna-szakasz) és az irodalmi adatok alapján a teljes Dunára történő összefoglaló értékelése.

A hetvenes évek vége felé a korábban gyakori tútelítettség csökken ill. ritka. A primer produkció és az oldott oxigén napszakos váltakozása: lefűződött mellékág > lassan folyó mellékág > főág sorrendben csökken. A német-cseh szakaszon csökkenő primer produkció ismét emelkedik az alsóbb szakaszokon.

Primer produkció maximális értékei a felszínen, teljes víztömegre vonatkoztatva; oldott oxigén telítettség évszakos változása, évenkénti változása (1965-1979); Szigetközi Duna-szakasz, Mosoni-Duna kiemelve. A folyóparti ill. a többé-kevésbé lefűződött mellékágak perifitonja jelentős, mint primer producens.

O.N.

392. Dvihally, Zs. T.

Über die Primärproduktion des oberen Donauabschnittes in Ungarn. Danub. Hung. XCVI.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 22-23: 29-33.
1981.

A magyar Felső-Duna Gabcikovo-Nagymaros Erőműrendszer által érintett szakaszának elsődleges termelés viszonyai. A mellékágakban ill. ágrendszerekben (Cikola-szigeti, Doborgaz-szigeti, dunaremetei) biogén úton termelődött oxigén nagyságrendje, hozzájárulása a főág öntisztulási folyamataihoz.

O.N.

393. Dvihally, S. T. - Ertl, M. - Kiss, K. T. - Schmidt, A. - Stefkova, N.

Mit dem Sauerstoffhaushalt zusammenhängende Untersuchungen in der Mittleren Donau. I.
23. Arbeitstagung der IAD. Wien. Wissenschaftliche Kurzreferate, 8-15.
1982.

Sorozatos vízkémiai, algológiai és elsődleges termelés mérések Rajka (1848 fkm) - Gabcikovo (1820 fkm) - Göd (1669 fkm) - Baja (1481 fkm) szelvényekben 1981-ben (május, július, augusztus, szeptember, október).

Vízállás (cm), vízhozam ($\text{m}^3 \text{sec}^{-1}$); víz hőmérséklet ($^{\circ}\text{C}$); oldott oxigén (mg l^{-1}); oxigén telítettség (%); bruttó-, nettó-produkció, légzés ($\text{g O}_2 \text{m}^{-3} \text{nap}^{-1}$); pH; vezetőképesség (μS); lebegőanyag ($\mu\text{g l}^{-1}$); KOI, BOI (mg l^{-1}); algaszám (ind. l^{-1}); klorofil-a (mg m^{-3}).

A (Pozsony) Rajka - Budapest szakaszon a trofitás szintje egyértelműen növekszik (kisvízes időszakokban az algaszámok, a-klorofil tartalom 1.5-2.5-szörösére emelkedik).

O.N.

394. Dvihally, Zs. T. - Ertl, M. - Kiss, K. T. - Schmidt, A.

Mit dem Sauerstoffgehalt zusammenhängende Untersuchungen in der Mittleren Donau. II.

24. Arbeitstagung der IAD. Szentendre. Wissenschaftliche Kurzreferate, 1: 9-12.

1984.

Sorozatos vízkémiai, algológiai és elsődleges termelés mérések Rajka (1848 fkm) - Göd (1669 fkm) - Baja (1481 fkm) szelvényekben 1982-ben (június, augusztus, szeptember, október).

Vízhozam ($\text{m}^3 \text{sec}^{-1}$); víz hőmérséklet ($^{\circ}\text{C}$); oldott oxigén (mg l^{-1}); oxigén telítettség (%); bruttó-, nettó-produkció, légzés ($\text{g O}_2 \text{m}^{-3} \text{nap}^{-1}$); algaszám (ind. l^{-1}); klorofil-a (mg m^{-3}).

A (Pozsony) Rajka - Budapest szakaszon a trofitás szintje egyértelműen növekszik (kisvízes időszakokban az algaszámok, a-klorofil tartalom 1.5-2.5-szörösére emelkedik).

O.N.

395. Dvihally, Zs. - Kozma, E.

Chemical investigations on the hungarian section of the River Danube. Danub. Hung. V.

Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 3: 145-154.

1960.

1958. szeptember 30. és október 5. között komplex biológiai és kémiai un. "szinkron" felmérést hajtottak végre a Duna 320 km hosszú szakaszán Komárom és Mohács között. A 2622 adat reprezentatív képét adja az őszi aszpektusnak és a tér-időbeli változások tendenciáinak.

O.N.

396. Dvihally, Zs. - Kozma, E.

Jahresuntersuchung der chemischen Milieufaktoren des Donauwassers im Berich der ungarischen Donauforschungsstation Alsógöd. Danub. Hung. XXI.

Arch. f. Hydrobiol. Suppl. 27. Donauforschung, 365-380.

1964.

Az 1958-59. folyamán kivitelezett vízkémiai analízis nyomköveti a Duna gödi (1669 fkm) főágában és mellékágában bekövetkezett változásokat

jellegetes vízállásoknál. Az évszakos kémiai változások dominálnak, a térbeli eltérések másodlagosak. Habár az ionok abszolút mennyisége változik az év folyamán, de relatív arányuk közel azonos marad. A Duna oldott sótartalma jelentősen meghaladhatja a lebegőanyagtartalmat. Alacsony vízállásnál a mellékág szeparálódik a főágtól és ott az ekeporáció mellett előtérbe kerülnek az élőlények okozta kémiai változások is. Az árhullám azután megszünteti az így kialakult állapotot.

O.N.

397. Dvihally, Zs. - Kozma, E.

Beiträge zur Hydrochemie der ungarischen Donau auf Grund simultaner Untersuchungen. Danub. Hung. XXXI.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 8: 63-68.
1966.

Rendszeres (havonkénti) mintavétel 1960. VI. 7. és 1961. VI. 28-a között 12 ponton a magyar Duna-szakaszon:
Asványráró (1816 fkm), Gönyű (1788 fkm), Neszmély (1749 fkm), Esztergom (1719 fkm), Vác (1684 fkm), Budapest (1647 fkm), Ercsi (1614), Dunaújváros (1581 fkm), Dunaföldvár (1562 fkm), Paks (1531 fkm), Baja (1426 fkm), Mohács (1448 fkm).
Vízkeímiai paraméterek: vízkeímérséklet, lúgosság, keménység (karbonát-, összes-, Ca-, Mg-), Ca^{2+} , Mg^{2+} , HCO_3^- , Cl⁻.

O.N.

398. Forró, L. - Gulyás, P.

Eurytemora velox (Lilljeborg, 1853) Copepoda, Calanoida) in the Szigetköz region of the Danube.
Miscel. Zool. Hung. Budapest, 7: 53-58.
1992.

A szerzők 1991-ben június-szeptember között hat különböző helyen találták meg a Szigetköz területén az *Eurytemora velox* (Lilljeborg) evezőlábú rákfajt. Ez az első előfordulási adat Magyarországon, mert korábban csak Skandináviából, Nyugat-Európából a Duna-deltából és Oroszország európai részéről volt ismert ez a planktonrákfaj.

O.N./G.P.

399. Frank, C. - Jungbluth, J. - Richnovszky, A.

Die Mollusken der Donau vom Schwarzwald bis zum Schwarzen Meer.
AKAPRINT, Budapest, 1-142.
1990.

A monográfia amely több évtizedes gyűjtő és kutató munka eredményét foglalja össze a Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig országokénti bontásban (pontos hely és gyűjtési idő megjelöléssel) ismerteti a Duna *Mollusca* faunáját (61 csiga és 67 kagyló fajt). A szisztematikai rész előtt

hidrográfiai, klimatológiai, valamint vízminőségi jellemzést ad a folyóról. A fajok leírását ökológiai, zoogeográfiai, élőhelyi ismertetésekkel egészítik ki.

O.N.

400. Gulyás, P.

Tägliche Zooplankton-Untersuchungen im Donau-Nebernarm bei Ásványráró im Sommer 1985.

26. Arbeitstagung der IAD. Passau. Wissenschaftliche Kurzreferaten, 123-126. 1987.

A szerző a zooplanktonmintákat a mellékág egy pontján 1985. június 20. - szeptember 17. között naponta vette. A Duna vízhozama ebben az időszakban $1530-7090 \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}$ között változott. A következő kérdésekre kereste a választ:

- milyen a főágtól elzárt mellékág zooplanktonjának faji és mennyiségi összetétele?

- hogyan változik az időben?

- a zooplankton struktúrája és a változó hidrológiai körülmények között milyen összefüggések vannak?

Megállapította, hogy amikor a mellékágban nincs vízcseré, abban állóvízi állapotok alakulnak ki, megnő a fajgazdagság is és az egyedszám is. Az áramlási sebesség növekedésének hatására erősen csökkennek a fenti értékek. A zooplankton struktúráját az évszakos változások mellett elsősorban a vízjárás határozza meg. A talált fajok többsége a hazai lassú folyású, eutróf fizek közönséges gyakori fajai közül kerül ki. A zooplankton egyedszáma $1-6321 \text{ ind l}^{-1}$ között változott.

O.N./G.P.

401. Gulyás, P.

Rotatoria és Crustacea vizsgálatok a Szigetköz víztereiben.

Műhely. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet. Budapest, 1-10. 1989.

A tanulmány a kerekesefféreg, az ágascsapú rák és az evezőlábú rák fauna tanulmányozásával a Szigetköz vizeinek minden víztípusra kiterjedő hidrobiológiai vizsgálatához kíván hozzájárulni. A munka eredményeként készített fajlista a jelenlegi állapotot rögzíti, ami a későbbiekben alkalmas lesz a változások nyomonkövetésére.

A szerző a különböző víztereket a vizsgált élőlénycsoportok taxonómiai struktúrája alapján többváltozós matematikai módszerekkel (cluster analízis) osztályozza. A mintavételi helyek páronkénti összehasonlítására a Jaccard-féle hasonlósági függvényt használta. A dendrogramokon nem különültek el ugyan világosan a hidrológiai szempontból különböző vízterek, de a fajok jelenléte, ill. hiánya alapján leírt különbségek felismerhetők.

A mentesített oldalon levő csatornák, holtágak csoportjához csatlakozik a Duna rajkai szelvénye, a szivárgó csatorna és a Mosoni-Duna felső vége. Másik csoportba kerültek a hullámtéri mellékágrendszer É-i és D-i részén levő mellékágak, ami újabb csoportot alkotott a mellékágrendszer

középső részén található két mellékág. Részletesebb kimunkálás után az értékelésre használt matematikai eljárás alkalmas lehet a különböző vizek elkülönítésére, ill. tipizálására.

O.N./G.P.

402. Gulyás, P.

Untersuchung des Zooplankton der Wasserkörper der Kleinen Schüttinsel (Szigetköz). I. Teil: Die Rotatoria Fauna.

28. Arbeitstagung der IAD. Varna. Wissenschaftliche Kurzreferaten, 15-18. 1990.

A Szigetköz területén kiválasztott 79 mintavételi helyen 99 *Rotatoria* taxon előfordulását jegyezte fel a szerző. Ezek egy része hazánk felszíni vizeiben közönséges gyakori faj, de vannak közöttük ritkán találtak is. A különböző vizek a *Rotatoria* plankton faji összetétele alapján jól jellemezhetők. Fajokban legszegényebb a Duna rajkai, dunaremetei, medvei és a Mosoni-Duna torkolata alatti szelvénye, ahonnan mindössze 37 faj került elő.

A hullámtéri mellékágrendszerben ezzel szemben összesen 61 fajt talált a szerző. Előfordulásuk, dominanciájuk alapján É-i és D-i részre lehet osztani a Szigetköznek ezt a részét. Az É-i rész fajokban szegényebb, a D-i részben több ritka faj is él. A mentesített oldal vizei voltak fajokban a leggazdagabbak. Összesen 76 faj került azokból elő. A ritka fajok közül néhány csak ezekben a vizekben él.

A növényzettel sűrűn benőtt kis tavakban, morotvákban, holtágakban és mocsarakban, amelyekben ritka a vízcseré, olyan kerekesefféreg állományok alakultak ki, amelyek segítségével azok jól elkülöníthetők a területen levő többi víztípustól.

Összefoglalásként megállapította a szerző, hogy a vizsgált vizek a kerekesefféreg fauna alapján tipizálhatók. A gyakori és ritka fajok jelenléte pedig azt bizonyítja, hogy a Szigetköz vizeit fokozottan védeni kell.

O.N./G.P.

403. Gulyás, P.

Untersuchung des Zooplanktons der Wasserkörper der Kleinen Schüttinsel (Szigetköz). II. Teil: Die Cladocera und Copepoda Fauna.

28. Arbeitstagung der IAD. Varna. Wissenschaftliche Kurzreferate, 19-21. 1990.

A vizsgált 79 mintavételi helyen összesen 72 taxon, 49 *Cladocera* és 23 *Copepoda* előfordulását regisztrálták. A különböző vizeket az egyes helyeken talált fajokkal jellemezték.

Fajokban a legszegényebb volt a Duna főága, a Mosoni-Duna és a Rába. Összesen 34 rájfaj került elő ezekből a vizekből. Ennek valószínű oka a nagyobb vízsebesség. Néhány, a hazai vizekben ritka faj előfordulását is feljegyezték.

A hullámtéri mellékágrendszerből 43 faj jelenlétét mutatták ki. Társulásaik faji összetételével az egyes vizek jellemezhetők, ill. elkülöníthetők.

A mentesített oldal vizeit fajokban a leggazdagabbak voltak. Azokban 63 fajt találtak. Ennek oka az, hogy ott rendkívül változatos élőhelyek

találhatók. A domináns fajok többnyire megegyeznek az egyéb vízterekben találtakkal, de a ritka fajok többnyire csak ezekre a vizekre jellemzőek.

A Jaccard-féle hasonlósági függvény segítségével végzett cluster elemzés alapján a mintavételi helyek elkülöníthetők: főág, mellékágrendszer, mentett oldal növényzettel borított vízterei.

Az előforduló ritka fajok védelme érdekében a Szigetközben fontos lenne természetvédelmi területeket kialakítani, vizüket védetté nyilvánítani.

O.N./G.P.

404. Gulyás, P.

Saprobiologische Untersuchungen in der Donaustrecke zwischen Strom-km 1848 und 1659 sowie in ihren Nebengewässern.

29. Arbeitstagung der IAD. Kiev. Wissenschaftliche Kurzreferate 146-150. 1991.

A szerző a Duna hossz-szelvénye mentén Rajka és Budapest között végzett szaprobiológiai vizsgálatokat. Ezen kívül 12 mellékvízfolyás szaprobiológiai állapotát is vizsgálta a torkolati szelvényük közelében. A szaprobítási indexet Pantle-Buck módszerével számította ki. Megállapította, hogy a Dunában áradó vízidején a szerves szennyezés mértéke Rajka-Budapest között gyakorlatilag nem változik. Közepes vízhozam melletti csökkenő vízhozamkor az alfa-beta-mezoszaprób állapot a hosszszelvény mentén kis mértékben javul. Esztergom-Budapest között beta-mezoszaprób. A Duna vizének természetes tisztulása a Budapest fölötti szakaszon a késő őszi időszak kivételével megfelelőnek bizonyult. A Rábca és a Mosoni-Duna szennyezettsége az egész év folyamán közel alfa-mezoszaprób volt, míg a szigetközi mellékágak szaprobiológiai képe a Dunára jellemző értékeket mutatta. A Táti patak egész évben erősen szennyezett volt. A Mosoni-Duna és a Táti patak szennyező hatását a Dunában is ki tudta mutatni. A szigetközi mellékágakban a szerves anyagok által okozott szennyezés mértéke nem nagy, biológiai vízminőségük megfelelő.

O.N./G.P.

405. Gulyás, P.

Studies on *Rotatoria* and *Crustacea* in the various water bodies of Szigetköz.

Limnologie Aktuell. Deutschland, (in press). 1993.

A Szigetköz területén 94 munkavételi helyen különböző víztípusokból gyűjtöttek mintákat. 120 *Rotatoria*, 58 *Cladocera* és 29 *Copepoda* faj előfordulását jegyezték fel. A szerző összegyűjtötte azokat a dolgozatokat, amelyek ezen területek *Rotatoria* és *Crustacea* planktonjának a vizsgálatával foglalkoznak. Megállapította, hogy itt eddig még senki se végzett olyan vizsgálatot, amelyben egyszerre vizsgálták a három élőlénycsoportot. A szerző korábban megjelent közlemvényeinek kívül egyetlen dolgozat sem foglalkozik a fenti élőlények vizsgálatával.

A társulások faji összetétele alapján értékelte a Duna főágának, a Mosoni-Dunának, a Rábának, a hullámtéren belül lévő mellékágrendszernek és a mentett oldal víztereinek a zooplankton állományait.

Sok ritka faj előfordulását jegyezte fel, melyek közül az *Eurytemora velox* (Lilljeborg) Calnoida faj magyarországi előfordulása eddig nem volt ismert. A zooplankton fajok előfordulása, hiánya, ill. dominanciájuk alapján ezen a területen a következő típusok különíthetők el:

- a Duna főága,
- a hullámtéren belüli mellékágrendszer,
- sóderbánya tavak,
- szabályozott medrű csatornák,
- gyér makrofiton borítású csatornák,
- sűrű makrofiton borítású csatornák,
- mocsarak, morotvák.

A dolgozat végén olyan fajlista található, amelyben a fajnevek mellett előfordulási helyük is fel van tüntetve.

O.N./G.P.

406. Gulyás, P.

Studies on the Rotatorian and Crustacean plankton in the Hungarian section of the Danube between 1848,4 and 1659,0 riv. km. *Limnologia Aktuell. Deutschland*, (in press). 1993.

A szerző a Duna *Rotatoria* és *Crustacea* planktonját a Rajka és Budapest közötti szakaszon 1987-1991 között 11 szelvényben vizsgálta. Összegyűjtötte és röviden jellemezte azokat a dolgozatokat, amelyekben a Duna korábbi vizsgálataival kapcsolatos, más kutatók által végzett vizsgálatok eredményei találhatóak. Megállapította, hogy a Dunának ezen felső szakaszán eddig kevesen vizsgálták a kerekeshéjúkat és planktonrákokat. A zooplankton kvalitatív vizsgálati eredményei szerint összesen 95 taxon került elő, ebből 54 *Rotatoria*, 26 *Cladocera* és 15 *Copepoda*. Az uralkodó és domináns fajok minden esetben a kerekeshéjúk voltak, a rákok közül hasonló gyakorisággal csak az evezőlábú rákok fejlődési alakjai (naupliusz és kopepodit lárvák) fordultak elő.

A mennyiségi vizsgálatok eredményei szerint a zooplankton literenkénti egyedszáma 1-104 között, biomasszájuk száraz súlya pedig 0,4-35,2 mikrogramm között változott. Az értékek Rajka és Budapest között minden alkalommal egyértelmű növekedést mutattak. A szennyező mellékvízfolyások hatása elsősorban a kisvízi időszakokban fajcsökkenés formában jelentkezett. A folyó Rajka-Budapest közötti szakaszán jól elhatárolható folyószakaszok nem állapíthatók meg. A zooplankton tömegességi mutatói 1987 után erőteljesen növekedtek.

O.N./G.P.

407. Gulyás, P. - Bereczky, M. CS.

Zooplanktonuntersuchungen in einem Nebenarm der Donau im Bereich der kleinen Schüttinsel bei Ásványráró. II. Klassifizierung der Wasserräume aufgrund der Raum-Zeit-Muster des Zooplanktons.

25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 291-295.
1985.

1984. szeptember 6. és október 24. között az Ásványrárói-mellékágban (9 ponton) végzett zooplankton vizsgálsorozat. 141 faj: (*Amoeba*: 2; *Testacea*: 10; *Heliozoa*: 1; *Ciliata*: 80; *Suctorina*: 27; *Rotatoria*: 27; *Cladocera*: 15; *Copepoda*: 5).

Főág- mellékág összehasonlítás a *Rotatoriák* abundancia viszonyai alapján, szaprobitás, hasonlósági indexek, cluster-analízis, tér-idő eloszlás.

O.N.

408. Gulyás, P. - Németh, J. - Csányi, B.

Hydrobiologische Untersuchungen in den Donau-Nebenarmen der Kleinen Schüttinsel (Szigetköz). Feuchtgebiete. Erhaltung, Neuanlage und Gestaltung.

ÖKO-TEXT (Österreichische Gesellschaft für N a t u r - und Umweltschutz).
Wien, 5/91: 239-258.
1991.

A tanulmány röviden összefoglalja Szerzők 1983-1989 közötti szigetközi florisztikai és faunisztikai kutatásainak eredményeit.

A fitoplankton, a zooplankton és a makroszkópikus gerinctelen fauna kvalitatív vizsgálatainak eredményei alapján, többváltozós matematikai módszerek alkalmazásával tipizálták a Szigetköz különböző víztereit. A főbb víztípusok jellemzését halfaunisztikai eredményeik alapján teszik árnyaltabbá.

O.N./G.P.

409. Hanzlikova, G.

Dynamik der Veränderungen des Phytoplanktons im Tschechoslowakischen Donauabschnitt.

Acta. Rer. Natur. Mus. Nat. Slov. Bratislava, 19: 57-77.
1993.

1969-65 között Dévény (1878 fkm) és az Ipoly beömlése fölött (1712 fkm) 8 mintavételi ponton gyűjtöttek rendszeresen mintákat. Ez pl. Pozsonynál évi 300-330 vízmintát, de a többi helyen is kéthetenkénti, havonkénti mintavételt jelentett. A vizsgálatok alapján a vízhozamot hasonlítja össze az algaszámmal (producensek). Adatai alapján egyértelmű képet lehet kapni a vizsgált periódus algaszámának alakulásáról, kiemelten a pozsonyi szakaszon.

O.N./G.P.

410. Hock, B. - László, F.

A Duna vízminőségi viszonyai.

Vízügyi Közlemények. Budapest, 70: 532-546.
1988.

Áttekintő értékelést készítettek az osztrák és a magyar Duna-szakasz, valamint a BNV által érintett magyar oldali mellékvízfolyások vízminőségi viszonyairól. A folyó vízminőségét rögzítették, amely a vízlépcsőrendszer megépítése utáni időszak háttérállapotát dokumentálja. Hat dunai szelvény (két osztrák) és hat magyar oldali vízfolyás 1981-85. évi 80 %-os tartósságú értékeit tüntették fel.

Felmérték továbbá a BNV hatásterületén működő dunai partiszűrész vízbazisok hasznosított mederszakaszának üledékszennyezettségét, amit kiegészített a szigetközi ágrendszeren végzett néhány fenéküledék vizsgálat.

O.N./G.P.

411. Holcik, J. - Boastl, I. - Ertl, M. - Vranovszky, M.

Hydrobiology and Ichthyology of the Czechoslovak Danube in Relation to Predicted Changes after Construction of the Gabčíkovo-Nagymaros River Barrage System.

Práce Laboratória Rybarstva a Hydrobiologie. Bratislava. 3: 19-158. 1981.

A terjedelmes tanulmány a vízlépcső által befolyásolt Csehszlovák-Magyar Duna-szakaszon bekövetkező hidrobiológiai állapotváltozások előrejelzéséről szól.

A terület különböző víztípusaira kiterjedő (főmeder, sodorvonal, parti tájék, mellékágrendszer stb.) részletes hidrobiológiai elemzés a perifiton, a fitoplankton, a zooplankton, a zoobenton és a halfauna minőségi és mennyiségi becslésével kezdődik. A második rész a vízlépcső megépülésével kialakult fizikai állapot leírását, az így előállt környezeti feltételeket, valamint az előrejelzéseket mutatja be a tározóban, a felvív- és alvív-csatornában, a főmederben és az ártér területén.

A szerzők szerint a zoobenton biomasszája a sodorvonalban kb. 50 kg ha⁻¹, míg a parti tájékon 150 kg ha⁻¹, s a mellékágakban, ahol csak ritkán fordul elő erőteljes átáramlás, az élőlénytömeg 178 kg ha⁻¹ értékre nő.

A szerzők a vízlépcső várható hidrobiológiai hatásait egyértelműen károsnak ítélik meg, s elsősorban a halállomány mennyiségi alakulását részletezik.

A dolgozat hátránya, hogy csúcsüzem móddal kapcsolatos erőművi működés feltételeit veszik alapul.

O.N./G.P.

412. Horváth, L. - Pannonhalmi, M. - Várday N.

A Duna magyarországi szakaszának szennyezettsége és vízminőség változása.

Vízügyi Közlemények, 4: 506-519. 1981.

A Duna hazai szakaszán a nagyobb szennyezések a Vág torkolat alatt következnek be. A sókoncentráció a határnál 1-16nk⁰ között ingadozik. Típusa kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Az oxigénháztartás szempontjából II. osztályú. A BOI5 4-7 g m⁻³ között változik. A kémiai oxigénigény (KOI) lassan növekszik (I.-II. osztályú). A növényi tápanyagok

(NO₃ és NH₄) értékei is lassan növekednek a határtól lefelé és időben is; de legerősebb a terhelés növekedés a határszelvényben. Az orto-foszfát szennyezés csökken a határon belül.

O.N./B.Á.

413. Jancsó, K. - Tóth, J.

A kisalföldi Duna-szakasz és a kapcsolódó mellékvizek halai és halászata. In: T. Dvihally, Zs. (szerk.): A kisalföldi Duna-szakasz ökológiája. VEAB Kiadvány. Veszprém, 162-191. 1987.

A magyarországi Felső-Duna szakaszáról 59 halfaj előfordulását sorolják fel a gyakorisági viszonyok ismertetésével. A részletes fogásstatisztikai adatok a Duna főágára, a Mosoni-Dunára, Rábára, a Rábcára és a Marcalra vonatkoznak, de szerepelnek a Duna közvetlen mellékágainak összesített adatai is, fajonkénti bontásban. A természetes környezet halfaunára gyakorolt hatásának bemutatását követően a szigetközi mellékágrendszer és a természetes utánpótlás kapcsolatát elemzik, így a terület jelentőségét bizonyítják a dunai halállomány szempontjából.

O.N./G.P.

414. Kertész, G.

Längsprofiluntersuchungen des Rotatorienplanktons im ungarischen Abschnitt der Donau. Danub. Hung. XLIII. Opusc. Zool. Budapest., 7: 189-200. 1967.

1959. május 9. és 13. között a Rajka-Mohács Duna-szakaszon, 11 ponton gyűjtött mintákból készült alapfelmérés a folyó *Rotatoria* planktonjáról. A hossz-szelvény vizsgálat minőségi és mennyiségi adatait (egyed és fajszaám) tychoplanktonikus és euplanktonikus bontásban táblázatok tartalmazzák.

O.N.

415. Kiss, K. T.

Phytoplanktonuntersuchungen im Donauabschnitt der kleinen Schüttinsel (1981-82). 25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 220-224. 1985.

Szigetközi fitoplankton-vizsgálatok (1981. június-július: 4 időpont és 1982. június-október: 5 időpont) a főágban Rajkánál (1848 fkm), a Mosoni-Dunában (Dunakiliti) és a Doborgazszigeti, Cikolaszigeti mellékágrendszerben (3-3 hely). Kvalitatív jellemzés, össz-algaszaám, klorofil-a.

O.N.

416. Kiss, K. T.

Changes of trophity conditions in the River Danube at Göd.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 24-26: 47-59.
1985.

Mintavétel: 1956-63 között Budapesten és Gödön hetente, havonta (Szemes adatai), 1979-83 között Gödön hetente. A két időszak összehasonlítása alapján megállapítható volt, hogy a 60-as évek elejéhez képest a 70-es évek végére mind az átlagos, mind a maximális algaszám értékei 5-10-szeresére emelkedtek. A növekedés alapvetően a német, osztrák szakaszokon megépült erőművek hatásaként jött létre.

O.N./K.K.T.

417. Kiss, K. T.

Species of the *Thalassiosiraceae* in the Budapest section of the Danube. Comparison of samples collected in 1956-63 and 1979-83.
In: Richard, M.: Proceedings 8th Internat. Diatom. Symp., Koeltz. Koenigstein, 23-31.
1986.

Mintavétel: 1956-63 között Budapesten és Gödön hetente, havonta (Szemes mintái), 1979-83 között Gödön hetente. A minták taxonómiai elemzése kiemelten a *Centrales* fajokra (*Bacillariophyceae*) irányult és elektronmikroszkóppal végezték. A két időszak fajösszetétele lényegében megegyezett egyes fajok dominancia viszonyai azonban eltérőek voltak, egyedszámuk jelentősen növekedett.

O.N./K.K.T.

418. Kiss, K. T.

Fitoplankton vizsgálatok a Duna kisalföldi szakaszán 1981-82-ben.
In: T. Dvihaljy Zs. (szerk.): A kisalföldi Duna-szakasz ökológiája. VEAB Kiadvány, 77-101.
1987.

Mennyiségi és minőségi alga mintavétel 1981. július-október (4 alkalom) és 1982. július-október (5 alkalom) között a Dunából Rajkánál (1848 fkm), a Mosoni-Dunából (Dunakiliti), valamint a Doborgaz-szigeti és Cikola-szigeti mellékág-rendszerből. Fitoplankton kvantitatív viszonyai; vegetáció periódusban kovaalga dominancia. Áramlás sebessége és a fitoplankton egyedszáma kapcsolata. Dunai vízhozam és fitoplankton együttesek hasonlósági viszonyai. Trofitásnövekedés; potenciálisan politrofikus a kisalföldi Duna-szakasz.

O.N.

419. Kiss, K. T.

Die quantitative Entwicklung des Phytoplanktons in der Donau bei Göd (Stromkm 1669) im Jahre 1986.

26. Arbeitstagung der IAD. Passau. Wissenschaftliche Kurzreferate, 375-378.
1987.

Mintavétel: 1986-ban Gödnél (1669 fkm) hetente. 1986-ban a fitoplankton esetében három nagy denzitású időszakot regisztráltak. Április-májusban 20-35 milliós, július-augusztusban 35-75 milliós és szeptember-októberben 30-55 milliós literenkénti egyedszámmal, amikor az a-klorofill értékei 100-230 mg l⁻¹-t a trofitás pedig a politrófikus szintet elérte. Ez a hatalmas algatömeg a vízminőség szempontjából már kedvezőtlen volt.

O.N./K.K.T.

420. Kiss, K. T.

Phytoplankton Studies in the Szigetköz Section of the Danube during 1981-1982.
Arch. f. Hydrobiol. 78. 2. Algol. Studies, 4: 247-273.
1987.

Mintavétel: 1981. október - 1982. június között 8 alkalommal, Rajkánál (1988 fkm) a Duna főágából, a Mosoni-Dunából Dunakiliti közelében valamint a Doborgaz-szigeti-, Cikola-szigeti mellékágrendszer 3-3 pontjáról. A vizsgálatok során megállapították, hogy középvíznél, amikor a főág és a mellékágak kapcsolatban vannak, a mellékágakban a vízsebesség csökkenése miatt jelentős eutrofizálódás alakulhat ki. A mellékágak fontos szerepet játszanak a folyó természetes tisztulási folyamataiban.

Fitoplankton fajlisták: *Cynophyta*, *Euglenophyta*, *Cryptophyta*, *Dinophyta*, *Chrysophyceae*, *Xantophyceae*, *Bacillariophyceae*, *Chlorophyceae*, *Conjugatophyceae*.

Fitoplankton összetétel, vízvirágzás, fitoplankton társulások hasonlósága, trofitás, elektronmikroszkópos morfológiai kutatások.

O.N.

421. Kiss, K. T.

The Morphology and Taxonomy of *Stephanodiscus invisitatus* Hohn et Hellerman (*Bacillariophyceae*).
Arch. f. Protistenkd., 135: 187-196.
1988.

Morfológiai, taxonómiai tanulmány. Mintavételi helyek között szerepel a Mosoni-Duna is.

O.N.

422. Kiss, K. T.

Die quantitativen Änderungen des Phytoplanktons der Donau in der 80er Jahren im Abschnitt von Göd (Stromkm 1669).
29. Arbeitstagung der IAD. Kiew. Wissenschaftliche Kurzreferate, 2: 68-71.

1991.

Mintavétel Gödnél 1979-90 között, hetente. A fitoplankton mennyisége alapján a 80-as években a vegetáció periódusban, kisvizes időszakban a Duna vize eutrófikus, politrófikus volt. Az egyes évek közti különbségek alapvetően a folyó vízjárásbeli különbségeivel hozhatók összefüggésbe. Az elvégzett korreláció számítás e tekintetben szoros összefüggésre utal.

O.N./K.K.T.

423. Kiss, K. T.

Algologische Ergebnisse von zwei Längsprofiluntersuchungen an der Donau.

29. Arbeitstagung der IAD. Kiew. Wissenschaftliche Kurzreferate, 72-75.
1991.

Az 1978-ban a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szervezésében lebonyolított Duna Delta-Pozsony és a 10 évvel később 1988-ban az IAD szervezésében sorra kerülő Duna Delta-Bécs expedíció során gyűjtött fitoplankton minták összehasonlító elemzése.

1978-ban 166 faj, 1988-ban 128 lett regisztrálva. Gabčíkovo (1820 fkm) közös mindkét gyűjtésben. Az alga egyedszám hossz-szelvénybeli és két időpontbeli összehasonlítása.

O.N.

424. Kiss, K. T.

Trophic level and eutrophication of the River Danube in Hungary.
Verh. Internat. Verein. Limnol., 25:(in print)
1993.

Mintavétel; 1956-63 között Budapesten és Gödön hetente, havonta (Szemes adatai), 1979-90 között Gödön hetente. A két időszak összehasonlítása alapján megállapítható volt, hogy a 60-as évek elejéhez képest a 70-es évek végére mind az átlagos, mind a maximális algaszám értékei 5-10-szeresére emelkedtek. A növekedés alapvetően a német, osztrák szakaszokon megépült erőművek hordalékvisszatartó hatásaként jött létre. A tározóterekben tavi, vagy tavi körülményekhez közelítő viszonyok alakulnak ki ami a fitoplankton szerkezetének átalakulásához, jelentős eutrofizálódáshoz vezet.

O.N./K.K.T.

425. Kiss, K. T. - Bereczky, M. Cs.

Untersuchung des Phytoplanktons und der Ciliatenfauna der Donau von Vilkovo bis Wien im März 1988.

Ergebnisse der Donauexpedition 1988. Eigenverlag der IAD. Wien, 163-171.
1990.

Bécs és Vilково (Duna-Delta) szakaszon, 1988. március 5-16. között az IAD által szervezett Duna-expedíció algológiai és protozoológiai eredményei 21 mintavételi állomáson (köztük van Gabčíkovo 1819 fkm is). 122 algataxon kerül elő: *Cyanophyta*: 4; *Euglenophyta*: 4; *Chrysophyceae*: 11; *Bacillariophyceae*: 47; (*Centrales*: 14, *Pennales*: 33); *Dinophyceae*: 1; *Cryptophyceae*: 8; *Clorophyceae*: 46. Hossz-szelvénybeli mennyiségi elemzés.

19 planktonmintából 112 *Ciliata* faj került elő. Minőségi és mennyiségi adatok, faunalisták.

O.N.

426. Kiss, K. T. - Coste, M. - Le Cohu, R. - Nausch, M.

Cyclotella caspia (*Bacillariophyceae*) in some Rivers and Lakes in Europe (Morphological Observations).

Cryptogamie, Algologie, 9: 27-42.
1988.

Elektronmikroszkópos morfológiai, taxonómiai tanulmány. Mintavételi hely: Duna (Cikola-sziget).

O.N.

427. Kiss, K. T. - Genkal, S. L.

Winter blooms of centric diatoms in the River Danube and in its side arms near Budapest.

In: H. van Dam, (ed.): Twelfth International Diatom Symposium. Kluwer Academic Publishers. Hydrobiologia, 269-270: 317-325.
1993.

Mintavétel: 1979-91 között a gödi főágban, mellékágban, valamint a Ráckevei (soroksári) Dunában hetente, havonta. Az eredményekből a november-március közöttiek értékelve. Kisvizes időszakban még novemberben is, s már február elején jelentős lehet a főág fitoplanktonjának tömege. A mellékágakban kis vízsebesség mellett és jég alatt is jelentős fitoplankton tömeg szaporodhat el (akár politrófikus szint is kialakulhat), *Centrales* (*Bacillariophyceae*) vagy *Synura* fajok (*Chrysophyceae*) dominanciájával. A mellékágak vízsebessége sok tekintetben hasonló a GNV tározóinak vízsebességéhez. Emiatt ott is számítani kell hasonló kedvezőtlen jelenség kialakulására.

O.N./K.K.T

428. Kiss, K. T. - Le Cohu, R. - Coste, M. - Genkal, S. I. - Houk, V.

Actinocyclus normanii (*Bacillariophyceae*) in some rivers and lakes in Europe. Morphological examinations and quantitative relations.

In: Ricard, M. (ed.): Ouvrage dédié a H. Germain. Koeltz. Koenigstein, 111-123.
1990.

Mintavételek Rajka-Baja között 1985-89-ben hetente. Az *Actinocyclus normanii* a vizsgált években nyáron a Duna fitoplanktonjának domináns, abundáns kovaalga faja. Az irodalmi adatok, valamint saját vizsgálatok arra utalnak, hogy a faj az eutrofizálódás fokozódásával jelent meg nagyobb tömegben a Dunában.

O.N./K.K.T.

429. Kiss, K. T. - Nausch, M.

Phytoplanktonuntersuchungen an ausgewählten Querprofilen der Donau bei Klosterneuburg und Göd.

26. Arbeitstagung der IAD. Passau. Wissenschaftliche Kurzreferate, 379-383.

1987.

Mintavétel: 1985-ben Klosterneuburnnál (1942 fkm) havonta, Gödnél (1669 fkm) hetente. Klosterneuburnnál a kisvizes időszakokban a fitoplankton maximális értékei 10-25, Gödnél 40-60 millió ind l⁻¹ között változtak. Tavasszal a *Centrales* fajok (*Bacillariophyceae*) a fitoplankton egyedszámának ≈90, nyáron 65-75 %-át alkották. Nyáron a *Chlorococcales* (*Chlorophyta*) fajok szubdominanciája 20-30 %-os ért el. Bécs-Budapest között az algaszám, s ennek megfelelően a trofitás szintje 2-3-szorosára emelkedett.

O.N./K.K.T.

430. Kiss, K. T. - Nausch, M.

Comparative investigations of planktonic diatoms of section of the Danube near Vienna and Budapest.

In: Round, F.: Proceedings 9th Internat. Diatom. Symp., Bristol, 115-122. 1988.

Mintavétel: Klosterneuburnnál (1942 fkm) havonta, Gödnél (1669 fkm) hetente 1985. április-november között. A taxonómiai elemzést a *Centralies* rend (*Bacillariophyceae*) fajainál elektronmikroszkópos vizsgálatokkal egészítették ki. A két hely fitoplanktonjának összehasonlítása során megállapították, hogy a taxonómiai összetétel alapvetően megegyezik, egyes *Centrales* fajok abundanciája azonban Gödnél jóval nagyobb. Emiatt Bécs-Budapest között az algaszám 2-3-szorosára emelkedett.

O.N./K.K.T.

431. Kiss, K. T. - Schmidt, A. - Bartalis, E.

Phytoplanktonuntersuchungen in ungarischen Donauabschnitt im Jahre 1987.

29. Arbeitstagung der IAD. Kiew. Wissenschaftliche Kurzreferate, 76-80. 1991.

Rajka és Budapest között 7 ponton fitoplankton mintavételek. Éves klorofil-a görbék és a vízhozam kapcsolata. Évszakos átlag és maximum

alga egyedszám tartományok. Klorofil-a alakulása a rajkai, gödi, bajai szelvényben 1983-ban, 1986-1987-ben. Eutrofizáció jelensége (Rajka: mezotróf; Göd-Baja: eutróf).

O.N.

432. Kozma, E.

Beträge zur Chemie des Grundwassers der ungarischen Oberdonau. Danub. Hung. XXII.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 6: 119-127.
1963.

A szigetközi Duna talajvizének részletes vízkémiai analízise (1961. október 1-18.) a főágtól való távolság függvényében Medve, Nagybajcs térségben. pH. lúgosság, keménység, Ca^{2+} , Mg^{2+} , Cl^- , HCO_3^- , O_2 tartalom táblázatos ismertetése.

O.N.

433. Kozma, E.

Einige Angaben über die chemischen Verhältnisse der Mosoner Donau. Danub. Hung. LI.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 12: 65-76.
1970.

Mintavételi helyek a Mosoni-Dunán: Mosonmagyaróvár (Lajta beömlés felett), Mosonmagyaróvártól délre, Magyarakimle, Lickó-puszta, Zsejke. Mintavételek időpontja: 1962. június 20-tól - 1964. június 23-ig 10 alkalommal.

Leíró vízkémiai táblázatok 18 paraméterre: pH; lúgosság; karbonát-, nem-karbonát-keménység; összes-, Ca-, Mg-keménység; HCO_3^- ; Ca^{2+} ; Mg^{2+} ; Na^+ ; SO_4^{2-} ; NH_4^+ ; NO_2^- ; NO_3^- ; SiO_2 , KMnO_4 fogyasztás.

Összehasonlításként minden időpontban és paraméterre adatok a főágból (Medve-híd) és a Lajtából is.

O.N.

434. Kozma, E.

Über die Beziehungen zwischen Sedimentcharakter und chemischer Beschaffenheit des Hyporheals im ungarischen Donauabschnitt. Danub. Hung. LIX.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 13: 53-67.
1971.

A magyar Duna két szakaszán (Szigetköz: Mosonmagyaróvár és Magyarakimle, valamint Alsógöd: A és B mintavételi helyek) hasonlított össze szerző a folyót kísérő intersticiális víz kémiai összetételét, 1962. X. és 1963. VIII., valamint 1963. V. és 1964. IV. között történt mintavételek alapján.

A szediment jellemzése mellett 13 paraméter mintavételi helyenkénti és időpontok szerinti grafikus kiértékelését adja a Duna és a talajvíz

összehasonlítása során (pH, lúgosság, összes-keménység, Ca^{2+} , Mg^{2+} , Cl^- , SO_4^{2-} , NH_4^+ , NO_2^- , NO_3^- , SiO_2 , KMnO_4^- fogyasztás, O_2 telítettség).

O.N.

435. László, F. - Varga, P.

Der Wassergütezustand der Donaustrecke zwischen Bratislava und Nagymaros.

28. Arbeitstagung der IAD. Varna. Wissenschaftliche Kurzreferate, 11-14. 1990.

A Pozsony-Nagymaros Duna-szakasz vízminőségi állapotának komplex jellemzése céljából az 1989. április - 1990. április közötti időszakban, kéthetenként 15 szelvényben 61 komponenst vizsgáltak. A komáromi szelvényben mért 28 komponens (az oxigénforgalom mutatói, oldott szerves szén és ammónium koncentráció, a növényi tápanyag-formák, a szerves- és szervesetlen mikroszennyezők koncentrációja, a szaprobitás index, az a-klorofill mennyiség, a fitoplankton állománysűrűsége, bakteriológiai és radiológiai adatok) értékelt adatait táblázatos formában is megadják.

O.N./G.P.

436. Mészáros, F. (témavezető)

A szigetközi Duna-szakasz magyarországi részének zoológiai állapotfelmérése.

In: A magyar-csehszlovák közös Duna-szakasz és a kapcsolódó térségek fejlesztésével, rehabilitációjával összefüggő kutatási program - I. ütem. MTA - MTM Állattára. Kézirat. Budapest, 1-4. 1992.

Az 1992. évi kutatási eredmények rövid összefoglalása, a kutatott állatcsoportok figyelembevételével. (Puhatestűek, rákok, szitakötők, poloskák, recésszárnyúak, bogarak, tegzesek, lepkék, halak, békák, madarak, emlősök).

O.N./B.Á.

437. Mészáros, F. (Szerk.)

A tervezett Fertő-tavi- Hansági- és Szigetközi Nemzeti Park botanikai és zoológiai állapotfelmérése és javasolt övezeti rendszere. I. Szigetköz.

MTM Állattára - KTM-OTVH - Fertő-tavi NP Igazgatósága. Kézirat. Budapest, 1-325. 1992.

Közli a Szigetközből ismert állatfajok listáit (lelőhely adatokkal). Megjelöli a védelemre érdemes területeket, a természeti értékeket (botanika, zoológia). Ismerteti az IUCN által előírt zónabeosztásokat.

O.N./B.Á.

438. Mészáros, F. (Szerk.)

A szigetközi Duna-szakasz magyarországi részének zoológiai állapotfelmérése. (Összefoglaló jelentés 1991-1992.).
MTM Állattára - MTA (ad hoc bizottság). Kézirat. Budapest, 1-81.
1993.

Az MTM Állattárának fenti időszakban folytatott kutatásait foglalja össze. Állatcsoportonként közli a kapott eredményeket. Foglalkozik a zoológiai értékek bemutatásával. Rövid prognózist ad a "C" változat várható hatásáról az állatvilágra.

O.N./B.Á.

439. Molnár, M.

Mikrobiologische Untersuchungen des Mosoner Donauarmes. Danub. Hung. XL.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 9-10: 309-322.
1968.

Mosonmagyaróvár és Győr között 6 mintavételi helyről, a Lajta folyóból, valamint a Duna főágából (Medvei-híd) történtek mintavételek 1962 és 1964 között mikrobiológiai értékelés számára. A 116 vízminta elemzése kiterjedt a *Coli*- és összbaktérium-szám, valamint az enterális bakteriofágok időbeli mennyiségi értékelésére.

O.N.

440. Naidenov, W. - Schewzova, L. W.

Die Verteilung des Metazooplanktons der Donau von Str-Km 20 bis Str-Km 1928 im März 1988.
Ergebnisse der Internationalen Donauexpedition 1988. Wien, 181-190.
1990.

A *Rotatoria*, *Cladocera* és *Copepoda* fajok mennyiségi és minőségi vizsgálatát az 1988. márciusában szervezett nemzetközi expedíció alkalmával végezték.

A 20-tól az 1928 fkm közötti szakaszon 19 szelvényben vettek mintákat. Ebből a fele Duna-szakaszra három szelvény esik, Visegrád, Gabčíkovo és Bratislava.

59 *Rotatoria*, 13 *Cladocera* és 9 *Copepoda* faj jelenlétét állapították meg. Az egy-egy szelvényben talált fajok száma 12-30 között változott. Fajokban a leggazdagabb volt Gabčíkovo térsége. A domináns fajok a következők voltak: *Brachionus calyciflorus*, *B. urceolaris*, *Keratella cochlearis*, *Kellikottia longispina*, *Bosmina longirostris*, *Eudiaptomus gracilis*, *Polyartha dolichoptera*. Néhány faj előfordulása egyes folyamszakaszhoz kötött, pl. *Cyclops vicinus* és *C. strenuus* a középső, a *Rhinoglena frontalis* pedig az alsó szakaszon fordul elő. A *Copepodák* egyedszáma az összegyedszámnak a 36,1 - 66,5 %-át a biomassza értéke pedig a 47,2 - 79,1 %-át tette ki.

A *Rotatoriák* esetében ez a két mutató 30-74,8 %, ill. 17,7 - 50 % között változott. A *Cladocerák* egyedszáma és tömege jelentéktelen volt. Ennek

elsődleges oka a hideg vízhőmérséklet. A zooplankton egyedszáma 1020-5950 ind m^{-3} , a biomassza értéke pedig 4,3 - 46,9 mg m^{-3} között változott. A szaprobiológiai vizsgálatok eredménye az egész vizsgált Duna-szakaszon beta-mezoszaprob volt.

O.N./G.P.

441. Nausch, M. - Kiss, K. T.

Quantitative Phytoplanktonuntersuchungen an der Donau oberhalb Wiens bei Klosterneuburg und in Göd in Ungarn.
25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 232-236.
1985.

Mintavétel: 1984. április 4-én Klosterneuburnál (1942 fkm) húszeresztárszervény ponton, Gödnél (1669 fkm) április 11-én a sodorvonalban. A mintákban a *Centrales* fajok (*Bacillariophyceae*) taxonómiai összetétele alapvetően megegyezett a két mintavételi ponton.

O.N./K.K.T.

442. Nesemann, H.

Species composition and zoogeography of the invertebrate fauna at the lower reaches of the Lajta River.
Miscel. Zool. Hung. Budapest, 7: 15-38.
1992.

A szerző a Lajta folyó alsó szakasza gerinctelen faunájának faji összetételét és elterjedési viszonyait vizsgálta. A folyó faunájának faji összetétele emlékeztet a Dunáéra és a Kisalföldön található egyéb kisebb vízfolyásokéira. Hossz-szervény menti zonációt állapított meg. A jelenlegi faunisztikai összetétel jelzi a felső pleisztocénbeli eredetet. A következő állatcsoportokat vizsgálta: *Porifera*, *Bryozoa*, *Hirudinea*, *Bivalvia*, *Gastropoda*, *Crustacea*.

O.N./G.P.

443. Nesemann, H.

Zoogeography and composition of leech fauna of Danubian lowland rivers in the Kisalföld compared with some molluscs (*Hirudinea*, *Gastropoda*).
Miscnea Zool. Hung., 6: 35-51.
1991.

1987 és 1991 közötti gyűjtések eredményein alapszik a cikk. A Duna és hat mellékfolyójának vizéből 24 fajt mutatott ki. A legtöbb faj, 22 a Dunából kerül elő. Számos fajt kimutatott a Szigetközéből.

F.L.

444. Nesemann, H.

Species composition and zoogeography of the invertebrate fauna at the lower reaches of the Lajta River.
Miscnea Zool. Hung., 7: 15-38.
1992.

A Lajta folyó alsó szakaszának Porifera, Bryozoa, Hirudinea Bivalvia, Gastropoda, Crustacea faunáját vizsgálta. Több fajt említ a Lajta torkolatból a Mosoni-Dunánál.

F.L.

445. Németh, J.

Tägliche Phytoplankton-Untersuchungen im Donaunäebenarm bei Ásványráró (Sommer 1985)
26. Arbeitstagung der IAD. Passau. Wissenschaftliche Kurzreferate, 164-169.
1987.

1985. június 20. és szeptember 10. közötti időszakban az Ásványi Duna egy mintavételi pontján naponta vizsgálták a fitoplankton koegzisztenciális mintázatát. A vizsgálatok időintervallumát úgy választották meg, hogy egy árhullám levonulásának hatására bekövetkező struktúrális változások nyomkövethetők legyenek.

A 3 μm feletti legnagyobb lineáris méretű frakcióban a vizsgálat teljes időszakában a *Centrales* rendbe tartozó kovaalgák domináltak. Az augusztus 5-től kezdődő árhullám hatására mind a fajszám, mind az állománysűrűség csökkent. Az árhullám levonulása után az állománysűrűség és a fajszám is növekedni kezdett, miközben a *Skeletonema subsalsum* (A.CLEVE) BETHGE vált uralkodóvá. Az augusztus végén levonuló két kisebb árhullám elsősorban a *Centrales* rendbe tartozó kovaalgák állománysűrűségét csökkentette. Az ezután következő kisvízes időszakban a fitoplankton állománysűrűsége, lényegében változatlan dominancia-viszonyok mellett ismét emelkedni kezdett.

Az eredmények kvalitatív értékelése alapján fordított arányosságot állapítottak meg a fitoplankton állománysűrűsége és a vízhozam között. A mellékágrendszer fitoplanktonjának taxonómiai összetételét és állománysűrűségét, ezen a külső szennyezőforrásoktól lényegében mentes területen, az évszakos változások mellett a változó hidrológiai viszonyok határozzák meg.

O.N./G.P.

446. Németh, J.

Szigetközi vízterek fitoplanktonjának kvalitatív vizsgálata.
Műhely. MTA Földrajztudományi Kutató Intézete. Budapest, 1-19.
1989.

A szigetközi mellékágrendszeren és a Dunán, valamint a Dunával közvetlen kapcsolatban nem álló Zátonyi Dunán kijelölt, összesen 15

mintavételi ponton, 1983-1988 között vett minták kvalitatív algológiai vizsgálata alapján, többváltozós matematikai módszerek (cluster- és korrespondancia analízis) alkalmazásával határozták el, és osztályozták a fitoplankton típusokat. A vizsgálatok célja a terület algaflórájának leírása, valamint a Dunával való közvetlen vízcsera megszűnésének, a tartósan állóvízi állapot kialakulásának hatására bekövetkező struktúrális változások feltárása volt.

A dolgozatban az elemzés alapjául szolgáló, 275 taxon előfordulási adatait tartalmazó alapadat mátrixot is közlik.

O.N./G.P.

447. Németh, J.

Qualitative algologische Untersuchungen auf der Kleinen Schüttinsel (Szigetköz), 1983-1989.

28. Arbeitstagung der IAD. Varna. Wissenschaftliche Kurzreferaten, 27-30. 1990.

1982 és 1989 között, mintegy száz mintavételi ponton vizsgálták a Szigetköz algaflóráját. A terület különböző víztípusait reprezentáló 15 mintavételi pont kvalitatív algológiai viszonyainak összehasonlító elemzésére korrespondancia analízist alkalmaztak. Ennek eredményeként a mintavételi helyek következő csoportjai különböztethetők meg:

- a Duna és az azzal közvetlen kapcsolatban álló mellékágrendszer,
- a Dunával felszíni kapcsolatban nem álló, már évtizedek óta állóvízzé vált Zátonyi-Duna,
- a Zátonyi-Duna alsó, elmocsarasodott szakasza.

O.N./G.P.

448. Németh, J. - Gulyás, P.

Experimentelle Untersuchung des Eutrophierungsprocesses im Nebenarmystem der Kleinen Shüttinsel (Szigetköz) an der Donau.

28. Arbeitstagung der IAD. Varna. Wissenschaftliche Kurzreferate, 31-34. 1990.

1988. szeptemberében az Ásványi-Duna nyíltvizében és ugyanott mesterségesen (limnokoral berendezésekben) izolált vizekben vizsgálták az áramlási sebesség csökkenése, valamint annak megszűnése után bekövetkező kis időléptetű hidrobiológiai változásokat. A kísérlet kezdetén az Ásványi Dunában a főág vize áramlott át, így lehetővé vált mind a mellékágban, mind a limnokoral-berendezésekben a Duna-víz állóvízzé válásának tanulmányozása. A kísérlet során naponta mérték a következőket: fényviszonyok, vízhőmérséklet, lebegőanyag tartalom, pH, vezetőképesség, nitrogén formák, foszfor formák, kémiai oxigénfogyasztás, a a-klorofill mennyiség, a fito- és zooplankton állománysűrűsége és biomasszája, valamint taxonómiai összetétele.

Az áramlási sebesség csökkenésének hatására csökken a víz lebegőanyag tartalma, aminek hatására nő a víz átlátszósága, a fotikus réteg vastagsága, tehát az a tér, amelybe a fotoszintézis számára megfelelő fényenergia jut. Ez a planktonikus algák szaporodásának

gyorsulását, a fitoplankton állománysűrűségének és az azzal arányos a-klorofill mennyiségének növekedését eredményezi.

A fitoplankton állománysűrűségének növekedése, mint a szűrő zooplankton számára hozzáférhető növekvő mennyiségű táplálék és a csökkenő áramlási sebesség, mint kedvezőbb fizikai környezet a zooplankton állománysűrűségének és biomasszájának növekedését eredményezte. A Duna áramlási sebességének csökkenése tehát, annak eutrofizálódását eredményezi, ami a tervezett vízlépcsőrendszer egyik várható káros ökológiai hatását jelenti.

O.N./G.P.

449. Németh, J. - Skobrák, F.

Vergleichende hydrobiologische Untersuchungen in dem Haupt- und in dem Nebenarm der Donau bei Ásványráró in 1984. II. Phytoplankton und Chlorophyll-a Gehalt.

25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 237-242.

1985.

1974-ben két alkalommal (szeptember 5-6. és október 23-24.), 9 mintavételi ponton vizsgálták a Duna (1819-1820 fkm) és az itt betorkolló Ásványrárói-mellékág fitoplanktonjának mennyiségét és összetételét, valamint a víz egységnyi térfogatra vonatkoztatott a-klorofill mennyiségét. Megállapították, hogy:

- az Ásványi-Dunaág széles, jól megvilágított szakaszain, a fitoplankton állománysűrűsége és biomasszája többszöröse az azonos időben mért dunai értéknek, ami azt jelenti, hogy a Duna-víz trofitás foka a tározás hatására külső tápanyagforrás nélkül is nő.

- az Ásványi-Dunaágon annak alsó, a Dunával állandó kapcsolatban levő torkolatától felfelé haladva az a-klorofill tartalom a fitoplankton biomasszával általában arányosan, fokozatosan növekszik, a maximális értéket a mellékág kiszélesedő, jól megvilágított szakaszán éri el.

A fitoplankton koegzisztenciális mintázata alapján cluster elemzéssel csoportosították a mintavételi helyeket.

O.N./G.P.

450. Nosek, J. N. - Bereczky M. Cs.

Untersuchungen des Bestandstruktur des Ciliatenplanktons im Haupt- und in einem Nebenarm der Donau mit Hilfe der Produkt-Moment-Korrelations- und Pfadanalyse.

Arch. F. Protistenkunde, 124: 173-192.

1981.

A dunai 1669 fkm. szelvényében a főágban és a mellékágban néhány fizikai-kémiai környezeti faktornak a planktonikus Ciliata állomány szerkezetére gyakorolt hatását vizsgálták többváltozós statisztikai módszerekkel. A fizikai-kémiai paraméterek alapján, az áramló vízi környezet ellenére a főág bizonyult kiegyenlítettebb, stabilabb élőhelynek. A fajszám, a diverzitás és az egyenletesség tekintetében a fő és a mellékág között nem volt lényeges különbség, az összegyedszám és a fajösszetétel azonban szignifikáns eltérést mutatott a két ágban. A

diverzitás változásában elsősorban a fajszámváltozásnak volt döntő hatása, de ez a hatás a környezet stabilitásának csökkenésével csökkent. A kevésbé kiegyenlített mellékágban a környezeti paramétereknek az összegyedszámra gyakorolt hatása jóval nagyobb volt, mint a főágban.

O.N./N.J.

451. Nosek, J. N. - Bereczky, M. Cs.

Structural Investigations of Periphytic Protozoan Communities in three Layers of the Danube River. II. The course of colonization. Workshop on Periphyton. Vaxjö. Sweden. Abstracts, 13. 1982.

A *Protozoa* kolonizáció menetét vizsgálták mesterséges alzat segítségével a Duna különböző vízmélységeiben. A vizsgálat-sorozatokban összesen 122 *Protozoa* fajt találtak, de ezek között nem volt olyan, amely kizárólag csak egyetlen vízréteghez kötődött volna. A kolonizáció első nyolc napjában a baktérium és a mikroalgaevő fajok domináltak a bevonatban, a 16. napon jelentek meg a ragadozók és a mindenevők. A bevonat maximális fejlettségét a nyolcadik és a tizenhatodik nap között érte el, ezután az egyed és fajszám csökkent. A betelepedés sebessége a fenékközeli és a középső vízrétegben sokkal magasabb volt mint a felszínen, bizonyítva ezzel, hogy a felszínközeli vízréteg a kevésbé kedvező környezet a bevonatlakó egysejtűek számára.

O.N./N.J.

452. Nosek, J. N. - Bereczky, M. CS.

Structural Investigations of Periphytic Protozoan Communities in three Layers of the Danube River. II. The Course of Colonization. In: Wetzel, R. G.: Perypiphyton of Freshwater Ecosystems. Developments in Hydrobiology, 17. Dr. W. Junk. The Hague, 55-58. 1983.

A *Protozoa* kolonizáció menetét vizsgálták mesterséges alzat segítségével a Duna különböző vízmélységeiben. A vizsgálat-sorozatokban összesen 122 *Protozoa* fajt találtak, de ezek között nem volt olyan, amely kizárólag csak egyetlen vízréteghez kötődött volna. A kolonizáció első nyolc napjában a baktérium és a mikroalgaevő fajok domináltak a bevonatban, a 16. napon jelentek meg a ragadozók és a mindevők. A bevonat maximális fejlettségét a nyolcadik és a tizenhatodik nap között érte el, ezután az egyed és a fajszám csökkent. A betelepedés sebessége a fenékközeli és a középső vízrétegben sokkal magasabb volt, mint a felszínen, bizonyítva ezzel, hogy a felszínközeli vízréteg a kevésbé kedvező környezet a bevonatlakó egysejtűek számára.

O.N./N.J.

453. Nosek, J. N. - Bereczky, M. Cs.

A study of ecological similarity of species using multivariate analysis. Proc. of the 15th Intern. Biometric Conf. Budapest. Abstracts, 190.

1990.

Abiotikus környezeti faktoroknak a populációméretre gyakorolt hatását vizsgálták 30 domináns planktonikus *Ciliata* fajnál négyéves, hetenkénti gyakorisággal vett mintasorozat alapján cluster- és főkomponens-analízis segítségével. A vizsgált fajok két fő csoportba tömörültek, "tisztább vizet kedvelők" (oligo-, oligo-béta- és bétamezozaprób indikátor fajok), ill. "szennyezettebb vizet kedvelők" (alfamezozaprób és poliszaprób indikátor fajok).

Az első csoportba tartozók populációméretére az oldott oxigén igény negatív hatást gyakorolt. A második csoport fajaira az összesótartalom pozitív, az oldott oxigén tartalom negatív hatással volt. A cluster analízis alapján a fajokra gyakorolt hatásukat tekintve hasonló egymáshoz az ammóniunion tartalom és pH, ill. a víz hőmérséklet és a kémiai oxigén igény, és eltérő hatású az oldott oxigén. A főkomponens analízis alapján a környezeti faktorok három csoportba sorolhatók: 1/ a szervesanyag-termeléssel összefüggők (ammónium, kémiai oxigén igény és pH), 2/ az évszakossággal összefüggők (vízhőmérséklet és a pszichofil baktériumszám), 3/ a vízjárással összefüggők (vízhozam és összesó). A "szennyezettebb vizet kedvelő" fajok a környezeti paraméterek nagyobb mértékű ingadozását viselik el, mint a másik csoport fajai.

O.N./N.J.

454. Nosek, J. N. - Bereczky, M. Cs. - Oertel, N.

Die Tiefenschichtung des Protozoenplanktons in der Donau.
23. Arbeitstagung der IAD. Wien. Wissenschaftliche Kurzreferate, 116-119.
1982.

A Duna 1669 fkm szelvényében különböző vízjárási viszonyok mellett vizsgálták a planktonikus *Ciliata* állomány struktúrális paramétereit ill. néhány fizikai-kémiai komponens értékét különböző vízmélységből (felszínközeli, középső és fenékközeli vízréteg) vett minták alapján, töbtényezőss variancia analízissel értékelve az adatokat.

A víz hőmérséklet, a pH, a vezetőképesség, az oldott oxigén tartalom és a redoxpotenciál esetében a felszínközeli és a fenékközeli vízréteg szignifikánsan eltért egymástól ($p < 5\%$), a felszínközeli és a középső réteg viszont nem.

Az állomány struktúrális paramétereit tekintve szignifikáns különbség volt ($p > 5\%$) a felszínközeli és a fenékközeli réteg között az összegyedszámban, a fajszámban és a diverzításban. Mindhárom paraméter esetében a fenékközeli réteg értékei voltak a magasabbak. A rétegződés kialakulása szempontjából a vízjárás kiegyenlítetttségének van döntő szerepe, az egyenletes vízjárás kedvez a rétegződés kialakulásának.

O.N./N.J.

455. Nosek, J. - Oertel, N.

Bevonat vizsgálatok.
UNDP/WHO "Hungary 3101" Project. Budapest-Göd, 97-117.
1975.

A UNDP/WHO Project keretében 1975-ben sor került a Duna Rajka-Budapest közötti szakaszának litorális zónájában élő ill. bevonatot alkotó makrofauna elemeinek feltérképezésére. Minőségi és mennyiségi gyűjtés történt a természetes (kőszórások) ill. mesterséges (úszó kikötői pontonok) alzatokról. A fajokig, genusokig meghatározott, mennyiségileg értékelt minták alapján lehetőség nyílt a Rajka-Medve-Gönyű ill. a Gönyű-Szob-Budapest szakasz, valamint a jobb és balpart cönológiai alapon történő megkülönböztetésére.

O.N.

456. Nosek, J. N. - Oertel, N.

Zoologische Untersuchungen an Aufwüchsen in der Donau zwischen Rajka und Budapest. Danub. Hung. C.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 22-23: 187-204.
1981.

Sorozatos, minden évszakra kiterjedő minőségi és mennyiségi bevonat-mintavétel 1975-ben és 1976-ban a Duna Rajka (848.4 fkm) - Medve (1806.4 fkm) - Gönyű (1771.3 fkm) és Szob (1707.0) - Nagymaros/Visegrád (1694.5 fkm) - Budapest/Újpest (1658,0 fkm) szakaszán.

Gerinctelen makrofauna elemek (*Hydridae*, *Nematoidea*, *Oligochaeta*, *Hirudinoidea*, *Gastropoda*, *Lamellibranchiata*, *Bryozoa*, *Cladocera*, *Ostracoda*, *Copepoda*, *Isopoda*, *Amphipoda*, *Ephemeroptera*, *Coleoptera*, *Trichoptera*, *Diptera*, *Chironomidae* lárva) táblázatosan közölt előfordulása.

A hidrológiai viszonyok ill. a hidrológiailag különböző szakaszok, valamint a természetes (partvédművek kőszórásai) és mesterséges (hajópontonok) alzatok különbözőségének hatása a társulások faj és egyedszám alakulására.

O.N.

457. Nosek, J. N. - Oertel, N.

Zoologische Untersuchungen an Aufwüchsen in der Donau zwischen Rajka und Budapest.
Annls Univ. Sci. Budapestinensis,
Sectio Biologica, 22-23: 187-204.
1980-1981.

Két szigetközi lelőhelyen (Rajka és Medvei-híd) gyűjtötték a beton műtárgyak vagy kövek, pontonok stb. bevonatát. 17 Cladocera, Copepoda, Isopoda és Amphipoda fajt mutattak ki a rákok közül, amelyekből csak kettő (*Alona affinis*, *Dicerogammarus villosus*) fordult elő a szigetközi anyagokban. Megjegyzendő azonban, hogy a bevonatban nem a rákok, hanem Chironomidae lárvák, kevéssertéjű gyűrűsférgek és fonálférgek domináltak az egész vizsgált folyószakaszon, a rákok az egyedszám kevesebb, mint 3 %-át tették ki.

F.L.

458. Nosek, J. N. - Oertel, N.

A Comparison of the Periphytic Communities in two Sections of the Danube River.
Workshop on Periphyton. Vaxjö. Sweden. Abstracts, 13.
1982.

A bevonat makrofauna állományát vizsgálták két éven keresztül havonkénti gyakorisággal a Duna főágában Rajka (1848 fkm) és Budapest/Újpest (1658 fkm) között. A mintavételi helyek túlnyomó részében a bevonat fő tömegét a *Cladophora glomerata* állománya alkotta. A bevonatlakó makrofauna taxonok száma márciustól május végéig, június elejéig emelkedett, kisebb-nagyobb ingadozással ezen a szinten maradt októberig, majd csökkent. Az összegyedyszámban két maximum mutatkozott, az első április-májusban, a második október-novemberben, de ez alacsonyabb volt mint a tavaszi.

A nyárelejei egyedszámcsökkenést a hemihidrobiont fajok kirepülése okozta. A bevonatban található makrofauna faj- és egyedszáma az áramlási sebesség csökkenésével nőtt. A makrofauna összetétele és a domináns taxonok százalékos megoszlása hasonló volt a teljes vizsgált szakaszon, különbségek csak a kis egyedszámmal előforduló, ritka taxonok esetében mutatkoztak az egyes folyószakaszok között. A talált taxonok jelentős része bentikus szervezet. A *Cladophora* állományban talált jelentős mennyiségű petezsákos planktonikus *Cladocera* és *Copepoda* faj arra utal, hogy a bevonatnak jelentős szerepe van e fajok populációdinamikájában.

O.N./N.J.

459. Nosek, J. N. - Oertel, N.

A Comparison of the Periphytic Communities in two Sections of the Danube River.
In: Wetzer, R. G. (ed.): Periphyton of Freshwater Ecosystems. Developments in Hydrobiology 17. Dr. W. Junk. The Hague, 17-22.
1983.

Az úszó hajóponthonok, főleg *Cladophora* által alkotott, bevonatában élő makrofauna társulások összehasonlító vizsgálata Rajka-Budapest szakaszon.

A szakaszjellegből, jobb/bal part ill. a hajóponthonok sodor és partfelőli oldalának különbözőségéből adódó eltérések kimutatása a perifitikus életközösség permanens és színező fajain keresztül (*Chrironomidae*, *Oligochaeta*, *Nematoidea*, *Diptera*, egyéb makrofauna elemek).

O.N.

460. Oertel, N.

A Duna felső, középső és alsó vízrétegeiben végzett vizsgálatssorozatok eredményei. II: Néhány vízkémiai komponens vizsgálata a Dunán terepműszerrel.

XXII. Hidrobiológus Napok. Tihany. Előadáskivonatok, 19.
1980.

Az 1979 óta kétnaponta - egy "Model 6-D in-situ Water Quality Analyzer (Surveyor)" típusú szondával - mért fizikai-kémiai paraméterek alapján nyomon lehetett követni a rétegzettség kialakulását a Duna Főágában is. A döntően vízállástól függő jelenség elsősorban az élőlények tevékenységével is szoros kapcsolatban levő hőmérsékletnél, oldott oxigén tartalomnál, pH-nál és redoxpotenciálnál jelentkezik. A rétegzettség jelensége egyértelművé és stabilá válik az őszi kisvizes periódusban.

O.N.

461. Oertel, N.

A Duna fő- és mellékágának kapcsolata Gödnél néhány vízkémiai komponens vizsgálata alapján.

Hidrol. Közl. 62: 469-474.

1982.

Jellegzetes dunai vízállásoknál (623, 376 és 260 cm) hasonlították össze folyamatos "in-situ" monitoring keretében nyert fizikai-kémiai paraméterek alapján a fő- és mellékágot ill. a bennük kialakuló rétegzettség időbeli megjelenését. A középvízre tervezett - és a magyar Duna középszakaszára jellemző - keresztgátakon átbukó víz megszünteti a kisvizek alkalmával kialakuló rétegzettséget. A kisvizek alkalmával a mellékágak csak "alulról" közlekednek a főággal, bennük állóvízi jelleg, az élőlények tevékenységével szorosan összefüggő vertikális rétegzettség alakul ki.

O.N.

462. Oertel, N.

Gestaltung von Eisenformen im Wasser und im Schwebestoff der Donau. 24. Arbeitstagung der IAD. Szentendre. Wissenschaftliche Kurzreferate, 1: 25-28.

1984.

Az 1980-1983-as években heti mintákból, atomabszorpciós technikával mért vasformák megoszlását tárgyalja a szerző. A Duna gödi (1669 fkm) szakaszára jellemző összes-vas és oldott-vas valamint összes-vas és partikulált-vas kapcsolatok és regressziós egyenletek bemutatása mellett szerepel ezen összefüggések időbeli (évenkénti) változásának tendenciája is. A vizsgálati periódusban hiperbólikus görbe jellemezte a partikulált vas és a lebegőanyag kapcsolatát, ezekre is ad a tanulmány predikciós egyenletet.

O.N.

463. Oertel, N.

Physiko-chemische Tiefenschichtung in der Donau.

25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 49-52.

1985.

Az 1980-1984 közötti periódusban kétnaponkénti - "Model 6-D in-situ Water Quality Analyzer (Surveyor)" típusú szondával - mért fizikai-kémiai paraméterek alapján dokumentálja a tanulmány a rétegzettség jelenlétét a Duna főágában, a Budapest feletti szakaszon. A döntően vízállástól függő jelenség elsősorban az élőlények tevékenységével is szoros kapcsolatban levő hőmérsékletnél, oldott oxigén tartalomnál, pH-nál és redoxpotenciálnál jelentkezik. A rétegzettség jelensége egyértelművé és stabillá válik az őszi kisvízes periódusban. Az öt évre kiterjedő adatbázis értékelése alátámasztja az eltérő években, de azonos vízjárású periódusokban jelentkező folyamat törvényszerűségét.

O.N.

464. Oertel, N.

Die Gestaltung des Schwermetallgehaltes der Donau zwischen 1981-1983 bei Göd (Stromkm 1669).
25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 130-134.
1985.

Hetenkénti gyakorisággal vett vízmintákból történt a gödi Duna-szakaszon a nehézfémek (Ag, Cd, Cu, Fe, Hg, Pb, Zn) meghatározása atomabszorpciós analízis segítségével. A tanulmány az 1981, 1982 és 1983-as évek alapállapotát rögzíti az éves átlag-, szórás- és variációs értékek segítségével, összehasonlítva azokat a felszíni ill. ivóvizekre megengedett határértékekkel. A szakaszra jellemző, "háttérként" (Fe, néha Pb) ill. szennyezésként (Ag, Hg, Zn) érkező nehézfémek elkülönítésre ad módszert a cikk a vízhozam és a terhelés kapcsolatára jellemző korrelációk alapján.

O.N.

465. Oertel, N.

Nehézfémek a Duna vizében és lebegőanyagában (1981-1983, Göd, 1669 fkm).
XXVII. Hidrobiológus Napok. Budapest. Előadaskivonatok (ISSN 0236-5804), 21-23.
1985.

A terhelés, koncentráció és vízhozam görbék együttes kiértékelésével az adott Duna-szakaszra (Göd, 1669 fkm) becsülhető az Ag, Cd, Cu, Fe, Hg, Pb és Zn "háttér" értéke és az ehhez additíve járuló szennyezésbeli hányad.

O.N.

466. Oertel, N.

A rétegződés jelenségének vizsgálata a Dunában fizikai-kémiai komponensek alapján.
XXVII. Hidrobiológus Napok. Budapest. Előadaskivonatok (ISSN 0236-5804), 24-25.

1985.

Az 1979-1984 közötti hatéves periódusban kétnaponként mérték egy "Model 6-D in-situ Water Quality Analyzer (Surveyor)" típusú szondával a fizikai-kémiai paramétereket három mélységben a Duna főágában, a Budapest feletti szakaszon (Göd, 1669 fkm). Az elsősorban vízállástól függő és az élőlények (pl. a rétegenként vizsgált zooplankton) tevékenységével is szoros kapcsolatban álló rétegzettség jelensége a hőmérsékletnél, oldott oxigén tartalomnál, pH-nál és redoxpotenciálnál kifejezett. A hat évre kiterjedő adatbázis értékelése azt mutatja, hogy az eltérő években, de azonos vízjárású kisvízes periódusokban több hétig ill. hónapokig tarthat a "múló" rétegzettség jelensége. Az esetek 67 %-ában a vízszlop felszínén és közepén mért értékek alkotnak egy "vastagabb" réteget, míg a fenék közelében egy "vékonyabb", önálló réteg van jelen.

O.N.

467. Oertel, N.

Schwermetallgehalte im Wasser, an Schwebestoffen und im Aufwuchs der Donau bei Strom-km 1669.

26. Arbeitstagung der IAD. Passau. Wissenschaftliche Kurzreferate, 50-55. 1987.

A tanulmány első alkalommal hasonlítja össze a Duna gödi szakaszán (1669 fkm) mért víz (oldott fázis), lebegőanyag (partikulált fázis) nehézfém-koncentrációit, és a mesterséges úszó alzatokon inkubált bevonatot alkotó fonalas zöldalga (*Cladophora glomerata*) nehézfém-koncentrációit. Az 1980-as évek első feléből származó és a főváros feletti szakaszra reprezentatív - vízre és lebegőanyagra vonatkozó - nehézfémadatok szolgálnak háttérül az élőlényekkel folytatott bioakkumulációs terepkísérleteknek.

O.N.

468. Oertel, N.

Élőbevonatok nehézfémakkumulációja a Dunában.

XXIX. Hidrobiológus Napok. Tihany. Előadáskivonatok, 35-36. 1987.

A Dunában végzett nehézfém-akkumulációs vizsgálatokhoz mesterséges úszó alzatokon inkubált *Cladophora glomerata*-t használtak, ahol a vegetációs periódusban 23-25 hétig tanulmányozták a fémek felvételét. Alapvetően tisztázták a bevonatot döntően alkotó fonalas zöldalga általános és a környezeti tényezőktől függő fejlődésmenetét. A dúsulási értékekből, azok eltérő vízbéli és növénybéli sorrendjéből, jól látszik, hogy az Ag, Cd, Cu, Fe, Hg, Pb és Zn felvétele bár eltérő nagyságrendű, de aktív bio-akkumuláció eredménye.

O.N.

469. Oertel, N.

Nehézfém-tartalom és akkumuláció a Dunában.

In: Környezeti hatások hidrobiológiai vizsgálata áramló vizekben. G-10-070/87 tanulmány, 1-27.
1990.

A tanulmány részletesen tárgyalja és 1981-től 1989-ig kilenc évre vonatkozóan adatokkal illusztrálja a főváros feletti Duna-szakasz nehézfém-viszonyait az oldott, partikulált fázisra ill. az élő szervezetekre (bevonat alkotó zöldalga, bevonatlakó makrofauna elemek) rendelkezésre álló adatbázis segítségével. A folyó gödi szakaszán (1669 fkm) a 80-as évek vége felé egyes toxikus fémeknél (Cd, Cu, Hg, Pb, Zn) újra emisszió növekedéssel kellett számolni (átlagérték növekedés, maximumok növekedése, stb.). A valós tendenciák felismeréséhez a hazai vízügyi gyakorlattól eltérő, új, vízhozam-tartományonkénti értékelést vezetnek be és alkalmazzák.

O.N.

470. Oertel, N.

Heavy metals in the River Danube: Water, suspended matter, periphyton.
Verh. Internat. Verein. Limnol., 24: 1961-1964.
1991.

A tanulmány összefoglalóan értékeli és összehasonlítja az 1981-től 1988-ig terjedő időszakban a Dunán Gödnél (1669 fkm) mért vízbeli, lebegőanyagra számított és a perifiton által akkumulált nehézfém-koncentrációkat. Hetenkénti, kéthetenkénti ill. havi adatokat közöl az Ag, Cd, Co, Cr, Cu, Fe, Hg, Mn, Ni, Pb, Zn, valamint a makroelemek (Ca, K, Mg, Na) esetében. A Budapest feletti szakaszra vonatkozó hidrológiai tényezők (vízhozam, lebegőanyag) kapcsolatának tisztázása után és a vízhozam-tartományonkénti értékelés bevezetésével ill. alkalmazásával valós trend-megállapításra van lehetőség a Duna ezen szakaszának 80-as évekbeli helyzetét illetően. Az élőbevonat és a lebegőanyag dúsítási képességének nagyságrendi összehasonlítása analitikai, módszerbeli választási lehetőséget ad a gyakorlati szakember kezébe.

O.N.

471. Oertel, N.

Heavy-metal Accumulation in *Cladophora glomerata* (L.) Kütz in the River Danube.
AMBIO, 20: 264-268.
1991.

A Duna litorális zónájában domináns fonalas zöldalga, a *Cladophora glomerata* bio-akkumulációs képességét használták a Budapest feletti szakasz nehézfém-viszonyainak feltérképezésére. A tanulmány részletesen tárgyalja a módszertanilag új, az aktív bio-monitoringra alkalmas mesterséges úszó alzat kifejlesztését és alkalmazását. Részletesen tárgyalja, hogyan függnek *Cladophora* száraztömegében

kifejezett nehézfém-koncentrációk a belső és külső tényezőktől (nehézfém-koncentráció a vízben, fizikai-kémiai paraméterek). Táblázatos formában rögzíti 11 nehézfémnek (Ag, Cd, Co, Cr, Cu, Fe, Hg, Mn, Ni, Pb, Zn) és 4 makroelemnek (Ca, K, Mn, Na) az adott folyószakasz *Cladophora* populációjára jellemző koncentráció és dúsulási értékeket, amelyeknél szignifikánsan magasabb értékek esetén a biomonitor szervezet szennyezést indikál.

O.N.

472. Oertel, N.

Nehézfémek a Duna vizében, lebegőanyagában és a bevonat szervezeteiben.

Kandidátusi Értekezés. MTA ÖBKI Magyar Dunakutató Állomás. Göd. 1-148. MTA Könyvtár. 1992.

A kandidátusi értekezés átfogó képet ad a Duna Budapest feletti - kilenc éven keresztül intenzíven vizsgált - szakaszának és a Szigetköz egyes mellékágainak az 1980-as évekre jellemző nehézfémviszonyairól. A mintegy 25000 alapadatra épülő adatbázis kiinduló pontja egy a közeljövőben kiépítendő kémiai és biológiai monitoring rendszernek, a kontinentális jelentőségű Duna vízminőségének nemzetközi ellenőrzésében.

A disszertáció fontos elvi és módszertani megközelítéseket tartalmaz: a lebegőanyag nehézfém-koncentrációinak trend-megállapításokra való felhasználására; az "aktuális háttér" fogalmának bevezetésével lehetséges egy szakaszon elkülöníteni a háttér és antropogén szennyezés értékeit; a folyószakasz jellegére utaló "külső" és "belső" terhelés megkülönböztetése; aktív és passzív bio-monitoring alkalmazása a nehézfém-szennyezések indikálására. Mindezen alapkutatási kérdések mellett példákat találunk a vízgyűjtő terület és a folyó kapcsolatára, a tározók várható problémájára is.

O.N.

473. Oertel, N.

The Applicability of *Cladophora glomerata* (L.) Kütz in Active Bio-Monitoring Technique to Monitor Heavy Metals in the River Danube. *The Science of the Total Environment*, (in press). 1994.

A *Cladophora glomerata* fonalas zöld algát a Duna Budapest feletti szakaszán a nehézfémviszonyok indikálására használták aktív bio-monitoring keretében. A tanulmány azokat az alapvető kritériumokat tisztázza, amelyek elengedhetetlenek a biomonitor szervezet gyakorlati felhasználása előtt. Ilyenformán tisztázza, hogy a belső tényezők közül a fejlődési stádiumok és a térbeli vertikális elhelyezkedés, a külső tényezők közül pedig a vízbéli nehézfém-koncentráció, valamint a pH és redoxpotenciál hat elsődlegesen az alga nehézfém-koncentrációira. Ezek ismeretében és figyelembevételével lehet az adott szakaszon vízminőség

jellemzésre alkalmazni, rendszerbe állítani a vizsgált biomonitor szervezetet.

O.N.

474. Oertel, N.

Trend analysis of heavy metal concentration of the suspended matter in the River Danube.

Water Science and Technology, (in press)
1994.

A tanulmány az 1980-as évekre vonatkozó, heti gyakorisággal vizsgált lebegőanyaghoz kapcsolódó nehézfémek trendjellegű változásait közli a gödi Duna-szakaszra (1669 fkm).

A vízhozam-tartományonkénti értékelése eredményei alapján megállapíthatók az emisszióból származó Ag, Cd, Cu, Pb, és Zn növekedések a 80-as évek második felében. Az adatok összehasonlítást tesznek lehetővé más nagy folyókkal és a vizsgálati szakaszon végzett üledék nehézfém-koncentrációkkal is. Ez utóbbi azt igazolja, hogy a közép-szakaszra jellemző heterogén mederüledék helyett, alkalmasabbnak látszik a módszertanilag reprodukálhatóbb és homogénebb eloszlású lebegőanyag vizsgálata az illető folyószakasz nehézfém-viszonyainak jellemzésére.

O.N.

475. Oertel, N. - Bothár, A. - Bereczky, M. - Kiss, K. T.

Rezultati izucsenyija planktona r. Dunaj.

In: Otcsoť o rabote delegacii szpecialisztov VNR po oťboru pervicsnoj o okoncsatyelnoj obrabotke prob v ekszpedicii zainteresszovannih sztran-cslenov SZEV po izucsenyiju radioaktivnosztyi reki Dunaj. Vengrija, 10.071979. Goda, c. 46-52.
1979.

Az 1978-ban, a KGST és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által - a Duna radionuklid szennyezettségének tanulmányozására - szervezett expedíció keretében, annak szerves részeként, hossz-szelvénybeli mintavétel történt a fito- és zooplankton elemek minőségi és mennyiségi felmérésére. A mintavétel 16 ponton történt a Duna Deltától-Bratislaváig terjedő kb. 1800 km-es szakaszon, ami egyben az augusztus-szeptemberi periódusra vonatkozó reprezentatív alapállapot rögzítését is jelenti. Az algák, egysejtűek ill. planktonrákok laboratóriumi meghatározása a Magyar Dunakutató Állomáson történt.

O.N.

476. Oertel, N. - Nosek, J.

Bevonat vizsgálatok.

UNDP/WHO "Hungary 3101" Project. Budapest-Göd, 69-92.
1976.

Az UNDP/WHO Project keretében 1976-ban folytatódott, az 1975-ben megkezdett, a Duna Rajka-Budapest közötti szakaszának litorális zónájában élő ill. bevonatot alkotó makrofauna elemek feltérképezése. Minőségi és mennyiségi gyűjtés történt a természetes (kőszórások) ill. mesterséges (úszó kikötői pontonok) alzatokról.

A fajokig, genusokig meghatározott, mennyiségileg értékelt minták alapján lehetőség nyílt a Rajka-Medve-Gönyű ill. a Gönyű-Szob-Budapest szakasz, valamint a jobb és balpart cönológiai alapon történő megkülönböztetésére.

O.N.

477. Papp, B. - Rajczy, M.

Mohák indikációs szerepének vizsgálata a Szigetközben és a Duna felső szakaszán.

MBT Botanikai Szakosztály. Budapest. Előadórülés, 1992. december 7. 1992.

Az utóbbi években megkezdett moha-kutatások, melyek a főág és néhány nagyobb mellékágrendszer vízi-vízparti mohaállományának megismerésére irányultak, már eddig is értékes eredményekkel szolgáltak. A terület moha-flórája gazdag, számos ritka faj jellemzi. 1 faj a Vörös könyvben is szerepel (*Lunularia cruciata*), melyet a kihalás közvetlen veszélyének kitett fajnak tekintenek, hiszen egyetlen természetes előfordulása a Szigetköz. Származására nézve a flóra 53 %-a mérsékeltövi, a többi boreális-szubboreális (19 %), szubatantikus (15 %), szubmediterrán (13 %) jellegű. Florisztikailag legértékesebb, legváltozatosabb lelőhelyek (helyenként 20-26 fajjal) azokban az ágakban voltak, ahol fűzták, égerek nőttek a part mentén. A tarra vágott szigetek partjai árnyékolás nélkül maradnak, megváltozik a mikroklíma is. Ilyen helyeken kipusztulnak a ritkább, értékes fajok. Még nagyobb kár okoz, ha a parti fűzfákat is kivágják.

Kutatások kezdődtek arra vonatkozóan is, hogy a vízi- vízparti mohafóra kvalitatív, kvantitatív összetétele alapján miként lehet következtetni a víz szaprobitási viszonyaira, változásaira.

O.N./G.P.

478. Páter, J. - Molnár, M.

Mikrobiologische Untersuchungen des ungarischen Donauabschnittes in den Jahren 1958 bis 1959. Danub. Hung. XVI.

Arch. f. Hydrobiol. Suppl. Donauforschung, 27: 85-90. 1962.

1958-1959-es mintavételek alapján feltérképezték a magyar Duna-szakasz mikrobiológiai állapotát a Coli-formák, enterális bakteriofágok és az anaerob vírusok vonatkozásában. A Szob, Nagymaros, Vác, Sződ, Alsógöd, Budapest szakasz kiemelt szerepet kap az értékelésben. Az enterális bakteriofágok a humán települések kiváló indikátorainak bizonyultak.

O.N.

479. Pintér, I.

Győr-Sopron megye puhatestűi. Az eddigi kutatások felmérése (1979). Die Molluskenfauna des Komitates Győr-Sopron (Ungarn). Stand der Forschungen (1979). Soosiana, 7: 35-44. 1980.

A szerző saját és más kutatók Győr-Sopron megyére vonatkozó kvalitatív Mollusca lelőhelyadatait (zárójelben a gyűjtött példányok számát) rendszerezi az UTM 10 x 10 km-es négyzethálónak megfelelően. A rendelkezésre álló adatok között a Szigetközben elsősorban Győr, Győrzámoly, Dunasziget és Ásványráró környékének puhatestű taxonjairól szerepel sok adat.

O.N./G.P.

480. Ponyi, E.

Beiträge zur Kenntnis des Crustaceen-Planktons der ungarischen Donau. Danub. Hung. XIV. Opusc. Zool. Budapest., 4: 127-132. 1962.

1958-as (09.30. - 10.04) mintavételek alapján részletes fajlistákat ad szerző az Esztergom Mohács közötti Duna-szakasz Cladocera, Copepoda és Isopoda fajairól.

O.N.

481. Pujin, V.

Zur Kenntnis des Donauplanktons aufgrund der Untersuchung bei der Internationalen Donauexpedition 1988. Ergebnisse der Internationalen Donauexpedition 1988. Wien, 199-208. 1990.

A Duna hossz-szelvény vizsgálata során 1988. márciusában a 20-1928 fkm közötti szakaszon vizsgálták a Rotatoria, Cladocera és Copepoda plankton összetételét. Magyarországon hat szelvényben vettek mintákat. Összesen 36 faj előfordulását állapították meg, melyből 28 Rotatoria, 33 Cladocera és 5 Copepoda. A Keratella cochlearis, Rotaria rotatoria és a Synchaeta oblonga kerekeshéreg fajokat minden mintában megtalálták. Ezek előfordulása alapján számított hasonlósági index a vizsgált szelvények többségében nagyobb volt 50 %-nál. A legnagyobb értékeket (82,8 %) Baja és Paks között találták. A legkisebbeket az alsó szakaszokon Nikopol körzetében. Ennek értéke mindössze 32,2 % volt. A magyarországi felső Duna-szakasz (Bős térsége) bizonyult fajokban a leggazdagabbnak. A populációk faji összetételében a domináns fajok a hidegkedvelő kerekeshéregesek voltak.

O.N./G.P.

482. Puky, M.

The leech fauna of the Hungarian Danube section with special attention to the role of different habitats in the life cycle of the predominant species. XXIV. Congr. of the Intern. Assoc. of Limnol. (LIL). München. Abstracts, 219. 1989.

A magyarországi Duna-szakasz pióca faunájának ismertetése kiterjed a szigetközi szakasz lelőhelyadataira is, amelyek a Duna főágára, néhány mellék- és holtágára vonatkoznak.

O.N./G.P.

483. Ráth, B.

Untersuchung der Laichkrautvegetation in Donauarm bei Vác und in seinen Nebengewässern (Stromkm 1669-1690). Danub. Hung. CIV. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 22-23: 109-124. 1980-1981.

A szerző az 1974-1977-ben folytatott terepvizsgálatok alapján, Magyarország egyik leglátogatottabb üdülőterületén, a Dunakanyarban, a vízi makrovegetáció terjeszkedését figyeli meg. Megállapítja, hogy a főágban a *Potamogeton pectinatus* képez nagyobb állományokat, a főágtól lefűződő mellékvizek legjelentősebb társulása a *Myriophyllo-Potametum*, a *Ceratophylletum demersi* és a *Trapetum natantis*. A vízi növényállományok kifejlődését, vegetációs idejét borításfokát befolyásoló környezeti tényezők közül a legfontosabbnak a Duna vízjárását tartja.

O.N./R.T.

484. Ráth, B.

Die Untersuchung der *Potamogeton pectinatus* - Bestände der Flusswasser. 23. Arbeitstagung der IAD. Wien. Wissenschaftliche Kurzreferate, 99-103. 1982.

Magyarországon a fésűs békaszó (*Potamogeton pectinatus*) korábban csak állóvizekben fordult elő. A Dunában csak az 1970-es években jelent meg.

A növény folyóvízi megtelepedése kapcsolatos azokkal a hidrológiai változásokkal, amelyeket a beépített műtárgyak (sarkantyúk, keresztgátak) helyenként előidézték (lassú vízáramlás, feliszapolódás, stb.)

Az 1974-1975-ben végzett botanikai felvételek alapján a fésűs békaszó állományok csaknem homogének. Az uralkodó *Potamogeton pectinatus* mellett jellemző kísérő faj még a *Butomus umbellatus* f. *submersus*.

O.N./R.T.

485. Ráth, B.

Die chemische Zusammensetzung des Klammlaichkrautes (*Potamogeton pectinatus*) im Donauarm von Vác. Danub. Hung. CIII. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 24-26: 81-89. 1984-1985.

A fésűs békaszőlő (*Potamogeton pectinatus*) kémiai összetételének a vizsgálata 1979-1981-ben, a váci Duna-ág 4 mintavételi helyén (Verőcemaros, Vác, Sződliget, Göd) kezdődött el. A meghatározott 13 elem közül a jelentős N (2.83 %) és P (0.37 %) átlagértékekből, a szerző a Duna bőséges tápanyag-kínálatára következtet. Megállapítja, hogy a toxikus hatású mikroelemeket (Pb, Cu, Cd) ezekben a vizsgálati években a növény aránylag kis koncentrációban tartalmazza.

O.N./R.T.

486. Ráth, B.

Makrophyten-Bestände des vom Wasserstufensystem Gabčíkovo-Nagyymaros Beeinflussten Nebenarmsystems der Kleinen Schüttinsel bei Dunaremete (Stromkm 1826). 25. Arbeitstagung der IAD. Bratislava. Wissenschaftliche Kurzreferate, 254-257. 1985.

Makrovegetáció kutatások a Dunaremetei mellékág-rendszerben (1826 fkm) 1984-ben. A mintavételi terület részletes jellemzése a dunai vízjárás szempontjából.

A mellékág-rendszer alapozó növénycönológiai feltérképezése. Hidrológiai feltételek meghatározta domináns makrofiton állományok. Fitomassza és elemtartalom (N, P) vizsgálatok, borított, száraztömeg. Növénycönológiai térkép.

O.N.

487. Ráth, B.

The Macrophyte Vegetation of a small Branch-System of the Danube at Dunaremete (Szigetköz, River km 1826). Danub. Hung. CX. Acta Bot. Hung., 33: 187-197. 1987.

Makrovegetáció kutatások a Dunaremetei mellékágrendszerben (1826 fkm) 1984. VII. - VIII. (4 alkalom), 1985. V. - VI. (4 alkalom). Hidrológiai feltételek meghatározta domináns *Nuphar lutea* és *Potamogeton* állományok. Változatos vegetáció az eltérő szukcesszió állapotoknak megfelelően. Fitomassza és elemtartalom vizsgálatok, fajlisták. Potenciális eutrofizáció lehetősége.

O.N.

488. Ráth, B.

Antropogén eredetű *Potamogeton pectinatus* állományok vizsgálata a Duna Budapest feletti szakaszán.

I. Magyar Ökol. Kongresszus. Budapest. Előadáskivonatok és poszter-összefoglalók, 159.
1988.

Az 1970-es években a folyamszabályozási munkák következményeként, a Duna litorális zónájában olyan feliszapolódó, lassú vízáramlású helyek keletkeztek (pl. a sarkantyú öblökben), amelyek alkalmassá váltak a vízi makrofitonok megtelepedésére. A szerző a Duna Göd-Visegrád közötti szakaszán (1670-1694 fkm) novumként megjelenő makrofiton állományok domináns fajának (*Potamogeton pectinatus*) fitomassza produkcióját és bioelem (N, P) felhalmozását ismerteti, a Duna vízjárásával és a víz tápanyagdúsulásával összefüggésben.

O.N./R.T.

489. Ráth, B.

Phänoökologische Untersuchungen von Wasserpflanzen in einen toten Arm von Vác (Stromkm 1682). Danub. Hung. CVI.

Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 27: (in press)
1990.

A szerző a Vác feletti Buki-szigeti holtágban (1682 fkm) 3 éven keresztül (1981-1983) tanulmányozta a *Myriophyllo-Potametum* társulás jellemző fajainak fenológiai ritmusát és a különböző fenofázisokban történő N és P akkumulációt. Megállapításai szerint a makrovegetáció fejlődési ritmusát a klímatis viszonyok mellett legfőképpen a Duna vízállás változása befolyásolja. A legnagyobb N és P értékek a vegetációs időszak kezdetén, a fajok vegetatív növekedésének fázisában, a legkisebbek a vegetációs időszak végén, a növények pusztuló fázisában mérhetők.

O.N./R.T.

490. Ráth, B.

Vízi makrovegetáció vizsgálatok a cikolaszigeti mellékágrendszerben (Szigetköz, 1835-1838 fkm).

XXXIV. Hidrobiológus Napok (Az áramló vizek kutatása). Tihany, 74.
1992.

Rendszeres vizsgálatok a Szigetköz harmadik legnagyobb mederterületű és legtöbb ágból álló cikolaszigeti rendszerében (Forrásos-ág, Disznós-ág, Siszler-tó).

Florisztikai és cönológiai adatgyűjtés, állományok borításfoka a vegetációs időszak különböző aspektusaiban, különböző vízjárású periódusaiban.

O.N.

491. Ráth, B.

Új adventív vízi növény Magyarországon: *Elodea nuttallii* (Planchon) St. John.
Bot. Közlem., 79: 35-40.
1992.

Morfológiai, taxonómiai tanulmány. Mintavételi helyek: Szigetköz (1838 fkm) /Cikolaszigeti-ágrendszer/ "Forrásos-ág". Időpont: 1991. VI. 4., VII. 16., VIII. 15-én mért részletes vízkémiai paraméterei, makrofiton társulások, algológiai adatok.

O.N.

492. Ráth, B. - Oertel, N.

Schwermetallakkumulation der *Potamogeton pectinatus* Bestände in der Donau oberhalb von Budapest (Stromkm 1670-1694).
28. Arbeitstagung der IAD. Varna. Wissenschaftliche Kurzreferate, 35-38.
1990.

A dolgozat a *Potamogeton pectinatus* állományok kémiai analízisének legújabb eredményeiről (1983, 1985, 1986) számol be. 11 nehézfém (Ag, Cd, Co, Cr, Cu, Fe, Hg, Mn, Ni, Pb, Zn) akkumulációját határozza meg, 5 mintavételi helyen (Göd, Sződliget, Vác, Verőcemaros). Megállapítja, hogy 3 vizsgálati évben csaknem valamennyi nehézfémnél, de különösen a toxikus elemeknél (Ag, Cd, Hg, Pb) az értékek növekedtek. A víz elemkoncentrációjához viszonyított dúsulási érték azoknál az elemeknél a legnagyobb nagyságrendű (10^5 , 10^6), amelyek a vízben csak kis mennyiségben (Ag, Cd, Co) találhatóak.

O.N./R.T.

493. Ráth, B. - Oertel, N.

Influence of water engineering of the structure and element-content dynamics of aquatic macrophyte vegetation in the Szigetköz side-arm system of the River Danube (Dunaremete, 1826 River km).
International Conference - Groundwater/Surface Water Ecotones. Lyon. Abstracts.
1993.

A szerzők beszámolnak a Dunaremetei-mellékágrendszer vízi növényzetének mindazon változásairól (faji összetétel, borításfok, nehézfém akkumuláció), amelyeket az 1988-ban a GNV létesítésével kapcsolatos munkálatok (mederkotrás, elzárógát építése, stb.) okoztak. A főággal való közvetlen kapcsolat megszűnésével a korábban legelterjedtebb *Nuphar lutea*, *Nymphaea alba* állományok visszaszorultak, több submers fajban fokozódott ugyanakkor a lebegőanyaghoz igen nagy arányban kötődő fémek (Ag, Cd, Hg, Pb) felvétele.

O.N./R.T.

494. Richnovszky, A.

Data to the Mollusk Fauna of the Flood Area of the Danube. Danub. Hung. XLII.
Opusc. Zool. Budapest. 7: 195-205.
1967.

A tanulmány az alapfelmérés részletességével ismerteti a magyarországi teljes Duna-szakasz Dunára és a folyót kísérő ártéri területekre jellemző Mollusca faunáját. A szisztematikai feldolgozás mellett ökológiai szempontok alapján elkülöníti a folyó és állóvízi, a nedves, és száraz élőhelyeket, valamint részletes zoogeográfiai besorolását adja a fajoknak.

O.N.

495. Richnovszky, A.

A magyarországi Duna-szakasz puhatestű faunájának ökológiai viszonyai. Állattani Közlemények, 57: 125-130.
1970.

A szerző a magyarországi Duna-szakasz élőhelytípusait általános ökológiai szempontok alapján rendszerezi. A puhatestű fauna összetételét elsősorban a vízállás és a vízáramlás befolyásolja. Külön részletezi a dunai ún. potamobiont fajok ökológiai igényeit a folyó főágában, a különféle mederalzatok benépesülésének feltételeit, valamint az árterek, a mellékágak és holtágak fajegyütteseit. Az ismertetés a teljes magyarországi folyószakaszra kiterjed.

O.N./G.P.

496. Richnovszky, A.

A magyar Duna-szakasz puhatestű (Mollusca) faunájáról. Hidrol. Tájékoztató, 2: 86-88.
1975.

Az addig megtalált dunai és Duna-melléki puhatestűek felsorolása, jellemzése és fontosabb élőhelytípusai.

M.G.

497. Richnovszky, A.

A magyarországi Duna-szakasz Molluska faunájának ökológiája és rendszertana. Kandidátusi értekezés, Baja, pp 300.
1977.

A Duna medrének és árterének puhatestűi és élőhelyük néhány jellegzetessége. Elterjedési térképek.

M.G.

498. Richnovszky, A.

Über die Muschelfauna im Ungarischen Donauabschnitt.
19. Arbeitsstagung der IAD. Sofia. Wissenschaftliche Kurzreferate.
1979.

A szerző a magyarországi Duna 38 pontján végzett kagyló gyűjtéseket. A mintavételi helyek közül 6 pont a szigetközi Duna-szakaszon található. A felsorolt 12 kagylófaj közül 11-et talált meg a fenti szakaszon.

A cikkben az egyes kagylók elterjedésére és ökológiai igényeire vonatkozó rövid ismertetés is megtalálható.

O.N./G.P.

499. Rotschein, J. - Antonio, V.

A dunai vízlépcsőrendszer hatására beálló víztisztaság változások előrejelzése.
VÍZITERV. Budapest, Kézirat, S-1-30-1/31.
1966.

A Duna vízkémiai és vízbiológiai állapotát értékelik. A vízminőséget a hidrológiai állapot és az évszak függvényében értékelik. A Duna vízminőségét alapvetően az ipari szennyvizek határozzák meg. A kőolajszármazékok hatása jelentős. A tározás kedvező és kedvezőtlen hatását sorolják fel. Néhány élőlény kedvezőtlen mértékű elszaporodására (pl. Dreissena) számítanak. Több olyan javaslatot ismertetnek, amelyekkel biztosítható a vízminőség a vízierőmű megépítése után.

O.N./G.P.

500. Russev, B. K. - Uzunov, J. I.

Das Zoobentos und der saprobiologische Zustand der Donau während der internationalen Expedition im März 1988.
Ergebnisse der Donauexpedition 1988. IAD. Wien, 209-220.
1990.

Az expedíció során 17 mintavételi helyen vizsgálták a zoobenton élőlény együttes mennyiségi viszonyait és faji összetételét, a Duna főágában, melyek közül 1 szelvény az 1819 fkm-nél található. (Bős magasságában.) Ez utóbbi helyen csupán taxont mutattak ki, amelyek között 5 kevéssertéjű gyűrűsféreg, 1 árvaszúnyog-lárva és 1 fonalféreg volt.

O.N./G.P.

501. Simon, T.

Területi megfigyelőrendszer biológiai programja a GNV által érintett térségben.
ELTE Budapest. Kézirat, 1-86.
1986.

Kidolgozták a biológiai megfigyelőrendszer részletes tervét, annak gyakorlati megvalósítását. 1986-91 közötti években az adatok összegyűjtése, feldolgozása, értékelése. A megfigyelőrendszert a szuperérzékeny indikátor fajokra építik. A fajok jelenléte - hiánya, a populációk és cönózisok szerkezetváltása az alapja a monitoring rendszernek. A környezeti hatásokról további információk nyerhetők a különböző élőlények vízigény, tápanyagigény, stb. szerinti csoportosításával, továbbá a természeti értékük szerinti elemzésükkel.

O.N./G.P.

502. Simon, T. (Szerk.)

Területi Megfigyelőrendszer Biológiai Programja a GNV által érintett térségben. II. 1987. A Biológiai Megfigyelőrendszer mintaterületei és az 1987. évi alapfelvételezés eredményei. Kézirat, Budapest, 1-90. 1987.

A botanikai mintaterületeken gyűjtött, elsősorban akvaticus állatcsoportok, valamint madarak listáját közli.

O.N./B.Á.

503. Soós, Á.

On the Leech Fauna of the Hungarian Reach of the Danube. Danub. Hung. XLIV. Opusc. Zool. Budapest, 7: 241-257. 1967.

A tanulmány összefoglalóan értékeli az 1950-es, 1960-as években többszöri gyűjtésből származó 1243 pióca egyed (11 faj, 2 forma) tartalmazó anyagot rendszertani szempontból. Külön értékeli a Duna főágából (Dunaremete-Mohács) 19 és a Mosoni-Dunából 7 mintavételi pontról származó állatokat. Szerző megállapítja, hogy a dunai fauna 80-90 %-át adó három faj (*Erpobdella octoculata*, *Glossiphonia complanata*, *Dina lineata*) mellől hiányzik az Európában minden kisebb-nagyobb vízfolyásban gyakori *Helobdella stagnalis*.

O.N.

504. Szabó, I. M.

A Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer várható hatása a Duna vizének és a térség talajvizeinek minőségére. Magyar Tudomány. 35: 930-938. 1990.

Szerző főleg a Bős (Gabcikovo) alatti mederszakasz várható vízminőségi gondjait elemzi. Rámutat a vízsebesség csökkenése miatti oxigénfelvétel hiányának következményeire. Ezek (mint a fokozott algásodás, baktériumbiomassza, humuszanyag felhalmozódás) párosulva a mezőgazdasági és ipari szennyeződés, valamint a bakteriális és virológiai fertőző hatások

együttesével, nagy veszélyt jelentenek a folyó majdani vízminőségére. A Dunakiliti-tározó vizét a külföldről érkező szennyeződések még fokozottabban fenyegetik.

S.

505. Szemes, G.

Die Algen des Periphyton der Donaupontons. (Qualitative Analyse der Bacillariophyceen). Danub. Hung. XI.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 4: 179-215.
1969.

A tanulmány Nagymaros és Budapest (Római-fürdő), valamint Budapest és Mohács közötti szakasz 32 kikötőpontjának bevonatában élő kovaalgák mennyiségi jellemzését adja az 1958. júliusában végzett mintavételek alapján.

O.N.

506. Szemes, G.

Quantitative Untersuchung des Bacillariophyceen-planktons im Budapester Donauabschnitt. Danub. Hung. XIX.
Acta Bot. Acad. Sci. Hung., 8: 367-440.
1962.

Szerző 1957-1958-ban 66 kvantitatív minta alapján ad közre alapállapot-felmérést a Duna budapesti szakaszának kovamoszat flórájáról. Az igen részletes minőségi és mennyiségi elemzés mellett az évszakos aspektusváltás és az egyéb Duna-szakaszokkal való összehasonlítás teszi teljessé a tanulmányt.

O.N.

507. Szemes, G.

Untersuchungen über das Phytoplankton der ungarischen Donaustrecke in Sommermonaten. Danub. Hung. XXV.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 7: 169-199.
1964.

Az Ásványrárótól - Mohácsig terjedő magyar Duna-szakasz, 12 mintavételi hely alapján, 1960. nyári hónapjaira (június, július, augusztus) jellemző részletes kvalitatív és kvantitatív algológiai feltérképezése. Táblázatos fajlisták, részletes határozó rajzok, az alga egyedszám és az alga taxonok százalékos megoszlásának hossz-szelvénybeli alakulása.

O.N.

508. Szemes, G.

Untersuchungen über das Phytoplankton der ungarischen Donaustrecke in Herbstmonaten. Danub. Hung. XXXVIII.
Opusc. Zool. Budapest, 6: 157-185.

1966.

Az Ásványrárótól - Mohácsig terjedő magyar Duna-szakasz, 12 mintavételi hely alapján, 1960. őszi hónapjaira (szeptember, november) jellemző részletes kvalitatív és kvantitatív algológiai feltérképezése.

Táblázatos fajlisták, részletes határozó rajzok, az alga egyedszám és az alga taxonok százalékos megoszlásának hossz-szelvénybeli alakulása.

O.N.

509. Szemes, G.

Das Phytoplankton der Donau.

In: Liepolt, R. (Red.): Limnologie der Donau, 3. Stuttgart. 158-179.

1967.

A teljes Duna-szakasz algológiai értékelése országonkénti bontásban. A magyar szakasról kiemelve szerepel 12 mintavételi pontról (Ásványráró 1818 fkm, stb.) az 1960-as év nyári hónapjainak (június, július, augusztus) alga egyedszám ill. az 1962-ben 47 időpontban Budapestenél kapott kvantitatív analízis eredménye is. Szerepel a hazai szakasz minőségi jellemzése az alga taxonok alapján.

O.N.

510. Szemes, G.

Bodenregion (Benthal). Das Phytobenthos der Donau.

In: Liepolt, R. (Red.): Limnologie der Donau, 3. Stuttgart. 225-241.

1967.

A teljes Duna bentikus algáinak összefoglaló értékelése szakaszonkénti bontásban (forrásvidék és Felső-Duna, Közép-Duna, Alsó-Duna). Az elsősorban minőségi elemzés keretében részletes adatok szerepelnek a magyar Duna-szakasz 42 úszópontjának bevonatában fellelhető algákról is.

O.N.

511. Szemes, G.

The Phytoplankton of the Hungarian Reach of the Danube during the Winter Months. Danub. Hung. XLVI.

Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 11: 75-117.

1969.

Az Ásványrárótól - Mohácsig terjedő magyar Duna-szakasz, 12 mintavételi hely alapján, 1960-1961. téli hónapjaira (december, január, február) jellemző részletes kvalitatív és kvantitatív algológiai feltérképezése.

Táblázatos fajlisták, részletes határozó rajzok, az alga egyedszám és az alga taxonok százalékos megoszlásának hossz-szelvénybeli alakulása.

O.N.

512. Szemes, G.

Untersuchungen über das Phytoplankton des ungarischen Donauabschnittes in Frühjahrsmonaten. Danub. Hung. LX. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 13: 173-252. 1971.

Az Ásványrárótól - Mohácsig terjedő magyar Duna-szakasz, 12 mintavételi hely alapján, 1961. tavaszi hónapjaira (március, április, május, június) jellemző részletes kvalitatív és kvantitatív algológiai feltérképezése. Táblázatos fajlisták, részletes határozó rajzok, az alga egyedszám és az alga taxonok százalékos megoszlásának hossz-szelvénybeli alakulása.

O.N.

513. Tamás, G.

Mikroflora aus dem Periphyton der Landungsmolen der Donau zwischen Nagymaros und Római-fürdő. Danub. Hung. XXVII. Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 7: 229-240. 1964.

Az 1958-ban kivitelezett mintavételek alapján megtörtént a Duna Nagymaros és Római-fürdő közötti szakaszán a kikötői pontonok perifitonjában élő mikroflóra igen részletes minőségi és kvázi-kvantitatív felmérése. 110 algataxon (Chlorophyta, Cyanophyta, Chrysophyta, Euglenophyta, Rodophyta) került elő, melyből 3 a magyar flórára nézve újnak bizonyult.

O.N.

514. T. Bartalis, É.

A Duna magyarországi szakaszán végzett szaprobiológiai vizsgálatok tapasztalatai. Vízgazdálkodás és Környezetvédelem (VIZDOK). Budapest, 3: 9-14. 1974.

A Rajka-Nagymaros szakasz 10 mintavételi pontján, az 1967-1972 közötti időszakban, évente 12-52 vizsgálat eredményeinek értékelése alapján jellemzik a Duna szaprobitás fokának térbeni és időbeni változásait. Ebben az időszakban a vizsgált Duna-szakasz kissé szennyezett, alfa-béta mezoszaprob volt. A rajkai szelvény hetenkénti vizsgálata alapján összefüggést találtak a víz szervesanyag terhelését jelző kémiai mutatók és a szaprobiológiai állapot között. A tanulmány röviden kitér a folyó eutrofizálódásának kérdésére is, valamint a hidrológiai viszonyok és a trofitás-fok összefüggésére.

O.N./G.P.

515. T. Bartalis, É.

A Duna Rajka-Nagymaros közötti szakaszának biológiai vízminősége. 1. A Duna komplex hasznosítása.

Környezetvédelem és Vízgazdálkodás '76. MHT Vándorgyűlés. Sopron, 1: 1-17.
1976.

A tanulmány a Duna, Rajka-Nagymaros közötti szakaszán, 1967-ben megkezdett rendszeres hidrobiológiai vizsgálatok eredményei alapján jellemzi a biológiai vízminőség térbeni és időbeni változásait. Megállapításai lényegében azonosak a későbbi tanulmányában (T. Bartalis, É., 1978) megfogalmazottakkal.

O.N./G.P.

516. T. Bartalis, É.

A Duna Rajka-Nagymaros közötti szakaszának biológiai vízminősége. Hidrol. Közl. Budapest, 58: 311-318.
1978.

A tanulmány a Duna, Rajka-Nagymaros közötti szakaszán 1967-ben megkezdett rendszeres hidrobiológiai vizsgálatok (szaprobiológiai állapot), a klorofill mennyiség, a fito- és zooplankton állománysűrűsége) eredményei alapján jellemzi a térbeni és időbeni változásokat. Megállapítja, hogy:

- a Felső-Duna-szakasz kissé szennyezett, alfa-béta mezoszaprób. Az évről évre növekvő szervesanyag terhelés csökkenti a folyó természetes tisztulóképességét,
- a Dunában nemcsak alacsony vízállások mellett, hanem tartósan közepes vízhozamoknál is kialakulhat nagy állománysűrűségű fitoplankton. A vízkivételi művekre káros eutróf hullámok levonulása március-május és augusztus-szeptember hónapokban várható.
- A Dunába torkolló mellékvízfolyások és szennyvízbevezetések hatása a nagy hígulás következtében általában csak a part rövid szakaszain mutatható ki. Kivételt képez a nagy víztömeget szállító Vág és feltehetően az országhatár feletti nagy városok (Bécs, Pozsony) szennyvízbevezetései, amelyek hatása a rajkai és dunaalmási szelvényekben jól követhető,
- a fito- és zooplankton állománysűrűsége és biomasszája Rajka-Esztergom irányában nő.

O.N./G.P.

517. T. Bartalis, É.

A szigetközi mellékágak szerepe a Duna eutrofizálódásában. Vízgazdálkodás és Környezetvédelem (VÍZDOK). Budapest, 1-2: 6-16.
1978.

1976-ban 3-9 alkalommal vizsgálták a Duna (Rajka, Medve) és a szigetközi mellékágrendszer (Tejfalu-szigeti, Cikola-szigeti, Kisbodak-Dunaremetei, Ásványrárói, Bagoméri) kémiai és biológiai (szaprobiológiai állománysűrűsége és taxonomiai összetétele) vízminőségét.

A vízjárás, víz hőmérséklet, a fényviszonyok és tápanyag-források jellemzése alapján a mellékágak limnológiai viszonyainak általános leírását adják.

A tanulmányban részletes leírás található a Felső-Duna (1848,4-1806 fkm) és a mellékágak fitoplanktonjának időbeni strukturális változásairól, az egyes időszakokban domináns taxonokról és a változásokat alapvetően meghatározó környezeti tényezőkről (vízjárás, fényviszonyok, hőmérséklet). A Dunában 6, a mellékágban 4 eltérő fitoplankton strukturával jellemezhető időszakot különböztettek meg.

A szűrő szervezetek számára táplálékforrást jelentő fitoplankton tömegességi viszonyaival összefüggésben elemzi a Duna és a mellékágak zooplanktonjának strukturális változásait is. Az eredmények összefoglaló értékelését követően szerző röviden elemzi a dunai vízlépcsők hidrobiológiai hatásait.

O.N./G.P.

518. T. Bartalis, É.

Biologische Wassergüte der Donaustrecke Rajka-Nagymaros.

24. Arbeitstagung der IAD. Szentendre. Wissenschaftliche Kurzreferate, 1: 203-206.
1984.

A tanulmány az 1976-1983. közötti rendszeres vizsgálatok eredményeinek értékelése alapján jellemzi a Rajka-Nagymaros közötti Duna-szakasz biológiai vízminősége két mutatójának (szaprobitás, trofitás) változásait. Megállapítja, hogy:

- a Dunába torkolló mellékvízfolyások és szennyvízbevezetések hatása az erős hígulás miatt csak rövid szakaszon mutatható ki,
- az almásneszmélyi és nagymarosi szelvény szaprobitás foka a rajkai szelvényénél kisebb, ami a folyó természetes tisztulásának eredménye,
- a rajkai szelvényben a szaprobitási viszonyok az 1976-1983 közötti időszakban nem változtak,
- a víz egységnyi térfogatára vonatkoztatott a-klorofill mennyisége, amelynek alapján a víz trofitásfoka meghatározható, a Rajka-Nagymaros szakaszon nő,
- az 1976-1983. közötti 8 éves időszakban az a-klorofill mennyiség éves átlagértékei trend jellegű változást nem mutattak.

O.N./G.P.

519. T. Bartalis, É.

Egyes környezeti tényezők és biológiai mutatók egybevetése a Duna rajkai és bajai szelvényében.

Hidrol. Közl., 64: 91-97.
1984.

A tanulmány a Duna vizének szerves kémiai jellegéről, a fitoplankton összetételéről, a környezeti tényezők és biológiai jellemzők évszakos változásairól, valamint azok kapcsolatáról számol be. Megállapítja, hogy:

- a Duna hazai szakaszán a vegetációs időszakban nagy állománysűrűségű fitoplankton kifejlődése kis- és közepes vízhozamok

esetében lehetséges. Minél kisebb a vízhozam, annál nagyobb az állomány méretére jellemző a-klorofill mennyiség értéke,

- a Duna Rajkai szelvényében $800-2700 \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}$ vízhozam mellett $80-40 \text{ mg m}^{-3}$, míg a hazai szakaszon, Bajánál $1000-3000 \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}$ vízhozam tartományban $154-54 \text{ mg m}^{-3}$ a lineáris összefüggés alapján számított a-klorofill tartalom,

- a szaprobitás a hossz-szelvény mentén lényegében nem változik, a Duna szaprobitás indexe $3-20 \text{ }^\circ\text{C}$ víz hőmérséklet tartományban Rajkánál 2,64 - 2,18, Bajánál 2,62 - 2,25, alfa-béta, béta mezoszaprobitikus,

- a nitrát koncentráció béta mezoszaprobitikus állapotánál $3-5 \text{ mg dm}^{-3}$ értéket érhet el.

Összefoglalóan megállapítja, hogy az országot elhagyó Duna-víz trofikus szintje magasabb, mint a belépő vízé, amely jelenség elsősorban hidrometeorológiai okokra vezethető vissza.

Véleménye szerint a planktonikus algák szaporodását nem a felvehető növényi tápanyagok mennyisége, hanem a fény, a hőmérséklet és a hidrológiai viszonyok határozzák meg.

O.N./G.P.

520. T. Bartalis, É.

A Duna szigetközi szakaszának és hullámtéri vizeinek biológiai vízminősége.

In: T. Dvihally, Zs. (szerk.): A kisalföldi Duna-szakasz ökológiája. VEAB Kiadvány. Veszprém, 42-76. 1987.

A tanulmány a szigetközi vízterek 1976-1980 közötti hidrobiológiai vizsgálatai alapján jellemzi azok biológiai vízminőségét (halobitás, trofitás és szaprobitás) és annak időbeni változásait (Duna: Rajka és Medve; mellékágak: Bagoméri-ág, Ásványi-ág; hullámtéren kívüli vízterületek: Kiliti-Cikolai-ág, Dunaszigeti-holtág).

A dolgozatban részletes fitoplankton fajlista található, amelyben a Duna (Rajka), a Bagoméri-ág, az Ásványrárói-ág, a Kiliti- Cikolai-ág és a Dunaszegi holtág kvantitatív algológiai vizsgálatainak eredményeit foglalják össze.

O.N./G.P.

521. T. Bartalis, É.

A fitoplankton mennyiségi változásai a Duna rajkai (1848,4 fkm) szelvényében az 1983-1986. években.

Hidrol. Közl., 67: 205-213.

1987.

A Duna rajkai és bajai szelvényében az 1976-1980 közötti 5 éves időszakban a fitoplankton mennyiségi vizsgálata és az a-klorofill mennyiségének mérése alapján feltárták az évszakos változásokat és megállapították, hogy:

- a biomassza legnagyobb hányadát a Centrales rendbe tartozó kovaalga fajok adják, a Chlorococcales rendbe tartozó zöldalgák részesedése 10-30 %,
- fitoplankton biomassza és az a-klorofill mennyisége között szoros lineáris regressziós kapcsolatot találtak,
- a kovaalga dominanciájú fitoplankton a-klorofill tartalma a biomasszára vonatkoztatva a vegetációs periódusban 0,14 - 0,67 % között változott, csak télen emelkedett 1,0 % fölé,
- a biomassza és a kémiai oxigénigény adatok ismeretében megbecsülték, hogy a vegetációs időszakban a KOI_k érték mintegy 11-16 %-a a folyóban termelődő szervesanyagtól ered. Ilyenkor a fitoplankton biomassza-áram meghaladja a 40 kg s^{-1} -ot.

O.N./G.P.

522. T. Dvihally Zs.

A kisalföldi Duna-szakasz oxigén viszonyainak néhány sajátossága.
In: T. Dvihally, Zs. (szerk.): A kisalföldi Duna-szakasz ökológiája. VEAB Kiadvány. Veszprém, 102-118.
1987.

Az 1979-1982. közötti időszak vegetációs periódusaiban a Duna rajkai és bósi szelvényében, valamint a Doborgaz-szigeti és Cikola-szigeti mellékágrendszer 3-3 pontján vizsgálták az oxigénforgalom egyes mutatóinak alakulását, elsősorban a biológiai oxigéntermelést.

Megállapították, hogy:

- a Dunát kísérő mellékágrendszer fontos szerepet játszik a kisalföldi Duna-szakasz oxigénforgalmában,
- a lassú áramlású mellékágakban intenzívebb az anyagforgalom (oxigéntermelés, légzés és a lebontási folyamatok), mint a Duna főágában,
- a mellékágak visszatorkollása után a főágban már több a biológiai úton termelt oxigén mennyisége, mint az országhatáron belépő Duna vízében és megnő a termelésnek a fogyasztáshoz viszonyított aránya is,
- a mellékágak betorkollása alatti Duna-szakasz vízében megnövekszik a természetes tisztulás folyamatában hasznosítható oxigénkészlet.

O.N./G.P.

523. T. Bartalis, É.

A felszíni vizek minősége.
Szigetközi Anket. Győr, 89-91.
1992.

Az elmúlt másfél évtized vizsgálatai igazolták, hogy a Szigetköz valamennyi vízterületének hidroökológiai állapotát a főág vízjárása és vízminősége közvetlenül vagy közvetve befolyásolja.

A folyó vízminőségét a szigetközi szakaszon az országhatár feletti vízgyűjtő sajátosságai, a környezetterhelések és azok csökkenésére irányuló beavatkozások alakítják.

A mellékágak vízminősége a vízjárás függvénye. A vízcseré ritkulása eutrofizálódáshoz, feltöltődéshez, elmosarasodáshoz vezet. A mentett vízterek vízminőségét a kultúrtáj helyi hatásai befolyásolják.

O.N./G.P.

524. T. Bartalis, É. - Horváth, L.

Über den Sauerstoffgehalt und die Verschmutzung mit organischen Substraten zwischen den Stromkm 1484 und 1752 der Donau im Jahre 1989.

28. Arbeitstagung der IAD. Sofia. Wissenschaftliche Kurzreferate, 3-6. 1990.

A tanulmány a Duna négy szelvényében (Rajka, Medve, Komárom és Dunaalmás) összehasonlító vízminőségi értékelését tartalmazza, a vízhozam, a dikromátos és permanganátos oxigénfogyasztás (eredeti és szűrt), a biológiai oxigénigény, az oldott oxigén koncentráció, az elsődleges termelés intenzitása, a víz egységnyi térfogatára vonatkoztatott a-klorofill mennyisége, valamint a fitoplankton állománysűrűsége alapján. Táblázatosan közlik a mért mennyiségek minimális-, maximális- és átlagos értékeit.

O.N./G.P.

525. Tóth, J.

Eine Abhandlung über die Veränderungen des Fischbestandes des Mosoner Donauarmes. Danub. Hung. XXXII.

Opusc. zool. Budapest, 5: 235-239. 1965.

A Mosoni-Duna ág halállományának fajonkénti (ponty, fogas, harcsa, csuka, kecsege, márna) mennyiségi megoszlása az 1952-1954-es és 1961-1963-as időszakokban.

O.N.

526. Tóth, J.

A mellékágak jelentősége.
Halászat, 14: 173-174.
1968.

A magyar (közép) Dunát kísérő mellékágak (szigetközi mellékágak, Mosoni-Duna, Tolna és Baja térsége) jelentősége a folyó egységes vízrendszere és elsősorban a halállomány szempontjából.

Haltáplálék-termelés (vízi produkció), telelés, halszaporodás feltételei (ívás és lárvastádiumok), halászati szempontok.

O.N.

527. Tóth, J.

A csuka (*Esox lucius* L.) előfordulása és állományának alakulása a Duna magyar szakaszán.
Halászat, 16: 114-115.
1970.

A mellékágak, holtágak, szélvizek lassú folyású élőhelyei kedvező ökológiai adottságukkal a csuka állománysűrűségét jelentősen növelik. Az 1950. és 1969. közötti halászati statisztikák alapján szerző összehasonlítja a magyar Duna három szakaszának - melyből az első, az 1850-es fkm-től 1707 fkm-ig terjedő, a Szigetközt is magába foglalja - halprodukcióját és kiemeli a mellékvizek jelentőségét.

O.N.

528. Tóth, J.

The Distribution of the Stock and the Trend of the Catches of Carp in the Hungarian Danube Section. Danub. Hung. LXXI.
Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Biol., 16: 207-215.
1974.

A ponty halászati statisztikák alapján történő állománybecslése 1950. és 1970. között a magyar Duna három szakaszán. I.: 1850 - 1707 fkm (szigetközi mellékágak, Mosoni-Duna); II.: 1707 - 1560 fkm; III.: 1560 - 1433 fkm.

A 60-as évek vége felé erőteljesen növekszik a ponty állomány, és ez biztató eredményekre jogosít az I. szakaszon, ahol a mellékvizek telelésre, szaporodásra alkalmas területein hatásos módszer az intenzív telepítés is.

O.N.

529. Tóth, J.

A Bős- Nagymarosi Vízlépcsőrendszer környezeti hatásairól és néhány ökológiai problémáról.
Földrajzi közlemények. Budapest, 31: 1-11.
1983.

A cikk a Vízlépcsőrendszer működése következtében előálló ökológiai állapotváltozások részletes előrejelzését tartalmazza és kitér a Duna halállományának várható alakulására is.

O.N./G.P.

530. Urbányi, A.

Felszín alatti vízminőség a Szigetközben.
Szigetközi Ankét. Győr, 157-160.
1992.

1987 óta vizsgálják a területen lévő talajvízészlelő kutak vízminőségét. A Dunára merőleges képzeletbeli tengely mentén elhelyezkedő kútsort alakították ki. A Szigetközöt 11 területre osztották fel, melyen rendszeresen 115 kútát vizsgálnak. 24 kémiai komponens értékét negyedévenként határozzák meg.

Megállapították, hogy a Szigetköz talajvizének összetétele, vízminősége megfelelő, jó. A szennyezettségi mutatók - ammónia, nitrit, nitrát, kémiai oxigénigény - értékei alacsonyak, kedvezőek. Néhány kút kivételével (pl. Ásványráró), amelyben nagy az ammónia, nitrát és foszfátszennyezés.

O.N./G.P.

531. Varga, P. - Ábrahám, M. - Simor, J.

A magyar Duna-szakasz vízminősége.
Vízügyi Közlemények, 71: 582-598.
1989.

Az utóbbi 20 évben végzett rutin vízminőségvizsgálatok eredményei a Duna hossz-szelvénye mentén, egy-, kéthetenkénti gyakorisággal 15 kereszt-szelvényben, melyek közül 5 a Szigetköz területére esik. A "vízszállal együtt mozgó" mintavétel módszerével a vízkémiai mutatók (sóösszetétel, növényi tápanyagok, oldott oxigén, hőmérséklet, biológiai és kémiai oxigénigény, oldott szerves szén) mellett néhány biológiai állapotjelző (algaszám, a-klorofill, szaprobitási-index, bakteriológiai mutatók) mérésére is sor került. Ezek alapján megállapították, hogy a tisztább szigetközi szakasz után Gönyű alatt vízminőségromlás észlelhető, amelyet a Mosoni-Dunán keresztül érkező győri tisztítatlan szennyvizek okoznak.

O.N./G.P.

532. Várday, N.

A kisalföldi Duna-szakasz hidrológiai, hidrográfiai és vízkémiai viszonyai.
In.: T. Dvihally, Zs. (szerk.): A kisalföldi Duna-szakasz ökológiája. VEAB Kiadvány. Veszprém, 7-41.
1987.

A Szigetköz kialakulásának és éghajlatának, valamint a vízfolyások szabályozásának hidrológiai jellemzőinek ismertetése után, a tanulmány részletesen foglalkozik a Szigetköz vízterületének fontosabb vízkémiai jellemzőivel.

Az 1980-1984 közötti öt éves időszak eredményeinek értékelése alapján a következő vízterek kémiai vízminőségi viszonyait ismerteti:

- Duna (Rajka és medve)
- Mosoni-Duna (Mecsér és Vének)
- mellékágak, holtágak, belvízcsatornák és bányatavak.

O.N./G.P.

533. Várday, N.

Felszíni vízminőség a Szigetközben.

Szigetközi Ankét. Győr, 93-108.
1992.

A törzshálózati rendszer mintavételi helyein 8 különböző szelvényben havonkénti gyakorisággal végezték a vízminőségi vizsgálatokat. Mosonmagyaróvár és Győr szennyvizeit is vizsgálták. Közel 30 kémiai mutatót, továbbá szaprobítást és az algaszámot határozták meg. Végeztek továbbá olyan vizsgálatokat is, melyeknek célja az volt, hogy adatokat nyerjenek a Duna lelassításával, egyes szakaszainak állandó, vagy időszakos tóvá alakulásával együttjáró biológiai és kémiai vízminőség változásokról. 1980-ban részletes dunai hossz-szelvény és kereszt-szelvény vizsgálatokat is végeztek jellegzetes hidrológiai és meteorológiai állapotok mellett. A felsorolt vizsgálatok során mintegy százezer vízminőségi adat gyűlt össze a területre vonatkozóan. Ez az adathalmaz lehetőséget ad a Szigetköz vízterületein a különböző hatásokra végbemenő minőség változások nagy részének leírására.

O.N./G.P.

534. Várday, N. - T. Bartalis, É.

Vízminőségi állapotfelmérés és hatásbecslés a tervezett Bős- Nagymarosi Vízlépcsőrendszerben.
Hidrológiai Közlöny, 71: 158-157.
1991.

Szerzők rövid geográfiai és történeti bevezetés után áttekintik az alkalmazott vízminősítési rendszert, majd a hetvenes évek elejétől gyűjtött adatok értékelése alapján jellemzik a hazai felső Duna-szakasz, a Mosoni-Duna és a szigetközi mellékágak vízminőségi állapotváltozásait. Elemzik az erőműrendszer várható hatását a víz minőségére, a vízminőség szempontjából elkülönülő szakaszok szerinti felosztásban. A szerzők által kedvezőnek, illetve kedvezőtlennek minősített hatások mérlegelése után, megállapítják, hogy:

- a környezet jelenlegi állapota nem befolyásoltság nélküli állapot, így kérdéses a jelenlegi helyzet fenntartásának értelme,
- a nagymarosi duzzasztás elhagyása és a bósi erőmű folyamatos üzeme vízminőségileg a kiliti tározóban adná a viszonyok legkedvezőtlenebb változását.

O.N./G.P.

535. Vida, A.

Szigetköz és halai a változások tükrében, 1.
Halászat, 5: 157-160.
1990.

A Szigetköz halfaunájának teljes ismertetése víztípusonként. Értékeli helyzetüket és futólag értékeli a szigetközi halfajok jövőjét az erőmű megépülte után. A cikkben szereplő adatok az 1983-1990-ig terjedő időszak mintavételeinek eredményei.

A mintavételek a Szigetköz teljes hosszában és minden víztípusában történtek.

O.N./B.Á.

536. Vida, A.

Szigetköz és halai a változások tükrében, 2.
Halászat, 6: 178-179.
1990.

Az 1. rész folytatása. A Huchu hucho és a Cottus gobio populációk ill. szórványegyedek első publikálása a hazai Duna-szakaszcól 1986 óta. Több további veszélyeztetett faj első közlése a területről.

O.N./B.Á.

537. Vida, A.

Threatened fishes of the Szigetköz.
Misc. Zool. Hung., (megjelenés alatt).
1993.

Mintavételek 1983-tól - 1993-ig. Mintaterület a Szigetköz minden víztípusa és a Rába hasonló szubmontán szakasza. Az elterelés előtti állapotból kiindulva foglalkozik a teljes szigetközi halfaunával, összevetve a környező hazai és szomszédos vízterületekkel. Az értékes fajok száma és aránya alapján bizonyítja a terület halfaunisztikailag igen értékes voltát.

O.N./B.Á.

538. Vida, A.

Expected effects of the Gabčíkovo river barrage system on the ichthyofauna of the Szigetköz and its values.
Misc. Zool. Hung., (megjelenés alatt).
1993.

A Duna dunacsúnyi elterelésének hatására bekövetkezett ichthyofaunisztikai változás minősítése és a terület halfaunája perspektíváinak összegzése. A víztípusok értékelése a bennük fellelhető veszélyeztetett halfajok alapján.

O.N./B.Á.

539. VITUKI

Gabčíkovo-Nagymaros Vízlépcsőrendszer hatása a parti szűrés vízminőségére.
VITUKI. Budapest. Témabeszámoló, 1-26.
1976.

A Duna Rajka-Nagymaros közötti vízminőségét értékelik az 1968-75. közötti években. A vízierőmű miatt romló tendenciára hívják fel a figyelmet. A parti szűrésű kutak esetében minőségi és mennyiségi változások fognak

bekövetkezni. Ennek eredményeként fejlettebb víztisztítási technológiát kell bevezetni, továbbá új szennyvíztisztítókat kell építeni mindkét parton. Az üzemelésre vonatkozó javaslatok között szerepel a pangó vizek csökkentésének a szükségessége.

O.N./G.P.

540. VITUKI

Gabcikovo-Nagymaros parti szűrésű vizsgálata.
VITUKI. Budapest. Témajelentés.
1981.

Rajka-Dömös közötti szakaszon 6 parti szűrésű kút vízminőségét vizsgálták négy alkalommal. A kadmium és az ólom szennyezettség kisebb, mint a megengedett érték 4 %-a. A higanykoncentráció a rajkai kútnál meghaladta, a koppánymonostori kútnál pedig megközelítette a határértéket. A vas, mangán és cink koncentráció több helyen és alkalommal megközelítette, illetve meghaladta a határértéket. Az ammónium és a nitrát mennyisége mindenütt jelentéktelen volt.

O.N./G.P.

541. VITUKI

Gabcikovo-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer vízminőségi hatásainak vizsgálata.
VITUKI. Budapest. Témabeszámoló, 1-46.
1984.

Az alapállapotot vizsgálták 16 kémiai komponensre. A Duna négy és a mellékvízfolyások hat szelvényében állapították meg 1979-1983. között a komponensek 95 %-os tartóssági értékét. A mellékvízfolyások (pl. Vág) szennyezőhatása határozottan kimutatható. Különösen az ásványolajtartalom magas, ami alapján III. osztályú a vízminőség. A BOI, KOI és az ammónium értékei javultak, a szaprobitás, a NO_3 és az összes oldott anyag értékei pedig romlottak. A folyás irányában a szaprobitás és a trofitás is nő. A vízsebesség csökkenése a vegetációs időszakban az algák mennyiségének növekedését eredményezi.

O.N./G.P.

542. VITUKI

Gabcikovo- Nagymarosi Vízlépcsőrendszer vízminőségi hatásainak vizsgálata.
VITUKI. Budapest. Témajelentés, 7623/3/142.
1984.

A jelentés a következőket tartalmazza:

- a duna vízminőségi állapota és az 1975-1984. évek közötti időszakban bekövetkezett változások,
- a GNV által érintett Duna-szakasz fontosabb szennyezőforrásai és a vízminőségre gyakorolt hatásuk,

- GNV által érintett Duna-szakasz hidrobiológiai állapota, amely rész (4. fejezet) a szakirodalomban közölt vizsgálati eredmények alapján, a Rajka-Budapest Duna-szakasz és a szigetközi mellékágrendszer hidrobiológiai állapotának jellemzését adja a - Duna-víz oxigén forgalma, a trofitás, a szaprobitás, a zooplankton és a halállomány - szerint.

Az 5. fejezetben az Ásványi-Duna és az azzal kapcsolatban levő Duna-szakasz, valamint a Dunával közvetlen kapcsolatban nem álló Zátonyi Duna 1984-ben történt hidrobiológiai vizsgálatairól számolnak be.

O.N./G.P.

543. VITUKI

Gabcikovo- Nagymarosi Vízlépcsőrendszer vízminőségi hatásainak vizsgálata.

VITUKI. Budapest. Témabeszámoló, 1-55.
1985.

A szigetközi mellékágrendszer oxigénforgalma kiegyenlített. A megépítendő tározókban a duzzasztás várhatóan kedvezően befolyásolja a BOI értéket, kedvezőtlenül az oldott oxigén tartalmat. A hrusovi tározóban döntő lehet a Morava szennyezésének hatása, a régi Dunamederben fennáll az algásodás veszélye. Az élőbevonat oxigéntermelése a fitoplanktonénak csupán 1-2 %-a. A parti szűrő rétegben az oxigén csökkenése anaerob viszonyokat eredményezhet. A szennyezőforrások felszámolása igen fontos feladat mindkét oldalon.

O.N./G.P.

544. VITUKI

Gabcikovo- Nagymarosi Vízlépcsőrendszer hatása a Duna vízminőségére.
VITUKI. Budapest. Témajelentés, 7614/3/15., 1-81.
1985.

Az összefoglaló jelentés javaslatot tartalmaz a vízlépcsőrendszer hatásterületének hidrobiológiai monitoring rendszere kialakítására, valamint referencia adatokat a Szigetköz egyes víztereinek hidrobiológiai állapotáról. Vizsgálták a bakterioplankton anyagcsere élettani mintázatát, valamint a fito- és zooplankton struktúrális változásait.

Megállapították, hogy:

- a Dunával való kapcsolat alapvetően meghatározza a mellékágrendszer fitoplanktonjának koegzisztenciális mintázatát és ennek a kapcsolatnak a megszűnése a planktonikus algaflóra jelentős átalakulását eredményezi,
- a főággal való közvetlen vízforgalom megszűnése után, a mellékágak jól megvilágított, kiszélesedő szakaszain általában nagyobb a fitoplankton biomasszája, mint a Dunában azonos időben mért érték,
- a zooplankton domináns fajai a Dunában és a vizsgált mellékágakban többnyire megegyeznek. A fajok száma és az állománysűrűség a mellékágakban nagyobb mint a Dunában, ami az áramlási sebesség csökkenésével és az időszakos állóvízzé válással hozható összefüggésbe.

A VIZIG-ek vizsgálati eredményei alapján jellemezték a Rajka-Budapest Duna-szakasz vízminőségi állapotát és elemezték az 1974-1983. közötti időszak változási tendenciáit.

O.N./G.P.

545. VITUKI

GNV területi megfigyelőrendszer. Vízminőségi állapotfelmérés. VITUKI. Budapest. Témajelentés, 7623/3/163. IV. 1987.

A Duna és mellékvízfolyásainak vízminőségét az 1986-os eredmények alapján észlelték. 1987-es mérések eredményei alapján jellemezték az üledékminőséget. A jelentés hidrobiológiai része a Duna Rajka-Budapest közötti szakaszán és a szigetközi vízterekben, 17 mintavételi ponton, 6 alkalommal történt fito- és zooplankton, a makroszkópos gerinctelen fauna, valamint szaprobiológiai vizsgálatok eredményeiről számol be.

O.N./G.P.

546. VITUKI

GNV területi megfigyelőrendszer. Vízminőségi állapotfelmérés. VITUKI. Budapest. Témajelentés, 5249/1-3., 5258. 1987.

A két jelentésben a törzshálózati vízminőségi adatokat dolgozták fel a Duna 16 és a mellékvízfolyások 10 szelvényében. 27 kémiai komponenst értékelték. 1976-85 között több, mint 120000 adatot dolgoztak fel különböző statisztikai módszerekkel az idő és a vízhozam függvényében. Az üledékkémiai adatokat is értékelték. Ezeket a méréseket 1987-ben 24 helyen végezték. A jelentések a hidrobiológiai vizsgálatok eredményeit is tartalmazzák. Fito- és zooplankton struktúra vizsgálatok az Ásványi-ágban napi gyakorisággal. A sebességcsökkenés hatására az állománysűrűség és a fajszám egyaránt növekszik. A Rajka-Budapest közötti Duna-szakaszon és a mellékágakban 17 szelvényben fito- és zooplankton vizsgálatokat és szaprobiológiai állapotfelmérést végeztek. A makrozoobenton vizsgálata során a Dunában eddig még nem talált két csigafaj előfordulását jegyezték fel.

O.N./G.P.

547. VITUKI

GNV területi megfigyelőrendszer. Vízminőségi állapotfelmérés. B. A fito- és zooplankton struktúrájának vizsgálata. VITUKI. Budapest. Témajelentés, 7623/3/970., 1-85. 1987.

A témajelentés két témakörrel foglalkozik:

A. Törzshálózati vízminőségi adatok feldolgozása a Dunán és mellékvízfolyásain.

A rendelkezésre álló rutinvizsgálati eredmények alapján rögzíti a Duna és mellékvízfolyásainak vízminőségi viszonyait. A mérési eredmények

alapvető statisztikai paramétereit a háromkötetes anyag II. és III. kötete tartalmazza (228 táblázat). A tömörített táblázatokban (I. kötet) levő osztrák és magyar adatok alapján megszerkesztették a Duna vízminőségi hosszlevényeit. Vizsgálták a vízminőség időbeni változásait a Dunán és mellékvízfolyásain. Megvizsgálták azt a kérdést is, hogy mennyiben függött a hidrológiai viszonyoktól a Duna és mellékvízfolyásainak vízminősége az értékelt időintervallumban.

B. A fito- és zooplankton struktúrájának vizsgálata. Az 1985. június 20. és szeptember 10. közötti időszakban az Ásványi Dunában naponta vett fito- és zooplankton minták vizsgálati eredményeinek értékelése alapján, a változó hidrológiai viszonyok hatására bekövetkező strukturális változásokat elemezték. Megállapították, hogy a mellékágrendszer planktonjának koegzisztenciális mintázatát az évszakos változások mellett a vízjárás határozza meg.

O.N./G.P.

548. VITUKI

Vízparti ekoton mintaterületek kijelölését megalapozó vizsgálatok a GNV hatásterületén.

VITUKI. Budapest. Témajelentés, 5360., 1-41.
1988.

A vízparti szegélytársulások (ekotonok) koegzisztenciális mintázati felhasználásával a GNV által befolyásolt felszíni és felszín alatti vizek hatására kialakuló térbeni és időbeni változások feltárására alkalmas mintaterületet jelöltek ki. Ez alkalmas egy hosszútávú mérő-megfigyelő program megvalósítására. Javasolt terület a Dunakiliti tározó és a szigetközi mellékágrendszer néhány szelvénye.

O.N./G.P.

549. VITUKI

Víz- és üledék, valamint hidrobiológiai vizsgálatok a Dunán, a mellékvízfolyásokon és mellékágakon.

VITUKI. Budapest. Témajelentés, 7612/2/970.
1988.

Felmérték a Rajka-Budapest Duna-szakasz vízminőségi állapotát, különös tekintettel a szerves- és szerves mikroszennyezőkre, mikrobiológiai és hidrobiológiai jellemzőkre. Frakciók szerinti üledékvizsgálattal igazolták azt a feltevést, hogy a szennyezőanyagok elsősorban a kis szemcseméretű üledék-részecskékhez kapcsolódnak. Kiválasztották azokat a hidrobiológiai állapotjelzőket, amelyek alapján a vízminőség várható változásai előre jelezhetők. A fito- és zooplankton, valamint a makroszkópos gerinctelen fauna koegzisztenciális mintázata, az a-klorofill mennyisége és a szaprobitásfok alapján jellemezték a Rajka-Budapest Duna-szakasz biológiai vízminőségét.

Megvizsgálták a partiszűrészű vízbázisokon a duzzasztás miatt víz alá kerülő, szerves anyagokban dús fedőrétegek eltávolításának kérdését.

Helyszíni, limnokoral kísérletben vizsgálták az állóvízzé válás hatására bekövetkező kis időléptékű hidrobiológiai állapotváltozásokat. A kísérlet eredményeinek értékelése alapján megállapították, hogy az áramlási

sebesség csökkenése a fito- és zooplankton állománysűrűségének és biomasszájának növekedését eredményezi.

O.N./G.P.

550. VITUKI

A Duna GNV hatásterületére eső szakaszának hidrobiológiai viszonyai. VITUKI. Budapest. Témajelentés, 6831-5/3/384., 1-99. 1989.

Az 1987-1989 években kvalitatív szempontból vizsgálták a Szigetköz 97 mintavételi pontján a fito- és zooplankton, a makroszkópos gerinctelen- és halfaunát. Az eredményeket tartalmazó taxonlisták többváltozós matematikai módszerekkel (cluster- és korrespondencia analízis) való értékelése alapján megállapították, hogy:

- a Duna és az azzal közvetlen kapcsolatban álló szigetközi mellékágrendszer fitoplanktonjának taxonómiai struktúrája nagyon hasonló és lényegesen eltér a már sok évtizede állóvízzé vált vízterektől. Az eredmények alátámasztják azt a korábbi megállapítást, amely szerint a külső szennyezőforrásoktól lényegében mentes szigetközi mellékágrendszerben a fitoplankton taxonómiai struktúráját a víz áramlási sebessége és a Dunával való közvetlen kapcsolat határozza meg,
- hazánk algaflórájában ritka fajok főként a mentesített terület víztereiben fordulnak elő, ami azt jelenti, hogy ezeket a genetikai diverzitás fenntartása szempontjából fontos élőhelyeket a vízjárési viszonyok változatlanul hagyása által védeni kell,
- a zooplankton vizsgálatok eredményeként 100 Rotatoria, 50 Cladocera és 23 Copepoda, összesen 173 taxon előfordulását jegyezték fel, köztük olyan ritka fajokat, amelyeket hazánkból csak néhány helyen és néhány alkalommal írtak le,
- a feltöltődés előrehaladott stádiumában levő élőhelyek makrozoobentosz állományai már kis vízszintcsökkenés hatására is károsodhatnak,
- a mellékágrendszer a Duna halállományának utánpótlása szempontjából rendkívül fontos, ezért a Dunával való közvetlen kapcsolatának megszüntetése a halfauna jelentős elszegényedéséhez vezet.

O.N./G.P.

551. VITUKI

Víz- és üledék, valamint hidrobiológiai vizsgálatok a Dunán, a mellékvízfolyásokon és mellékágakon. VITUKI. Budapest. Témajelentés, 7612/3/970., 1-159. 1989.

1989-ben a Rajka-Budapest Duna-szakaszon a következőket vizsgálták és értékelték:

- szerves mikroszennyezők és a Duna-víz mutagenitása
- toxikus és organoleptikus elemek
- a Duna-víz és üledék mikrobiológiai állapota (higiénés és anyagforgalmi vizsgálatok)
- a nehézfémek transzportjának várható módosulása

- a parti szűrésű vízbázisok potenciális nehézfém szennyeződése és mikrobiológiai állapota
- hidrobiológiai állapot (fitoplankton, zooplankton, makrozoobentosz, valamint a szaprobitás).

Áttekintették a parti szűrés során végbemenő vízminőség-változási folyamatokat és egyes részfolyamatokra kvantitatív leírást adtak.

Algaélettani kísérletekkel vizsgálták a Duna-víz trofikus potenciálját, az algaszaporodás limitáló tényezőit, valamint a cianobaktérium-zöldalga kompetíciót.

A vizsgálatok célja a BNV várható vízminőségi hatásainak feltárása és a vízminőségi állapotjelző-rendszer kidolgozásának megalapozása volt.

O.N./G.P.

552. VITUKI

Anyagforgalmi vizsgálatok a Dunakiliti-tározó várható trofitási viszonyainak elemzésére.

VITUKI. Budapest. Témajelentés, 716/3/1310., 1-120.
1989.

A téma célkitűzése a meglévő hidrológiai, meteorológiai és vízminőségi adatok anyagforgalmi szempontú értékelése, valamint helyszíni és laboratóriumi célvizsgálatok eredményei alapján a Dunakiliti tározó eutrofizálódásának becslése, a tározó biológiai anyagforgalmi folyamatainak minőségi és mennyiségi leírása volt. Az algabiomassza változását leíró matematikai modellt fejlesztettek ki. A modellszámítások jól egyeztek a mért adatokkal.

A Duna főágában és az Ásványi mellékágban, az expedíció jellegű mérések eredményei alapján megállapították, hogy a tározás során az algaszaporodás környezeti feltételei javulnak. A háromszor egyhetes biológiai aktivitás mérések eredményei alapján valószínűsíthető, hogy a folyóvíz áramlási sebességének csökkenése a biológiai folyamatok intenzitásának növekedése, az anyagforgalom felgyorsulásának irányába hat.

Megkezdték a dunai alga- és cianobaktérium törzsgyűjtemény összeállítását. A cianobaktériumok foszfor anyagcseréjének vizsgálata alapján megállapították, hogy foszforakkumulációs képességük más algákkal szemben szelekciós előnyt biztosít számukra, mert foszforhiányos környezetben is képesek szaporodni tartalékaik felhasználásával.

A sokfajú algaélettani kísérletek eredményei alapján megállapították, hogy optimális környezeti feltételek mellett a maximális a-klorofill koncentráció elérésére hat nap elegendő, ami megfelel a tervezett Dunakiliti tározó széli területein kisvízi időszakban jellemző tartózkodási időnek.

O.N./G.P.

553. VITUKI

A magyarországi felső Duna-szakasz hidrobiológiai vizsgálata.

VITUKI. Budapest. Témajelentés, 7613/32059., 1-52.
1991.

1991.-ben a hazai felső Duna-szakasz (Rajka-Budapest) hidrobiológiai állapotát, valamint helyszíni kísérletben az állóvízzé válás folyamatát vizsgálták.

A fito- és zooplankton, valamint a makroszkópos gerinctelen fauna koegzisztenciális mintázata alapján a vizsgált Duna-szakasz lényegében két részre osztható, amely az áramlási sebesség változásával hozható összefüggésbe.

Kimutatták továbbá, hogy a szigetközi mellékágrendszerben is elsősorban a vízjárás határozza meg a fito- és zooplankton struktúráját. A helyszíni kísérlet (VITUKI, 1988; 1991) eredményei alapján megállapították, hogy minden olyan hatás, ami a Duna-víz áramlási sebességét csökkenti, eutrofizálódáshoz vezet és a planktonikus élőlényegyüttesek gyors és kiszámíthatatlan struktúrális változásait eredményezi.

O.N./G.P.

554. VITUKI

A Duna és a Szigetköz partiszűrésű vízbázisával, felszín alatti vízkészletével és biológiai anyagforgalmával kapcsolatos kutatások. II. A Duna és a Szigetköz anyagforgalmi vizsgálata.

VITUKI. Budapest. Témajelentés.
1991.

A szerzők négy kutatási területet jelöltek ki:

Egy olyan vízminőségi modellt állítottak fel, amely a Duna két távoli szelvénye között képes az alga-biomassza változásait leírni akár több éves szimulációk során is.

Az anyagforgalmi vizsgálatok során a szénforgalom, a nitrogénciklus (nitrifikáció, denitrifikáció, bakteriális lebontás), a foszforforgalom, a üledék foszforadszorpciója, és -deszorpciója, és a plankton foszforfelvétel kérdéseit vizsgálták. Külön vizsgálatokat végeztek a főágban és egy mellékágban a Szigetköz területén. A partiszűrésű vízbázisok szennyezettségét a Koppány-monostori, az Esztergom-szentkirályi és az Esztergom Primás-szigeti vízbázisok térségében vizsgálták. Vízkémiai, bakteriológiai és vízbiológiai vizsgálatokat végeztek. Különös figyelmet fordítottak a mikroszennyező anyagokra és nehézfémekre. A Szigetköz felszínalatti vízkészleteinek vizsgálatát elsősorban a megépülő vízlépcső várható hatásainak figyelembevételével vizsgálták. Az utóbbi években ugyanis felértékelődött a szigetközi vízkészlet, szennyezések elleni védelme ezért különösen fontos és aktuális. Jelenleg hiányoznak a kavicsost mélyebb szintjén végbemenő transzportfolyamatok leírására alkalmas vízminőségi nyomjelzési vizsgálatok és állapotfelvételek, amelyek alapján a fenti folyamatok modellezhetők.

O.N./G.P.

555. VITUKI

A Szigetköz felszíni és felszínalatti vízkészletei minőségének, valamint a befolyásolt terület hidro-ökoszisztémájának megváltozása a "C" változat" üzembehelyezésének hatására.

VITUKI. Budapest. Témajelentés, 713/2/2459. I. 1-63., II. 1-83.
1993.

A két kötetben megjelent tanulmány célja a "C" változat üzemelképésével, üzemeltetési körülményeivel összefüggő vízminőségi hatások vizsgálata a Szigetköz térségének felszíni és felszínalatti vízminősége esetében, valamint annak elemzése, hogy a megváltozott körülmények miatt a Duna partiszűrész vízvezetékének és budapesti szelvényének vízminősége várhatóan hogyan fog megváltozni.

I. kötet tartalma: hidrológiai hatások, lebegtetett hordalékmozgás, vízminőségváltozások, eutrofizáció, felszínalatti vizek vízminőségének várható változásai. Következtetések, javaslatok.

II. kötet tartalma: hidrobiológiai monitoring rendszer kiépítése, ökológiai hatások értékelése, a Szigetköz hidrobiológiai vizsgálata, a vízjárás hidrobiológiai hatásainak vizsgálata, a Duna Rajka-Budapest közötti szakaszának hidrobiológiai vizsgálata. Javaslatok a szigetközi vízterek kedvező ökológiai állapotának kialakítására.

O.N./G.P.

556. Vranovsky, M.

Zooplankton vizsgálatok a Duna Zsofini (Zofin) mellékágában (1836 fkm) és a Bakai (Bacianske) mellékágában.

In: T. Dvihally, Zs. (szerk.): A kisalföldi Duna-szakasz ökológiája. VEAB Kiadvány. Veszprém, 148-161. 1987.

A Duna csallóközi mellékágaiban (Zsofini, Bakai-ág) vizsgálták a Rotatoria, Cladocera és Capepoda plankton faji összetételét és biomasszájuk nagyságát. A vizsgálatokat 1971-1973 között végezték. A biomassza nedves súlyban kifejezett átlagértéke 10400 mg m⁻³ volt, összetétele pedig: Rotatoria 80 %, Cladocera 10 %, Capepoda 6 %, Protozoa 3 %.

A domináns fajok a következők voltak: Asplanchna nemzetség, Polyarthra nemzetség, Keratella coxlearis, Bosmina longirostris, Thermocyclops oithonoides. A mellékágakban talált zooplankton biomassza értéke két eset kivételével mindig nagyobb volt, mint a főágban. Az egyedszám 11-26-szor, a biomassza pedig 20-90-szer haladta meg a főágban mért értékeket. A teljes Bakai mellékág-rendszerben a becsült biomassza értéke 1971. július-október között nedves súlyban kifejezve 125 tonnát tett ki.

A Zsofini mellékágban mért biomassza értéke kb. 20-35-szor volt nagyobb a fenti értéknél. Összefüggést lehetett kimutatni a zooplankton biomasszája és a halak abundanciája között. A mellékágak nagyobb zooplankton tömege a főágba bekerülve gazdagítja annak haltáplálék készletét.

O.N./G.P.

557. Zicsi, A.

Die Regenwurmfauna des oberen ungarischen Donau-Ufergebietes.
Annls Univ. Sci. Budapestinensis,
Sectio Biologica 3: 427-442.
1960.

Rajka és Mohács között 5 helyről gyűjtött 1954-58 között, Rajkánál egy fajt (*Octolasmus lacteus*) fogott. A későbbiekben a Duna felső szakaszán, 1825-1691 fkm között 19 helyen gyűjtött a parton, összesen 18 fajt mutatott ki. A Szigetközben négy lelőhelye volt (Vének, Nagybajcs, Medvei-híd), 13 taxon került elő. A fajok lelőhelyenkénti felsorolása, taxonómiai megjegyzések és ökológiai megfigyelések című fejezetekből áll a cikk.

F.L.

558. Zicsi, A.

Die Regenwurmfauna des Ufergebietes und Inseln der ungarischen Donau.
Annls Univ. Sci. Budapestinensis,
Sectio Biologica, 4: 217-231.
1961.

Rajkánál és az 1841-1728 fkm közötti szigeteken gyűjtött a Szigetköz területén. Rajkánál 11, a szigeteken pedig tíz taxont mutatott ki.

F.L.

GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HATÁSOK

Mezőgazdaság

559. Bálint, S. - Palkovits, G.

A GNV által érintett szigetközi területen termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményének feldolgozása 1983-ban.

Mosonmagyaróvár 1-70. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1984.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, káposzta, zöldborsó, lucerna, napraforgó növényekre. Az adatbázis 452 tábla 19.248 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 17 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

S.P.

560. Bálint, S. - Palkovits, G. - Schummel, P.

A GNV által érintett szigetközi területen termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményének feldolgozása 1980-ban.

Mosonmagyaróvár 1-40. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya,
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1981.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, káposzta, zöldborsó, lucerna növényekre. Az adatbázis 442 tábla 18.730 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 17 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen belül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

S.P.

561. Bálint, S. - Palkovits, G. - Schummel, P.

A GNV által érintett szigetközi területen termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményének feldolgozása 1981-ben.

Mosonmagyaróvár 1-30. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1981.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes

feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, káposzta, zöldborsó, lucerna növényekre. Az adatbázis 464 tábla 18.886 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 17 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

S.P.

562. Bálint, S. - Palkovits, G. - Schummel, P.

A GNV által érintett szigetközi területen termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményének feldolgozása 1982-ben.

Mosonmagyaróvár 1-54. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1982.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, káposzta, zöldborsó, lucerna növényekre. Az adatbázis 444 tábla 18.491 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 17 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

S.P.

563. Bálint, S. - Palkovits, G. - Schummel, P. - Venesz, B. - Czencz, F. - Csapó, F.-né.

A GNV által érintett szigetközi területen termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményének feldolgozása 1984-ben.

Mosonmagyaróvár 1-68. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1985.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, káposzta, zöldborsó, lucerna, napraforgó növényekre. Az adatbázis 470 tábla 19.074 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 17 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

S.P.

564. Bálint, S. - Palkovits, G. - Szücs, M. - Schummel, P. - Venesz, B.

Tanulmány a GNV szigetközi szakaszán: a talajvízszint szabályozás hatása a földhasználatra.

Mosonmagyaróvár 1-76. (+ térkép, talajszelvényfeltárások zárójelentése, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV. 1985.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 28 környezetében kijelölt 41 helyen - talajszelvényfeltárás után - rendszeres fenológiai megfigyelések kezdődtek 1984-ben. A tanulmány a talajvíz-ingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

Cs.F.-né

565. Bálint, S. - Palkovits, G. - Czencz, F. - Szücs, M. - Schummel, P. - Venesz, B.

Tanulmány a GNV szigetközi szakaszán a talajvízszint szabályozás hatása a földhasználatra.

Mosonmagyaróvár 1-70. (+ térkép, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV. 1986.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 38 környezetében kijelölt 41 helyen - talajszelvényfeltárás után - folytatódtak a rendszeres fenológiai megfigyelések 1985-ben. A tanulmány a talajvíz-ingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

Cs.F.-né

566. Bálint, S. - Palkovits, G. - Czencz, F. - Szücs, M. - Schummel, P. - Venesz, B.

Tanulmány a GNV szigetközi szakaszán a talajvízszint szabályozás hatása a földhasználatra.

Mosonmagyaróvár 1-79. (+ térkép, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV. 1987.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 38 környezetében kijelölt 41 helyen - talajszelvényfeltárás után - folytatódtak a rendszeres fenológiai megfigyelések 1986-ban.

A tanulmány a talajvízingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

Cs.F.-né

567. Bálint, S. - Csapó, F.-né, Czencz, F. - Palkovits, G. - Schummel, P. - Venesz, B.

A GNV által érintett szigetközi területen termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményének feldolgozása 1985-ben.

Mosonmagyaróvár 1-66. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1986.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, káposzta, zöldborsó, lucerna, napraforgó növényekre. Az adatbázis 484 tábla 19.131 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 17 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

S.P.

568. Bálint, S. - Czencz, F. - Palkovits, G. - Schummel, P.

A Bős- Nagymarosi Vízlépcsőrendszer mezőgazdasági hatásvizsgálatának összefoglalása 1980-1988.

Mosonmagyaróvár 1-59. (+ térképek mellékelve).

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1989.

A Szigetköz területén 1980-tól, a Gönyűtől - Dömösig terjedő szakaszon 1986-tól évenként végzett mezőgazdasági hatásvizsgálat adatait táblázatokba foglalva közli és értékeli.

Témakörei: csapadékviszonyok, talajvízmélység, vetésszerkezet, öntözés, hozamok, tápanyagvisszapótlás, növényvédelem, stb. A következtetések összefoglalása.

S.P.

569. Czencz, F. - Palkovits, G. - Schummel, P. - Reiter, J. - Szücs, M.

Tanulmány a GNV szigetközi szakaszán a talajvízszint-szabályozás hatása a földhasználatra 1987.

Mosonmagyaróvár 1-77. (+ térkép, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1988.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 38 környezetében kijelölt 40 helyen - talajszelvényfeltárás után - folytatódtak a rendszeres fenológiai megfigyelések 1987-ben. A tanulmány a talajvíz-ingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

T.S.-né

570. Czencz, F. - Palkovits, G. - Schummel, P. - Reiter, J. - Szücs, M.

Tanulmány a GNV hatásterületén a talajvízszint-szabályozás hatása a földhasználatra 1988.

Mosonmagyaróvár 1-106. (+ térképek, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1989.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 25, a hatásterületen kívül 4 kontrollként, valamint a Gönyű-Nagymaros közötti hatásterületen 17 és annak kontrolljaként 4 helyen rendszeres fenológiai megfigyelések folytatódtak, ill. kezdődtek 1988-ban. A tanulmány a talajvíz-ingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

T.S.-né

571. Czencz, F. - Palkovits, G. - Schummel, P. - Reiter, J. - Csapó, F.-né.

A GNV által érintett szigetközi területen termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményének feldolgozása 1988-ban.

Mosonmagyaróvár 1-75. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1989.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, káposzta, zöldborsó, magborsó, lucerna, napraforgó növényekre.

Az adatbázis 904 tábla, ill. alrészlet 20.028 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

S.P.

572. Czencz, F. - Schummel, P. - Palkovits, G. - Csapó, F.-né. - Reiter, J.

Jelentés az öntözés és az öntözési lehetőségek helyzetéről a Szigetközben 1988.

Mosonmagyaróvár, 1-12.

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1989.

Szigetköz területén víznyerőhelyenként számbaveszi a nagyüzemi táblánkénti öntözési lehetőségeket, majd a tényleges öntözést. Ezt a tárgyévben gazdaságonként, növényfajonként, vízkivételi helyenként csoportosítva számítógépes feldolgozás útján elemzi és értékeli. Az öntöző berendezések típusonkénti mennyiségét felméri.

S.P.

573. Czencz, F. - Schummel, P. - Palkovits, G. - Csapó, F.-né. - Reiter, J.

Jelentés az öntözés és az öntözési lehetőségek helyzetéről a Szigetközben 1989.

Mosonmagyaróvár 1-16.

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1990.

Szigetköz területén víznyerőhelyenként számbaveszi a nagyüzemi táblánkénti öntözési lehetőségeket, majd a tényleges öntözést. Ezt a tárgyévben gazdaságonként, növényfajonként, vízkivételi helyenként csoportosítva számítógépes feldolgozás útján elemzi és értékeli. Az öntöző berendezések típusonkénti mennyiségét felméri.

S.P.

574. Czencz, F. - Schummel, P. - Palkovits, G. - Csapó, F.-né. - Reiter, J.

Előzetes jelentés az öntözés és az öntözési lehetőségek helyzetéről a Szigetközben 1990.

Mosonmagyaróvár 1-20.

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1990.

Szigetköz területén víznyerőhelyenként számbavenni a nagyüzemi táblánkénti öntözési lehetőségeket, majd a tényleges öntözést. Ezt a tárgyévben gazdaságonként, növényfajonként, vízkivételi helyenként csoportosítva számítógépes feldolgozás útján elemzi és értékeli. Az öntöző berendezések típusonkénti mennyiségét felméri.

S.P.

575. Késmárki, I. - Szabó, J. - Czencz, F. - Frint, G.

Jelentés az öntözés és az öntözési lehetőségek helyzetéről a Szigetköz térségében 1980-1987. közötti időszakban.

Mosonmagyaróvár 1-21.

Pannon Agrártudományi Egyetem Növénytermesztési Tanszéke, valamint Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV. 1987.

Szigetköz területén víznyerőhelyenként számbaveszi a nagyüzemi táblánkénti öntözési lehetőségeket, majd a tényleges öntözést. Ezt évenként, gazdaságonként, növényfajonként, vízkivételi helyenként csoportosítva számítógépes feldolgozás útján elemzi és értékeli. Az öntöző berendezések típusonkénti mennyiségét felméri.

S.P.

576. Késmárki, I. - Halupa, L. - Palkovits, G.

Erdőtársulás és szántóföldi növénytermesztés kapcsolata a vízzel.

Symposium "Wasser im Pannonischen Raum". Sopron, 197-203. (1993. máj. 18.)

1993.

A Pannon Agrártudományi Egyetem Mosonmagyaróvári Karán és az Erdészeti Tudományos Intézetben 1980 óta folynak a víz- és a növényzet, valamint a talaj összefüggésére vonatkozó vizsgálatok a Szigetközben.

A 12 év eredményeit a szántóföldi növénytermesztés és az erdészet vonatkozásában táblázatokkal és térképekkel szemléltetve ismerteti.

S.P.

577. Nebehaj, I. - Tuller, L.

Jelentés a GNV hatásterületén folyamatosan végzett talaj relatív nedvességtartalmának felvételezéséről.

Mosonmagyaróvár 1-7. (+ mérőhelyenként kilistázott talajnedvességmérési eredmények adatlapja és grafikus ábrája mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1989.

A Szigetközben 43, a Gönyű-Nagymaros közötti szakaszon 25 talajvízszint észlelő-kút mellett létesített talajnedvesség mérőhely 1989. évi tenyészidőszakának júniustól kezdődő kb. kéthetenkénti rendszerességű észlelési eredményeit, valamint a talajvízszint változását értékeli.

T.S.-né

578. Nebehaj, I. - Tuller, L.

Jelentés a Közös Dunai Vízlépcső hatásterületén 1990. évben folyamatosan végzett talaj nedvességtartalom felvételezéséről.

Mosonmagyaróvár 1-16. (+ mérőhelyenként kilistázott talajnedvességmérési eredmények adatlapja és grafikus ábrája mellékelve),
Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1990.

A Szigetközben 66, a Gönyű-Nagymaros közötti szakaszon 24 talajvízszint észlelő-kút mellett létesített talajnedvesség mérőhely tárgyevi kb. kéthetenkénti rendszerességű észlelési eredményeit, valamint a talajvízszint változását értékeli.

T.S.-né

579. Palkovits, G.

Szigetközi mezőgazdasági és talajtani kutatások eredménye.
Magyar Hidrológiai Társaság Szigetközi Ankétja Győr, 161-178. (1992. V. 25-26.)
1992.

A térség növénytermesztésének állapotrögzítése 1980-tól évenként folyamatosan történik a mezőgazdasági nagyüzemek táblaszintű agrotechnikai adataira alapozva. Ezek talajtani, talajvízmélységi és meteorológiai adatokkal kiegészítve 19 féle szakmai program alapján számítógépes feldolgozásra kerülnek. Az értékelés szöveges részét eredménytáblázatok támasztják alá.

S.P.

580. Palkovits, G. - Schummel, P. - Reiter, J. - Csapó, F.-né. - Czencz, F.

A GNV által érintett I. szakasz területén termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményeinek feldolgozása 1989-ben.
Mosonmagyaróvár 1-68. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),
Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1990.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, zöldborsó, magborsó, lucerna, napraforgó növényekre. Az adatbázis 928 tábla, ill. alrészlet 20601 ha-jára terjed ki. A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

S.P.

581. Palkovits, G. - Schummel, P. - Reiter, J. - Csapó, F.-né. - Czencz, F.

Előzetes jelentés az I. szakasz mezőgazdasági hasznosítás állapotörögzítéséről 1990.

Mosonmagyaróvár 1-34. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1990.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, káposzta, zöldborsó, magborsó, lucerna, napraforgó növényekre. Az adatbázis 939 tábla, ill. alrészlet 20355 ha-jára terjed ki. A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

582. Palkovits, G. - Schummel, P. - Csapó, F.-né - Czencz, F. - Tóth, S.-né.

Jelentés a Szigetköz mezőgazdasági hasznosítás állapotörögzítéséről. 1991.

Mosonmagyaróvár 1-43. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1991.

A Szigetközben gazdálkodó 13 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, zöldborsó, magborsó, lucerna, napraforgó növényekre. Az adatbázis 910 tábla, ill. alrészlet 20.298 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 19 témakör foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

583. Palkovits, G. - Schummel, P. - Csapó, F.-né. - Czencz, F. - Tóth, S.-né.

Jelentés a Duna Monitoring környezeti adatgyűjtő- és információs rendszer mezőgazdasági hasznosítás állapotörögzítéséről a Szigetközben. 1992.

Mosonmagyaróvár 1-46. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség.
1993.

A Szigetközben gazdálkodó 13 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes

feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, zöldborsó, magborsó, lucerna, napraforgó növényekre. Az adatbázis 935 tábla, ill. alrészlet 20212 ha-jára terjed ki. A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

584. Palkovits, G. - Schummel, P. - Csapó, F.-né - Czencz, F. - Tóth, S.-né.

Jelentés a Duna Monitoring környezeti adatgyűjtő- és információs rendszer mezőgazdasági hasznosítás állapotörögztítéséről a Szigetközben. 1993.

Mosonmagyaróvár 1.- ...(folyamatban) (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség. 1994.

A Szigetközben gazdálkodó 17 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, zöldborsó, magborsó, lucerna, napraforgó növényekre. Az adatbázis 857 tábla, ill. alrészlet 18.719 ha-jára terjed ki. A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

585. Palkovits, G. - Schummel, P. - Czencz, F. - Bálint, S. - Reiter, J.

A GNV Gönyű-Nagymaros hatásterületén termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményeinek feldolgozása 1986-ban. Mosonmagyaróvár 1-57. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV. 1987.

A hatásterületen gazdálkodó 15 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, zöldborsó, magborsó, lucerna, napraforgó, olajlen, mustár növényekre. Az adatbázis 543 tábla, ill. alrészlet 21.417 ha-jára terjed ki. A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

586. Palkovits, G. - Schummel, P. - Czencz, F. - Reiter, J. - Csapó, F.-né.

A GNV Gönyű-Nagymaros hatásterületén termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményeinek feldolgozása 1987-ben. Mosonmagyaróvár 1-56. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV. 1988.

A hatásterületen gazdálkodó 15 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, zöldborsó, magborsó, lucerna, napraforgó, olajlen, mustár növényekre. Az adatbázis 551 tábla, ill. alrészlet 20.969 ha-jára terjed ki. A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

587. Palkovits, G. - Schummel, P. - Czencz, F. - Reiter, J. - Bálint, S. - Csapó, F.-né.

A GNV Gönyű-Nagymaros hatásterületén termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményeinek értékelése 1988. évre. Mosonmagyaróvár 1-60. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV. 1989.

A hatásterületen gazdálkodó 15 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, magborsó, lucerna, napraforgó, olajlen, mustár növényekre. Az adatbázis 578 tábla, ill. alrészlet 21.047 ha-jára terjed ki. A lekérdezések szakmai programja 19 témakör foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

588. Palkovits, G. - Schummel, P. - Reiter, J. - Csapó, F.-né. - Venesz, B. - Molnár, Zs. - Tóth, S.-né. - Czencz, F.

A GNV által érintett II. szakasz területén termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményeinek feldolgozása 1989-ben. Mosonmagyaróvár 1-53. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve), Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztály Mosonmagyaróvár és VIZITERV. 1990. (Egy kötetben a Szigetköz azonos témájú jelentésével.)

A hatásterületen gazdálkodó 15 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, magborsó, lucerna, napraforgó, olajlen, mustár növényekre. Az adatbázis 584 tábla, ill. alrészlet 20.990 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

589. Palkovits, G. - Schummel, P. - Reiter, J. - Csapó, F-né. - Czencz, F.

Előzetes jelentés a II. szakasz mezőgazdasági hasznosítás állapottrögzítéséről. 1990.

Mosonmagyaróvár 1-37. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1990.

A hatásterületen gazdálkodó 15 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, magborsó, lucerna, napraforgó, olajlen, mustár növényekre. Az adatbázis 584 tábla, ill. alrészlet 20630 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

590. Palkovits, G. - Schummel, P. - Csapó, F-né, - Czencz, F. - Tóth, S.-né.

Jelentés a Gönyű alatti szakasz mezőgazdasági hasznosítás állapottrögzítéséről 1991.

Mosonmagyaróvár 1-39. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1991.

A hatásterületen gazdálkodó 11 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, magborsó, lucerna, napraforgó, olajlen, mustár növényekre. Az adatbázis 512 tábla, ill. alrészlet 18.076 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

591. Palkovits, G. - Schummel, P. - Csapó, F.-né. - Czencz, F. - Tóth, S.-né.

Jelentés a Duna Monitoring Környezeti adatgyűjtő- és információs rendszer a Gönyű alatti szakasz mezőgazdasági hasznosítás állapottrögzítéséről 1992.

Mosonmagyaróvár 1-34. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség
Győr.
1992.

A hatásterületen gazdálkodó 9 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, magborsó, lucerna, napraforgó, mustár növényekre. Az adatbázis 361 tábla, ill. alrészlet 12.477 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

592. Palkovits, G. - Schummel, P. - Csapó, F.-né. - Czencz, F. - Tóth, S.-né.

Jelentés a Duna Monitoring Környezeti adatgyűjtő- és információs rendszer a Gönyű alatti szakasz mezőgazdasági hasznosítás állapottrögzítéséről 1993.

Mosonmagyaróvár 1-...(folyamatban) (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség
Győr.
1994.

A hatásterületen gazdálkodó 7 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, magborsó, lucerna, napraforgó, növényekre. Az adatbázis 256 tábla, ill. alrészlet 8.744 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 19 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

P.G.

593. Palkovits, G. - Schummel, P. - Czencz, F. - Bálint, S. - Csapó, F.-né.

A GNV által érintett szigetközi területen termesztett főbb növények technológiájának és terméseredményének feldolgozása 1986-ban.

Mosonmagyaróvár 1-69. (+ térképek és gépi adatfeldolgozású adatlapok mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1987.

A Szigetközben gazdálkodó 8 mezőgazdasági nagyüzem táblaszintű agrotechnikai, talajtani és technológiai adatainak számítógépes feldolgozása búza, őszi árpa, tavaszi árpa, kukorica, silókukorica, cukorrépa, burgonya, káposzta, zöldborsó, lucerna, napraforgó növényekre. Az adatbázis 549 tábla 19.447 ha-jára terjed ki.

A lekérdezések szakmai programja 17 témakört foglal magába, az egyes tényezők szerepét elemzi a hozam kialakításában. Az értékelés ezen felül kiterjed időjárási és ökológiai körülményekre is.

S.P.

594. Palkovits, G. - Schummel, P. - Reiter, J. - Szücs, M.

Tanulmány a GNV hatásterületén a talajvízszint-szabályozás hatása a földhasználatra 1989.

Mosonmagyaróvár 1-87. (+ térképek, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1990.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 25, a hatásterületen kívül 4 kontrollként, valamint a Gönyű-Nagymaros közötti hatásterületen 17 és annak kontrolljaként 4 helyen rendszeres fenológiai megfigyelések folytatódtak. A tanulmány a talajvíz-ingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

T.S.-né

595. Palkovits, G. - Schummel, P. - Reiter, J. - Csapó, F.-né - Tóth, S.-né - Szücs, M.

A talajvízfigyelő kutak környezetében lévő mintaterületeken végzett megfigyelésekről előzetes jelentés 1990.

Mosonmagyaróvár 1-134. (+ térképek, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1990.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 25, a hatásterületen kívül 4 kontrollként, valamint a Gönyű-Nagymaros közötti hatásterületen 17 és annak kontrolljaként 4 helyen rendszeres fenológiai megfigyelések folytatódtak. A tanulmány a talajvíz-ingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

T.S.-né

596. Palkovits, G. - Schummel, P. - Csapó, F.-né. - Tóth, S.-né. - Tuller, L. - Szücs, M.

Jelentés a Dunai Vízlépcső megfigyelőrendszerén belül az 1991. évi fenológiai megfigyelésekről.

Mosonmagyaróvár 1-111. (+ fenológiai és növényegészségügyi megfigyelések táblánkénti kilistázott adatai, térképek, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve),
Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1991.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 37, a Gönyű alatti szakaszon 13 megfigyelőhelyen rendszeres fenológiai megfigyelések folytatódtak. A tanulmány a talajvíz-ingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

T.S.-né

597. Palkovits, G. - Schummel, P. - Csapó, F.-né. - Tóth, S.-né. - Tuller, L. - Szücs, M.

Jelentés a Duna Monitoring rendszer keretén belül az 1992. évi fenológiai megfigyelésekről és értékelésükről.

Mosonmagyaróvár 1-84. (+ fenológiai és növényegészségügyi megfigyelések táblánkénti kilistázott adatai, térképek, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve),
Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség
Győr.
1992.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 40, a Gönyű alatti szakaszon 13 megfigyelőhelyen rendszeres fenológiai megfigyelések folytatódtak. A tanulmány a talajvíz-ingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

T.S.-né

598. Palkovits, G. - Schummel, P. - Csapó, F.-né. - Tóth, S.-né. - Szücs, M.

Jelentés a Duna Monitoring rendszer keretén belül az 1993. évi fenológiai megfigyelésekről és értékelésükről.

Mosonmagyaróvár 1-...(folyamatban) (+ fenológiai és növényegészségügyi megfigyelések táblánkénti kilistázott adatai, térképek, talajvizsgálati eredménylapok, termésminták sütőipari, takarmány és cukoripari vizsgálatának eredménye mellékelve),
Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség
Győr.

1994.

A Szigetközben működő talajvízszint észlelőkutak közül 40, a Gönyű alatti szakaszon 8 megfigyelőhelyen rendszeres fenológiai megfigyelések folytatódtak. A tanulmány a talajvíz-ingadozás, a talaj és egyéb ökológiai viszonyok hatását vizsgálja és értékeli a termesztett növények hozamának mennyisége és minősége összefüggésében.

T.S.-né

599. Palkovits, G. - Tuller, L. - Schummel, P. - Tóth, S.-né. - Csapó, F.né.

Jelentés a Dunai Vízlépcső hatásterületén 1991. évben végzett talajnedvesség-mérés eredményéről.

Mosonmagyaróvár 1-9. (+ mérőhelyenként kilistázott talajnedvességmérési eredmények adatlapja és grafikus ábrája mellékelve).

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.
1991.

A Szigetközben 90, a Gönyű-Tát közötti szakaszon 16 talajvízszint észlelőkút mellett létesített talajnedvesség mérőhely tárgyévi kb. kéthetenkénti rendszerességű észlelési eredményeit, valamint a talajvízszint változását értékeli.

T.S.-né

600. Palkovits, G. - Tuller, L. - Schummel, P. - Tóth, S.-né. - Csapó, F.-né.

Jelentés a Duna Monitoring Környezeti Adatgyűjtő- és Információs Rendszer talajnedvesség méréséről 1992.

Mosonmagyaróvár 1-17. (+ mérőhelyenként kilistázott talajnedvességmérési eredmények adatlapja és grafikus ábrája mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség
Győr.
1992.

A Szigetközben 41, a Gönyű-Tát közötti szakaszon 16 talajvízszint észlelőkút mellett létesített talajnedvesség mérőhely tárgyévi kb. kéthetenkénti rendszerességű észlelési eredményeit, valamint a talajvízszint változását értékeli.

T.S.-né

601. Palkovits, G. - Schummel, P. - Tóth, S.-né - Csapó, F.-né.

Jelentés a Duna Monitoring Környezeti Adatgyűjtő- és Információs Rendszer talajnedvesség méréséről 1993.

Mosonmagyaróvár 1-11. (+ mérőhelyenként kilistázott talajnedvességmérési eredmények adatlapja és grafikus ábrája mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség
Győr.
1993.

A Szigetközben 45, a Gönyű-Dunaalmás közötti szakaszon 11 talajvízszint észlelő-kút mellett létesített talajnedvesség mérőhely tárgyévi kb. kéthetenkénti rendszerességű észlelési eredményeit, valamint a talajvízszint változását értékeli.

T.S.-né

602. Palkovits, G. - Schummel, P.

Felső-Duna Környezeti Állapotértékelése (1986-1992 közötti időszak)
4. Talajtani viszonyok állapotörögzítése.

Mosonmagyaróvár 1-22. (+ táblázatok és néhány mérőhelyen a talaj nedvességtartalmának grafikus ábrája, térképek mellékelve).

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és Környezetgazdálkodási Intézet, Budapest.
1993.

A megfigyelőpontok talaja szelvényfeltárás után fizikai és hidrológiai vizsgálatra került. Eredményeire alapozva összefüggést kutatnak a talajtípusok jellemzőinek, a talajvíz terep alatti szintjének és változásának, a csapadéknak és egyéb meteorológiai tényezőknek a talajnedvességre gyakorolt hatására. Javaslatok.

S.P.

603. Palkovits, G. - Schummel, P.

Felső-Duna Környezeti Állapotértékelése (1986-1992. közötti időszak)
7. Mezőgazdasági hasznosítás állapotörögzítése.

Mosonmagyaróvár 1-21. (+ táblázatok, ábrák, térképek, számítógépes tablók mellékelve),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és Környezetgazdálkodási Intézet, Budapest.
1993.

A címben jelzett 7 éves időszak alatt a mezőgazdasági nagyüzemek táblaszintű agrotechnikai, talajtani, talajvízmélységi és technológiai adatai számítógépes regisztrálásra, valamint éves értékelésre kerültek 11 növényfajra vonatkozóan. Ezek összegezésén kívül összefüggéseket tár fel és javaslatokat tesz.

S.P.

604. Palkovits, G. - Schummel, P.

Növénytermesztési kutatási eredmények a Szigetközben.
Acta Ovariensis, Mosonmagyaróvár, 34: 75-87.
1992.

A térség növénytermesztésének állapotrögzítése 1980-tól évenként folyamatosan történik a mezőgazdasági nagyüzemek táblaszintű agrotechnikai adataira alapozva. Ezek talajtani, talajvízmélységi és meteorológiai adatokkal kiegészítve 19 féle szakmai program alapján számítógépes feldolgozásra kerülnek. Az értékelés szöveges részét eredménytáblázatok támasztják alá.

S.P.

605. Szücs, M.

Zárójelentés a GNV Szigetközre eső hatásterületén végzett talajvizsgálatokról 1983-1984-ben.

Mosonmagyaróvár 1-104.

(+ 20 talajvizsgálati eredménylap),

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya

Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1984.

A Szigetközben feltárt 40 talajszelvény helyszíni leírása, a 600 db bolygatott és a 435 db bolygatatlan - eredeti szerkezetű - minta TVG, nedvességtartalmi, mechanikai összetétel, mikroaggregátum, differenciál porozitás, hidraulikus vezetőképesség vizsgálati eredményei, azok értékelése és következtetések levonása.

Cs.F.-né

606. Szücs, M. - Palkovits, G.

Jelentés a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer hatásterületén 1986-ban végzett talajvizsgálatokról.

Mosonmagyaróvár 1-69.

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya

Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1987.

A Szigetközben feltárt 15 talajszelvény helyszíni leírása, a 142 db bolygatott és a 239 db bolygatatlan - eredeti szerkezetű - minta nedvességtartalmi, mechanikai összetétel, mikroaggregátum, differenciál porozitás, hidraulikus vezetőképesség vizsgálati eredményei, azok értékelése és következtetések levonása.

Cs.F.-né

607. Szücs, M. - Palkovits, G.

Jelentés a Bős-Nagymarosi Vízlépcső hatásterületén 1987-ben végzett talajvizsgálatokról (16-30. talajszelvények).

Mosonmagyaróvár 1-69.

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztály

Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1987.

A Szigetközben feltárt 4, ennek kontrollterületén 3, valamint az alsó szakaszon 7 és annak kontrolljaként 1 talajszelvény helyszíni leírása, a 246 db bolygatott és a 219 db bolygatatlan - eredeti szerkezetű - minta nedvességtartalmi, mechanikai összetétel, mikroaggregátum, differenciál porozitás, hidraulikus vezetőképesség vizsgálati eredményei, azok értékelése és következtetések levonása.

Cs.F.-né

608. Szücs, M. - Palkovits, G.

Jelentés a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer hatásterületén 1987-ben végzett talajvizvizsgálatokról (31-44. talajszelvények)

Mosonmagyaróvár 1-64.

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1987.

A Szigetközben feltárt 2. ennek kontrollterületén 1, valamint az alsó szakaszon 11 talajszelvény helyszíni leírása, a 244 db bolygatott és a 210 db bolygatatlan - eredeti szerkezetű - minta nedvességtartalmi, mechanikai összetétel, mikroaggregátum, differenciál porozitás, hidraulikus vezetőképesség vizsgálati eredményei, azok értékelése és következtetések levonása.

Cs.F.-né

609. Szücs, M. - Palkovits, G.

Jelentés a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer hatásterületén 1987-ben végzett talajvizvizsgálatokról (45-61. talajszelvények)

Mosonmagyaróvár 1-78.

Pannon Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Osztálya
Mosonmagyaróvár és VIZITERV.

1988.

A Szigetközben feltárt 4, a Győr alatti szakaszon 13 talajszelvény helyszíni leírása, a 312 db bolygatott és a 255 db bolygatatlan - eredeti szerkezetű - minta nedvességtartalmi, mechanikai összetétel, mikroaggregátum, differenciál porozitás, hidraulikus vezetőképesség vizsgálati eredményei, azok értékelése és következtetések levonása.

Cs.F.-né

A vízminőség közegészségügyi vonatkozásai

610. Aponaszenko, A.D. - Filimanova, V.Sz.

A Duna vízének klorofill-tartalma, oldott szervesanyagainak fluoreszcenciája és elsődleges hidrooptikai tulajdonságai (Koncentracija klorofilla a, fljuoreszcencija...)
Gidrobiol, Zsurnal, 27, 5, 22-27.
1991.

Az 1988 májusában hajóval a Dunán tett út alkalmából végzett mérések eredménye. Az adatok értékelése, gyakorlati alkalmazhatósága. A mellékvizek és a hidraulikai viszonyok hatása a vízminőségre.

Cs.M.

611. Bacik, M. - Lehocky, J.

A bősi vízierőmű vizsgálata a környezeti hatás szempontjából (Vyskum vlyvu prevadzky...)
Vodohosp. Spravod, 34, 11, 294-308.
1991.

A régi Duna-meder 7 fixgátas duzzasztásának helye és szintjei. A talajvízszint tartásához és a talajvízpótláshoz szükséges vízhozam. A régi Duna-ágak vízellátása egész évben megoldható. Mozgó gátak előnye. Téli üzem. Öntisztuló képesség. Vízsintek különböző vízhozamoknál.

Cs.M.

612. Bacik, M. - Topolska, J. et al.

A régi Dunameder várható morfológiai változásai a gabcikovoi vízierőmű létesítése után. (Die Vorhersage der morphologischen...)
XVI.Konf.der Donaulander, 2, 599-606.
1992.

A 31 km hosszú Duna-szakasz várható morfológiai változásainak előrejelzésére egydimenziós matematikai modellt alkalmaztak. A hordalékszámítást a Meyer-Peter képlettel végezték, amelynek állandóit mérésekkel határozták meg.

CS.M.

613. Borsos, B.

A Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer társadalmi-politikai vonatkozásai. (Socio-political aspects of the Bős-Nagymaros barrage system).
Water Power, 43, 5, 57-59.
1991.

A vízlépcső építésének egyoldalú felfüggesztése magyar részről. A környezeti hatások felülvizsgálata. A projekt története.

Az ellenvélemények hangsúlyozása. A Polamo-módszer alkalmazása. Érvek a projekt teljes törlése mellett.

Cs.M.

614. Dunai helyzetértékelés.

Vizeink, 30, 4-5, 9-12.
1992.

A Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer bemutatása, ill. hidrológiai, ökológiai, politikai értékelése a beruházásra vonatkozó szlovák különmegoldás, a "C-változat" tükrében. Egy lehetséges kompromisszum felvázolása.

Cs.M.

615. Elek, T.

A Duna havária-terve. (Havarijná plan Dunaja).
Vodohosp Spravod 33, 11, 320-326.
1990.

A szlovák-magyar szakasz jellemző szennyezései, haváriás okok. A haváriák elleni tervet a vízlépcsőrendszer előtti és utáni állapotra kell kidolgozni. A terv javasolt fejezetei, az ebből eredő teendők. A szlovák nyelvű anyag magyar változatára lenne szükség a bírálhatóság és kiegészítés érdekében.

Cs.M.

616. Hajós, B.

A Dunai holtágak állapota.
Vízükör, 31, 1, 8-9.
1991.

Cs.M.

617. Hayward, K.

Power struggle. Hydropower.
World Water 16-18.
1992.

A Gabčíkovo (Bős)-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer építése körüli vita 1991 év végi helyzete. A bósi erőmű, Dunakiliti duzzasztó és az üzemvízcsatorna. A szlovák duzzasztómű ötlete. Megoldatlan környezeti kérdések. A Természetvédelmi Alapítvány tanulmánya.

Cs.M.

618. Ingerle, K.

A dunai vízierőművekhez közeli folyómedrek szűrőképessége és oxigénforgalma.

(Über die Flussbettdurchlassigkeit und...).

Wasserwirtschaft, 81, 9, 415-418.

1991.

A vízierőmű műtárgyai megváltoztatják a meder természetes viszonyait, így nagyobb lesz az oxigénigény, és kedvezőtlenül változik az iszap szervesanyag-tartalma és a parti szűrés folyamata.

Cs.M.

619. Jakusin, V. M. - Bej, T. V. - Smargun, L. M.

A Duna vízminőségének értékelése egészségügyi-bakteriológiai jellemzők alapján (Ocenka kacsesztva vodi Dunaja...).

Gidrobiol. Zsurnal 27, 2, 41-48.

1991.

Vízminőségi jellemzők meghatározása az 1988 márciusi dunai expedíció adatai alapján a Bécs és a torkolat közötti szakaszra. A vizsgált jellemzők: oldott oxigén, BOI, összes baktériumszám, szaprofite baktériumok száma, Escherichia coli, Enterococcus, enterális fágok.

Cs.M.

620. Jecnik, G.

A Bős-Nagymarosi Vízierőműrendszer a cseh és szlovák szövetségi parlamentben (Sustava vodnych diel G-N...).

Vodohosp. Spravod., 33 11, 315-318.

1990.

A szövetségi parlament néhány bizottsága a helyszínen tájékozódott. A vízlépcsőrendszer kiépítése, akár az eredeti elképzelésektől eltérően, összeurópai érdek szempontból. Az elképzelhető nemzetközi lépések, kapcsolatok az ügy előbbre vitelére.

Cs.M.

621. Korotkov, M. G. - Kljuev, N. A.

Policiklikus szénhidrogének a Duna vizében. (Policiklicseszkie uglevodorodi v dunajskoj vode)

Gidrobiol. Zsurnal, 28, 4, 88-92.

1992.

Nagy érzékenységű folyadék-kromatográfiás módszerrel 25 vízmintát megvizsgálva 10 különböző PAH-vegyületet azonosítottak és határozták meg mennyiségüket.

A módszer alkalmazásával feltérképezhetők a Dunát szennyező szénhidrogén források.

Cs.M.

622. Liska, M. B.

A Gabčíkovo-Nagymaros Vízlépcsőrendszer problémája.
Hidrológiai Közlöny, 71, 4, 198-201.
1991.

A cseh és szlovák fél műszaki álláspontja: "A magyar, valamint a cseh és szlovák műszaki szakemberek véleménye a tárgyban azonos: a mű jó, környezeti kockázatai kiküszöbölhetők, az eredeti tervek szerinti befejezés szükséges és kívánatos".

Cs.M.

623. N. Szabó, I.

Ökológiai egyezmény a Dunáról.
Élet és Tudomány, 46, 14, 439.
1991.

A folyó egész vízgyűjtőjére vonatkozó előírások a felszíni és felszín alatti vizekre, a vizek környezetére, levegőre, talajra és az élőhelyek védelmére is kiterjednek majd. A nyolc dunai ország kormányzszakértői megállapodtak, hogy megkezdik (budapesti székhellyel) az egyezmény előkészítését.

Cs.M.

624. Oertel N.

Nehézfém-felhalmozódás a Dunában. (Heavy metal accumulation in...)
Ambio, 20, 6, 267-269.
1991.

A *Cladosphera glomerata* alga mint a nehézfémek bioindikátora. Az analízishez lebegő, mesterséges hordozót alkalmaztak. Az akkumuláció tanulmányozásához az egész növényt felhasználták.

Cs.M.

625. Rákosi, J.

Ki a Duna vizét issza... A Duna vizének fertőzöttsége.
Figyelő 35, 40.sz. melléklet.
1991.

Cs.M.

626. Sozinov, A. A. - Alekszeenko, V. O.

A Duna vízminőségének komplex értékelése és osztályozása
(Kompleksznaja ocenka...)
XVI.Konf. der Donaulander, 2, 639-644.
1992.

Az 1990 évi komplex ökológiai expedíció keretében ez év őszén közepes dunai vízállás mellett 72 szelvényből vettek mintát, amelyeket 250 összetevőre vizsgáltak. A munkamódszer és a kapott komplex értékelési eredmények ismertetése.

Cs.M.

627. Szabó, I. M.

A Nagymarosi Vízlépcső valószínűsített hatása a Duna mikrobiológiai-vízkeimiai dinamikájára és a folyami nyersvíz minőségére.
Hidrológiai Közlöny 71, 3, 133-141.
1991.

A tanulmány célja a BNV nagymarosi műtárgyépítés leállításának tudományos igazolása. Az országos vita lényegének összefoglalása. A Duna vízének és fenéküledékének valószínűsíthető fizikokémiai, biokémiai dinamikája a felvízi és alvízi szakaszon. Az ivóvíz biztosítása. Hozzászólások, amelyek vitatják a szerző álláspontját (141-146.o.).

Cs.M.

628. Újfaludi, L. - Maginecz, J.

A Szigetköz felszín alatti vizei. Hidraulikai és vízminőségi helyzetelemzés 1987-1989.
Hidrológiai Közlöny 73, 279-297.
1993.

A szennyező anyagok transzportját vizsgálták. Jelenleg a talajvízminőséget domináns módon a helyi szennyezések határozzák meg. A sekély kutak vízminőségi paraméterei a felszíni szennyezések változatos kémiai összetételét tükrözik. A mélyfúrású kutakban a helyenkénti anomáliát ioncserével vagy a pannon rétegvizek feláramlásával magyarázzák. A nitrát mélységi eloszlása változatos. Mélységi határ nem volt kimutatható.

Cs.M.

629. Várday, N. - Tevanné Bartalis, É.

Vízminőségi állapotfelmérés és hatásbecslés a tervezett Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszerben.
Hidrológiai Közlöny 71, 3, 153-173.
1991.

A vízlépcsőrendszer megépítésének előnyös és hátrányos vonatkozásait mutatják be ökológiai és vízminőségi elemzés alapján, a mérési adatok részletes értékelésével. Arra az egyértelmű megállapításra jutottak, hogy a mű megépítése kívánatos.

Cs.M.

630. V. Nagy, I.

Hol tart a folyócsatornázás ökológiai megalapozása?
Hidrológiai Közlöny., 71, 3, 147-152.
1991.

A nagymarosi duzzasztómű elhagyása helyett a szerző a létesítményrendszer üzemének olyan optimalizálását javasolja (és erre elvi módszert is ad), amely az ökológiai és a műszaki kívánalmakat egyidejűleg képes kielégíteni.

Cs.M.

Táj- és településfejlesztés

631. Csemez, A. - Csima, P.

Dunai Nemzeti Park és térsége regionális tájrendezési terve. Vizsgálat. Budapest, Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem. I. kötet 1-1744 old.; II. kötet 175-310 old. III. kötet 312-501 old. Melléklet 503-608 old. 1993.

Térségi összefüggések. Népesség. Természeti adottságok. Természetvédelem, biotóp- és fajvédelem. Táj értékek. Építészeti és kultúrtörténeti értékek. Környezeti elemek állapota, környezetvédelem. Gazdasági szerkezet, oktatás, szolgáltatások. Üdülés-idegenforgalom. Infrastruktúra. Vízgazdálkodás. Jogi, irányítási háttér. Konfliktusok. Vizsgálati összefoglaló.

Az elemzés 36 településre terjed ki, időtávlati témától függően átfogó, széleskörű áttekintést és nagyon részletes adatbázist nyújt a térségről, az eredményeket bőséges ábra és táblázat illusztrálja.

R.J.

632. Csemez, A. - Rechnitzer, J.

A Szigetköz rehabilitációs és fejlesztési koncepciója. Budapest, Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem és MTA RKK Észak-dunántúli Osztálya, 1-264 old., 11 táblázat, 18 ábra, 10 rajz. 1993.

A megújítás hordozó: emberi tőke, társadalmi környezet. Táj-környezeti válsághelyzet feltárása: társadalmi-politikai és ökológiai feltételek; táj- és természetvédelmi, környezetvédelmi követelmények; társadalmi-politikai, ökológiai, gazdasági, települési konfliktusok összegzése, a kistérségi válsághelyzet. A megújítás terei: szocio-ökonómiai feltételek; követelmények; válság. Tájgazdálkodási javaslatok: tájrehabilitáció; természetvédelem, tájvédelem, környezetvédelem; fenntartható területfejlesztés alapelvei. A tájgazdálkodás intézmény- és eszközrendszere; társadalmi háttér; intézményi háttér; eszközrendszer megteremtése. Szabályozási elvek. Útmutató a tájgazdálkodási tervhez. A tanulmány elsőként tesz kísérletet a térség ökológiai állapotának megóvására vonatkozó rehabilitációs és fejlesztési terv alapelveinek kidolgozására, s ehhez konkrét javaslatokat, megoldásokat is ismertet.

R.J.

633. Fekete, M.

Üdülés és idegenforgalom a Szigetközben. Kézirat, MTA RKK Észak-dunántúli Osztálya, Győr. 1-39 old., melléklet 13 old. 1993.

Turisztikai vonzerők a Szigetközben. A térség lehetséges idegenforgalmi funkciói. Forgalom és keresletelemzés; országos, megyei és térségi. Az idegenforgalmi vállalkozások és attraktivitások.

Az egyes kiemelt vonzerők és idegenforgalmi kapacitások (szálláshelyek, vendéglátó egységek, egyedi kínálati pontok) településenkénti bemutatása és értékelése.

R.J.

634. Iván, L.

A Szigetköz és térsége foglalkoztatási viszonyai.

Kézirat, MTA RKK Észak-dunántúli Osztálya, Győr. 1-10 old., 3 táblázat, 14 ábra.
1993.

Foglalkoztatási központok, a munkaerő-vonzáskörzetek lehatárolása és kapcsolataik a térséggel. A munkaerő-vonzáskörzetek térbeli változása az idő sajátosságai, a strukturális feszültségek. Az egyes települések ingázási sajátosságai, azok típusba sorolása: foglalkoztató központok; autonóm települések; ingázó falvak; kiszolgáltató, alvó települések.

A településhálózat elemzését végzi el a foglalkoztatási adatok alapján, településenkénti, sokoldalú értékelést adva.

R.J.

635. Lados, M.

A Szigetköz népesedésének és foglalkoztatási viszonyainak jellemzői.

Térszerkezeti vizsgálatok az Észak-Dunántúlon. Szerk.: Rechnitzer, J. - Sas, B. MTA RKK, Pécs. 75-112 old., 6 táblázat, 6 ábra.
1987.

Népesedési és demográfiai viszonyok; a Szigetköz népessége 1870-1987. között, a térség demográfiai kórképe. A lakosság és munkaerőmozgás; Győr és Mosonmagyaróvár térségformáló folyamatai 1960-tól, a közlekedés, az ingázás, a helyben foglalkoztatás lehetőségei; ipar és építőipar, mezőgazdaság, szolgáltatás.

A térség demográfiai szerkezetének alapos elemzése, jól használható adatbázis.

R.J.

636. Páll, Gy.

A Szigetköz gazdasági potenciálja.

Kézirat, MTA RKK Észak-dunántúli Osztálya, Győr. 1-36 old., 9 táblázat, 7 ábra.
1993.

A Szigetköz gazdaságát befolyásoló főbb tényezők. A térség részesedése a megye gazdaságából. A gazdasági szervezetek típusai és ágazati összetétele. A külföldi befektetések. A Szigetköz gazdasági szerkezete, az ipar súlya és szerepe a térségben. A gazdaság fejlesztésének javasolt irányai.

A gazdasági potenciálra vonatkozó széleskörű adatbázist kínál, településszintű elemzéssel és értékeléssel.

R.J.

637. Perjámosi, I.

A Szigetköz megújításának eszközrendszere.
Kézirat, MTA RKK Észak-dunántúli Osztálya, Győr. 1-42.
1993.

Térségfejlesztés 1971-1986 között. A fejlesztési eszközök 1986-1990 között. Új eszközrendszer jellemzői; koordináció, érdekképviselet, érdekegyeztetés; vállalkozások élénkítése; közvetlen pénzügyi támogatások és a különféle önkormányzati fejlesztési célok bemutatása; a településfejlesztési források elemzése.

Részletes adatbázisok a térség önkormányzatainak gazdasági helyzetéről és a különféle fejlesztési programokról, azok pénzügyi forrásairól.

R.J.

638. Rechnitzer, J. - Szörényiné, Kukorelli, I.

Szigetköz társadalmi-gazdasági állapota és a környezeti válság.
Győr, MTA RKK. Észak-dunántúli Osztálya. 1-73. old., 3 melléklet, 11 táblázat, 24 ábra.
1993.

A Szigetköz társadalmi-gazdasági bázisa: kedvező földrajzi fekvés, makroregionális gazdasági-kulturális központok közelsége, regionális-megyei paracentrumok közelsége, tradicionális hatása, humán erőforrások, lokális társadalom, természeti és termelési adottságok, ipari bázis, szolgáltató hálózatok, idegenforgalom, településhálózat felszereltsége, minitárségek. A vállalkozói milió jellemzői, annak reagálása az ökológiai válságra, a fejlesztési igények és a jövőkép megítélése. A településhálózat és a térkapcsolatok: a települések ellátottsága, a lakosság térpályái, a vonzaskörzetek lehatárolása.

Vázlatpontok a szigetközi kárcataszterhez: beruházás költségei, lokális veszteségek, rehabilitáció és fejlesztés költségei, társadalmi/politikai veszteségek. A térségfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.

A vállalkozói réteg és a környezeti válság kapcsolatának bemutatása újszerű, a települések térkapcsolatai határozottan jelzik a térség erős függőségét.

R.J.

639. Tenk, A. - Salamon, L. - Csatári, R.

A Szigetköz mezőgazdasági termelésének helyzete.
Kézirat, MTA RKK Észak-dunántúli Osztálya, Győr. 1-49 old., 14 táblázat, 6 ábra.
1993.

A térség mezőgazdasági helyzete: növény és állattenyésztés. Az 1992. évi átalakulás és következményei: művelési ágak, vetésszerkezet; kárpótlás és privatizáció; eszközellátottság és gazdálkodási eredmények;

változások a térség mezőgazdasági termelésében. A rehabilitáció és a fejlesztés ágazati összefüggései: központi beavatkozások köre; helyi-regionális intézkedések.

A gazdasági egység szintű elemzések alapján nyújt átfogó képet a térség mezőgazdaságának problémáiról és azokban a környezeti válság hatásairól.

R.J.

640. Zala, Gy.

A Felső-Duna szakasz környezeti-regionális koncepciója 1. Szigetköz-Győr.

Budapest, VÁTI. 1-45. old.
1991.

Környezeti állapot. Nemzeti park. Demográfiai helyzet. Munkanélküliség. Ipar. Üdülés-idegenforgalom. Szolgáltatások-életkörülmények. Közlekedés. Távközlés. Energia. Vízi közlekedés. Szennyvízkezelés. Településfejlesztés. Területfejlesztés. Térszerkezet fejlesztése. Településrendezési feladatok.

A térség adottságait általánosan és csak főbb vonalaiban ismerteti, települési szintű társadalmi-gazdasági adatbázisa elenyésző.

R.J.

NÉVMUTATÓ

- Alekszeenko, V. O. 626
Alexay, Z. 184-186
Ambrus, A. 187, 300
Andrássy, I. 301-304
Antonio, V. 499
Aponaszenko, A. D. 610
Ardó, J. 305
Asztalos, I. 1
Ábrahám, M. 2, 306, 307, 531
Ács, É. 308, 309, 381, 382
Babos, I. 188
Bacik, M. 611, 612
Bakonyi, P. 87
Balla, Z. 73
Balogh, J. 3, 44
Banczerowski, J.-né. 149, 249
Bankovics, A. 255
Barna, A. 4
Bartalis, T. E. 310-313, 431, 514-521, 523, 524, 534, 629
Bartha, P. 88
Báldi, A. 189, 190, 256, 259, 295
Bálint, S. 559-568, 585, 587, 593
Bánhegyi, J. 314
Bánkúti, K. 300
Bej, T. V. 619
Bendefy, L. 5
Benedek, P. 315
Berczik, Á. 149, 249, 316-325
Bereczky, M. Cs. 326-359, 407, 425, 450-454, 475
Berki, I. 38
Bertalan, O. 360
Binder, J. 361
Bisztricsány, E. 74
Boastl, I. 411
Body, K. 88
Bogárdi, J. 89, 90
Bognár, P. 84
Bognár, S. 84, 91-98
Bondár, I. 75
Boros, M. 191-193, 362
Bothár, A. 363-380, 475
Brachtl, I. 60
Breinich, M. 6
Bulla, B. 7, 8
Buczko, K. 381, 382
Büttner, Gy. 84
Cholnoky, J. 9, 56
Coste, M. 426, 428
Creemers, R. C. M. 213
Czencz, F. 563, 565-575, 580-593
Czimber, Gy. 182, 199-203, 245, 246
Csanády, M. 383
Csapó, F.-né. 563, 567, 571-574, 580-584, 586-593, 595-601
Csatári, R. 639

- Csányi, B. 384, 385, 408
Csemez, A. 631, 632
Csiba, L. 194-198
Csimá, P. 631
Csobok, V. 10
Csoma, J. 99-104
Csománé Szabó, K. 10
Danicska, L. 4
Daubner, I. 386
Dávid, Gy. 76
Dely, O. Gy. 204
Deseő, É. 105
Dobrovolni, K. 77
Dóka, K. 11, 12
Draskovits, R. 280-282
Dudás, Gy. 13
Dudich, A. 252
Dudich, E. 252, 387
Dunai helyzetértékelés. 614
Dvihally, Zs. T. 310-313, 377, 388-397, 522
Dworak, L. 145
Elek, T. 615
Erdélyi, M. 14, 15
Ertl, M. 311, 312, 393, 394, 411
Fejérváry-Láugh, A. M. 205
Fekete, Gy. 16
Fekete, M. 633
Felföldy, L. 206
Ferencz, Cs. 84
Filimanova, V. Sz. 610
Forró, L. 207, 398
Franyó, F. 17, 18
Frank, C. 208, 399
Frint, G. 575
Fürjes, I. 209
Genkal, S. L. 427, 428
Gergely, A. 280-283
Gergelyné, Gál, E. 146
Goschy, B. 78
Góczán, L. 63
Göcsei, I. 19-25
Göller, L. 210
Gubányi, A. 211-213
Gulyás, P. 207, 347, 385, 398, 400-408, 448
Gyalokay, M. 71
Hahn, I. 280-284, 287, 288
Hajós, B. 616
Hajósy, A. 79
Hajósy, F. 26
Halupa, L. 183, 214-217, 576
Hankó, Z. 87
Hanzlikova, G. 409
Hayward, K. 617
Hegedüs, M. 87
Hock, B. 27, 410

Holcik, J. 411
Honti, Gy. 147
Horánszky, A. 218, 278
Horváth, Gy. J. 220, 221
Horváth, J. 191-193
Horváth, L. 412, 524
Horváth, S. 28
Houk, V. 428
Ihrig, D. 29
Illei, V. 30
Ingerle, K. 618
Iván, L. 634
Jakucs, L. 31
Jakucs, P. 218
Jakus, Gy. 32
Jakusin, V. M. 619
Jancsó, K. 413
Járó, Z. 188, 217
Jecnik, G. 620
Jungbluth, F. 208
Jungbluth, J. 399
Kakas, J. 33
Kató, P. 34
Katzendorfer, Z. 148
Kálóczy, L. 222
Károlyi, Z. 35-37, 106-109
Kárpáti, I. 223, 224
Kerényi, A. 38
Kertész, G. 414
Kertész, J. 110
Keve, A. 225
Kevey, B. 185, 186, 226-246
Késmárki, I. 575, 576
Kisbenedek, T. 189
Kiss, K. T. 308-313, 378, 393, 394, 415-431, 441, 475
Kljuev, N. A. 621
Kollár, F. 39
Komora, J. 60
Korompai, G. 40
Korotkov, M. G. 621
Kovács, D. 103, 111
Kovács, E. 145
Kovács, Gy. 41
Kovács, L. 247, 248
Kovács, T. 187, 300
Kozma, E. 377, 395-397, 432-434
Laczay, I. 87, 88, 105, 112-126
Lados, M. 635
Láng, E. 218, 278, 283
Láng I. 149, 249
László, F. 410, 435
Lászlóffy, W. 42, 387
Le Cohu, R. 426, 428
Liebe, P. 87, 105, 127

Liska, M. B. 43, 622
Lóczy, D. 3, 44
Lőrincz, G. 295
Maginecz, J. 127, 628
Magyar, E. 191-193
Magyar Természettudományi Múzeum Állattára. 250
Mahunka, S. 251
Marsi, I. 150
Matskási, I. 252
Mayer, I. 127, 128
Márföldi, G. 80
Mendöl, T. 8
Mészáros, F. 251-258, 436-438
Miklay, F. 151, 159
Mistéth, E. 81, 87
Molnár, E. 176
Molnár, L. 151
Molnár, M. 439, 478
Molnár, Zs. 588
Moskát, C. 190, 259, 295
MTA TAKI. 152-156
Murai, E. 252
Murányi, A. 178-181
Nagy, I. 260-263
Nagy, L. 4, 6, 45, 46
Naidenov, W. 440
Nausch, M. 426, 429, 430, 441
Nádas, P. 48
Nebehaj, I. 577, 578
Nemesi, L. 77
Nesemann, H. 442, 443, 444
Németh, J. 385, 408, 445-449
Németh, T. 146, 182, 183
Nosek, J. N. 348-359, 450-454, 456-459, 476
N. Szabó, I. 623
Oertel, N. 357-359, 454-476, 492, 493, 624
Ottó, L. 264
Palkovits, G. 182, 183, 559-574, 576, 579, 580-604, 606-609
Pannonhalmi, M. 412
Papp, B. 477
Páll, Gy. 636
Pális, P. 49
Páncélos, A. 50
Pásztor, Sz. 84
Páter, J. 478
Perjámosi, I. 637
Pécsi, M. 51-55
Pintér, I. 479
Pintér, L. 265-268
Polgár, S. 269
Ponyi, J. 379, 480
Pujin, V. 481
Puky, M. 482
Rajczy, M. 477

- Rajkai, K. 178-181
Rajkay, K. 177
Rákóczi, L. 91-94, 105, 127, 129-138
Rákosi, J. 625
Ráth, B. 380, 483-493
Rechnitzer, J. 632, 638
Regionale Zusammenarbeit der Donauländer. 139
Reiter, J. 569-574, 580, 581, 585-589, 594, 595
Réthly, A. 82
Rétvári, L. 57, 80
Révy, D. 270, 271
Richnovszky, A. 208, 267, 272, 399, 494-498
Ronkay, L. 251, 257, 258
Rotschein, J. 499
Rónai, A. 58, 157
Russev, B. K. 500
Salamon, L. 639
Sass, J. 88, 105, 126
Sasvári, L. 279, 284
Sárközi, Z. 59
Scharek, P. 79
Schewzova, L. W. 440
Schmidt, A. 311-313, 393, 394, 431
Schmidt, E. 273
Schummel, P. 560-574, 580-604
Schweitzer, F. 83
Sikora, A. 60
Simon, T. 218, 251, 274-277, 282-284, 501, 502
Siroki, Z. 271
Síkhegyi, F. 150
Skobrák, F. 449
Smargun, L. M. 619
Somogyi, S. 1, 37, 61
Soós, A. 503
Sozinov, A. A. 626
Starosolszky, Ö. 62, 87, 127
Stefanovits, P. 63, 158
Stefkova, N. 393
Stollmann, A. 285
Studinka, L. 286
Szabó, I. M. 504, 627
Szabó, J. 575
Szabó, M. 183, 280-284, 287, 288
Szabolcs, I. 159
Szádeczky-Kardoss, E. 64, 65
Szántó, M. 6
Szekeres, J. 88, 105, 138, 140, 141
Szemes, G. 505-512
Szepessy, Gy. 127
Szerdahelyi, T. 289
Székely, B. 84
Széles, Gy. 145
Szigethy, A. 267, 268, 298
Szilágyi, F. 127

Szörényiné Kukorelli, I. 638
Szurkos, G. 150
Szücs, M. 564-566, 569, 570, 594-598, 605-609
Szücs, L. 178-181
Tamás, G. 513
Tarcsai, Gy. 84
Teleki, P. 56
Tenk, A. 639
Terpó, A. 290
Timaffy, L. 66
Timár, G. 84
Tirják, L. 291
Tomajka, J. 312, 313
Topál, Gy. 292
Topolska, J. 612
Tóth, J. 413, 527, 528
Tóth, L. 79
Tóth, Gy. 79
Tóth, S.-né. 582-584, 588, 590-592, 595-601
Tóry, K. 142, 143
Treitz, P. 160, 161
Tuller, L. 577, 578, 596, 597, 599, 600
Turi Nagy, J. 361
Urbányi, A. 530
Űzunov, J. I. 500
Ujfaludi, L. 628
Varga, P. 435, 531
Vasas, G. 293
Várallyay, Gy. 159, 163-183
id. Várallyay, Gy. 162
Várday, N. 2, 306, 307, 412, 532-534, 629
Venez, B. 563-567, 588
Vida, A. 535-538
VITUKI. 539-555
VIZITERV. 69
V. Nagy, I. 47, 630
Vojnits, A. 257, 258
Völgyi, J. 70
Vranovszky, M. 411
Waliczky, Z. 259, 294, 295
Werner, E. 296, 297
Wiktor, A. 298
Zajicek, V. 71
Zala, Gy. 640
Zicsi, A. 557, 558
Zilahy, P. 178-181
Zólyomi, B. 299
Zorkóczy, Z. 72, 144
Zsíros, T. 85, 86